Téma:

KKV Évkönyv 2013

A kis- és középvállalkozások helyzete Magyarországon

Időszak:

2013

Dátum:

2014. május 30.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú szerződés teljesítésére készült

Tartalom

Bevezető 6

Összefoglaló 8

I. A gazdasági környezet változása 12

1.1. Makrogazdasági folyamatok 12

1.2. Gazdaságpolitikai környezet 16

1.2.1. Az Európai Unió KKV-k fejlődését segítő programjai, kezdeményezései 16

1.2.2. Fejlemények a hazai kis- és középvállalkozási politika területén 21

1.3. A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis és –középvállalkozói szektorra31

1.3.1. Vállalkozások alapítása, megszüntetése 31

1.3.2. Vállalkozások működése 32

1.3.3. Jogérvényesítés, fogyasztóvédelem 41

II. A Kis- és Középvállalkozói szektor folyamatai 45

2.1. Módszertani megjegyzések 45

2.1.1. KKV-k támogatáspolitikai meghatározása 45

2.1.2. KKV-k statisztikai meghatározása 46

2.1.3. A kiadványban bemutatott adatok forrása 50

2.2. A vállalkozások jellemzői 52

2.2.1. A magyarországi KKV-k nemzetközi összehasonlításban 52

2.2.2. A vállalkozások száma és összetétele 66

2.2.3. A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban 73

2.2.4. A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint 75

2.2.5. Beruházások 77

2.2.6. Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből 79

2.2.7. Árbevétel és export 82

2.2.8. A vállalkozások költségszerkezete 84

2.2.9. Jövedelmezőség 85

2.2.10. Termelékenység, hatékonyság 87

2.2.11.Támogatások és elvonások.....90

2.2.12. Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek.....96

2.2.13. A vállalkozások finanszírozása 99

2.2.14. A vállalkozások helyzetéről a vállalkozók szemével 112

2.2.15. Vállalkozások fejlesztési tervei 119

2.3. A vállalkozásokról területi metszetben 124

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor fejlődését elősegítő intézmények.....125

3.1. A KKV-kat támogató intézményrendszer 125

3.2. Kormányzati, központi intézmények 126

3.2.1. A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége.....126

3.2.2. Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 128

3.2.3. Támogatásokat Vizsgáló Iroda.....129

3.3. A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények130

3.3.1. Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA).....130

3.3.2. Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány.....133

3.3.3. KA-VOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. és KAVOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt. 134

3.3.4. Magyar Bankszövetség 137

3.3.5. Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB).....138

3.3.6. Magyar Fejlesztési Bank 139

3.3.7. Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) 156

3.3.8. Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA).....158

3.3.9. Start Garancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt. 159

3.3.10. Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.....162

3.3.11. UNIO Garancia Szövetkezet.....164

3.4. Kamarák, érdekképviseletek 165

3.4.1. Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEOSZ-COOP Szövetség).....165

3.4.2. Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK).....166

3.4.3. Élelmiszervállalkozók Versenyképességéért Egyesület 167
3.4.4. Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H) 168
3.4.5. Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ) 170
3.4.6. Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ) 171
3.4.7. Joint Venture Szövetség (JVSZ) 172
3.4.8. Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) 174
3.4.9. Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetség (KÉSZ) 176
3.4.10. Magyar Iparszövetség (OKISZ) 177
3.4.11. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) 179
3.4.12. Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA) 184
3.4.13. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) 185
3.4.14. Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary) 187
3.4.15. SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány 188
3.4.16. Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) 189
3.5. Regionális fejlesztést támogató szervezetek 191
3.5.1. Regionális Fejlesztési Ügynökségek 191
3.5.2. VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI) 205
3.6. Befektetésösztönzés és kereskedelemfejlesztés 207
3.6.1. Kárpát Régió Üzleti Hálózat 207
3.6.2. KKVHÁZ Zrt. 208
3.6.3. Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. (MNKH) 208
3.6.4. Nemzeti Külgazdasági Hivatal (HITA) 210
3.7. Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények 213
3.7.1. Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT). 213
3.7.2. Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) 214
3.7.3. Nemzeti Innovációs Hivatal 214
3.7.4. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala 219
3.8. A foglalkoztatáspolitika intézményrendszere 223
3.8.1. Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és Nemzeti Munkaügyi Hivatal 223
3.8.2. ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. 225

3.8.3. Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft (OFA NKfT) 229

3.9. Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei és a NÉBIH.....231

3.9.1. Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) 231

3.9.2. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) 232

1. Melléklet – Kérdőíves felmérés (a 2.2.14 fejezetben bemutatott kérdőíves felmérés).....234

2. melléklet – KKV-k statisztikai meghatározása az Eurostat módszertana szerint.....246

3. melléklet – KKV-k statisztikai meghatározása a KSH adataiban 247

4. melléklet – NGM KKV kimutatásaiban szereplő gazdálkodási formák 248

5. melléklet – Kérdőíves felmérés (a 2.2.15. fejezetben bemutatott kérdőíves felmérés)....249

Bevezető

A másfél évtizedes gyakorlatot folytatva az évkönyv a magyar kis- és középvállalkozói szektor helyzetéről, fő folyamatairól, fejlődési tendenciáiról igyekszik tényszerű információt adni, nem csak a szakmai, hanem a legszélesebb közönségnek, bemutatva a KKV-k fejlődését segítő intézmények, szervezetek KKV orientált tevékenységeit is.

A 2013-as évet meghatározó tagállami egyeztetési folyamatokhoz illeszkedve jelen kötetben részletesen ismertetjük az Európai Unió következő, 2014-2020-as fejlesztési ciklusának főbb irányvonalait, melyben kiemelt szerepet kaptak a kis- és közepes vállalkozások fejlesztésére, gazdasági helyzetük erősítése vonatkozó célkitűzések. Ehhez kapcsolódva részletesen, uniós kontextusban vizsgáljuk a hazai vállalkozások teljesítményét az egyre nagyobb figyelemmel kísért „Kisvállalkozói Intézkedéscsomag" (SBA) főbb dimenziói mentén.

Az évkönyv hagyományaihoz híven részletesen ismertetjük a hazai kis- és középvállalkozási politika terén 2013-ban végbement fejleményeket, áttekintve a KKV-kat érintő jogszabályi változásokat és főbb kormányzati intézkedéseket. A vállalkozások körében évi rendszerességgel végzett széles körű közvélemény-kutatás eredményeire alapozva egyúttal naprakész információkkal szolgálunk arról, hogy hogyan ítélik meg a hazai KKV-k a magyar gazdaság jelenlegi helyzetét, jövőbeni kilátásaikat, forrásbevonási vagy külpiacra lépési lehetőségeiket.

Mint mindegyik kötetben, e kiadványban is igyekeztünk rendkívül részletesen, átfogóan bemutatni a KKV-k számában, összetételében, méretében, hazai és külpiaci tevékenységében végbement változásokat. Ezen jellemzők áttekintése során az eddigieknél nagyobb hangsúlyt helyeztünk az uniós és hazai jelentések összehasonlítása során észlelhető statisztikai és fogalmi zavar feloldására. Mint ismeretes, a KKV-k támogatáspolitikai lehatárolása a vállalkozások által foglalkoztatottak számán túl az árbevételt, a mérlegfőösszeget, a tulajdonosi hátteret, valamint a partner vagy kapcsolt vállalkozások eredményeit is figyelembe veszi. A gyakorlatban azonban nehezen érhetők el a fenti definíciónak teljes körűen megfelelő adatok a vállalkozásokról. A statisztikai megközelítés éppen ezért csak a létszám szerinti megkülönböztetésre fókuszál. Ezek szerint a 250 főnél kevesebbet foglalkoztató, működő vállalkozásokat tekintjük KKV-knak. Módszertani kérdések azonban még itt is felmerülhetnek, hiszen nem mindegy, hogy kiket tekintünk vállalkozásoknak. Míg a hazai KKV törvény a gazdálkodási forma alapján szűri a szervezeteket, addig az Eurostat statisztikája ágazatok szerint különbözteti meg azokat (a mezőgazdaság ágazat például nem tartozik a megfigyelt vállalkozások körébe). Ez utóbbi adatgyűjtésre épül az Európai Bizottság SBA jelentése is, amiben a tagállamok KKV politikáját értékelik évről évre. A rendelkezésre álló kimutatások tehát jelentősen különbözhetnek egymástól. Bízunk benne, hogy az eltérő módszertani szempontok hátterében megbúvó megfontolások kifejtésével érthetővé és áttekinthetővé válnak az egymástól jelentősen eltérő, olykor ellentmondásosnak tűnő statisztikai jelentések.

A KKV-k fejlesztését támogató intézményrendszer magában foglalja a kormányzati koordinációt, a vállalkozások finanszírozását segítő, pénzügyi termékeket közvetítő intézményeket, a kamarákat, érdekképviseleteket, a befektetés-ösztönző, innovációs tevékenységet támogató intézményeket, valamint a foglalkoztatáspolitika meghatározó szereplőit. A korábbi évkönyvekhez képest fontosnak tartottuk, hogy idén a regionális fejlesztést, a helyi gazdaságfejlesztést támogató intézményeket is szerepeltessük az évkönyv utolsó fejezetében. A mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások némileg eltérő – elsősorban támogatáspolitikai – megközelítése miatt külön részben mutattuk be az agárgazdasági vállalkozások működését leginkább meghatározó intézményeket.

Összefoglaló

A KKV-k finanszírozási gondjai nehezen oldódtak a gazdasági válságot követően. A magyar Kormány KKV politikáját leginkább az határozta meg, hogy milyen eszközökkel tud reagálni az így kialakult helyzetre. A finanszírozási gondok enyhítésére elsősorban az MNB Növekedési Hitelprogramjának beindítása, valamint az uniós források gyorsuló ütemű kifizetése adott lehetőséget. A Növekedési Hitelprogram nyomán nőtt a vállalati hitelállomány, az uniós kifizetések pedig 2013-ban „rekord" szintre emelkedtek.

A MNB programjának célja, hogy a vállalkozások alacsony kamatozású új hitelhez jussanak, a másik pedig, hogy korábbi devizaalapú hiteleiket alacsony kamatozású forint hitellel tudják kiváltani. A program harmadik pillérének keretében – amely már nem kapcsolódik közvetlenül a KKV-k finanszírozásához – az MNB euró likviditást nyújtó devizacsere tendereket vezetett be annak érdekében, hogy a magyar gazdaság rövid lejáratú külső adóssága és az MNB kéthetes kötvényállománya csökkenjen.

Az eredetileg 500 milliárd forintos kerettel meghirdetett programban rendelkezésre álló forrást az MNB mindjárt az indulást követően 750 milliárd forintra emelte (425 milliárd forinthitel és 325 milliárd forint devizahitel kiváltására). Az MNB célkitűzése az volt, hogy a több lépcsős program hatására 150-200 milliárd forinttal emelkedjen a KKV hitelállomány, a devizahitelek aránya pedig a korábbi 52 százalékról 50 százalék alá süllyedjen.

A KKV-k exportlehetőségeinek bővítése kiemelt figyelmet kapott 2013-ban. Számos országban nyíltak Kereskedőházak és új, államilag támogatott finanszírozási lehetőségek jelentek meg a külpiaci terjeszkedést fontoló vállalkozások számára.

Kérdőíves megkeresések[1] alapján a KKV-k számára továbbra is a magas adó- és járulékterhek, valamint magas adminisztrációs terhek jelentik a növekedés legfőbb akadályait. Az Egyszerű Állam program elindítása valamint a Munkahelyvédelmi Akció lépései (járulékok csökkentése, valamint KATA és KIVA bevezetése) igyekeztek ezeken a problémákon segíteni. A vállalkozások legnagyobb terheit a személyi jellegű kiadások, a bérterhek jelentik, amelyre a két kisadó megfelelő alternatívát jelent, hiszen kiváltja a szociális hozzájárulást és az egészségügyi járulékot.

2013-ban - a törvényi szabályozás módosításának köszönhetően - nőtt a KKV-k által elnyert eljárások száma és értéke is. Míg 2012-ben 6694 db KKV tett sikeres ajánlatot valamilyen eljáráson 460,4 milliárd forint értékben, addig 2013-ban 9957 db KKV tudott nyerni, összesen 658,4 milliárd forint értékben.

2013-ban megkezdődött a 2014-2020-as uniós tervezési időszak kereteinek összeállítása is. A Kormány elkötelezett a gazdaságfejlesztési források további növelése mellett és arról döntött, hogy az európai uniós források 60 százalékát erre a célra kívánja fordítani a következő hét éves időszakban.

[1] Többek között ebben és a korábbi évkönyekben bemutatott felmérések szerint.

2013-ban elkészült a „Kis- és középvállalkozások fejlesztésének stratégiája 2014-2020” című stratégiai dokumentum. A stratégiában megfogalmazott jövőkép szerint a *„KKV Stratégia elsődleges célja a mikro- kis- és közép-vállalkozások versenyképességének javítása. Ehhez olyan vállalkozói környezetet kell kialakítani, amely ösztönzi a növekedésre hajlandó vállalkozások versenyképességének javulását és elősegíti a lehetőségmotivált vállalkozások minél szélesebb körű megjelenését. A vállalkozások növekedése hozzájárul a foglalkoztatási szint emeléséhez is. A KKV-szektor fejlesztése differenciált megközelítést igényel. Különböző eszközökre van szükség a tartós növekedésre képes középvállalati kör és a mikro-, növekedésre kevésbé képes vállalkozói körben. Ez utóbbi vállalkozói „tömeg” számára az egyszerűsítés kell, hogy legyen a legfontosabb vezérlőelv.”*

A KKV szektor fejlesztése hozzájárul a gazdasági növekedéshez és új munkahelyek teremtéséhez. A Stratégia elsődleges célja a mikro- kis- és közepes vállalkozások versenyképességének javítása, de a fejlesztés egyes elemei a munkahelyteremtést kell, hogy szolgálják.

Az innovatív vállalkozások születésének előmozdítása érdekében tett fontos lépés az ún. gazella pályázat elindítása. A Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzeti Innovációs Hivatallal együttműködve dolgozta ki az „Innovatív ötletekből gazellák technológiai inkubátorok és mentorálás segítségével” (röviden: Gazella) című programot. A program célja, hogy három-négy technológiai inkubátor létrehozásán keresztül innovatív induló cégek gyors növekedését tudják elősegíteni.

2013-ban az előzetes adatok alapján 1,1 százalékkal bővült a gazdaság. Termelési oldalon a mezőgazdaság és az építőipar járult hozzá legnagyobb mértékben a GDP növekedéséhez, míg felhasználási oldalon az export emelkedése volt meghatározó. 2013-ban ismét nőttek a beruházások, a bruttó állóeszköz-felhalmozás éves indexe először volt pozitív a 2008-as gazdasági válság óta. A 2007-2013-as uniós költségvetési időszak végéhez közeledve, a kifizetések gyorsuló üteme, valamint a korábbi években elhalasztott beruházások is hozzájárultak a pozitív növekedési mutatóhoz.

A KKV-k részesedése a bruttó hozzáadott értéken belül a 2012. évi tényadatok alapján alig változott a korábbi évekhez képest, hozzájárulásuk mértéke 55 százalék volt 2012-ben. A 10-49 valamint az 50-249 főt foglalkoztató kis- és közepes méretű vállalkozások részesedése a hozzáadott értéken belül egy százalékponttal bővült, miközben a többi méretkategóriában - beleértve a nagyvállalkozásokat - az arány csökkent. A foglalkoztatottság 2012-ben a közepes méretű vállalkozásoknál nőtt a legnagyobb mértékben.

Az export szerepe meghatározó volt a KKV-k körében. A külföldre termelő vállalkozások árbevétele és hozzáadott értéke gyorsabban bővült, mint a külföldi piacokkal nem rendelkező vállalkozásoké. Azokban az ágazatokban ahol magasabb az export, gyorsabb volt a KKV-k körében is a növekedés. Ez elsősorban a közepes méretű vállalkozásokra jellemző.

A veszteséges vállalkozások aránya mind a társas, mind az egyéni vállalkozások körében emelkedett 2008-at követően, de 2012-ben a veszteséges társas vállalkozások száma már

csökkent. A veszteséges egyéni vállalkozások aránya ugyanakkor kicsit emelkedett 2012-ben. A társas vállalkozások között a közepes méretű vállalkozások körében volt a legalacsonyabb a negatív eredményt felmutató vállalkozások aránya. Ebben a létszámkategóriában az eredményesség egyértelmű javulása figyelhető meg, ami az export bevételek növekedésére vezethető vissza.

A működő vállalkozások száma jelentősen csökkent az utóbbi években. Részletes vállalkozás-demográfiai adatok ugyan csak 2011-ig állnak rendelkezésre, de látható, hogy a 2008-as gazdasági válságot követően nőtt a valódi megszűnt vállalkozások száma és csökkent a valódi új vállalkozások száma. Százalékosan kifejezve a közepes méretű vállalkozásoknál volt a legnagyobb a csökkenés. Feltehető, hogy ebben a létszámkategóriában érezhető egyfajta válság utáni tisztulás. Az export piacok szűkülését "túlélő" vállalkozások ugyanakkor erősebben kerültek ki a válságból, kiviteli tevékenységükkel aktívan hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez.

A vállalkozások számát tekintve Magyarországon magasabb a mikrovállalkozások aránya, mint az Európai Unió tagállamainak átlagában és kisebb a kis- és közepes méretű cégek súlya. A tíz fő alatti vállalkozások ugyanakkor a foglalkoztatottsághoz nagyobb arányban járulnak hozzá. Míg az Európai Unióban a mikrovállalkozások alkalmazzák az összes foglalkoztatott 28,7 százalékát, addig Magyarországon ez az arány 35,5 százalék. A hozzáadott értékhez a magyarországi KKV-k alacsonyabb mértékben tudnak hozzájárulni (53,2%) mint az Európai Unióban (57,6%).

A KKV-k forráshoz jutása nehezebbé vált 2008-at követően. A pénzügyi válságot megelőzően is mutatkoztak feszültségek a kisebb vállalkozások finanszírozásában (a pénzügyi szektor eleve kockázatosabbnak ítéli a KKV szektort, a KKV-k felkészületlenebbek a forrás-bevonás folyamatában, hazai és uniós források elérhetősége túlságosan bürokratikus), de ezek az akadályozó tényezők 2009-et követően továbbiakkal bővültek, illetve elmélyültek. 2013-ban az az uniós támogatások nagyobb gyorsuló kifizetései és az MNB Növekedési Hitelpogramja nyomán a beruházások növekedésnek indultak.

A vállalkozások helyzetét és fejlesztési elképzeléseiket két kérdőíves felmérés eredményei alapján mutattuk be az évkönyvben. A vállalkozások jelenlegi helyzetüket inkább közepesnek értékelik, miközben egyre kedvezőbben ítélik meg jövőbeni kilátásaikat. A növekedést akadályozó tényezők között nem történt változás az utóbbi években: a magas adó- és járulék terheket, a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlanságát valamint a nem kielégítő keresletet tartják a legfontosabb szempontnak.

A 2014-2020-as fejlesztési időszak konkrét pályázati konstrukcióinak kialakítása előtt célszerű felmérni a vállalkozások fejlesztési terveit, a forrásbevonási terveket és a beruházások tervezett nagyságát. A kérdés megválaszolására egy külön kérdőíven kérdeztünk rá a vállalkozások fejlesztési terveire és korábbi pályázati tapasztalataikra. A felmérés szerint a megkeresett vállalkozások 70 százaléka tervez valamilyen fejlesztést az elkövetkező két évben, melyek jellemzően gépbeszerzések és ingatlanfejlesztések. Beruházásaikhoz 50 százalék fölötti arányban igényelnének vissza nem térítendő támogatást. A korábbi pályázati tapasztalatok szerint az

adminisztratív terhek sok nehézséget okoznak a vállalkozóknak, de a pályázat tényleges megvalósítását jobban veszélyeztette a saját forrás előteremtése vagy a biztosítékadási kötelezettségnek való megfelelés.

I. A gazdasági környezet változása

1.1. Makrogazdasági folyamatok

Az Európai Unió GDP-je 0,3 százalékkal, míg az eurózóna GDP-je 0,5 százalékkal csökkent 2013-ban. A külkereskedelem jól teljesített, a nettó export pozitív mértékben járult hozzá a növekedési mutatóhoz, míg a belső piac folyamatosan zsugorodott az elmúlt évben is. Mindezek ellenére a gazdaság a kilábalás jeleit mutatja, többek között az ipari termelés és a mezőgazdasági teljesítmény felfutásának köszönhetően.

Magyarországon 2013-ban bekövetkezett a gazdasági fordulat, elsősorban az ipar, a mezőgazdaság és az építőipar jó teljesítményének köszönhetően. Ezzel 2013 egészében az Európai Unió átlagát meghaladó, 1,1 százalékot kitevő volt a gazdasági növekedés. Tavaly a magyar gazdaság már egy kiegyensúlyozottabb növekedési pályán haladt, vagyis egyaránt támaszkodott a külső és belső erőforrásokra, amelyre régóta nem volt példa.

Hosszú évek után a beruházások ismételten pozitívan járultak hozzá a gazdaság növekedéséhez. A bruttó állóeszköz-felhalmozás 5,9 százalékkal nőtt, így már nem csak a nettó export hajtotta a magyar gazdaságot. A beruházási fordulatban szerepet játszott az MNB hitelprogramja, a javuló hazai és nemzetközi konjunkturális kilátások, valamint az uniós pénzek hatékonyabb lehívása.

A Magyar Nemzeti Bank felismerte a hitelezés beindításának fontosságát, így elindította a Növekedési Hitelprogramot, amely kedvező kamattal nyújtott hitelt egyrészt korábbi hitelek kiváltására, másrészt új beruházások finanszírozására. A forinthitelek felvétele és a devizahitelek kiváltása jelentős beruházási hitelt is jelentett.

A MNB hitelprogramján túl a javuló gazdasági kilátások, a jelentős likviditásbőség és az erősödő kockázatvállalás is a hitelezési feltételek enyhülését hozta, ami a beruházások növekedését eredményezte. A beruházások növekedésében szerepet játszottak a válság miatt elhalasztott, majd évekkel később elindított fejlesztések is. Az uniós források felhasználása elsősorban az állami beruházások növekedésében mutatkozott meg.

A belső felhasználás másik eleme, a fogyasztás csak kisebb mértékben nőtt. Az év egészében 0,1 százalékkal bővült a mutató, de összességében már ez is pozitív jelnek tekinthető, hiszen 2013-at megelőzően 2011-ben volt utoljára, hogy három negyedéven keresztül nőtt a háztartások fogyasztási kiadása. Mindez pedig azt jelenti, hogy a fogyasztás újból pozitívan járult hozzá a GDP növekedéséhez a tavalyi év utolsó három negyedévében. 2013-ban a lakosság rendelkezésre álló jövedelme bővült, a foglalkoztatottság és a reálbér is emelkedett. Mindez a lakossági fogyasztás további növekedését vetíti előre.

A beruházásokban 2013-ban fordulat következett be: 5,9 százalékkal növekedett a belső felhasználási tétel egy év alatt. Egyrészt A hazai import növekedési üteme 2013 egészében megegyezett az export bővülésével, de a kivitel magasabb szintje miatt a külkereskedelmi olló

tovább tágult az elmúlt évben. Éves szinten 5,3 százalékos éves importvolumen növekedést regisztrált a KSH, ami jelentős gyorsulás az előző évhez képest. Ez a folyamat elsősorban a fellendülő belső felhasználással (beruházások import-tartalma) hozható összefüggésbe. Az export 5,3 százalékos bővülése elsősorban a külső konjunktúra fellendüléséhez, másrészt az autóipari export felfutásához köthető. Összességében a nettó kivitel 4,9 százalékkal bővült 2013-ban egy év alatt.

A munkaerőpiacon az aktivitás bővülése tovább folytatódott, miközben a foglalkoztatottság emelkedésének köszönhetően már több mint 4 millióan dolgoztak az országban 2013 végén. Ez a megnövekedett állomány elsősorban a közfoglalkoztatási programok kibővítésének (téli közfoglalkoztatás), valamint a külföldön dolgozó, de itthon élő magyarok növekvő számához köthető. A versenyszféra munkakereslete a tavalyi év folyamán csak enyhén növekedett. Eközben a munkanélküliek aránya már 9 százalék közelébe csökkent a tavalyi év végén, amelyre 2009 óta nem volt példa.

A négy fő feletti vállalatokra épülő statisztikák alapján már némileg árnyaltabb a kép, mint a fent hivatkozott munkaerő-felmérés szerint. Eszerint 2010 második negyedéve óta a nemzetgazdaságban az alkalmazottak száma visszafogottabb bővülést mutatott, ám 2013 év végén már átlépte a 2010-es szintet.

A két statisztika közötti eltérésnek több oka is lehet. Egyrészt ebben a statisztikában nincsenek benne a külföldi telephelyen dolgozók, a nem bejelentett formában foglalkoztatottak, valamint a négy vagy ennél kevesebb embert alkalmazó cégeket sem méri fel a statisztikai hivatal. Azaz valószínűsíthető, hogy a mikro vállalkozásoknál nőhetett jobban az alkalmazottak száma. A versenyszektorban az enyhe foglalkoztatottság növekedés mellett a ledolgozott munkaórák száma, valamint az egy főre eső munkaóra kis mértékben csökkent 2013-ban. A vállalatok a bizonytalan gazdasági környezetben a munkaórák számával, valamint a részmunkaidős foglalkoztatással próbálták meg megőrizni az alkalmazottaikat. Az atipikus foglalkoztatási formák elterjedésében, a vállalatok e téren történő nyitásában fontos szerepet játszott a Kormány által hatályba léptetett új Munka Törvénykönyve is.

2013-ban a fogyasztói árak alakulását számos tényező alakította. Komoly szerepe volt a forint árfolyamának (amely az importált termékek árán keresztül éreztette hatását), az olajárak világpiaci alakulásának vagy a mezőgazdasági eredményeknek. A hazai valuta az euróval szemben átlagosan 7,5 forintot gyengült, miközben az olaj ára a hordónkénti 112 dollárról 109 dollárra csökkent. A mezőgazdasági árak a tavalyi évi kedvező terményeredmények hatására 7,8 százalékot estek. Emellett a hatósági, illetve kormányzati árintézkedések is jelentősen befolyásolták az árakat. Tavaly a „rezsicsökkentés”, vagyis a szabályozott árak csökkentésének következtében süllyedt historikus mélypontra, 1,7 százalékra az éves pénzromlás üteme. Ez a hatás jól kivehető a háztartási energia árának 8,5 százalékos csökkenésében. Az elmúlt évben a legmagasabb árindexet a szeszes italok, dohányáruk, valamint pénzügyi és biztosítási szolgáltatások esetében regisztrálta a KSH.

A fogyasztóiár-indexnél pontosabb képet ad az inflációs folyamatokról a maginflációs mutató. A mutató az elmúlt években elmaradt az általános árszínvonal emelkedésének ütemétől, amely alól a 2013-as év képez egyedüli kivételt. Tavaly a 3,3 százalékos mutatóra a lassan beinduló belső fogyasztás volt hatással. A 2013. évben az indirekt adókat érintő jelentős változás nem történt.

A jegybanki alapkamat alakulását számos tényező befolyásolta. Egyrészt a csökkenő infláció, másrészt az ország kockázati megítélésének javulása segítette a jegybanki alapkamat csökkentését, ezen keresztül pedig a hitelkamatok is alacsonyabb szintre süllyedtek. 2013 januárjában még 5,75 százalékos volt a jegybanki alapkamat, amely a tavalyi év végére – 12 lépésben – 3 százalékra csökkent. Az alacsonyabb kamatkörnyezet egy fokig nyilván még megfelelő hozammal kecsegtet a befektetők számára, ugyanakkor volatilisebbé teheti a tőkeáramlásokat vagy a portfolió befektetések állományának nagyobb változékonyságához vezethet. Az alacsonyabb kamatok alkalmazása, azaz a lazító monetáris politika egyértelműen a gazdasági növekedés emelését hivatott előidézni.

1.1 TÁBLÁZAT: FŐBB MAKROGAZDASÁGI MUTATÓK (VOLUMENINDEX, ELŐZŐ ÉV=100,0)

Megnevezés	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
GDP termelés	104,0	103,9	100,1	100,9	93,2	101,1	101,6	98,3	101,1
Feldolgozóipar	105,7	105,6	106,8	97,7	81,7	113,4	100,8	99,6	100,8
Építőipar	106,0	97,0	94,4	91,2	96,4	90,5	102,0	93,7	107,4
Mezőgazdaság	94,9	93,9	80,1	151,6	86,8	79,4	111,8	81,1	122,0
Kereskedelem, javítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	106,5	110,6	99,4	100,3	83,4	98,9	102,4	98,3	99,7
Szállítás, távközlés	105,5	104,5	106,1	93,7	90,8	105,4	99,6	98,5	101,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	103,6	99,4	91,3	97,7	100,5	94,9	95,6	96,4	98,5
GDP belföldi felhasználása	101,4	101,6	98,6	100,7	89,5	100,2	99,5	96,5	100,8
Végső fogyasztás	102,3	102,2	98,6	99,8	95,5	97,5	100,3	98,5	100,5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	104,5	97,3	103,8	102,9	88,9	91,5	94,1	96,3	105,9
Export (nemzeti számlák alapján)	111,3	119,1	115	105,7	89,8	111,3	108,4	101,7	105,3
Import (nemzeti számlák alapján)	106,9	115,1	112,8	105,5	85,2	110,9	106,4	99,9	105,3
Államháztartás egyenlege (GDP %-ban) - ESA módszertan	–7,9	–9,3	–5,1	–3,7	–4,6	–4,3	4,3	–1,9	–2,7
Fogyasztóiár-index	103,6	103,9	108,0	106,1	104,2	104,9	103,9	105,7	101,7
Ipari termelőiár-index	103,1	106,6	100,3	105,0	104,9	104,5	104,2	104,3	100,7
Külkereskedelmi termékforgalom egyenlege (millió EUR)	–2 904	–2 379	–120	–319	3 738	5 515	7 061	6 655	7 009
Folyó fizetési mérleg egyenlege (millió EUR)*	–6 624	–6 636	–7 223	–7 752	–203	1 033	910	1 605	n.a.
Foglalkoztatottak száma, ezer fő (15–64 éves kor)	3 878	3 906	3 897	3 849	3 751	3 750	3 779	3 843	3 906
Aktivitási ráta, % (15–64 éves kor)	61,4	62,0	61,9	61,5	61,6	62,4	62,7	64,3	65,1
Munkanélküliségi ráta	7,2	7,5	7,4	7,9	10,1	11,2	11,0	11,0	10,3

Forrás: KSH, MNB(*)

1.2. Gazdaságpolitikai környezet

1.2.1. Az Európai Unió KKV-k fejlődését segítő programjai, kezdeményezései

2014-2020-as fejlesztési időszak

A tagállamokkal való egyeztetések alapján 2013-ban lettek véglegesek azok a célkitűzések és keretösszegek, melyek az Európai Unió fejlesztési irányvonalait meghatározzák a 2014-2020-as költségvetési ciklusban. A 2008-2009-es gazdasági válság tanulságait felhasználva a kialakított irányvonalak elsősorban a gazdasági növekedés élénkítésére és az európai gazdaság versenyképességének erősítésére koncentrálnak. Ennek megfelelően az Európai 2020 Stratégiához (EU2020), valamint az abból levezetett alábbi tematikus célokhoz kell igazodniuk a tagállamoknak fejlesztési politikájuk kialakítása során:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása;
3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása;
4. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és –kezelés előmozdítása;
6. A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás;
11. Az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás.

A fentiekkel összhangban 2020-ig az EU-n belüli társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek csökkentését célzó Európai Regionális és Fejlesztési Alap (ERFA) forrásainak 44%-át kívánják kutatás-fejlesztés és innovációra, valamint a KKV-k versenyképességének növelésére fordítani a kevésbé fejlett régiókban.

Az Európai Bizottság az EU2020 célkitűzéseivel összhangban a vállalkozások támogatására és az európai vállalkozói kultúra forradalmasítására irányuló cselekvési tervet (Entrepreneurship 2020 Action Plan) fogadott el 2013 januárjában. A cselekvési terv elsősorban a válság nyomán kialakult helyzetre, a gazdasági visszaesésre kíván válaszolni, de a jövő kihívásaira is fel akarja készíteni a szektort és a döntéshozókat. „Ahhoz, hogy az európai gazdaság újra bővüljön és a

foglalkoztatottság nőjön, Európának még több vállalkozásra van szüksége" – fogalmazza meg a legfontosabb célkitűzést a dokumentum. A jelentés megállapítja, hogy a vállalkozók (azon belül is elsősorban a KKV-k) teremtik a legtöbb új munkahelyet, rendszerint új megoldásokat vezetnek be a piacon és ezáltal versenyképesebbé teszik az egész gazdaságot.

Miközben Európának szükséges van új vállalkozókra, az önfoglalkoztatásra való hajlandóság 45 százalékról 37 százalékra esett három év alatt – az Eurobarometer 2012-es felmérése szerint. A jelentés ezt nagy részben a válság miatt megnőtt bizonytalansággal, a kevésbé biztató üzleti kilátásokkal magyarázza.

A cselekvési terv megállapítja, hogy mindazon túl, hogy kevesebb ember akar Európában vállalkozni, az újonnan induló cégek növekedése is lényegesen lassabb, mint az Egyesült Államokban alapított cégeké.

A program elsősorban az oktatási rendszerben látja a vállalkozói hajlandóság elterjedésének akadályait, de probléma az is, hogy Európában nem ismerik el megfelelően a sikeres vállalkozásokat, vállalkozókat. Éppen ezért kulturális megközelítésbeli és kulturális változásra is szükség van. Az európai kormányzatoknak a fenti célkitűzésekhez illeszkedő programokkal kell előmozdítaniuk a vállalkozói kedv növekedését, a Small Business Act-ben megfogalmazott „először gondolkodj kicsiben" jelmondatot minden tagállamban komolyan kell venni. Mivel a KKV szektor nagyon heterogén, különböző megközelítésekre, megoldásokra van szükség.

A cselekvési terv három területen szorgalmaz sürgős beavatkozást, amely pillérek további konkrét célkitűzésekre bonthatók:

1. Vállalkozói ismeretek oktatása, amely növeli a vállalkozói kedvet, hajlandóságot.
2. Megerősíteni a vállalkozói keretrendszereket, lebontani a strukturális akadályokat és támogatni a vállalkozások előrehaladását a különböző életszakaszokban.
3. A vállalkozói kultúra elterjesztése Európában.

A vállalkozói ismeretek képzésén belül a Bizottság elsősorban a diákok számára elérhető mini cégalapítási kezdeményezésekben, az itt felhalmozott tapasztalatokban látja a jövőt. A vállalkozó magasabb szintű képzésére pedig a technológiai fejlődéssel, a tudásintenzív szolgáltatások terjedésével összefüggésben van szükség.

A vállalkozás-barát környezet a forrásokhoz való könnyebb hozzáféréssel, az életszakaszhoz illeszkedő támogatási politikával, az információs társadalomban felbukkanó új lehetőségek üzleti kihasználásának támogatásával, az átalakulások (cég-eladás, családi vállalkozáson belül átadás stb.) megkönnyítésével, a csődbejutott vállalkozásoknak a második esély megadásával és az adminisztrációs terhek csökkentésével valósítható meg.

A beavatkozás harmadik pillére a kulturális változás területén fogalmazza meg a beavatkozás szükségszerűségét. „Európában korlátozott számban fordulnak elő ismert vállalkozói sikertörténetek" – fogalmaz a cselekvési terv. Ezen a vállalkozókról alkotott kép (percepció) változtatásával, pozitív kommunikációval lehet módosítani. Mindezek mellett a vállalkozókról

való gondolkodásba be kell emelni a horizontális szempontokat is, hiszen csak így érhető el, hogy a legszélesebb társadalmi rétegekből, minél több vállalkozó kerüljön ki. El kell érni a nőket, az időskorúakat, a bevándorlókat és a munkanélkülieket. Körükben a megszokottól eltérő eszközökkel lehet vonzóbbá tenni a vállalkozói létet, az esélyegyenlőség szempontja mellett külön kezelést igényelnek.

Az Európai Unió kiemelten kezeli a KKV szektor fejlesztését, amely több stratégiai dokumentumban is megjelenik. A 2014-2020-as tervezési időszak a korábban leírt víziók és stratégiai célok megvalósításának időszaka, amikor a megfogalmazott prioritások mellé forrásokat rendelnek. Az Európai Bizottság fontosnak tartja, hogy a tagállamokon keresztül elosztott források (Kohéziós és Strukturális Alapok) mellett közvetlen eszközökkel is támogassa az Európai Unió kis- és közepes vállalkozásait.

1.2 TÁBLÁZAT: 2014-2020 KÖZÖTTI PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

	Bizottság által központilag menedzselt	Tagállammal megosztott menedzsment
Kutatás-fejlesztés, innováció	Horizon2020 (3,5 milliárd EUR)	Strukturális és Kohéziós alapok alatti eszközök
Növekedés, munkahelyteremtés, társadalmi kohézió	Cosme (2,3 milliárd EUR) Kreatív Európa (210 millió EUR) Társadalmi innováció (192 millió EUR) Erasmus (881 millió EUR)	
Infrastruktúra	CEF - Connecting Europe Facility (33,2 milliárd EUR)	

Forrás: The CIP programme 2007-2013 and the Cosme programme 2014-2020. Brussels, 22 January 2013. DG Enterprise and Industry.; az Európai Parlament és Tanács rendelete a vállalkozások és a kis- és középvállalkozások versenyképességét segítő program (COSME) (2014-2020) létrehozásáról[2]; Ez Európai Tanács közleménye a CEF költségvetésének elfogadásáról, 17321/13 (OR. en) PRESSE 528[3]

A KKV fejlesztésre szánt Cosme (Programme for Competitiveness and Small and Medium Enterprises – Program a kis- és közepes vállalkozások versenyképességéért) 2,3 milliárd EUR kerettel indul útjára 2014 és 2020 között. 2007-2013 között a hasonló célokat megfogalmazó, tulajdonképpen a Cosme elődjének számító CIP (Competitiveness and Innovation Programme – Versenyképességi és Innovációs Program) még összesen 3,6 milliárd EUR kerettel rendelkezett. Fontos azonban megjegyezni, hogy az akkori program magába foglalta a direkt innovációs programokat is. Ha össze akarjuk vetni a két időszakot, akkor a Cosme program 2,3 milliárdos keretéhez hozzá kell adnunk a Horizon2020 3,5 milliárd EUR költségvetését is.

A 2014-2020-as fejlesztési időszakban a kutatás-fejlesztési és innovációs célokat a Horizon 2020 alá rendezték, míg a korábbi Vállalkozói és Innovációs Programból kifejezetten a KKV-k fejlesztését célzó Cosme programot hozták létre.

[2]Letöltés helye: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1287
[3] Letöltés helye: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/trans/139932.pdf

A Cosme program céljai:

- könnyíteni a KKV-k finanszírozási forráshoz való jutásán;
- olyan környezetet teremteni, ami kedvező a KKV-k születéséhez és növekedéséhez;
- bátorítani egy vállalkozóbarát kultúra kialakítását Európában;
- javítani az uniós vállalkozások versenyképességét;
- ösztönözni a KKV-k nemzetköziesedését.

A források elosztását két szakmai szervezet támogatja. A finanszírozási kereteket az Európai Beruházási Alap (European Investment Fund – EIF) biztosítja, míg a konkrét intézkedéseket az Európai Vállalkozói Hálózat (Enterprise Europe Network – EEN) viszi közelebb a vállalkozásokhoz.

A programtól a Bizottság azt várja, hogy a KKV-k piaca európai szinten is bővül, nő az önfoglalkoztatás és több munkahelyet teremtenek a vállalkozások és mindezek hatására nő a vállalkozások száma és a foglalkoztatási ráta Európában. Ebből kifolyólag a beavatkozások elsősorban a már működő KKV-kat, az önfoglalkoztatást választó lakosságot és a tagállamok – KKV-k működési feltételeit megkönnyítő – állami szervezeteit célozzák meg.

A 2014-2020 között elérhető források legnagyobb szelete, 1,4 milliárd EUR a KKV-k forráshoz jutását hivatott könnyíteni. A korábbi időszaknak megfelelően az elkövetkező hét éves időszakban is kedvezményes hitelek és kockázati tőkebefektetések formájában juthatnak el a források – a pénzügyi közvetítőrendszer közbeiktatásával – a vállalkozásokhoz. A beavatkozások második legnagyobb része az uniós és globális piachoz való hozzáférést könnyítené. Ezt a célt a Enterprise Europe Network fejlesztése, a nemzetközi együttműködések támogatása és KKV-k külföldi jelenlétének közvetlen támogatása (pl. információs központ nyitása Kínában az exportálni szándékozó vállalkozók számára) szolgálná. A korábban megfogalmazott célcsoportok közül itt kaphatnának nagyobb szerepet a tagállamok KKV-fejlesztésben érintett szervezetei.

A vállalkozások közvetlen pályázati felhívások útján, az Enterprise Europe Network tanácsadói munkáján keresztül illetve a programhoz kapcsolódó pénzügyi közvetítők által kínált hitel- és garancia termékek segítségével juthatnak forrásokhoz.

A Cosme-ben jól látható egy hangsúlyeltolódás a pénzügyi eszközök irányába. A visszatérítendő, támogatott finanszírozási eszközök költségvetési kerete a korábbi tervezési időszakban még csak 1,1 milliárd EUR-t tett ki, míg a következő időszakban közel 1,4 milliárdra nőtt. Ez jelentős eltolódást jelent egy alig több mint kétmilliárdos programban.

KKV-k finanszírozási kérdései

Az Európai Bizottság 2013. március végén vitaanyagot tett közzé az európai gazdaságfinanszírozás hosszú távú kérdéseiről. Az elemzés megállapítja, hogy a KKV-k hozzájárulhatnak a hosszú távú növekedés megalapozásához, de hagyományosan nehézséget jelent számukra a növekedés finanszírozása. Az anyag felhívja a figyelmet, hogy a KKV-finanszírozásról szóló 2011-es uniós akcióterv számos pontját még nem hajtották végre, de napirenden vannak olyan javaslatok is, amelyek a kockázati tőke és a szociális alapok európai

keretszabályozását teremtik meg. Olyan javaslatok is készültek, amelyek nemzetközi kereskedelmi platformok működését teszik lehetővé ez által csökkentve a KKV-k magas relatív tranzakciós költségeit. Mindezek mellett a Bizottság szükségesnek tart további intézkedéseket, amelyek a következők lehetnek:

- A kockázati tőke fejlesztése. A kockázati tőke a KKV-k számára sokszorosan fontosabb forrás, mint a tőzsdei finanszírozás. A kockázati tőke ágazat forrásproblémákkal küszködik, és több tagországban a banki és biztosítási szabályozás vonatkozik a szektorra. Az anyag javasolja, hogy vezessék be az intézményi befektetők számára a kölcsönös garanciaalapok intézményét, amely segíthet a finanszírozási és szabályozási problémák megoldásában.
- Értékpapírosítási eszközök kifejlesztése KKV-k számára. Nemzeti szinten léteznek speciális KKV-hitelezési intézmények és kormányzati szervezetek nyújtanak garanciákat. Európai szinten az Európai Beruházási Alap működtet KKV-hitelezési alapot és kockázat-megosztási eszközöket is alkalmaz. Ez össze van kötve a Bizottság értékpapírosítási eszközével, ami a Versenyképességi és Innovációs Program keretében működik. Az anyag javasolja ezeknek az eszközöknek a kiterjesztett használatát. Az európai érdekű, KKV-k által megvalósított ipari beruházások finanszírozását szolgáló strukturált hitelek Európai „címkét" kaphatnának, ezáltal a bankok kockázata csökkenne, az intézményi befektetők számára a piac vonzóbbá válna, és a garanciák elérhetősége is javulna. Az ipari szektorok közötti jelentős különbségeket figyelembe véve a tervezett eszközt differenciáltan kellene alkalmazni.
- Speciális KKV-piacok. A pénzpiacok egy részén speciális szabályokat kellene bevezetni a KKV-k számára. Ez magában foglalná speciális KKV könyvelési szabályok alkalmazását, ami a kis cégek számára könnyebben alkalmazható, de a befektetők számára megbízható információkat ad. További lehetőségek vannak a KKV-k kötvénypiacainak fejlesztésében.
- Megbízhatósági minimumfeltételek kidolgozása a KKV-értékelési rendszerek standardizálása érdekében nem banki befektetők jobb tájékoztatására. A KKV-k finanszírozásának egyik problémája, hogy a befektetők nem rendelkeznek számukra elfogadható megbízható információval. Az értékelési rendszerek által alkalmazandó minimális közös feltételek alkalmazása növelheti a befektetői bizalmat és javíthatja a KKV-k forráshoz jutásának esélyeit.

Az Európai Tanács 2013. március 22-én hosszú előkészítés után elfogadta az Európai Kockázatitőke-alapra vonatkozó szabályozást. A szabályozás előkészítése még 2011-ben kezdődött, az első formális javaslat 2011 decemberében született. A helyzetelemzés megállapítja, hogy Európában - a fejlett piacgazdasági centrumokkal, főleg az Egyesült Államokkal szemben - a kockázati tőke ágazat szétaprózottan, viszonylag kis szervezetek keretein belül működik, és az ebből következő alacsonyabb hatékonyság a befektetők egy részét eltántorítja attól, hogy az ágazatba fektessenek.

A tagországok egy részében van kockázatitőke-szabályozás (Magyarország is ezek közé tartozik), de a tagországok többségében a befektetések az általános szabályok, a társasági törvény, illetve az általános pénzügyi szabályozás hatálya alá tartozik. A sokféle, egymástól eltérő szabályozás nehezíti a befektetések nemzetközivé válását, és azt, hogy a szakosodott tőkealapok megfelelő mennyiségű tőkét tudjanak gyűjteni és azokat innovatív kezdő vállalkozásokba fektessék.

Az Európai Unióban a kockázati tőke sokkal kisebb szerepet játszik a KKV-k finanszírozásban, mint az Egyesült Államokban. A 80 százaléknyi bankhitel mellett, a kockázati tőke súlya mindössze 2 százalék, miközben az Egyesült Államokban 14 százalék. Ez az adat különösen azért aggasztó, mert a pénzügyi válság óta a KKV-k sokkal magasabb kamatokat fizetnek a bankhitelek után, és a többi hitelfeltétel is jelentősen szigorodott. A kockázatitőke-befektetések aránya a GDP-hez viszonyítva 0,14 százalék az Egyesült Államokban és mindössze 0,03 százalék az Európai Unióban.

Elsősorban ezek az okok motiválták, hogy az EU2020 stratégia egyik célja a kockázati tőke szerepének megerősítése, és a befektetések nemzetközi mozgásának lehetővé tétele. A belső piac szabályozására vonatkozó dokumentum lebontja a tőkeáramlás nemzetközi korlátait, és egyben azt a feladatot határozta meg, hogy fel kell számolni az európai kockázatitőke-ipar gyengeségeit, hatékonysági problémáit.

Az új szabályozás jó alapot ad arra, hogy az uniós szinten egységes kockázatitőke-alap fogalom bevezetésével elkezdődjön a tőke nemzetközi áramlását korlátozó adózási szabályok azonosítása és lebontása, ami további impulzust adhat a kockázati-tőke ágazat európai fejlődésének.

A szabályozás tehát bevezeti az Európai Kockázatitőke-alap fogalmát, és biztosítja, hogy ezt a megnevezést csak azok az alapkezelők használhassák, amelyek megfelelnek a felállított követelményeknek. Az Európai Kockázatitőke-alap megnevezést csak olyan kollektív befektetési vállalkozások használhatják a jövőben, amelyeket az Európai Unió valamelyik tagországában jegyeztek be, és az általuk kezelt tőke eléri az 500 millió EUR-t (közel 150 milliárd forint).[4]

A szabályozás előírja, hogy a minősítést elnyerő alapnak a befektetések legalább 70 százalékát közvetlenül kis- vagy középvállalkozásba kell fektetni, úgy, hogy a működési költséget a maradék, legfeljebb 30 százalékot kitevő befektetésnek kell viselnie.

1.2.2. Fejlemények a hazai kis- és középvállalkozási politika területén

A magyar Kormány KKV politikáját 2013-ban is a gazdasági válság nyomán kialakult forrás-hiány határozta meg. Az MNB Növekedési Hitelprogramjának beindítása mellett az uniós források növekvő kifizetési üteme adott lehetőséget a finanszírozási gondok enyhítésére. A Növekedési Hitelprogram nyomán nőtt a vállalati hitelállomány, az uniós kifizetések pedig 2013-ban „rekord” szintre emelkedtek.

[4] A magyarországi alapok mérete ennél nagyságrendekkel kisebb, így várhatóan nem lesznek olyan tisztán haazi tulajdonú alapok, amelyekre a szabályozás vonatkozna.

A KKV-k export lehetőségeinek bővítése kiemelt figyelmet kapott 2013-ban. Számos országban nyíltak Kereskedőházak és új, államilag támogatott finanszírozási lehetőségek jelentek meg a külpiaci terjeszkedést fontoló vállalkozások számára.

Kérdőíves megkeresések[5] alapján a KKV-k számára továbbra is a magas adó- és járulékterhek, valamint a magas adminisztrációs terhek jelentik a növekedés legnagyobb akadályozó tényezőit. Az Egyszerű Állam program elindítása valamint a Munkahelyvédelmi Akció lépései (járulékok csökkentése valamint KATA és KIVA bevezetése) igyekeztek ezeken a problémákon segíteni.

Válság után: finanszírozási problémák kezelése

A gazdasági válságot követően a KKV-k forráshoz jutási lehetőségei beszűkültek. A kisebb vállalkozások külső forráshoz jutása méretükből adódóan egyébként is nehézkes (magasabb kockázatot jelentenek a finanszírozók számára), 2008-at követően viszont drámaian visszaesett a hitelezés. A vállalati hitelállomány 2013 harmadik negyedévében tudott kiugróan emelkedni, elsősorban a Magyar Nemzeti Bank Növekedési Hitelprogramjának köszönhetően.

1.1 ÁBRA: ÚJ KIHELYEZÉSEK A VÁLLALATI SZEGMENSBEN (MRD FT)

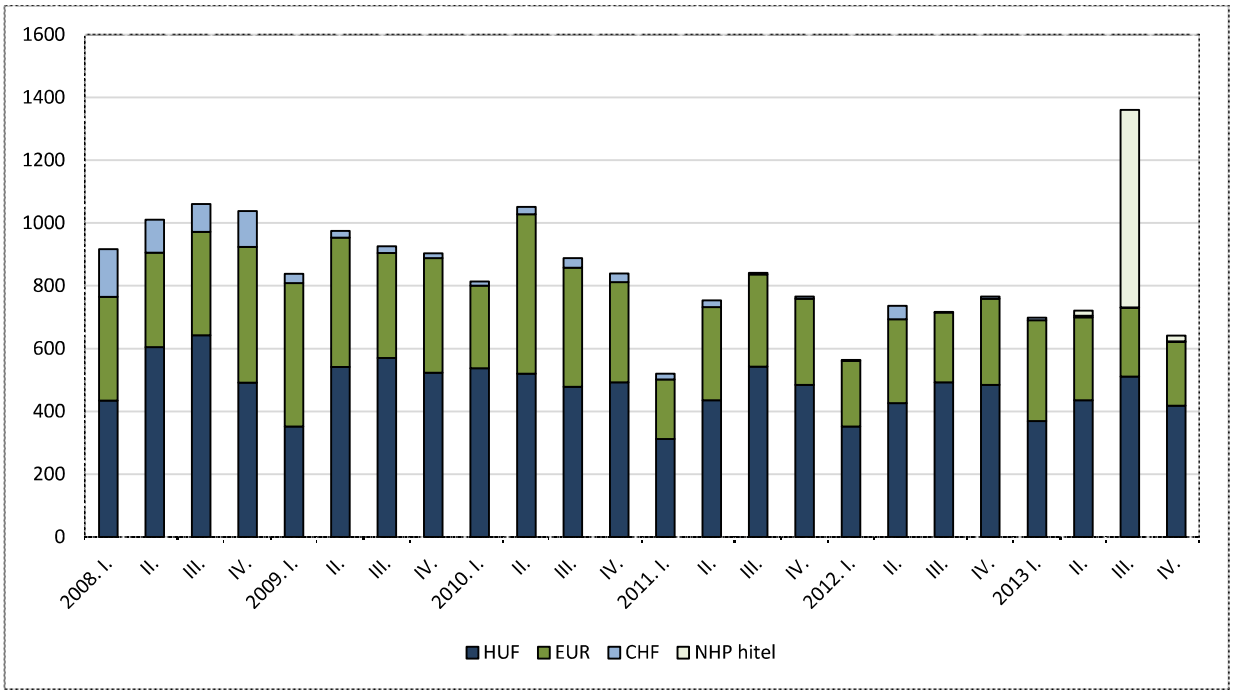

Forrás: MNB

Az MNB a gazdaság dinamizálása érdekében, 2013 áprilisában jelentette be a Növekedési Hitelprogram elindítását. A konstrukció egyik célja, hogy a vállalkozások alacsony kamatozású új hitelhez jussanak, a másik pedig, hogy korábbi devizaalapú hiteleiket alacsony kamatozású forint hitellel tudják kiváltani. A program harmadik pillérének keretében – amely már nem kapcsolódik közvetlenül a KKV-k finanszírozásához – az MNB euró likviditást nyújtó devizacsere tendereket

[5] Többek között az évkönyvek összeállításához készített kérdőíves felmérésekben, az idei felmérésről részletesebben lásd a 2.2.14-es fejezetet.

vezetett be annak érdekében, hogy a magyar gazdaság rövid lejáratú külső adóssága és az MNB kéthetes kötvényállománya csökkenjen.

Az eredetileg 500 milliárd forintos kerettel meghirdetett programban rendelkezésre álló forrást az MNB mindjárt az indulást követően 750 milliárd forintra emelte (425 milliárd forinthitel és 325 milliárd forint devizahitel kiváltására). Az MNB célkitűzése az volt, hogy a többlépcsős program hatására 150-200 milliárd forinttal emelkedjen a KKV hitelállomány, a devizahitelek aránya pedig a korábbi 52 százalékról 50 százalék alá süllyedjen. A program keretében a jegybank 0 százalékos forrást nyújt a hitelintézeteknek, a KKV-k pedig legfeljebb 2,5 százalékos kamat mellett, maximum 10 éves futamidőre juthatnak forráshoz.

Szeptember elején az MNB a Növekedési Hitelprogram meghosszabbításáról döntött, 2014 végéig további 2000 milliárd forintos keretösszegű programot hirdetett meg a kis- és középvállalkozások számára. Míg az első szakaszban folyósított hitelek 40 százalékát fordították meglévő hitelek kiváltására, addig az október 1-től indult második szakaszban a jegybank szeretné, ha ez az arány csökkenne, és inkább az új – beruházásokat szolgáló – hitelek aránya emelkedne. A 2000 milliárdos keret 90 százalékát most új hitelezésre, míg a fennmaradó 10 százalékot hitelkiváltásra fordítanának.

1.3 TÁBLÁZAT: A NÖVEKEDÉSI HITELPROGRAM SZERKEZETE AZ ELSŐ SZAKASZ VÉGÉN (2013. OKTÓBER)

Hitel fajtája	Részesedés
Új beruházási hitel	32%
Új forgóeszközhitel	28%
Hitelkiváltás	40%

Forrás: MNB

Az eddigi tapasztalatok alapján jelentős különbségek fedezhetők fel a különböző hitelintézetek között[6]. A Takarékszövetkezetek nagyobb arányban tudtak új hiteleket kihelyezni (77%), míg a kereskedelmi bankok elsősorban a meglévő hitelek kiváltására fordították a rendelkezésre álló forrásokat. Ez összefüggésben lehet a portfoliók eltérő minőségével. Míg a részvénytársasági hitelintézetek hitelállományán belül 12,3 százalék tekinthető „rossznak", addig a takarékszövetkezeteknél ez az arány 7 százalék.

A program egyik kézzelfogható eredménye, hogy a devizahitelek aránya már szeptemberben mérséklődött. A devizahitelek aránya a június végi 52 százalékos szintről az év végére 45 százalék alá süllyedt. A KKV-k deviza-kitettsége érdemben javítja a vállalkozások likviditási helyzetét.

Az NHP program mellett az uniós támogatások kifizetésében tapasztalt növekedés is enyhített a vállalkozások finanszírozási gondjain. Bár 2013-ban, a hétéves időszak végéhez közeledve kevesebb gazdaságfejlesztési forrás állt rendelkezésre, az egyéb infrastrukturális fejlesztések tovagyűrűző hatása nyomán nőtt a KKV-k nyújtotta szolgáltatások és termékek iránti kereslet is.

[6] http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Monetaris_politika/NHP/NHPabrak_magyar_0911.pdf

Tekintettel arra, hogy a 2013. év végi adatok szerint a hétéves időszakra rendelkezésre álló uniós források 58 százalékát tudta Magyarország felhasználni (ezzel az értékkel 18. az uniós tagállamok rangsorában 2013-as adatok alapján) és hogy a Kormány szándéka az abszorpciós veszteség minimalizálása; az elkövetkező két évben az uniós források további gyors kifizetésére lehet számítani. Mivel az elmaradásban álló projektek elsősorban nagyobb állami beruházásokhoz, infrastrukturális fejlesztésekhez köthetők, ezek a források nem közvetlenül, de közvetetett módon juthatnak el a KKV-khez.

1.4 TÁBLÁZAT: AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAINAK ALLOKÁCIÓS TELJESÍTMÉNYE 2014 TAVASZÁN A TAGORSZÁGI JELENTÉSEK ALAPJÁN

Az Európai Unió tagállamai	Százalék
Litvánia	78,8
Portugália	83,5
Írország	73,5
Észtország	84,5
Svédország	73,2
Finnország	76,4
Németország	73,9
Lengyelország	70,8
Egyesült Királyság	64,8
Ausztria	70,1
Lettország	68,7
Spanyolország	67,3
Szlovénia	63,8
Belgium	74,6
Görögország	79,3
Luxembourg	69,8
Hollandia	71,1
Magyarország	**61,8**
Ciprus	69,9
Dánia	73,8
Franciaország	65,3
Szlovákia	52,8
Csehország	56,7
Málta	52,4
Bulgária	52,2
Olaszország	54,3
Románia	45,2
Horvátország	21,7

Forrás: Európai Bizottság
Letöltés helye:
http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/xls/percentage_of_funds_allocated_per_member_state_paid_by_the_commission.xls (az Európai Bizottság 2014. április 15-ei adatközlése alapján)

2013-ban megkezdődött a 2014-2020-as uniós tervezési időszak kereteinek összeállítása is. A Kormány elkötelezett a gazdaságfejlesztési források további növelése mellett és arról döntött, hogy az európai uniós források 60 százalékát erre a célra kívánja fordítani a következő hétéves időszakban. Az Évkönyv készítésének időpontjában az operatív programok még tervezés alatt állnak.

1.5 TÁBLÁZAT: 2014-2020-AS FORRÁSALLOKÁCIÓ A PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁS SZERINT (2014. MÁRCIUSI ÁLLAPOT)

Operatív Program	Indikatív forrásallokáció
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program	36,4 %
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program	15,5 %
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program	3,6 %
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program	11,8 %
Környezeti és Energetikai Hatékonysági Operatív Program	14,9 %
Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program	13,8 %
Közigazgatás-és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program	4,0 %

Forrás: Partnerségi Megállapodás 2014. márciusi változat; www.nth.gov.hu

Gazdaságfejlesztési célokat szolgáló források nem csak a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programban, hanem a Terület- és Településfejlesztési, a Versenyképes Közép-Magyarország valamint az Emberi Erőforrás Fejlesztési operatív programokban is megjelennek. Közvetett módon az energetikai, infrastrukturális és közigazgatási fejlesztések is hozzájárulnak a vállalkozások növekedési feltételeinek javításához.

Kiemelt terület: export ösztönzése

Az elmúlt évben a KKV-k export ösztönzését kiemelt feladatnak tekintette a kormányzat. Az export ösztönzésének egyik eszközének tekinthető a kereskedőházak nyitása. 2013-ban nyolc országban (Azerbajdzsán, Kazahsztán, Oroszország, Kína, Törökország, Egyesült Arab Emírségek, Szaúd-Arábia, Jordánia) nyíltak magyar kereskedőházak. Tavaly az állam létrehozta a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt.-t, amely tevékenységével a nemzeti külkereskedelmi stratégia megvalósítását szolgálja. A Kereskedőház kisebbségi tulajdonosa a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara. A Magyar Nemzeti Kereskedőház célkitűzése, hogy tevékenységével új piacokat, új lehetőségeket nyisson meg a magyar kis- és középvállalkozások előtt.

2012-ben jelent meg a magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája, a Wekerle Terv.[7]

[7] A koncepcióhoz illeszkedő, az erdélyi gazdasági együttműködős programjaként megfogalmazott Mikó Imre Terv 2012-ben készült el. 2013 novemberében társadalmi egyeztetésre bocsátották a Felvidék fejlesztési stratégiáját, a Baross Gábor Tervet is.

A Wekerle Terv fő stratégiai célja a hazai vállalkozások Kárpát-medencei pozícióinak erősítése. Ennek érdekében két területen határoz meg konkrét lépéseket:

- infrastruktúra összehangolása;
- egységes munkaerőpiac megteremtése.

A dokumentum öt ágazati kitörési pontot fogalmaz meg: jármű- és gépipar, élelmiszergazdaság, turizmus és egészségipar, kreatív ipar valamint zöldgazdaság. A KKV-k kiemelt célcsoportot képeznek, melyeket képessé kell tenni a külpiacokon való megjelenésre.

A Wekerle Terv céljaihoz illeszkedően létrejött a Kárpát Régió Üzleti Hálózat. A Nemzetgazdasági Minisztérium, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara valamint a Nemzeti Külgazdasági Hivatal által létrehozott hálózat célja, hogy hidat képezzen a Kárpát-medence kis- és középvállalkozásai számára. Az elmúlt években tizenhárom üzleti irodát nyitottak a szomszédos országokban, amelyek segítséget nyújtanak a kereskedelmi és befektetési kapcsolatok építésében.

1.6 TÁBLÁZAT: A KÁRPÁT RÉGIÓ ÜZLETI HÁLÓZAT IRODÁI

Ország	Irodák székhelye
Románia	Kolozsvár, Nagyvárad, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti
Szlovákia	Dunaszerdahely, Kassa
Szlovénia	Lendva
Ukrajna	Ungvár, Beregszász
Szerbia	Szabadka, Újvidék
Horvátország	Eszék

Forrás: www.crbnet.eu

Az eddigi tapasztalatok kedvezőek, számos közös projektet valósítottak meg a határmenti együttműködés keretében a vállalkozások. A hálózat honlapján üzleti partnerek keresésére is van lehetőség, valamint széles projektlista érhető el a környezettechnológiai fejlesztések területén.

A Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt álló Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank Zrt.) és magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) – közösen a továbbiakban EXIM – 2012-ben, forráshelyzetének rendezése és a megnövekedett aktivitás forrásainak biztosítása érdekében piaci alapú finanszírozási modellre állt át. Az Eximbank életében az első kötvénykibocsátásra 2012-ben került sor, egy 2 milliárd EUR összegű nemzetközi kötvénykibocsátási program felállításával. 2012-ben 500 millió USD összegű kötvény kibocsátására került sor, majd a program folytatásaként 2013-ban 400 millió EUR értékű kötvénykibocsátást valósított meg. Az Exportértékesítési Hitelprogram termékek 2013-as megjelenésének elsődleges célja a KKV szektor exporttevékenységének finanszírozása volt. Az EXIM közlése szerint 2013-ban 187 milliárd forint összegben folyósítottak hitelt, amely a becslések szerint 260 milliárd forintnyi exportügylet megvalósulását támogatta.

Vállalkozások legnagyobb terhei: adminisztráció, adóterhek

A vállalkozások rendre az adminisztrációs terheket és a magas adó- és járulékterheket említik növekedésük legfőbb akadályának. A WEF Global Competitiveness Report 2013-2014 szerint a finanszírozáshoz való nehézkes hozzáférés mellett a szabályozás kiszámíthatatlansága, a magas adók, az adózási szabályok nehézkessége valamint a nem túl hatékony bürokrácia áll első helyen a növekedést akadályozó tényezők között.

A foglalkoztatás növelése érdekében a Kormány 2012 júliusában bejelentette a Munkahelyvédelmi Akciót. Az adózással összefüggő kedvezményes lehetőségek 2013. január 1-t követően váltak a vállalkozások számára elérhetővé. A program keretében mérséklődtek a járulékfizetési kötelezettségek, illetve két új adónem jelent meg (KIVA, KATA).

A KKV-k számára a legjelentősebb változást az új kisadók bevezetése eredményezte. A vállalkozások legnagyobb terheit a személyi jellegű kiadások, a bérterhek jelentik. A két adó célja az volt, hogy kiváltsa a szociális hozzájárulást és az egészségügyi járulékot.

A 16 százalékos KIVA – a meghatározott számítási mód szerint – „rugalmatlan" a bérköltségek változására. A bérterhek teljes „bejelentése" vagy az alkalmazottak számának növelése tehát nem emeli az adót. Az adókötelezettséget tovább csökkentheti, és a növekedést kimondottan ösztönző elem az adó alapjának pénzforgalmi szemléletű meghatározása. Eszerint az adó alapja a pénzügyi vagyon változásának és a vállalakozásból kivont jövedelemnek az összege, csökkentve a vállalakozásba bevont jövedelmekkel. Így az adóalapot azonnal csökkentik a vállalat beruházásai (mivel a beruházások azonnal csökkentik a pénzeszköz-állományt).

A KKV szektoron belül meghatározó mikrovállalkozások adminisztrációs és adózási terheinek mérséklése érdekében új tételes kisadót vezettek be. A kata havi 50 illetve 25 ezer forintban állapítja meg az adó mértékét.

A Munkahelyvédelmi Akció a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztatóinak a meglévő munkahelyek megőrzése és új munkahelyek létesítése érdekében szociális hozzájárulási adókedvezményt és szakképzési hozzájárulási kedvezményt nyújtanak. A munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóból és szakképzési hozzájárulásból 2013. január 1-jétől igénybe vehető új kedvezmények az alábbiak: 25 év alatti munkavállalók utáni kedvezmény, 55 év feletti munkavállalók utáni kedvezmény, a szakképzetlen munkavállalók utáni kedvezmény, tartósan álláskeresők utáni kedvezmény, kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezmény.

A Munkahelyvédelmi Akció intézkedéseinek harmadik csoportjába egyéb adminisztrációs terheket csökkentő lépések kerültek (devizaárfolyam-veszteségek miatt nehéz helyzetbe került vállalkozások megsegítése, pénzforgalmi szemléletű általános forgalmi adózás, házipénztárra vonatkozó adminisztráció-egyszerűsítés).

A kormány meghatározta az ún. szabad vállalkozási zónák listáját. Az ország társadalmi-gazdasági leszakadással leginkább érintett 47 térsége kapta meg a különböző kedvezményekre jogosító címet. Egyedi kormánydöntésekkel a későbbiekben további zónákról dönthet a kormány. A

zónák összefogják a fejlesztési, beruházási, foglalkoztatás- és adópolitikai kedvezményeket. A vállalkozói zónában felvett új munkavállalók után – amennyiben a cég a társasági adóról és osztalékadóról szóló törvény szerint fejlesztési adókedvezményre is jogosult - az első két évben nem kell 27 százalékos szociális hozzájárulást fizetni (bruttó 100 ezer forintig). A harmadik évtől pedig csak 14,5 százalékot kell fizetni az alkalmazottak után.

A Kormány a magyarországi vállalkozások versenyképessége javítása érdekében 2011 novemberében elfogadta az Egyszerű Állam című középtávú kormányzati programot. A Program elsődleges deklarált célja az európai viszonylatban is magas adminisztratív költségek csökkentése a vállalkozások számára is érzékelhető módon, eleget téve ezzel Magyarország 2008-as uniós vállalásának is. Az Egyszerű Állam Program kidolgozását széles körű társadalmi konzultáció előzte és alapozta meg, amelynek keretében – a vállalkozói szektor aktív közreműködésével – összegyűjtésre kerültek a hazai gazdasági környezet adminisztrációs kötelezettségeivel kapcsolatos legsürgetőbb problémák, valamint az ezekre adható megoldási javaslatok. A Program jelen formájában 106 intézkedést tartalmaz, melyekből 6 intézkedés végrehajtása még folyamatban van. Ezek több lépcsőben, többnyire 2014 első félévével bezárólag valósulnak meg. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a következő kormányzati adminisztráció-csökkentő programcsomag megvalósítása, mely az Egyszerű Állam programban megkezdett egyszerűsítésekre, és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokra épít elsősorban. Az Egyszerű Állam Program keretében felállításra kerül a vállalkozói portál, amely a vállalkozók számára az állami előírásokat és azok eljárási, adminisztratív teljesítésének módját széles körűen, megbízhatóan, közérthetően mutatja be, és amelyhez a vállalkozók valós élethelyzeteihez igazodó, egységes internetes felület és ügyfélszolgálati hátteret is kapcsolódik (vallalkozas.netenahivatal.gov.hu).

A közbeszerzési szabályozás 2012-es változtatásának célja az volt, hogy, a KKV-k sokkal könnyebben indulhassanak az eljárásokon. Az eljárások egyszerűsödtek, csökkent a vállalkozások adminisztrációs terhe. A 2013. évi adatokból már látszik a változtatás eredménye is: a KKV-k által elnyert összegek értéke 2013-ban jelentősen emelkedett.

Az elektronikus útdíj bevezetésével párhuzamosan az NGM kedvezményes forgóeszközhitel konstrukciót dolgozott ki a KKV fuvarozók számára. A hitelkonstrukció lényege, hogy 4 százalékos állami kamattámogatás mellett, legfeljebb BUBOR+1,5 százalékos kamaton juthatnak kizárólag útdíj fizetésére használható hitelhez a fuvarozók. A hitelhez teljes állami kezességvállalás társul. A támogatott konstrukcióval a kormány biztosítani kívánja a fuvarozást végző kisvállalkozások likviditását arra az esetre is, ha az útdíj fizetése nehézséget okozna.

A hitelt a fuvarozással foglalkozó kis- és középvállalkozások vehetik igénybe, útdíjköteles gépjárművenként 1 millió forintos, rulírozó hitelkerettel, 1 éves futamidőre. A hitelkeret az 1 év leteltekor több ízben meghosszabbítható, de új hitel megkötésére legkésőbb 2015. július 1-ig van csak lehetőség.

2013-ban megkezdődött a NAV-val online adatkapcsolatra képes pénztárgépes átállás előkészítése, melynek célja a szürke- és feketegazdaság visszaszorítása.

Innováció, start up ökoszisztéma

A magyar vállalkozások innovációs potenciálja rendkívül alacsony az SBA értékelés szerint. A Kormány 2013-ban elfogadta a Nemzeti KFI Stratégia 2020-t, amely kiemelten kezeli a KKV-k innovációs potenciáljának javítását. A dokumentum megállapítja, hogy a Stratégia akkor lehet sikeres, "ha az állam olyan környezetet - szakzsargonnal élve: ökoszisztémát - hoz létre, amelyben a kutatás-fejlesztéssel foglalkozó közintézmények és vállalatok, valamint az innovatív vállalkozások egyaránt fejlődni és növekedni képesek". Az ökoszisztéma kiépítésének szándéka megjelenik a 2014-2020-as tervezési időszak operatív programjaiban is.[8]

Az innovatív vállalkozások születésének előmozdítása érdekében tett fontos lépés az ún. gazella pályázat elindítása. A Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzeti Innovációs Hivatallal együttműködve dolgozta ki az „Innovatív ötletekből gazellák technológiai inkubátorok és mentorálás segítségével” (röviden: Gazella) című programot. Célja három-négy technológiai inkubátor létrehozásának támogatása, amelyen keresztül innovatív induló cégek gyors növekedését tudják elősegíteni.

Négy cég, az ACME Labs Zrt., az Aquincum Technológiai Inkubátor Zrt., a Digital Factory Zrt. és az iCatapult Technológiai és Üzletfejlesztési Zrt. győzött a Nemzeti Innovációs Hivatal (NIH) által meghirdetett, az inkubátorházakat támogató pályázaton. A több, egymásra épülő szakaszból álló, komplex program célja gyors növekedésre képes vállalkozások felkutatása, inkubálása és azok piacra lépésének támogatása. A programra összesen 2,1 milliárd forint áll rendelkezésre, melyből 250 millió forintot kapnak a most nyertes inkubátorházak, a fennmaraó összeg a következő lépésekben kiválasztott start-up cégek számára elkülönítésre került.

A 2,1 milliárd forintos kerettel futó pályázati program négy fő szakaszra osztható. Első szakaszban kiválasztották a támogatásra javasolt technológiai inkubátorházakat. A pályázóknak „akkreditált technológiai inkubátor” címmel kell rendelkezniük és megfelelniük a pályázati kritériumoknak. A következő szakasz fő célja hogy a technológiai inkubátoroknak legyen elég befogadható, „életképes” projektjük. Egyéni feltalálók és induló vállalkozások pályázhatnak maximum 5 millió Ft-ra, amely a projekt legkorábbi szakaszában a technológiai ötlet műszaki, gazdasági megvalósíthatóságának vizsgálatára, a koncepció bizonyítására és a szellemi tulajdon levédetésére használható fel. A nyertes pályázók közül választhat az inkubátor 3-12 inkubálható projektet. A harmadik szakasz a tényleges inkubáció folyamata, amelyhez szintén direkt támogatás párosul. Végül, az utolsó szakaszban – továbbra is állami támogatás mellett – történik a piacra lépés és a tőkebevonás lehetőségének felkutatása. Az egyes szakaszok logikailag egymásra épülnek, de ez nem jelenti azt, hogy egy adott technológiai vállalkozás csak akkor vehet részt a programban, ha az a teljes folyamaton végighalad.

[8] Az Évkönyv készítésének időpontjában a GINOP-nak még nincs végleges verziója, csak tervezetek érhetők el.

Fontos kezdeményezés volt a start up ökoszisztéma kialakításában a HUB Munkacsoport felállítása. A munkacsoport 2013 szeptemberében alakult a hazai start-up világ szereplőinek és a Nemzetgazdasági Minisztérium szakértőinek részvételével, azzal a céllal, hogy meghatározzák a magyar startup ökoszisztéma jövőbeli alakulásának feltételeit, és javaslatokat tegyenek a szabályozói környezet változtatására. A Munkacsoport elkészítette a Runway Budapest 2.0.2.0. tervet, amely már konkrét ajánlásokat fogalmaz meg a 2014-2020-as uniós források felhasználására.

KKV Stratégia 2014-2020

2013-ban elkészült a „Kis- és középvállalkozások fejlesztésének stratégiája 2014-2020" című stratégiai dokumentum.[9] A Stratégia egy részletes helyzetelemzésre épült. A hazai KKV-szektor teljesítményét, eredményességét mérő mutatókat nemzetközi kitekintésben is bemutatja a dokumentum. A problémák strukturált megjelenítése alapján, a meghatározó uniós és hazai stratégiák célkitűzéseihez illeszkedő KKV fejlesztési célokat és eszközöket határoz meg a stratégia.

A stratégiában megfogalmazott jövőkép szerint a *„KKV stratégia elsődleges célja a mikro-, kis- és közép-vállalkozások versenyképességének javítása. Ehhez olyan vállalkozói környezetet kell kialakítani, amely ösztönzi a növekedésre hajlandó vállalkozások versenyképességének javulását és elősegíti a lehetőségmotivált vállalkozások minél szélesebb körű megjelenését. A vállalkozások növekedése hozzájárul a foglalkoztatási szint emeléséhez is. A KKV-szektor fejlesztése differenciált megközelítést igényel. Különböző eszközökre van szükség a tartós növekedésre képes középvállalati kör és a mikro-, növekedésre kevésbé képes vállalkozói körben. Ez utóbbi vállalkozói „tömeg" számára az egyszerűsítés kell, hogy legyen a legfontosabb vezérlőelv.*"

A KKV szektor fejlesztése hozzájárul a gazdasági növekedéshez és új munkahelyek teremtéséhez. A stratégia elsődleges célja a mikro- kis- és közép-vállalkozások versenyképességének javítása, de a fejlesztés egyes elemei a munkahelyteremtést kell, hogy szolgálják.

A Stratégia víziója, hogy olyan környezetet teremtsünk, ahol:

- könnyen és gyorsan tudnak megjelenni azok a vállalkozások, amelyek inkább lehetőségből, mint kényszerből választják az ötletük piaci megvalósítását;
- másrészt a szabályozási és intézményi környezet megkönnyíti, hogy a vállalkozások egyik fejlődési szakaszról a másikra lépjenek.

A KKV fejlesztése érdekében három területen van szükség beavatkozásra:

- megtalálni és lebontani a különböző vállalkozói csoportok előtt álló növekedési akadályokat;

[9] A Stratégia elfogadását rögzítő korm. határozat az Évkönyv készítésének időpontjában még nem jelent meg a Magyar Közlönyben.

- lebontani a szabályozási, intézményi akadályokat egy támogató vállalati környezet megteremtése érdekében;
- felszámolni azokat a korlátokat, amelyek miatt a tőkeszegény vállalkozások nehezen jutnak forráshoz.

1.3. A jogszabályi környezet változásai és azok hatása a kis és – középvállalkozói szektorra

1.3.1. Vállalkozások alapítása, megszüntetése

2013-ban nem történt jelentős változás a cégalapítás jogi feltételeiben és a cégalapítás költségei sem változtak. Az adószámok felfüggesztése ugyanakkor növekedett 2013-ban.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2013-ban közel háromszor annyi cég adószámának felfüggesztését kezdeményezte, mint 2012-ben. A NAV – törvényi felhatalmazás alapján – 2006 szeptembere óta él az adószám felfüggesztésnek és törlésének lehetőségével. A szankciót a feketegazdaság elleni küzdelem keretében vezették be, hogy az állami adóhatóság ki tudja szűrni a ténylegesen már nem működő, elérhetetlen cégeket. 2009 februárjától bővült azoknak az eseteknek a köre, amelyekben az adóhatóság felfüggesztéssel élhet. Míg korábban a szankciók az elérhetetlen adózók figyelmeztetésére szolgáltak, 2009-től a szabály már abban az esetben is alkalmazható, ha az adózó nem teljesíti bevallási kötelezettségeit. 2012-ben tovább szigorodott a szabályozás, mivel az adóhatóság felhatalmazást kapott arra, hogy felfüggesztés nélkül, azonnal törölje az adószámot. A szankcionált cég többek között nem igényelhet vissza áfát és adótúlfizetés visszatérítését sem kérheti. 2013-ban az eljárási és figyelmeztetési határidők tovább rövidültek, és a hatóság ettől az évtől kezdve rögtön élhet az adószám felfüggesztésének lehetőségével.

Amennyiben az adózóról kiderül, hogy a székhely nem valós cím, a cég képviselőit nem jelentette be vagy hogy a bejelentett képviselő nem valós személy, a NAV törölheti is a cég adószámát és kezdeményezi a cég megszüntetését a cégbíróságnál.

Az alábbi ábrán látható, hogy a 2006 óta bevezetett szabályozás alapján 2011-ben volt a csúcs, akkor közel 35 ezer cég adószámát függesztették fel egy év alatt – a 2009-es szigorítás hatására. Mivel a felfüggesztés lehetőségével hosszabb eljárási határidők mellett lehetett élni, felelhetően ezzel magyarázható a késleltetett hatás.

1.2 ÁBRA: FELFÜGGESZTETT ADÓSZÁMOK

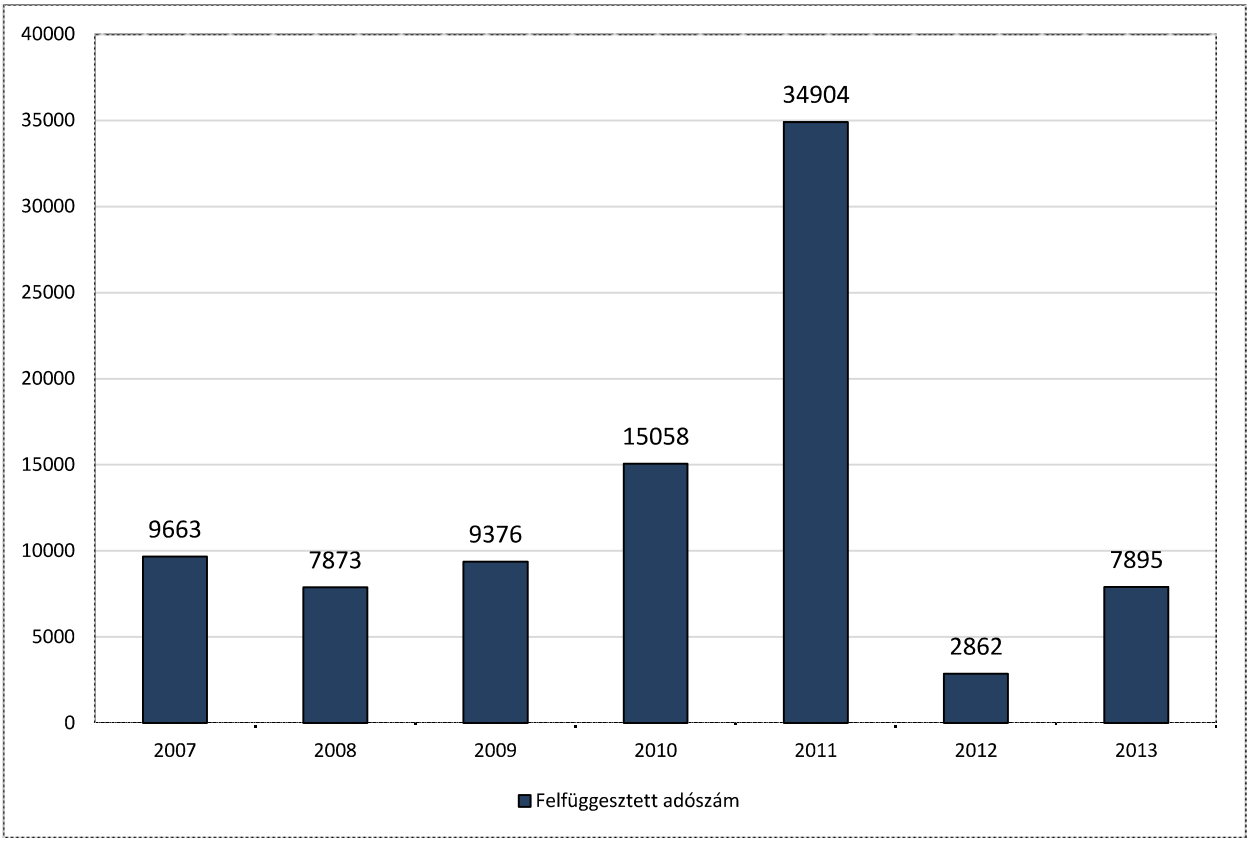

Forrás: feketelista.hu

A feketelista.hu összesítése szerint[10] a felfüggesztések hátterében 2013-ban nagyobb részben a cégek elérhetetlensége állt, míg korábban a számviteli beszámolási kötelezettség elmulasztása miatt élt az adóhatóság a fenti eszközzel. Az elmúlt két évben összesen 37 ezer vállalkozás adószámát törölték. A felfüggesztett adószámok 66,4 százaléka jutott a fővárosra, míg tavaly ez az arány 53,7 százalék volt.

1.3.2. Vállalkozások működése

1.3.2.1. Adórendszer

Az elmúlt években sokat „színesedett" az adórendszer. Számos új adónem jelent meg: 2009-től az energiaellátók jövedelemadója és a cégautóadó, 2010-től a pénzügyi szervezetek különadója és az egyes ágazatokat terhelő különadó, 2011-től a népegészségügyi termékadó, 2012-től távközlési adó, 2013-tól pedig a pénzügyi tranzakciós illeték, a biztosítási adó, a közműadó, a kisvállalati adó valamint a kisadózók tételes adója. A KATA és KIVA újonnan választható adónemek elsősorban a munkaerőre rakódó költségek és az adminisztrációs terhek csökkentését szolgálja. A pénzügyi tranzakciós illeték megfizetésének kötelezettsége ugyan a pénzforgalmi szolgáltatókra, pénzváltási tevékenység végzésére jogosult hitelintézetekre és a pénzváltás

[10] http://www.feketelista.hu/441-ezer-ceget-vizsgalt-az-adohivatal-haromszor-tobb-adoszamot-fuggesztett-fel/

közvetítésére jogosult kiemelt közvetítőkre terjed ki, a költségek továbbhárítása ugyanakkor hatással van a KKV szektor jövedelmezőségére is.

1.7 TÁBLÁZAT: A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELEI (MILLIÓ FORINT)

Bevételek	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A gazdálkodó szervezetek befizetései									
Társasági adó	430 051	468 679	510 781	487 524	385 543	323 370	316 620	342 305	322 467
Hitelintézeti járadék	–	–	12 555	12 642	12 619	10 034	9 389	9 743	17 508
Egyszerűsített vállalkozói adó	91 365	143 115	152 812	166 537	169 704	181 880	172 273	146 531	110 021
Energia adó	12 732	12 504	11 860	14 843	13 183	16 887	17 253	16 857	16 300
Környezetterhelési díj	3 155	5 573	8 018	10 318	10 703	6 574	6 261	7 255	6 154
Bányajáradék	23 825	33 590	31 469	38 761	26 621	108 878	111 522	103 561	63 196
Játékadó-bevétel	66 377	71 468	71 461	72 734	66 736	53 398	51 639	52 438	30 918
Egyéb befizetések	21 163	35 188	19 259	30 104	21 734	36 250	16 123	17 971	22 884
Egyéb központosított bevételek	165 148	140 389	124 089	139 207	111 552	44 056	108 564	172 041	233 184
Energiaellátók jövedelemadója	–	–	–	–	24 170	16 987	16 886	5 610	54 060
Cégautóadó	–	–	–	–	18 037	25 872	25 256	32 307	33 079
Pénzügyi szervezetek különadója	–	–	–	–	–	182 308	186 483	84 936	139 117
Egyes ágazatokat terhelő különadó	–	–	–	–	–	151 693	171 943	165 645	9 815
Kisadózók tételes adója	–	–	–	–	–	–	–	–	28 316
Kisvállalati adó	–	–	–	–	–	–	–	–	10 128
Közműadó	–	–	–	–	–	–	–	–	54 939
Fogyasztáshoz kapcsolt adók									
Általános forgalmi adó	1 785 316	1 831 998	1 979 374	2 114 089	2 168 488	2 313 582	2 219 451	2 747 408	2 809 575
Jövedéki és regisztrációs/fogyasztási adó	738 952	849 216	912 007	929 733	902 368	886 562	909 593	943 078	912 927
Távközlési adó	–	–	–	–	–	–	–	12 209	46 980
Pénzügyi tranzakciós illeték	–	–	–	–	–	–	–	–	259 614
Biztosítási adó	–	–	–	–	–	–	–	–	26 185
Népegészségügyi termékadó	–	–	–	–	–	–	3 274	–	–
A lakosság befizetései									
Személyi jövedelemadó	1 437 773	1 579 841	1 820 825	2 026 493	1 899 729	1 773 925	1 382 786	1 498 396	1 504 598
Adóbefizetések	3 401	7 255	5 621	5 785	8 272	3 021	180	183	195
Illetékbefizetések	111 758	111 083	118 841	130 972	112 176	83 518	75 345	109 612	107 432
Gépjárműadó	–	–	–	–	–	–	–	–	41 230
Háztartási alkalmazott utáni regisztrációs díj	–	–	–	–	–	1	5	11	23
Magánszemélyek jogviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó egyes jövedelmek különadója	–	–	–	–	–	11	3 700	1 244	879
Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok	1 009 534	1 267 848	1 266 936	1 251 671	1 624 787	1 869 933	2 169 590	2 603 585	3 443 361
Bevételek összesen	**6 896 602**	**7 009 946**	**7 594 286**	**8 159 285**	**8 324 226**	**8 461 161**	**8 342 182**	**9 403 593**	**10 967 797**

Forrás:KSH
http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qse006e.html

Személyi jövedelemadó

2013-tól az egyéni vállalkozók számára az átalányadózás választásánál nem kizáró ok a munkaviszony megléte, létesítése. Az átalányadózásban alkalmazandó költséghányad nem a nyilvántartásba bejelentett tevékenységek alapján, hanem azon tevékenységek alapján kerül meghatározásra, amely tevékenységből a vállalkozó az adóévben ténylegesen is szerzett bevételt.

Társasági adó

A társasági adó kulcsa 2013-ben változatlanul 10 százalék volt 500 millió forint pozitív eredményig, fölötte 19 százalék. A társasági adózás szabályai alig változtak az elmúlt évben. Módosult az alultőkésítettség fogalma (a szabályok a jövőben kiterjednek a kamatmentes kötelezettségekre), egyszerűsödött az ingyenes juttatások elszámolása (elismert költség a társasági adóban) valamint módosult a részesedés fogalma (bejelentést csak akkor kell tenni, ha a százalékos részesedés is emelkedik).

1.8 TÁBLÁZAT: AZ ADÓKEDVEZMÉNYEK MEGOSZLÁSA JOGCÍMENKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL (SZÁZALÉK)

	2010	2011	2012
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adók	18,1	15,3	n.a.
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítást szolgáló beruházás adók	47,6	45,7	n.a.
Támogatási igazolás alapján	3,6	4,8	3,2
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,9	0,6	1,5
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0,8	0,6	2,2
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0,4	0,3	1,8
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0	0,0	0,0
Közép és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	2,5	1,8	5,0
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	21,8	22,4	75,5
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	1,2	3,4	8,0
Korábbi évek adókedvezményei összesen	2,8	4,1	n.a.
Egyéb adókedvezmény	0,3	1,0	2,7
Összesen	100	100	100

Forrás: Adóbevallás alapján

A szabad vállalkozási zónába tartozó vállalkozások fejlesztési adókedvezményt vehetnek igénybe a meghatározott területen üzembe helyezett és üzemeltetett, jelenértéken számítva legalább 100 millió forint értékű beruházás után.

Egyszerűsített Vállalkozói Adó

Az EVA kulcs emelkedésével párhuzamosan fokozatosan csökkent az egyszerű adónemet választók száma. 2013-ban 37 százalékos adókulcs terhelte az árbevételt, 2012-ben 70 ezerre

csökkent az EVA adózók száma. Az egy cégre eső árbevétel ugyanakkor emelkedett, tehát az alacsonyabb bevétellel rendelkező vállalkozások hagyták el a 2003-ban bevezetett adónemet.

1.9 TÁBLÁZAT: AZ EGYSZERŰSÍTETT VÁLLALKOZÓI ADÓ HATÁLYA ALÁ TARTOZÓ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS EVA BEVÉTELEK ALAKULÁSA

	Egyéni	Társas	Összes	Befizetett eva (Mrd Ft)	EVA/cég (millió Ft)
2008	43.801	51.526	95.380	166,5	1,7
2009	42.711	54.040	97.608	169,7	1,7
2010	39.808	53.690	96.010	181,9	1,9
2011	34.740	51.989	89.202	172,3	1,9
2012	25.574	45.267	70.841	146,5	2,1

Forrás: NAV Évkönyvek

Kisadózó vállalkozások tételes adója (KATA)

A tételes kisadó lényege, hogy a legfeljebb 6 millió forint árbevételű vállalkozás egyetlen adót fizet, ami kiváltja a legtöbb adót (jövedéki adó köteles tevékenység esetén a jövedéki adót nem váltja ki, és nem váltja ki az áfát sem, ha a cég áfakörbe tartozik, illetve az iparűzési adót sem váltja ki). Főállású vállalkozóknak havi 50 ezer forintot, mellékállású vállalkozóknak havi 25 ezer forintot kell fizetni.

A 2013. évi költségvetés készítésénél azzal a – a költségvetési egyenleg szempontjából konzervatív – feltételezéssel éltek a tervezők, hogy gyakorlatilag minden, az új adónemmel jobban járó vállalkozás a kezdetektől fogva az új adónemet fogja választani; így eredetileg mintegy 150 ezer adóalany áttérését valószínűsítették. Bár a kisadózók száma 2013-ban elmaradt a tervezettől, a januári 47 ezres kisadózói létszám az év során dinamikusan növekedett, az év végére 73 ezerre emelkedett.

Az áttérést lassítja, hogy az új adónemek felfutása általában fokozatos, amely főként abból adódik, hogy az adózók számára időbe telik az új szabályok megismerése, illetve a döntéshez szükséges tapasztalatok felhalmozódása. Ehhez hasonló jelenség volt megfigyelhető az egyszerűsített vállalkozói adó kapcsán is, amelyet az első évben mintegy 60 ezer vállalkozás választott, az átlépők száma azonban a későbbiekben mintegy 100 ezer főre nőtt.

Összességében elmondható, hogy a kata elsősorban főállású vállalkozók körében népszerű, nem főállásúak között inkább csak a rendszeres bevétellel rendelkezők, illetve nyereségesebb vállalkozások választották. A legalacsonyabb arányban a nyugdíjkorhatárhoz közel lévő adózók választották a kata-t, vélhetően a kata miatti alacsonyabb nyugdíjjogosultság miatt.

A 100 ezer forint tartozással rendelkező kisadózók automatikus kizárása (amely után két évig nem választható a kata) miatt már 2013-ban is közel 5 ezer adózó kata-s jogviszonya szűnt meg. Ez a szabály sok adózót – különösen azokat, akiknek nem rendszeres a bevételük – távol tarthat a kata-tól.

A kisvállalati adó (KIVA)

A kisvállalati adó a legfeljebb 25 főt foglalkoztató, legfeljebb 500 millió forint árbevétel produkáló, 500 millió forintos mérlegfőösszeg alatti kisvállalkozások számára volt választható. Az adókulcs 16 százalék. Az új adó kiváltja a szociális hozzájárulást, a társasági adót, szakképzési hozzájárulást, egyéni vállalkozóknál pedig a nyereségadó utáni személyi jövedelemadót.

A kisvállalati adó első sorban a foglalkoztatottakkal is rendelkező és a gyorsabban fejlődő, beruházó vállalatok számára jelent kedvező megoldást. Ebbe a célcsoportba értelemszerűen lényegesen kevesebb (ugyanakkor nemzetgazdasági szempontból jelentősebb súlyú) vállalkozás tartozik, mint a kata esetében. Az áttérők mintegy 7500-as létszáma azonban ezzel együtt is számottevően elmarad a várakozásoktól, főként, mivel azok nem kizárólag a nagyobb jogosultak közül kerülnek ki.

Az adózók általános óvatossága mellett az áttérést vélhetően lassítja, hogy az adóalap pénzforgalmi szemléletben került meghatározásra. Ennek előnye, hogy jelentős koncepcionális egyszerűsítést jelent, így lényegesen egyszerűsíti az adóbevallást is. További előny, hogy a beruházáshoz, tőkefelhalmozáshoz kapcsolódó kiadásokat azonnal levonhatóvá teszi az adóalapból, így rendkívül kedvező a növekvő vállalkozások számára. Emellett kedvező tulajdonság, hogy az adókötelezettség keletkezése nem a számlák teljesítési időpontjához, hanem azok tényleges megfizetéséhez kötődik.

A pénzforgalmi adóalap áttérést nehezítő tulajdonsága ugyanakkor, hogy szakít a megszokott számviteli megközelítéssel, így részleteinek elsajátítása kezdetben mégis többlet erőfeszítést igényel a vállalkozások könyvelői részéről. Emellett a könyvelőknek nehézségei adódhatnak a társasági és a kisvállalati adózás esetén egy adott évben várható adókötelezettség összehasonlításával, amelyben az adóalap meghatározása során használt fogalmak eltérése és a számlák megfizetésének időpontjával kapcsolatos bizonytalanság is nehézséget jelent.

ÁFA

Az általános adókulcs 2013-ban is 27 százalék volt, míg a kedvezményes adókulcsok 5 és 18 százalék. 2013-tól az áfa tv. részletesen szabályozza, hogy mit kell szerepeltetni a számlán a speciális szabályok esetén (önszámlázás, fordított adózás stb.).

Az áfa fizetéssel kapcsolatos egyik legnagyobb változás az online pénztárgépek beüzemelése. A pénztárgépek online adóhatósági felügyelete mellett rendszeres adatszolgáltatás terheli az adóalanyokat.

Jövedéki adó

2012. december 1-től módosultak a dohánytermékek, illetve közúti járművek üzemanyagként felhasznált cseppfolyósított gáztermékek esetében az adómértékek. 2013. január 1-től pedig módosultak az egyéb jövedéki adó szintek (pálinka, sör, szeszesitalok stb.).

Bevezetésre került az úgynevezett „forgalmazói zárjegy”. A sérült zárjegyek ilyen módon történő „pótlását” hatósági bejelentés és igénylés mellett az alkoholtermékeknél lehet alkalmazni.

Helyi adók

Módosult az önkormányzat illetékességi területén székhellyel vagy telephellyel nem rendelkező vállalkozók által folytatott építőipari tevékenység, természeti erőforrás feltárás, kutatás időtartamának a tevékenység megkezdése napjától a felek közti szerződés alapján a teljesítés megrendelő általi elfogadásának napjáig terjedő időszak összes naptári napjainak száma. Ideiglenes jellegűnek tekinthető az iparűzési tevékenység ha időtartama meghaladja a 30 napot, de nem éri el a 181 napot.

Az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység adóalapja változatlan maradt azoknál a vállalkozásoknál, ahol a nettó árbevétel nem haladja meg az 500 millió forintot.

Innovációs járulék

2012-ben kibővült az innovációs járulékot fizetők köre, mivel figyelembe kell venni a kapcsolódó és partner vállalkozások adatait is, az alanyiság megállapításához. 2012 decemberében erre az adónemre is kiterjesztették a feltöltési kötelezettséget.

1.3.2.2 Adózás rendje

A készpénzforgalom korlátozása érdekében szerződésenként egy naptári hónapban legfeljebb 1,5 millió forintot lehet készpénzzel kiegyenlíteni 2013. január 1-től. A korlátozás megsértése esetén 20 százalékos mulasztási bírságot kell fizetni.

1.3.2.3 Társadalombiztosítás

A járulékmértékek 2013-ban változatlanok maradtak, a nyugdíjjárulék fizetés felső határa viszont megszűnt.

A Munkahelyvédelmi Akció keretében bővült a szociális hozzájárulási adóból érvényesíthető adókedvezmények köre. 2013-ban az alábbi kedvezményeket lehetett érvényesíteni:

- munkabérek nettó értékének megőrzését célzó kedvezmény,
- a Karrier Híd Program megvalósítását célzó kedvezmény,
- START program kedvezményei,
- megváltozott munkaképességű vállalkozók utáni kedvezmény,
- szakképzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók utáni kedvezmény,
- 25 év alatti és az 55 év feletti foglalkoztatott munkavállaló utáni kedvezmény,
- tartósan álláskereső személyek utáni kedvezmény,
- gyermekgondozási díj, gyermekgondozás segély, valamint a gyermeknevelési támogatás folyósítást követően foglalkoztatott munkavállalók utáni kedvezmény,

- szabad vállalkozási zónákban működő vállalkozásoknak járó kedvezmény
- kutatók foglalkoztatás után járó kedvezmény.

A munkáltatók ugyanazon munkavállaló után az új kedvezmények közül csak egyet érvényesíthetnek, tehát azok nem vonhatók össze a munkabérek megőrzését célzó, a Karrier Híd program megvalósítását célzó és a START programok kedvezményeivel.

A béren kívüli juttatás után a kifizetőnek az eddigi 10 százalék helyett 14 százalékos mértékű hozzájárulást kellett fizetni 2013-ban.

1.3.2.5 Közbeszerzés

2013-ban nőtt a KKV-k által elnyert eljárások száma és értéke is. Míg 2012-ben 6694 db KKV tett sikeres ajánlatot valamilyen eljáráson 460,4 milliárd Ft értékben, addig 2013-ban 9957 db KKV tudott nyerni, összesen 658,4 milliárd Ft értékben.

1.10 TÁBLÁZAT: A NYERTES MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZVÉTELE A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOKBAN 2012-BEN ÉS 2013-BAN

	2012		2013	
	Eljárások száma (db)	**Beszerzés értéke (millió Ft)**	**Eljárások száma (db)**	**Beszerzés értéke (millió Ft)**
Mikrovállalkozások	2804	103 506,4	4644	168046,8
Kisvállalkozás	2730	194 305,4	3866	269891,0
Középvállalkozás	1160	162 539,6	1447	220489,2
Egyéb vállalkozás	1757	873162,3	1932	1 735 861,9
Összesen	**8451**	**1 333 513,7**	**11889**	**2 394 288,9**

Forrás: a Közbeszerzési Hatóság előzetes adatközlése alapján

A közbeszerzések összértékéhez viszonyított arányuk ugyanakkor csökkent, hiszen míg 2010-ben az eljárások közel 50 százalékára sikerült nyertes ajánlatot tenni, addig 2013-ban ez az arány 27,5 százalékra csökkent. Mindez feltehetően az uniós forrásból finanszírozott nagyobb beruházások 2012. és 2013. évi „beindulásával” indokolható. Ezeken a nagyobb volumenű beruházásokon vélhetően kevésbé tudtak eredményesen szerepelni a kisebb vállalkozások.

1.11 TÁBLÁZAT: A KKV-K ÁLTAL ELNYERT ELJÁRÁSOK ARÁNYA

	KKV-k által elnyert eljárások számának aránya az összes eljárás százalékában	KKV-k által elnyert eljárások értékének aránya a közbeszerzések összértékének százalékában
2001	65,4	59,0
2002	65,7	46,8
2003	64,9	54,1
2004	72,5	46,0
2005	66,9	41,0
2006	67,4	34,4
2007	71,4	34,2
2008	70,8	39,1
2009	74,0	39,1
2010	79,3	47,8
2011	80,5	41,7
2012	79,2	34,5
2013	83,7	27,5

Forrás: a Közbeszerzési Hatóság előzetes adatközlése alapján

A közbeszerzések ajánlatkérői körét figyelembe véve a KKV-k jellemzően a helyi önkormányzatok kiírásainak elnyerésében sikeresebbek. Megjegyzendő, hogy részesedésüket tekintve a KKV-k az „egyéb ajánlatkérő" kategóriában hasonlóan jól szerepelnek, mely kategória a támogatott szervezeteket és a közbeszerzési törvényt önként alkalmazó szervezeteket foglalja magába. A közbeszerzések értékét tekintve jelentőségük azonban jóval kisebb a többi kiíró szervhez képest, így pl. 2012-ben kb. 71 milliárd Ft értékben hirdettek meg kiírásokat, míg ugyanez az érték a központi költségvetési szervek esetében 272 milliárd Ft, a helyi önkormányzatok esetében 396 milliárd Ft, a közjogi szervek esetében 385 milliárd Ft, a közszolgáltatók esetében pedig közel 208 milliárd Ft volt. 2013-ra vonatkozó pontos értékek jelen elemzés megírásának időpontjában még nem álltak rendelkezésre.[11]

1.12 TÁBLÁZAT A KKV-K ÁLTAL ELNYERT ELJÁRÁSOK SZÁMÁNAK ÉS ÉRTÉKÉNEK ARÁNYA AJÁNLATKÉRŐK SZERINT

	Eljárások számának aránya					Eljárások értékének aránya				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Központi költségvetés	73,0	75,8	80,1	76,44	82,5	40,1	42,4	42,9	32,10	32,2
Helyi önkormányzatok	75,3	81,7	81,7	83,48	86,6	56,6	68,1	54,3	48,92	53,4
Közjogi szerv	68,5	74,6	76,8	71,37	77,3	28,3	23,2	25,5	24,98	12,1
Közszolgáltató	72,3	68,9	62,4	55,56	63,3	19,2	40,2	30,2	27,91	15,4
Egyéb ajánlatkérő	80,3	85,8	87,5	93,37	91,0	77,3	68,3	81,0	34,64	51,6

Forrás: a Közbeszerzési Hatóság előzetes adatközlése alapján

[11] Forrás: a Közbeszerzési hatóság 2012. évi beszámolója http://www.kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/eves-beszamolo/

2012-ben hatályba lépett jogszabályi változások megszüntették az egyszerű eljárások alkalmazhatóságát. A 2013-as statisztikákban ugyanakkor még több eljárás is megjelent ebben a kategóriában, mivel azokat a jogszabályi változást megelőzően, a régi eljárás szerint indítottak. A törvény módosítása miatt számos közlés nem összehasonlítható a 2012-es adatokkal.

1.13 TÁBLÁZAT: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELNYERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2012-BEN

	Eljárások száma (db)	Beszerzés értéke (millió Ft)
Egyszerű eljárások	1807	86 712,10
Gyorsított tárgyalásos eljárás	10	3624,8
Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárások	133	38 483,60
Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások	3546	131 689,30
Meghívásos eljárás	37	15 664,50
Nem besorolható (jogi szolgáltatások)	2	884,6
Nyílt eljárás	1121	180 285,70
Szabadon kialakított eljárások	31	836,4
Egyéb	7	2170,3
Összesen	**6694**	**460 351,30**

Megjegyzés: a 2012. év elején hatályba lépett jogszabályi változások megszüntették az egyszerű eljárások alkalmazhatóságát
Forrás: a Közbeszerzési Hatóság előzetes adatközlése alapján

1.14 TÁBLÁZAT A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL ELNYERT ELJÁRÁSOK AZ ELJÁRÁSOK TÍPUSA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN 2013-BAN

	Eljárások száma (db)	Beszerzés értéke (millió Ft)
Egyszerű eljárások	64	3 011,00
Gyorsított tárgyalásos eljárás	9	1293,4
Gyorsított meghívásos	24	3 610,00
Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárások	225	65 169,50
Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások	6578	229 690,80
Meghívásos eljárás	17	18004,1
Nyílt eljárás	1838	303 808,10
Szabadon kialakított eljárások	43	3163,7
Kbt. 122/A. § szerinti eljárás	1157	30649,4
Időszakos előzetes tájékoztatót tartalmazó hirdetménnyel meghirdetett tárgyalásos	2	27,10
Összesen	**9957**	**658 427,10**

Megjegyzés: a 2012. év elején hatályba lépett jogszabályi változások megszüntették az egyszerű eljárások alkalmazhatóságát
Forrás: a Közbeszerzési Hatóság előzetes adatközlése alapján

A KKV-k az EU-s értékhatárok alatti eljárásokban szerepeltek jobban: a kiírások 90,4 százalékát nyerték meg, amely az összérték 75,1 százalékát jelentette. Eljárástípusok szerint a nemzeti

eljárásrendben a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásokban adták a legtöbb nyertes ajánlatot (71,8%), míg a közösségi rezsimben a nyílt eljárásokban szerepeltek jobban (67,8%).

Magyarországon jelenleg is folyamatban van az új uniós közbeszerzési irányelv csomag elfogadása. Az elektronikus közbeszerzés kialakításával kapcsolatban ez a dokumentum is tartalmaz elvárásokat: kötelező elektronikus hirdetményfeladás, a közbeszerzési dokumentumok (ingyenes) elektronikus hozzáférhetőségének biztosítása, elektronikus kommunikáció az ajánlatkérő és az ajánlattevők között és az ajánlatok elektronikus beadásának biztosítása. Az irányelv tehát nem várja el a teljes közbeszerzési folyamat elektronikus nyomonkövetését, kezelését, mivel még nincsenek egységes európai követelmények minden területre kiterjedően – bár ezek kidolgozása folyamatban van az Európai Bizottságon belül. A szabályok átültetése két éven belül valósulhat meg. Az elektronikus ügyintézés némi adminisztrációs teher-növekedéssel is járhat a KKV-k körében, hiszen számos elektronikus tanúsítványt és elektronikus aláírást is be kell majd szerezniük.

1.3.3. Jogérvényesítés, fogyasztóvédelem

Lánctartozások

Az építőipart jelentős mértékben sújtó gazdasági válság kezdete óta fokozottan, de már ezt megelőzően is országos szintű problémát jelentett a lánctartozások kialakulása. Az elvégzett munka ellentételezésének elmaradása, a gyakran évekig tartó jogi vita sok kis-és középvállalkozás működését lehetetlenítette el az elmúlt évtizedben. A fizetőkészség hiánya mellett a vállalkozási szerződések pontatlansága, a munka teljesítéséhez kapcsolódó követelmények tisztázatlansága vezetett sok esetben ahhoz, hogy nem került sor a kifizetésekre.

Hosszú egyeztetést követően, 2013-ban sor került a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (TSZSZ) létrehozására az építőipari lánctartozások visszaszorításának céljából. A szervezet működése összhangban áll a Kormány kiemelt céljával, ami az építőipar fokozatos fejlődési pályára állítását jelenti. A bírósági eljárásban részt vevő igazságügyi szakértői díjakhoz képest a TSZSZ eljárásának díja jóval alacsonyabb.

A kérelemre eljáró TSZSZ véleménye megelőzi a bírósági eljárást, a vélemény kiadása után lehetőséget hagy az önkéntes jogkövetésre, ugyanakkor ennek hiányában a fél kérelmére az eljárás a bíróságon folytatódik. A TSZSZ véleménye a törvény erejénél fogva kötelezi a bíróságot ideiglenes, vagy biztosítási intézkedés elrendelésére. Az intézkedéssel már a per legelején, a bizonyítási eljárás előtt megszűnik a perbefogott adós vállalkozásnak a rendelkezési joga a vitatott összeg felett, így neki sem lesz érdeke a per elhúzása, ellentétben a mai viszonyokkal, amikor az adósnak csak a bírósági ítélet után kell fizetnie, így érdekében állhat a per elhúzása.

A TSZSZ a gyakorlatban, 2013. augusztus 1-jén kezdte meg működését, tagsága pedig teljes létszámban összesen 202 szakértőből áll majd. A szervezet szakértői az ország minden területén és gyakorlatilag az építőipar összes szakterületét érintő kérdésekben elérhetők. Jelenleg több

tucat eljárás van folyamatban, melyeknek hatékonyságát az is bizonyítja, hogy több esetben már döntést is hozott a testület.

Fogyasztóvédelmi bírságok

Az Országgyűlés 2013. november 4-én elfogadta az egyes törvények fogyasztóvédelmi célú módosításáról szóló 2013. évi CLXXXIII. törvényt (a továbbiakban: Módosító törvény). A Módosító törvény tartalmazza a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) módosítását. A Módosító törvény 11. § (2) bekezdése értelmében a Fgytv. védelmi rendszere 2013. január 13-tól további eszközzel bővül a fiatal- és időskorú, valamint a fogyatékkal élő fogyasztók érdekében. A módosítás bővíti az Fgytv. kötelező bírságkiszabási eseteit: a fogyasztóvédelmi hatóság a módosítás alapján – ha a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény eltérően nem rendelkezik – minden esetben bírságot szab ki akkor is, ha az Fgytv. 45/A. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott fogyasztóvédelmi rendelkezés megsértésére a fogyasztóknak koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportjához tartozó fogyasztóval szemben került sor.

Az Fgytv.-ben szereplő kötelező bírságkiszabási esetek akkor alkalmazandók, ha a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: KKVtv.) eltérően nem rendelkezik. A sérülékeny fogyasztói csoport védelme kiemelt feladata, ezért a csoport valamely tagját érintő jogsértés esetén a hatóságnak valamennyi jogsértővel szemben azonosan, szigorú és kövezetes módon indokolt eljárnia. A Módosító törvény szerinti új kötelező bírságolási esetet ezért a KKVtv.-ben is biztosítani szükséges annak érdekében, hogy a KKVtv. hatálya alá tartozó vállalkozással szemben – első esetben előforduló jogsértés megállapításakor – is sor kerülhessen az Fgytv. alapján bírság kiszabására, ha a jogsértést sérülékeny fogyasztói csoport valamelyik tagjával szemben követi el.

A Módosító törvény – a KKVtv. 12/A. §-ának fent részletezett megfelelő kiegészítése – mellett a KKVtv. 12/A. §-ban foglalt rendelkezést is pontosítja, mivel az nem volt teljesen összhangban a termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény 16. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt, a (3) bekezdésben kötelezőnek minősített bírságkiszabási eset – ha a jogsértés a fogyasztók vagy felhasználók életét, testi épségét, egészségét sérti vagy veszélyezteti – megfogalmazásával.

Rövidülő telefonos várakozási idő

A Módosító törvény a fentieken túl tartalmaz még a KKVtv. hatálya alá tartozó vállalkozást is érintő módosítást: pontosítja a közszolgáltatási tevékenységet folytató vállalkozások telefonos ügyfélszolgálatai esetében a hívásfogadásra előírt „ésszerű várakozási idő” tartalmát. A közszolgáltatási tevékenységet folytató vállalkozás, valamint a külön törvényben meghatározott egyéb vállalkozás a fogyasztói panaszok intézésére, a fogyasztók tájékoztatására – az Fgytv. 17/B.

§ szerint – köteles ügyfélszolgálat működtetéséről gondoskodni. A telefonos eléréssel működtetett ügyfélszolgálat esetén az Fgytv. hatályos 17/B. § (3) bekezdése ésszerű várakozási időn belüli hívásfogadási kötelezettséget határoz meg az ügyfélszolgálat működtetésére kötelezett vállalkozások számára. Az „ésszerű várakozási idő" egzaktságának hiánya azonban jogalkalmazási nehézséget okozott mind a vállalkozások, mind pedig a rendelkezés ellenőrzésére jogosult fogyasztóvédelmi hatóság számára. A kötelezettség konkretizálása érdekében ezért – 2014. január 13-i hatályba lépéssel – rögzítésre került, hogy öt percen belül kell biztosítani az ügyintéző bejelentkezését a telefonos eléréssel működtetett ügyfélszolgálatok esetében. A felelősségre vonás alól a vállalkozás akkor mentesülhet, ha a kötelezettségét annak ellenére nem tudta teljesíteni, hogy az adott helyzetben tőle elvárható magatartást tanúsította. Hangsúlyozandó, hogy ez a kötelezettség nem minden KKVtv. hatálya alá tartozó vállalkozást, hanem csak a közszolgáltatási tevékenységet folytató KKV-t érinti.

Kötelező parkolók kialakítása

A Módosító törvény továbbá tartalmazza a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény kiegészítését is azzal, hogy a napi fogyasztási cikket értékesítő új üzlet működését (aki még nem rendelkezik építési engedéllyel) akkor kezdheti meg, ha biztosítja az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben (OTÉK) az árusítótér nagysága alapján meghatározott számú személygépkocsi elhelyezésére szolgáló várakozóhelyet, és megfelel a járművek elhelyezésével kapcsolatos szabályoknak. Nem kell alkalmazni ezt a követelményt azokra a napi fogyasztási cikket értékesítő üzletekre, amelyek esetében a kereskedelmi hatóság e rendelkezés hatálybalépését megelőzően vette nyilvántartásba az üzletet, vagy adta ki a működési engedélyt.

Az OTÉK napi fogyasztási cikkeket értékesítő üzletekre vonatkozó módosításának (egyes épület-energetikai tárgyú, valamint építésügyi hatósági eljárásokról és építési követelményekről szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 440/2013. (XI. 20.) Korm. rendelet) megfelelően az eddigi parkolási szabályok szigorítása valósul meg. A 300 m^2-nél nagyobb bruttó alapterületű, napi fogyasztási cikket értékesítő üzletek esetében az árusítótér minden megkezdett 10 m^2 nettó alapterülete után egy személygépkocsi elhelyezését kell biztosítani. Az jelenlegi szabályozás ehhez képest arról rendelkezik, hogy ha bármilyen üzlet árusítóterének nettó alapterülete nem éri el a 100 m^2-t, akkor 10 m^2-enként, míg 100 m^2 felett, 20 m^2-enként egy parkoló létesítése kötelező. Szigorodnak továbbá a napi fogyasztási cikket értékesítő üzletek esetén a járművek elhelyezésének szabályai is, mivel a parkolóhelyek az üzlettől számítottan legfeljebb 50 m-en belüli más telken parkolóban, parkolóházban vagy a közforgalom céljára átadott magánút egy részének felhasználásával alakíthatók ki. Az eddigiektől eltérően tehát nem lesz lehetőség 500 m-en belüli más telken létrehozni az előírt számú parkolóhelyet, illetve nem vehetők igénybe közterületek közlekedésre szánt területének részei a parkolóhelyek kialakítása során. Ezektől a szabályoktól az önkormányzatok a jövőben nem térhetnek el. A szigorítások 2014. január 13-án lépnek hatályba.

A jogosulatlan közterületi értékesítés szabálysértéssé minősült

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénynek és a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvénynek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXLIX. törvény kiegészítette a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényt azzal, hogy a jogosulatlan közterületi értékesítést szabálysértéssé minősítette. A módosítás célja a közterületi értékesítés meghatározott körében felmerült problémákkal szembeni hatékonyabb hatósági fellépés biztosítása volt. A közterületen értékesítők egy része ugyanis gyakran a legalapvetőbb higiéniai, egészségügyi előírásokat sem tartják be, tevékenységük befejeztével hulladékot (papírdoboz, stb.) hagynak hátra. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a szóban forgó jelenség visszaszorítására a helyi önkormányzatok által alkalmazott, akkor hatályos jogszabályi környezetnek megfelelő közigazgatási hatósági eljárás alkalmatlan a jelzett probléma megoldására, ezért az előterjesztő, az Országgyűlés Honvédelmi és rendészeti bizottsága szükségesnek tartotta a szabálysértési kódexben szabályozott egyéb kényszerintézkedések foganatosítását a jogsértőkkel szemben. Álláspontjuk szerint ugyanis tényleges visszatartó erővel bíró jogintézmény a zugárusokkal szemben az általuk kínált „termékek” elkobzása lehet. Elkobzás alkalmazása pedig a közigazgatásai hatósági eljárás keretén belül a rendelkezésre álló ágazati jogszabályok szerint nem, csakis a szabálysértési kódex normarendszerében lehetséges. E rendelkezések 2013. október 15-én léptek hatályba.

II. A Kis- és Középvállalkozói szektor folyamatai

2.1. Módszertani megjegyzések

2.1.1. KKV-k támogatáspolitikai meghatározása

A kis- és középvállalkozások besorolásának alapvetően kétféle módszertani megközelítése van. Az egyik a támogatáspolitikai megközelítés, amely szerint csak több feltételnek egyidejűleg megfelelő vállalkozások számíthatnak KKV-nak. Mind az Európai Uniós, mind pedig a hazai gyakorlat alapját a 2003-ban elfogadott bizottsági ajánlás (2003/361/EK), valamint a 800/2008/EK I. melléklete jelenti. A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény Magyarországon e bizottsági ajánlással összhangban született, így a magyar és az európai uniós KKV-definíció egymással megegyezik és négy szempont alapján határozza meg a kis- és középvállalkozások fogalmát. Ez a négy szempont a vállalkozás alkalmazottainak száma, árbevételének, illetve mérlegfőösszegének nagysága, valamint tulajdonosi önállósága – a hatályos törvényi szabályozásban az alábbiak szerint:

- Mikro-, kis- és középvállalkozásnak (KKV-nak) minősül az a vállalkozás, amelynek
    - összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és
    - éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

E kategórián belül:

- Kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek
    - összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és
    - éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- Mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek
    - összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb és
    - éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- Nem minősül kis- és középvállalkozásnak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlenül vagy közvetett tulajdoni részesedése – tőke vagy szavazati jog alapján – külön-külön, vagy együttesen meghaladja a 25%-ot.

A megfelelőséget az úgynevezett kapcsolt vagy partnervállalkozásokkal együtt kell vizsgálni, vagyis azonos tulajdonosi körhöz tartozó cégek mérlegfőösszegét, árbevételét és létszámát a megfelelő súlyozással egybe kell számítani[12.]

Noha az európai uniós és a hazai KKV-definíció egymással megegyezik, a kategorizálás alapját jelentő vállalkozás fogalmának definiálása eltérő. A fentiekben hivatkozott 800/2008/EK bizottsági rendelet szerint „egy vállalkozás gazdasági tevékenységet folytató egységnek tekintendő jogi formájától függetlenül. Ez különösen magában foglalja a kézművesipari vagy egyéb tevékenységet folytató önálló vállalkozókat vagy családi vállalkozásokat, valamint a rendszeres gazdasági tevékenységet folytató személyegyesüléseket vagy szövetkezeteket".

A hazai törvényi szabályozás tételesen, gazdálkodási formák szerint határozza meg a vállalkozások fogalmát. A 2004. évi XXXIV. törvény legutóbbi, 2014. január 7-étől hatályos kiegészítése (ld. 2013. évi CCXLVI. törvény 3.§) következtében módosult azon vállalkozások köre, melyek a KKV-k kategorizálásának alapjául szolgálnak. Ennek értelmében korábban hatályos meghatározás, mely szerint „vállalkozás: az egyéni vállalkozás, a gazdasági társaság, a szövetkezet, a vízitársulat, a víziközmű társulat, az erdőbirtokossági társulat", kiegészült a „2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet 1. mellékletében meghatározott KKV kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termeléssel, halgazdálkodással, mezőgazdasági feldolgozással és forgalmazással, erdőgazdálkodással és vadgazdálkodással foglalkozó vállalkozás és természetes személyek" fogalmakkal.

Támogatáspolitikai szempontból tehát lényeges, hogy az Európai Unió nem mondja ki explicit módon, hogy pontosan milyen gazdálkodási forma szerint tevékenykedő vállalkozásokra vonatkoztatható a KKV-definíció, a különböző típusú állami támogatásoknál (csoportmentességi, agrár csoportmentességi, de minimis, agrár de minimis) viszont meghatározza az eltérő ágazatban tevékenykedő vállalkozások besorolását. A uniós alapok a tevékenységek alapján (mezőgazdasági vagy nem, elsődleges mezőgazdasági tevékenység vagy nem stb.) szintén különbségeket tesznek a vállalkozások között. A hazai KKV-törvény legutóbbi módosításának gyakorlati jelentősége pedig az, hogy 2014. január 7-től az őstermelők és családi gazdaságok is a kis- és közepes vállalkozások kategóriába kerültek.[13]

2.1.2. KKV-k statisztikai meghatározása

Statisztikai elemzésekhez nem lehet a fenti szempontokat teljes körűen figyelembe venni. A szükséges információk nem vagy csak nagyon nehezen érhetők el (pl. kapcsolat vagy partner vállalkozások adatainak feltérképezése, árbevétel és mérlegfőösszeg adatok egybeszámítása), így a statisztikai kiadványok rendszerint kizárólag a létszámra koncentrálnak.

---

[12] További részletek a KKV-besorolásról a Széchenyi 2020 honlapján: http://palyazat.gov.hu/download/1480/tajekoztato_a_kkv_minosites_megallapitasahoz%5B2%5D.pdf

[13] A módosítással az őstermelők és családi gazdaságok számára is elérhetővé vált az MNB Növekedési Hitelprogramja.

A kimutatások alapjául a teljes vállalkozói szférára vonatkozó mutatók szolgálnak. Attól függően, hogy kiket tekintünk működő vállalkozásnak, az adatközlések eltérhetnek egymástól.

A Központi Statisztikai Hivatal módszertana szerint regisztrált vállalkozásnak tekinthető a megfigyelés időpontjában adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is. A regisztrált egyéni vállalkozások között szerepelnek az egyéni vállalkozásról szóló törvény hatálya alá tartozókon kívül a gazdasági tevékenységet folytató, külön adószámmal rendelkező vállalkozók (pl. szellemi szabadfoglalkozásúak, mezőgazdasági őstermelők) is.

A működő vállalkozások azonban ennél szűkebb kört képviselnek: egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele, vagy foglalkoztatottja. A működő egyéni vállalkozások körébe csak a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozások tartoznak.

A Központi Statisztikai Hivatal a nemzetgazdasági ágak teljes körét (TEÁOR '08 A-U) tekinti a kategorizálás alapjának, a szűkítést a gazdálkodási formák szerint végzi. A KSH kiadványaiban azon vállalkozásokra vonatkozó statisztikák szerepelnek, melyek gazdálkodási forma kódjának (GFO) kezdőszámai 1, 2 és 7, azaz a jogi személyiségű és jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokra, valamint az egyéb gazdasági szervezetekre.

A KSH-nak az NGM számára nyújtott adatszolgáltatása a KKV-statisztikába bevont vállalkozások körét a KSH kiadványokban szereplő kimutatásoknál tovább szűkíti – a KKV törvénnyel összhangban. Ennek értelmében egy vállalkozások csak akkor lehet KKV, ha gazdálkodási forma kódjának (GFO) kezdőszámai: 11, 12 vagy 21, illetve gazdálkodási forma szerinti osztályozási kódja : 231, 133, 134 vagy 135.[14] A szűkítés következtében az adatok nem tartalmazzák - többek között - az ügyvédi és közjegyzői irodákat, a külföldi székhelyű vállalkozások fióktelepeit és telephelyeit, az adószámmal rendelkező magánszemélyeket és az egyéb gazdasági szervezeteket.[15]

Az Eurostat SBS statisztikáiban, valamint az Európai Bizottság erre épülő KKV jelentés *(Annual Report on European SMEs)* táblázataiban megjelenő adatok az „üzleti gazdaságra" vonatkoznak, amely az ipart, az építőipart, a kereskedelmet és a szolgáltatásokat foglalja magában, de nem vonatkoznak a mezőgazdaságban, az erdészetben, a halászatban és a jórészt nem piaci szolgáltatási szektorokban, például az oktatásban és az egészségügyben működő vállalkozásokra. Az Eurostat tehát a gazdasági ágazatok szerinti statisztikai szűrést alkalmazza, a NACE Rev. 2. (TEÁOR '08) statisztikai besorolás szerint a B-J, L-N és S95 ágazatok adatait összesíti a vállalkozásokra vonatkozó statisztikák összeállításakor (az ágazatok részletes felsorolását a 2. sz. melléklet tartalmazza).

Az Európai Bizottság éves KKV jelentése, valamint a kiadványhoz kötődően évenként megjelenő SBA-tájékoztató az ágazatok még szűkebb körére vonatkozóan közöl összesítő statisztikákat. A

[14] a gazdálkodási formák tételes felsorolását a 3. számú melléklet tartalmazza

[15] A KSH, valamint a KSH NGM-számára nyújtott adatszolgáltatása közötti eltéréseket a 4.számú melléklet szemlélteti

jelentésben megjelenő, vállalkozásokra, KKV-kra vonatkozó adatok nem tartalmazzák az S95 (Számítógép, személyi, háztartási cikk javítása) ágazatban működő vállalkozásokat.

A működő vállalkozások körének tisztázása után a statisztikák már csak a létszám alapján határozzák meg a KKV-k számát. KKV-nak számít minden, 250 főnél kevesebbet foglalkoztató működő vállalkozás. A legfeljebb 10 főt foglalkoztató vállalkozások mikrovállalkozásnak, a 49 főt foglalkoztatók kisvállalkozásnak, az 50–249 fővel működő vállalatok középvállalkozásnak minősülnek. Nagyvállalkozásnak az a vállalkozás, amely 250 főt, vagy annál többet foglalkoztat.

Támogatáspolitikai megközelítés

Európai Uniós szabályozás

Magyarországon hatályos szabályozás

Vállalkozások kategorizálása a hatályos szabályozás szerint

Vállalkozási kategória	Létszám	Éves árbevétel	vagy	Éves mérleg főösszeg
Nagyvállalkozás	> 250	> 50 millió euró	vagy	> 43 millió euró
Középvállalkozás	< 250	< 50 millió euró	vagy	< 43 millió euró
Kisvállalkozás	< 50	< 10 millió euró	vagy	< 10 millió euró
Mikrovállalkozás	< 10	≤ 2 millió euró	vagy	≤ 2 millió euró

Vállalkozásnak tekint minden gazdasági tevékenységet folytató egységet. Az állami támogatásokról szóló szabályok tartalmazzák a részletes feltételeket.

Gazdálkodási forma szerint, tételesen meghatározza a vállalkozások fogalmat

Statisztikai megközelítés

Regisztrált vállalkozások

Működő vállalkozások

Eurostat (SBS)

Ágazatok szerinti szűkítés (B, J, L N és S95)

vállalkozás (db): 550 529

KKV (db): 549 463

SBA

Ágazatok szerinti szűkítés (B, J, L N)

vállalkozás (db): 540 099

KKV (db): 539 302

KSH

Gazdálkodási formák szerinti szűkítés (01 11 12 2)

vállalkozás (db): 690 375

KKV (db): 689 510

NGM

Gazdálkodási formák szerinti szűkítés (01 11, 12 21, 1 141 2 2 11)

vállalkozás (db): 685 150

KKV (db): 684 297

Vállalkozási kategóriák statisztikai meghatározása

Vállalkozási kategória	Létszám	Vállalkozási kategória	Létszám
Nagyvállalkozás	> 250	Kisvállalkozás	< 50
Középvállalkozás	< 250	Mikrovállalkozás	< 10

Az ábrán jól látható, hogy a Magyarországon működő vállalkozásokra valamint KKV-kra vonatkozó adatok a különböző statisztikai kimutatásokban jelentősen eltérnek egymástól (megj.: az ábrán az összehasonlíthatóság kedvéért a 2011. évre vonatkozó adatokat tettük közzé).

2.1.3. A kiadványban bemutatott adatok forrása

Az évkönyvben a nemzetközi összehasonlításokhoz az Eurostat SBS statisztikáit használtuk. A hazai helyzet elemzésénél a Központi Statisztikai Hivatal, valamint a Központi Statisztikai Hivatalnak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatására támaszkodtunk. Ez utóbbi kimutatás az 5/2009. (I. 16.) Korm. rendelet előírásainak eleget téve készül és a Statisztikai Hivatal adatbázisában el nem érhető, előzetes becsléseket is tartalmazza.

A következő fejezetekben közölt összesítő, a KKV szektor egészére vonatkozó kimutatásoknál a KSH ill. a Központi Statisztikai Hivatalnak az Nemzetgazdasági Minisztérium-számára nyújtott adatszolgáltatásán alapuló statisztikákat mutatjuk be. Ettől a mélyebb strukturális mutatók bemutatásánál térünk el.

A KKV szerkezeti mutatóit három adatbázisból számoltuk: az egyéni vállalkozókra, az eva-alanyokra valamint a kettős könyvvitelt vezető, társasági adóbevallást készítő vállalkozásokra vonatkozó kimutatásokból. Az adóbevallások a tárgyévet követő február és május között érkeznek be az adóhatósághoz. Az adatok feldolgozása további hónapokat vesz igénybe, így jelen kiadványban a 2012-es évre vonatkozó részletes, adóbevallásból származó adatokat mutatjuk be

A KKV-k helyzetéről a kettős könyvvitelt vezető, társasági adóbevallás készítő vállalkozások mérleg és eredménykimutatásait tartalmazó adatbázisból nyert adatok alapján lehet a legmélyebb vizsgálatokat végezni. A mérleg és eredménykimutatások erre a vállalkozói körre állnak rendelkezésre, így a szektor strukturális jellemzőit ezen megfigyelési kör alapján mutatjuk be. Az így vizsgált vállalkozói kör nagyságát – 2012-es adatok alapján –az alábbi ábra szemlélteti.

A mérleg és eredménykimutatások erre a vállalkozói körre állnak rendelkezésre, így a szektor strukturális jellemzőit ezen megfigyelési kör alapján mutatjuk be. Az egyéni vállalkozókra és eva alanyokra rendelkezésre álló információk köre – a számukra előírt eltérő adózási- és adatszolgáltatási kötelezettség miatt - szűkebb. Az évkönyv összeállításának időpontjában az ún. eltérő üzleti éves vállalkozások adatai még nem álltak rendelkezésre, így ezen vállalkozások adatai nem szerepelnek a táblázatokban.

2.2. A vállalkozások jellemzői

2.2.1. A magyarországi KKV-k nemzetközi összehasonlításban

A vállalkozások számát tekintve Magyarországon magasabb a mikrovállalkozások aránya, mint az Európai Unió tagállamainak átlagában és kisebb a kis- és közepes méretű cégek súlya. A tíz fő alatti vállalkozások ugyanakkor a foglalkoztatottsághoz nagyobb arányban járulnak hozzá. Míg az Európai Unióban a mikrovállalkozások alkalmazzák az összes foglalkoztatott 28,7 százalékát, addig Magyarországon ez az arány 35,5 százalék. A hozzáadott értékhez a magyarországi KKV-k alacsonyabb mértékben tudnak hozzájárulni (53,2%) mint az Európai Unióban (57,6%).

2.1 TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, ALKALMAZOTTI LÉTSZÁMA ÉS BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK HOZZÁJÁRULÁSA MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINT, 2012

	Vállalkozások száma			**Foglalkoztatottak száma**			**Hozzáadott érték**		
	Magyarország		EU27	Magyarország		EU27	Magyarország		EU27
	Szám	%	%	Szám	%	%	Mrd EUR	%	%
Mikro	521 981	94,6	92,1	885 167	35,5	28,7	9	18,7	21,1
Kis	24 883	4,5	6,6	472 316	18,9	20,4	8	15,8	18,3
Közepes	4 212	0,8	1,1	420 215	16,8	17,3	9	18,6	18,3
KKV	**551 076**	**99,9**	**99,8**	**1 777 698**	**71,2**	**66,5**	**26**	**53,2**	**57,6**
Nagy	800	0,1	0,2	718 304	28,8	33,5	23	46,8	42,4
Összes	551 876	100	100	2 496 001	100	100	49	100	100

Forrás: 2013. évi SBA-tájékoztató (Magyarország), 2. old.

2013 novemberében jelent meg az Európai Bizottság éves jelentése a magyar KKV-k helyzetéről (SBA Fact Sheet Hungary 2013)[16]. A jelentés kiemeli, hogy a pénzügyi válság minden tagállamban visszavetette a szektor növekedését, Magyarországon azonban a válság elhúzódott. A szektor által foglalkoztatottak száma 2008-hoz képest 82 ezerrel, közel 9 százalékponttal csökkent, és a fellendülés jelei sem mutatkoznak az elemzés megállapításai szerint.

[16] A jelentés elektronikus formában az alábbi linken tekinthető meg: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2013/hungary_en.pdf

2.1 ÁBRA: FOGLALKOZTATOTTAK A KKV SZEKTORBAN (2008=100)

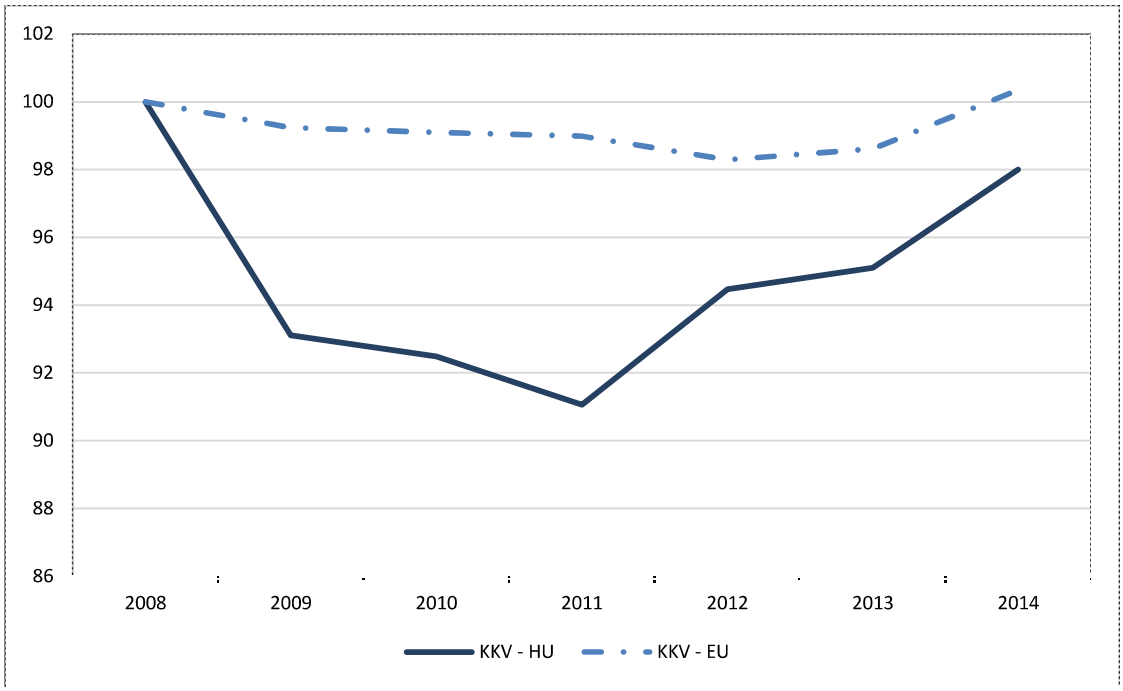

Forrás: Annual Report on European SMEs 2012/2013

Magyarországon a KKV szektorban foglalkoztatottak száma nagyobb mértékben csökkent a válságot követően mint az Európai Unióban. A 250 főnél többet foglalkoztató cégeknél a létszám csökkenése még meredekebb volt, a kilábalás viszont gyorsabban jött.

Létszámkategóriák szerint részletesebben vizsgálva az látható, hogy az 50 és 250 fő között foglalkoztató, közepes cégek létszáma esett a legnagyobb mértékben. 2008-ról 2010-re több mint tíz százalékkal mérséklődött az alkalmazottak száma ebben a kategóriában.

A hozzáadott érték Magyarországon szintén nagyobb mértékben esett vissza az első évben, a válság évei alatti mérséklődés, majd lassú felzárkózás azonban az uniós átlag trendjével párhuzamosan alakult.

2.2 ÁBRA: A HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA (2008=100)

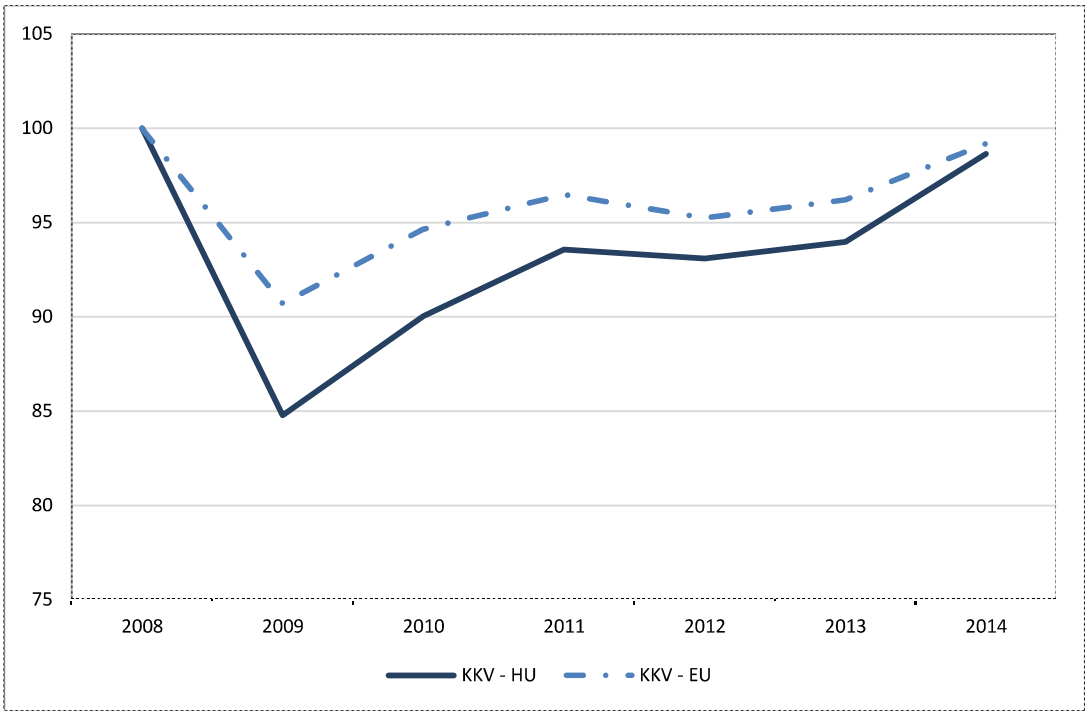

Forrás: Annual Report on European SMEs 2012/2013

Az éves jelentés a KKV-k helyzetét bemutató adatsorok mellett arra fókuszál, hogy a tagállamok mit tettek meg az Európai kisvállalkozói intézkedéscsomagban (SBA) megfogalmazott célok teljesítése érdekében. Az Európai Bizottság 2008 júniusában fogadta el az intézkedéscsomagot. A jelentés tíz olyan elvet fogalmaz meg, amelyek „segítik majd a politikák kidolgozását és végrehajtását mind közösségi mind tagállami szinten" a KKV-fejlesztés területén. A Bizottság a különböző elvekhez indikátorokat rendelt és évről-évre jelentést készít azok tagállami és közösségi változásáról. A vizsgált mutatócsoportok rövid tartalma:

1. Vállalkozói készség: a vállalkozóvá válás, vállalkozói kultúra, vállalkozói képzés az oktatásban.
2. Második esély: csődbe ment vállalkozás megszüntetés, újrakezdés lehetősége, vállalkozás újra-indításának lehetősége, szabályozása.
3. Gondolkozz előbb kicsiben: adminisztratív terhek, szabályozási költségek mértéke.
4. Hatékony közigazgatás: vállalkozás indításának időigénye, költsége, tulajdon-átruházás költsége és időigénye valamint elektronikus ügyintézés elterjesztése.
5. Közbeszerzés és állami támogatás: KKV-k részvétele a közbeszerzésekben, közszféra fizetési késedelme.

6. Hozzáférés a finanszírozási forrásokhoz: KKV hitelek mértéke, elutasított hitelkérelmek, tőkebefektetések stb.
7. Egységes piac: EU-n belüli export és import lehetőségek.
8. Készségek és innováció: KFI tevékenységet végző KKV-k, képzések a munkavállalók számára stb.
9. Környezet: energiahatékonyságba, környezeti fejlesztésekbe történő beruházások, piaci lehetőségek.
10. Nemzetköziesedés: EU-n kívüli export és import lehetősége a KKV-k számára.

A jelentés évről évre bemutatja, hogy mely célok mentén sikerült előrébb lépniük a tagállamoknak. A tanulmány egyik hátránya ugyanakkor, hogy néhol csak 2008-as adatokkal számol (pl. KKV-k részesedése a közbeszerzések értékében, vagy termék- vagy folyamat-innovációt bevezető KKV-k aránya stb.).

Magyarország a vizsgált tíz változó-csoportból nyolcban elmarad az uniós átlagtól, a vállalkozóvá válás és az adminisztrációs teher-csökkentés területén azonban sikerült előrelépni. A legnagyobb elmaradás az elemzés szerint az innováció és a nemzetköziesedés területén tapasztalható.

2.3 ÁBRA: MAGYARORSZÁG SBA-PROFILJA, 2013

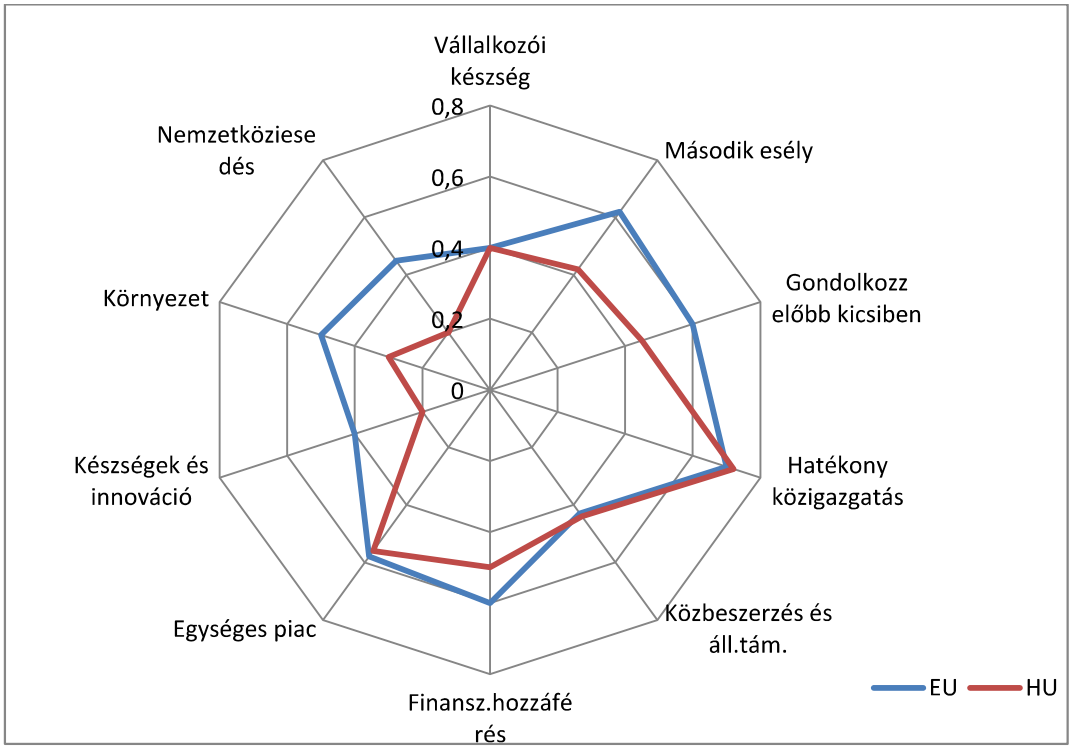

Forrás: SBA Fact Sheet Hungary, 2013

A korábbi években készült SBA jelentéseket összevetve látható, hogy a „pókháló” formája alig változott, az elmaradások évek óta ugyanazokban a dimenziókban mutatkoznak: a nemzetköziesedés és az innováció területén. A tíz dimenzió mentén elért eredmény alapján rajzolható ábra által lehatárolt terület azonban „nő”, lassú javulás jelei mutatkoznak az egyes jellemzők mentén. A változások a hatékony közigazgatás dimenzió mentén a leglátványosabbak.

2.4 ÁBRA: MAGYARORSZÁG SBA PROFILJÁNAK VÁLTOZÁSA

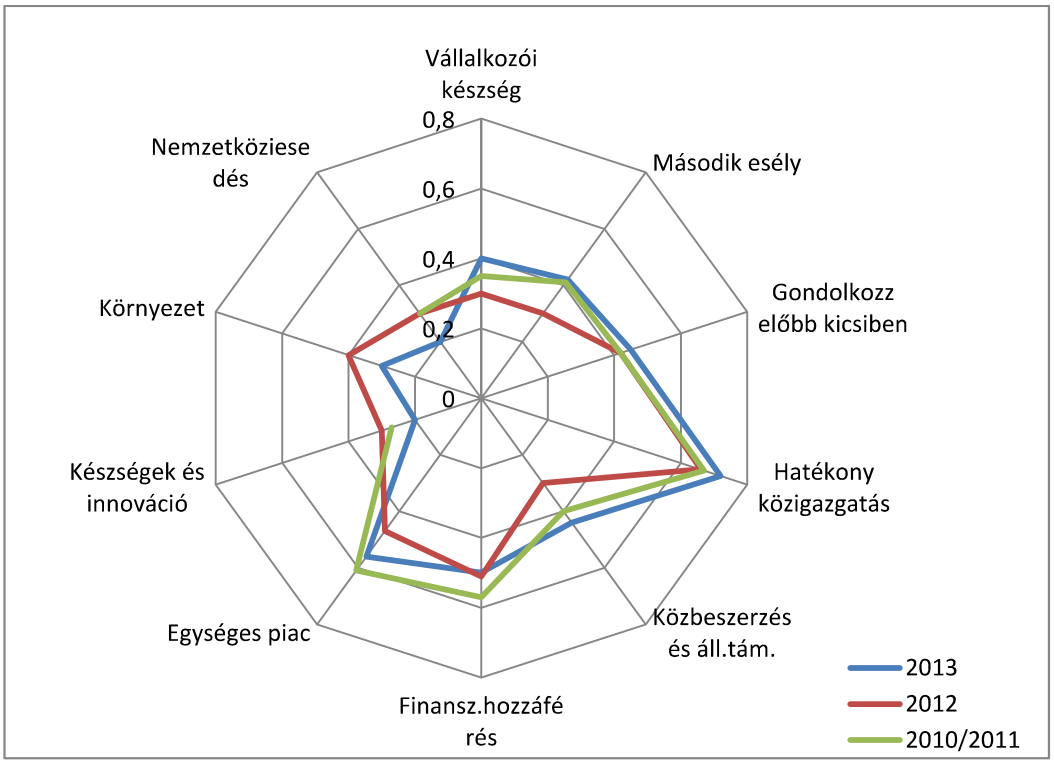

Forrás: SBA Fact Sheet 2010/11, 2012 és 2013

Megjegyzés: A 2010/11-es jelentésben a Környezet dimenziót még nem mérték.

A vállalkozóvá válás területén hazánk az önfoglalkoztatásban, az iskolarendszeren belüli vállalkozói képzésben és a vállalkozások által kapott médiafigyelemben marad el az uniós átlagtól. A téma-területen mért további indikátorokban átlag fölötti Magyarország teljesítménye (vállalkozói ráta, vállalkozás indításának szándéka, lehetőség-motiválta vállalkozások aránya, önfoglalkoztatási hajlandóság, azon felnőttek aránya, akik szerint a sikeres vállalkozókat elismeri a társadalom). 2012-ben csak két mutató volt kedvezőbb az uniós átlagnál: a vállalkozási szándék és azon válaszadók aránya, akik szerint a sikeres vállalkozókat elismeri a társadalom.

2.5 ÁBRA: VÁLLALKOZÓVÁ VÁLÁS (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

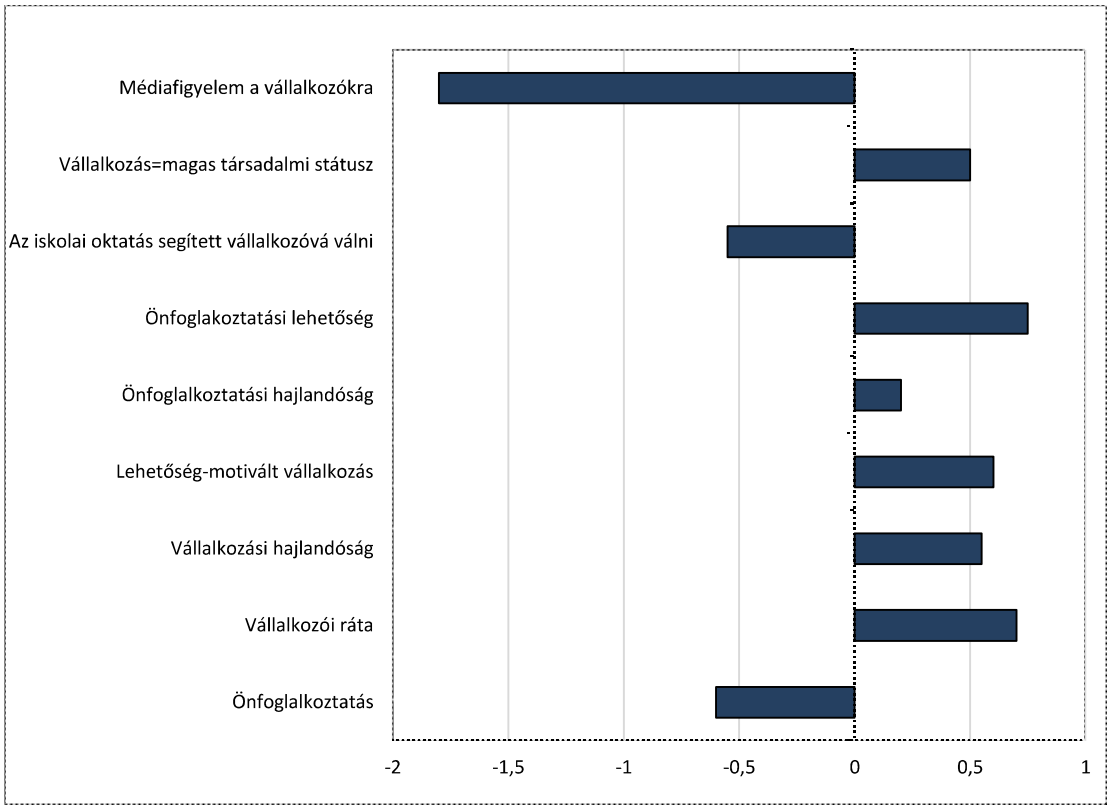

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

A második esély alatt mért három indikátor mindegyike átlag alatti teljesítményt jelez. A vállalkozás megszüntetéséhez szükséges idő, költség és a második esély társadalmi támogatottsága elmarad az uniós benchmarktól. Az indikátorokban alig fedezhető fel változás a korábbi évekhez képest.

2.6 ÁBRA: MÁSODIK ESÉLY (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

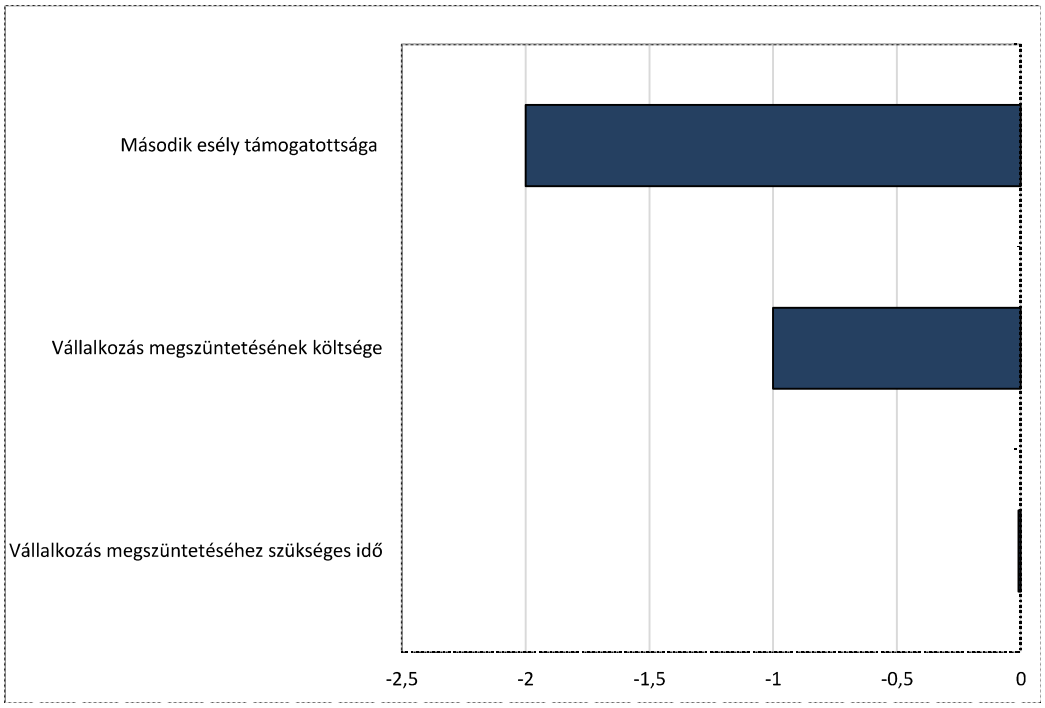

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Gondolkozz előbb kicsiben: A szabályok és folyamatok ismertetése és egyszerűsítése valamint a kormányzati szabályozás terhe mutatókban elmaradunk az átlagtól, míg az „engedélyeztetési rendszer" vállalkozó-barátnak tekinthető.

2.7 ÁBRA: GONDOLKOZZ ELŐBB KICSIBEN (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

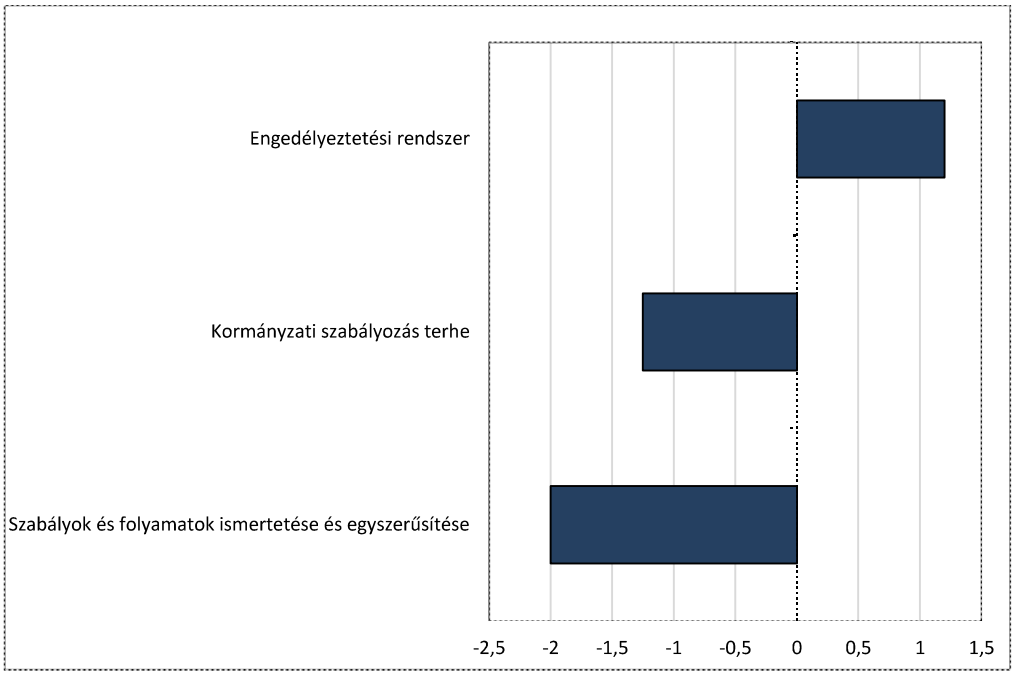

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Hatékony közigazgatás: A vállalkozás indításának költsége, a tulajdon-átruházás időigénye (vállalkozás öröklésének kérdése), a fontosabb adók befizetéséhez/bevallásához szükséges idő, valamint az elektronikus szolgáltatásokat használó KKV-k aránya indikátorok mutatnak elmaradást az unió átlagától. A vállalkozás indításának ideje, a szükséges alaptőke, a tulajdon-átruházáshoz szükséges idő, az évenkénti adófizetések száma, a szerződések érvényesítésének költsége ugyanakkor kedvezőbb az átlagnál.

2.8 ábra: Hatékony közigazgatás (eltérés az EU átlagtól, szórás)

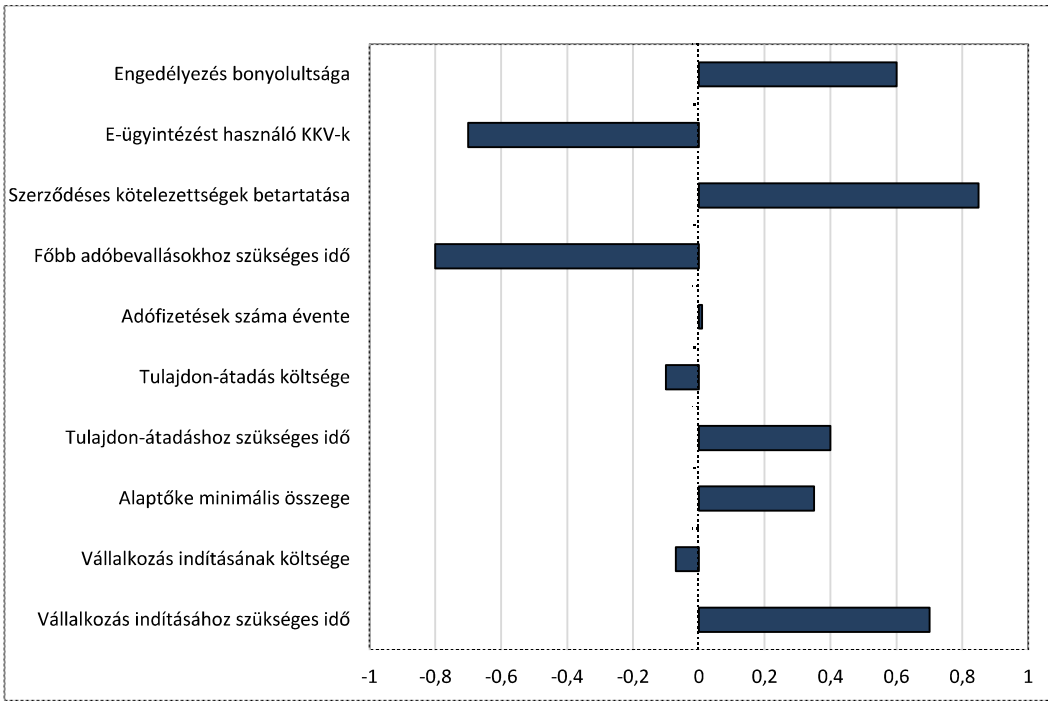

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Közbeszerzés és állami támogatás: A KKV-k részesedése a közbeszerzési szerződések összegéből, a közszféra fizetési késedelme és az elektronikus beszerzések lehetősége pozitív képet mutat, míg a KKV-knak nyújtott állami támogatás mértéke alatta marad az uniós átlagnak.

2.9 ábra: Közbeszerzés és állami támogatás (eltérés az EU átlagtól, szórás)

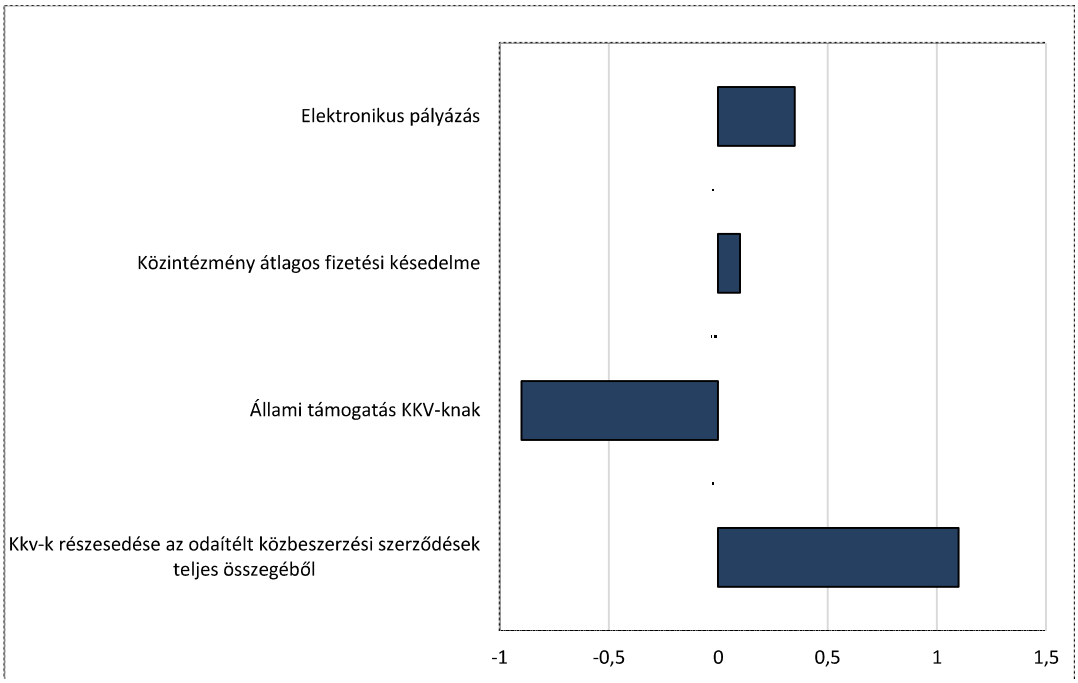

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférés: elmaradás az elutasított hitelkérelmekben, az állami pénzügyi támogatásokhoz való hozzáférésben, a banki hitelezési hajlandóságban, a nem teljesített kifizetésekben, a hitelezéssel kapcsolatos információk elérhetőségében valamint a KKV-knak nyújtott uniós támogatások területén mutatkozik. Átlagnál kedvezőbb a kép a kockázatitőke-befektetések, a vonatkozó jogszabályok erősségének tekintetében.

2.10 ábra: Finanszírozási lehetőségekhez való hozzáférés (eltérés az EU átlagtól, szórás)

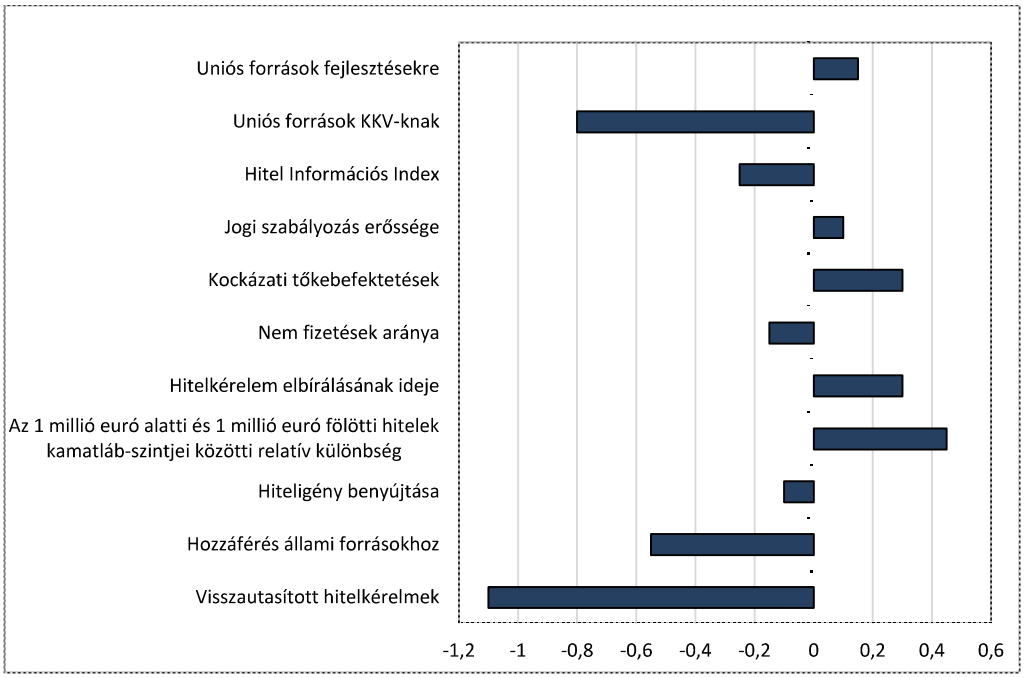

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Egységes piac: Elmaradás az EU-n belüli importáló és exportáló KKV-k valamint a késedelmesen átültetett irányelvek indikátorokban tapasztalható a felmérésben. A nem átültetett irányelvek aránya viszont alacsony és a két éve át nem ültetett irányelvek súlya is elhanyagolható – ezek a mutatók tehát az uniós átlagnál kedvezőbb képet nyújtanak.

2.11 ÁBRA: EGYSÉGES PIAC (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

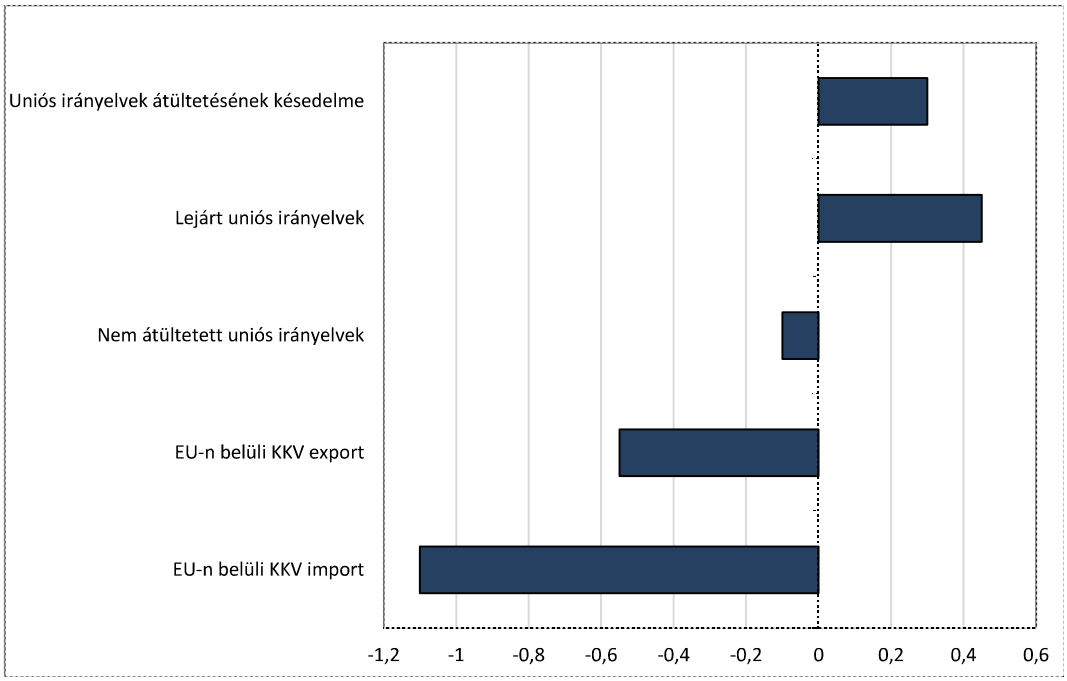

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Készségek és innováció: Ezen a területen a leglátványosabb a lemaradásunk. A vizsgált tíz indikátorból mindössze kettőben tapasztalható az uniós benchmarkhoz képest pozitív eltérés. Az online vásároló KKV-k aránya 17 százalék, miközben az unióban ez 16 százalék. A piaci vagy vállalaton belüli innováció értékesítése – 2008-as adat szerint – szintén kedvezőbb az uniós átlagnál. Az innováció tervező, megvalósító, online értékesítő, alkalmazottaiknak képzéseket nyújtó vállalkozások aránya ugyanakkor alacsony.

2.12 ÁBRA: KÉSZSÉGEK ÉS INNOVÁCIÓ (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

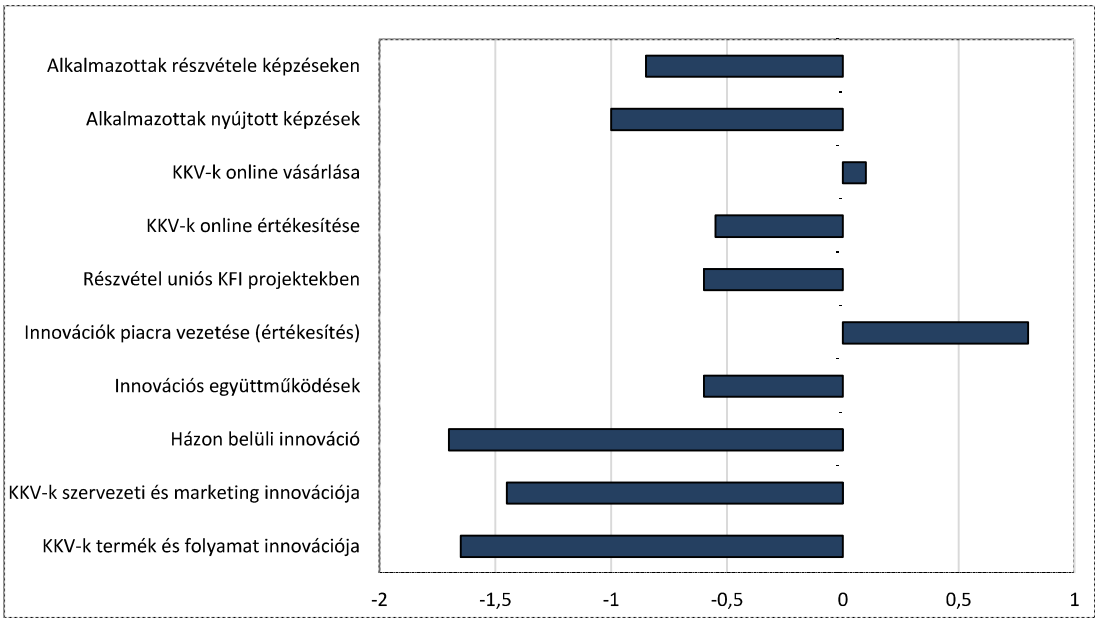

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Környezet: Az erőforrás-hatékonysági intézkedéseket bevezető KKV-k arányán kívül ezen a területen is minden mutató tekintetében elmaradunk az uniós átlagtól (környezeti előnnyel járó innovációk, környezetbarát termékeket és szolgáltatásokat nyújtó KKV-k, teljes árbevételük legalább felét környezetbarát termékekből vagy szolgáltatásokból szerző KKV-k, környezetbarát termékek előállítását támogató állami intézkedéseket igénybe vevő KKV-k).

2.13 ábra: Környezet (eltérés az EU átlagtól, szórás)

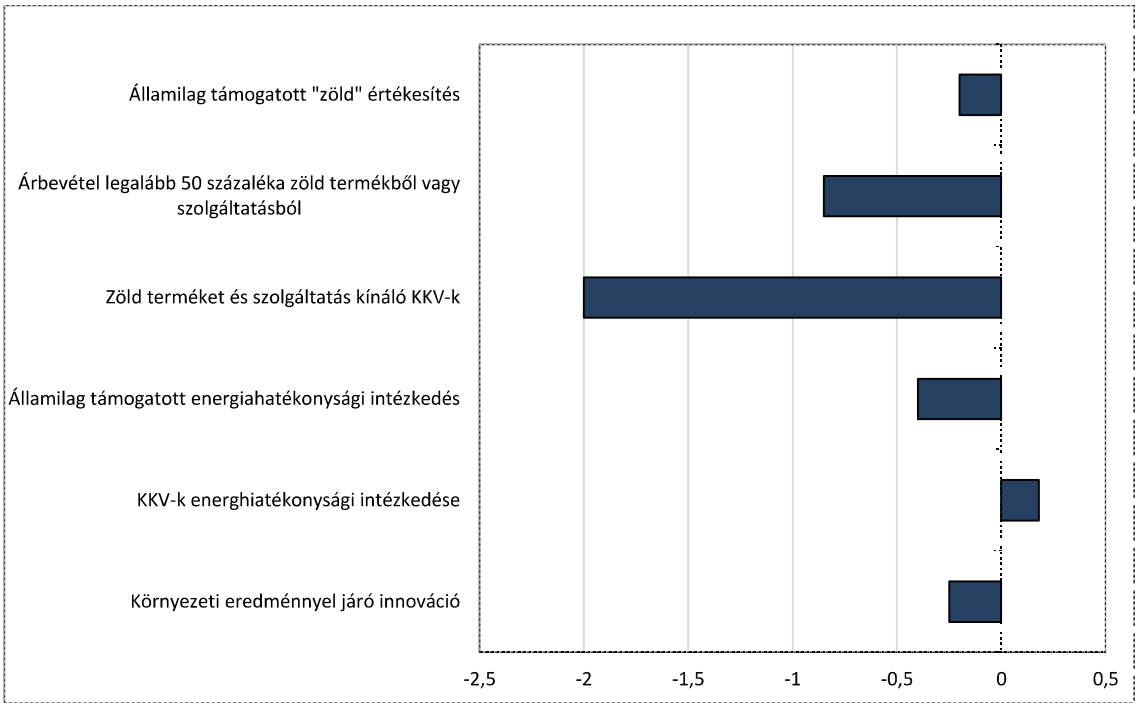

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

Nemzetköziesedés: Az importálás és exportálás relatív alacsony költségén kívül minden indikátor kedvezőtlen képet mutat (EU-n kívüli export és import, exporthoz és importhoz szükséges dokumentációk száma, export és import intézéséhez szükséges idő).

2.14 ÁBRA: KÖRNYEZET (ELTÉRÉS AZ EU ÁTLAGTÓL, SZÓRÁS)

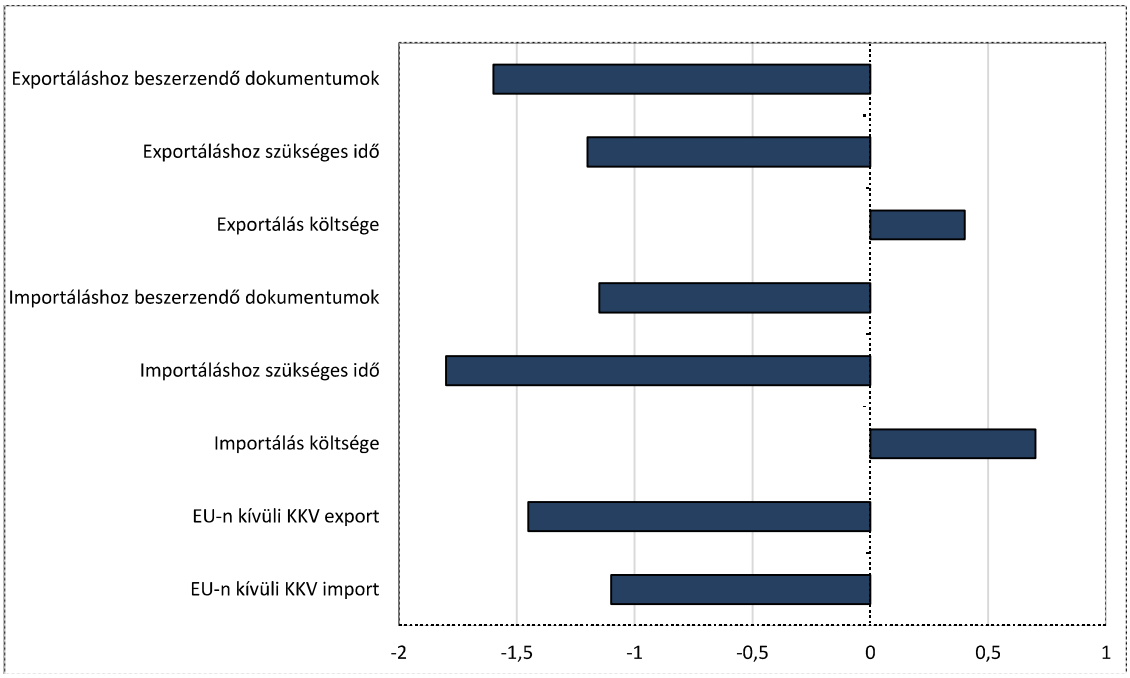

Forrás: SBA Fact Sheet 2013

2.2.2. A vállalkozások száma és összetétele

2.2.2.1. A regisztrált és működő vállalkozások száma

A regisztrált vállalkozások száma a KSH nyilvántartás szerint megközelítette az 1,7 milliót 2013-ban. Ezen belül a legnagyobb részt az önálló vállalkozók (korábban egyéni vállalkozás besorolás alatt) teszik ki 1,1 millióval. Ez utóbbin belül tartja nyilván a KSH az adószámmal rendelkező magánszemélyeket, többek között az őstermelőket is. Az egyéni vállalkozók (2011 előtt a vállalkozói igazolvánnyal rendelkezők) száma ezen belül 376 ezer volt 2013-ban.

A KKV törvény szerint a fenti kategóriáknál szűkebb kört tekinthető vállalkozónak.[17] A nem vállalkozásnak tekinthető gazdálkodási formák kiszűrése után 961 ezer vállalkozót kapunk. Gazdálkodási formák szerinti bontásban a Kft-k és az egyéni vállalkozások teszik ki a vállalkozások legnagyobb részét. Az egyéni vállalkozások száma csökkent az elmúlt években, míg a Kft-k száma évről évre emelkedett.

[17] Erről részletesen lásd a Módszertani fejezetet.

2.2 TÁBLÁZAT: A REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA GAZDÁLKODÁSI FORMÁK SZERINT (NGM - KSH-S MÓDSZERTAN SZERINT)

Gazdálkodási forma / Év	Egyéni vállalkozás	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.	Szövetkezet	Egyéb	Összesen
2006	434 585	221 145	7 244	238 410	4373	5 860	2022	**913 639**
2007	425 930	218 301	6 868	257 346	4 493	5 488	1 981	**920 407**
2008	400 279	211 814	6 486	292 148	4 806	5 245	1 932	**922 710**
2009	372 701	202 141	6 151	319 784	4 998	4 365	1 704	**911 844**
2010	384 126	190 708	5 752	350 135	5 246	4 358	2 137	**942 462**
2011	385 561	182 083	5 469	388 290	5 569	2 976	2 175	**972 123**
2012	368 836	172 157	5 131	404 922	5 762	2 898	2 141	**961 847**

Forrás: A Központi Statisztikai hivatal adatszolgáltatása a Nemzetgazdasági Minisztérium számára

Elemzés céljára viszont nem a regisztrált, hanem a működő vállalkozások adatai használhatók. Az Eurostat szintén a működő vállalkozások számából indul ki, amikor a vállalkozások helyzetét kívánja bemutatni. Működő vállalkozásnak tekintjük azokat a vállalkozásokat, amelyeknek volt árbevétele vagy foglalkoztatottja a tárgyévet megelőző évben.

2.3 TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

	KSH adatszolgáltatása szerint	KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatása szerint
2005	707 756	704 470
2006	698 146	694 310
2007	688 058	683 966
2008	701 390	696 919
2009	688 996	684 232
2010	696 680	691 664
2011	690 375	685 156
2012	n.a.	629 585*

** előzetes adat*
Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása
Megjegyzés: A működő vállalkozások KSH módszertan szerinti 2012. évi adatai az Évkönyv elkészítésének időtartama alatt nem álltak rendelkezésre.

A működő vállalkozások száma és a regisztráltakhoz viszonyított aránya is folyamatosan csökkent az elmúlt években. Míg a 2000-es évek közepén 76 százalék volt a regisztráltak számára vetített működő cégek hányadosa, addig 2012-re ez a mutató 65,5 százalékra csökkent.

2.4 TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA A REGISZTRÁLTAKHOZ KÉPEST VÁLLALKOZÁSI FORMÁNKÉNT

Időszak	Egyéni vállalkozás	Bt.	Kkt.	Kft.	Rt.	Szövetkezet	Egyéb	Összesen
2006	80,9%	71,0%	73,3%	72,7%	79,1%	47,5%	33,6%	76,0%
2007	78,9%	69,7%	72,1%	71,5%	78,7%	44,9%	32,6%	74,3%
2008	83,2%	69,1%	71,3%	70,6%	77,7%	44,2%	32,8%	75,5%
2009	84,2%	67,8%	69,9%	69,5%	76,4%	50,1%	36,3%	75,0%
2010	81,2%	67,7%	70,0%	68,5%	74,3%	49,4%	47,4%	73,4%
2011	77,2%	66,3%	68,8%	66,0%	72,3%	61,8%	49,1%	70,5%
2012*	68,1%	64,0%	66,4%	63,7%	71,3%	60,3%	48,0%	65,5%

**előzetes adatok*
Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal adatközlése a Nemzetgazdasági Minisztériumnak nyújtandó adatszolgáltatási módszertan alapján. Saját számítás.

2.2.2.2 Vállalkozások alapítása, túlélése, megszűnése

A valódi új vállalkozások száma azt mutatja, hogy egy vállalkozás a tárgyévet megelőző két évben még nem számított működőnek, míg a valódi megszűnt vállalkozások száma a tárgyévet megelőző két évben már nem működő vállalkozások számát méri. A két évre visszatekintő adatok figyelembevétele miatt az értékek csak késleltetetten érhetők el ennél a mutatónál.

2.5 TÁBLÁZAT: VALÓDI ÚJ VÁLLALKOZÁSOK ÉS VALÓDI MEGSZŰNT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA

	Valódi új vállalkozás	Valódi megszűnt vállalkozás
2005	63 598	73 715
2006	59 797	66 715
2007	60 968	65 038
2008	71 316	72 663
2009	63 110	71 620
2010	69 935	82 975*
2011	68 804	-

**előzetes adat*
Forrás: KSH

Az adatokból látható, hogy a megszűnt vállalkozások száma folyamatosan emelkedett, 2010-ben számuk már meghaladta a 82 ezret. A valódi új vállalkozások száma ugyanakkor nem csökkent, 2010-ben és 2011-ben is alig maradt el a 70 ezertől. A két mutató eredőjéből negatív, azaz a gazdasági válság nyomán megszűnő vállalkozásokat az új belépők nem tudták pótolni.

A vállalkozások öt éves túlélési rátája csökkent 2007-et követően. A vállalkozások öt éves túlélési rátája azt mutatja, hogy az öt évvel ezelőtt újonnan indított vállalkozások közül hányan tekinthetők öt évvel később is működőnek. A 2007-es közel 50 százalékos érték 2011-re 40 százalék közelébe csökkent. Az Európai Unió átlagában ez az érték 46,4 százalék volt 2010-ben.

2.15 ÁBRA: A VÁLLALKOZÁSOK ÖT ÉVES TÚLÉLÉSI RÁTÁJÁNAK ALAKULÁSA

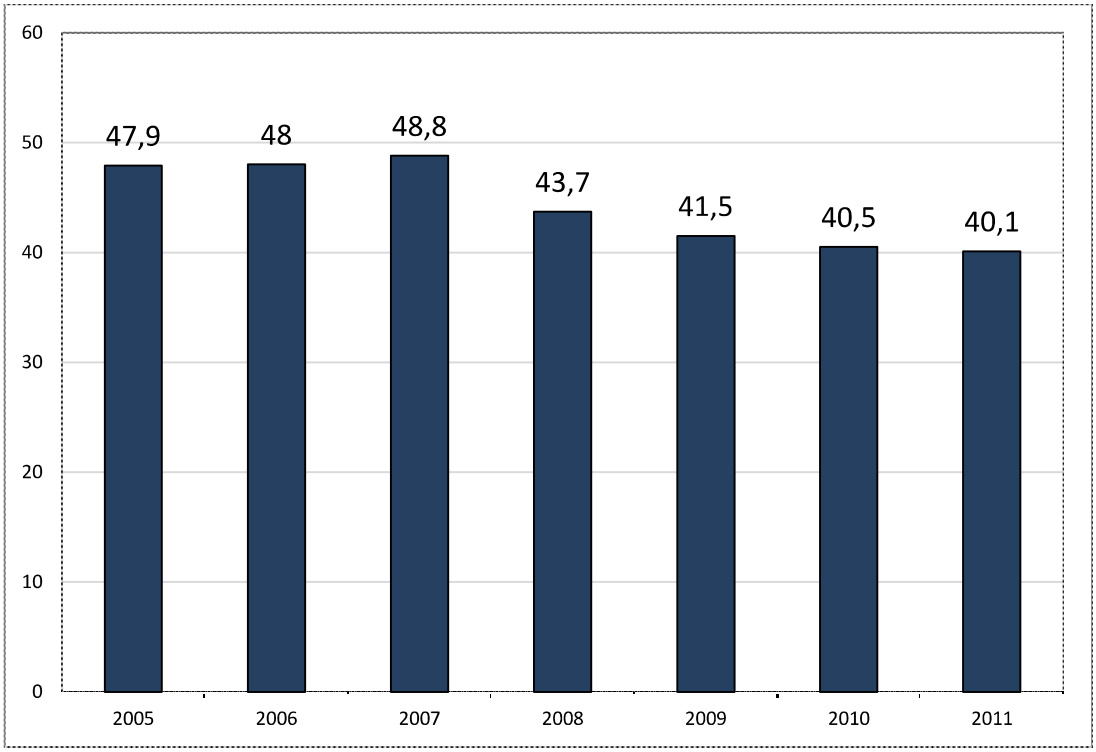

Forrás: KSH

A vállalkozások túlélési képességét nagyban befolyásolja, hogy milyen ágazatban, milyen régióban tevékenykedik. Meghatározó a vállalkozás mérete és a választott vállalkozási forma is. Alapvetően elmondható, hogy a Közép-magyarországi régióban működő, nagyobb méretű vállalkozások túlélési esélyei a kedvezőbbek.

A társas vállalkozások túlélési rátája magasabb (47,5 százalék), az egyéni vállalkozások közül többen adják fel a működést öt év elteltével (33,4 százalék a túlélési ráta). Ágazatonként vizsgálva a pénzügyi, biztosítási szektorban tevékenykedő vállalkozások rátája a legalacsonyabb: ebben a körben az újonnan indított vállalkozásoknak mindössze 16,4 százaléka működik öt év elteltével is. A „legstabilabb" gazdasági ágazatnak az egészségügyi, szociális ellátás (69,1 százalék) és a szakmai, tudomány, műszaki tevékenység (55,8 százalék) tekinthető. Az egy-két fővel induló, kisebb vállalkozások közel 30 százaléka már az első évben megszűnik, míg a 100 főnél nagyobb cégeknek csak alig 5 százaléka.

2.2.2.3 Ágazat szerinti megoszlás

A működő vállalkozások legnagyobb hányada a Kereskedelem és gépjárműjavítás ágazatban tevékenykedik (20,9%). 2010-hez képest a szállítás, raktározás ágazatban csökkent legnagyobb mértékben a működő vállalkozások száma (24 százalékkal) – nem számolva a rendkívül alacsony súllyal szereplő Közigazgatás ágazatot. Növekedés csak a humán-egészségügyi, szociális ellátásban (3,4%) a villamosenergia, gáz- gőzellátásban (9,2%) és a kokszgyártás, kőolajfeldolgozásban (7,7%) figyelhető meg.

2.6 TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS MEGOSZLÁSA ÁGAZAT SZERINT

	Darabszám		Százalék	
	2011	**2012***	**2011**	**2012***
I. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	**23 184**	**22 397**	**3,4%**	**3,6%**
II. Bányászat, kőfejtés	**440**	**425**	**0,1%**	**0,1%**
III. Feldolgozóipar	**50 687**	**47 676**	**7,4%**	**7,6%**
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	6 645	6 495	1,0%	1,0%
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	4 914	4 444	0,7%	0,7%
Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	7 777	7 189	1,1%	1,1%
Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás	16	14	0,0%	0,0%
Vegyi anyag, termék gyártása	556	556	0,1%	0,1%
Gyógyszergyártás	83	80	0,0%	0,0%
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	4 125	3 916	0,6%	0,6%
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	8 563	8 097	1,2%	1,3%
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	1 575	1 470	0,2%	0,2%
Villamos berendezés gyártása	884	851	0,1%	0,1%
Gép, gépi berendezés gyártása	2 660	2 525	0,4%	0,4%
Járműgyártás	712	696	0,1%	0,1%
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	12 177	11 343	1,8%	1,8%
IV. Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	**573**	**605**	**0,1%**	**0,1%**
V. Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennym.	**1 959**	**1 899**	**0,3%**	**0,3%**
II. + III. + IV. + V. Ipar	**53 659**	**50 605**	**7,8%**	**8,0%**
V. Építőipar	63 676	54 542	9,3%	8,7%
VI. Kereskedelem, gépjárműjavítás	138 855	131 346	20,3%	20,9%
VII. Szállítás, raktározás	29 677	22 916	4,3%	3,6%
VIII. Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	32 010	30 291	4,7%	4,8%
IX. Információ, kommunikáció	34 464	33 118	5,0%	5,3%
X. Pénzügyi, biztosítási tevékenység	26 106	22 550	3,8%	3,6%
XI. Ingatlanügyletek	30 539	29 080	4,5%	4,6%
XII. Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	105 262	101 297	15,4%	16,1%
XIII. Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	37 564	34 245	5,5%	5,4%
I. - XIII. összesen	**574 996**	**532 387**	**83,9%**	**84,6%**
XIV. Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	112	23	0,0%	0,0%
XV. Oktatás	28 451	26 815	4,2%	4,3%
XVI. Humán-egészségügyi, szociális ellátás	28 545	28 560	4,2%	4,5%
XVII. Művészet, szórakoztatás, szabad idő	16 427	15 417	2,4%	2,4%
XVIII. Egyéb szolgáltatás	36 625	26 383	5,3%	4,2%
Összesen	**685 156**	**629 585**	**100%**	**100%**

** előzetes adatok*

Forrás: A KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatása alapján

2.2.2.4 Területi megoszlás

A működő vállalkozások aránya a közép-magyarországi régióban 40,4 százalék az ezer lakosa jutó vállalkozások száma ebben a régióban 86,3 volt 2012-ben. A következő legmagasabb vállalkozás-sűrűséggel rendelkező régió a nyugat-dunántúli volt (62,5).

2.7 TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ EZER LAKOSRA JUTÓ MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK TERÜLETI MEGOSZLÁSA 2012-BEN*

	Vállakozás-sűrűség (működő, 1000 lakosra), db	Működő vállakozások számának megoszlása (%)
Budapest	99,56	27,38%
Pest megye	67,52	13,04%
Közép-Magyarország	**86,34**	**40,42%**
Fejér Megye	54,62	3,66%
Komárom-Esztergom megye	58,68	2,83%
Veszprém megye	61,07	3,43%
Közép-Dunántúl	**57,88**	**9,91%**
Győr-Moson-Sopron megye	65,29	4,63%
Vas megye	58,05	2,36%
Zala megye	62,59	2,81%
Nyugat-Dunántúl	**62,63**	**9,80%**
Baranya megye	60,61	3,65%
Somogy megye	53,71	2,71%
Tolna megye	54,82	2,01%
Dél-Dunántúl	**56,8**	**8,37%**
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	42,39	4,62%
Heves megye	52,13	2,55%
Nógrád megye	40,77	1,31%
Észak-Magyarország	**44,62**	**8,47%**
Hajdú-Bihar megye	55,49	4,78%
Jász-Nagykun-Szolnok megye	43,76	2,70%
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	45,23	4,06%
Észak-Alföld	**48,57**	**11,54%**
Bács-Kiskun megye	57,43	4,75%
Békés megye	46,84	2,69%
Csongrád megye	62,28	4,06%
Dél-Alföld	**56,01**	**11,50%**
Összes vállalkozás	**63,46**	**100%**

** előzetes adatok*

Forrás: a KSH adatközlése a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtandó adatszolgáltatás alapján

2.2.2.5 Létszám szerinti megoszlás

A működő vállalkozások legnagyobb részét a 0-1 fős cégek adják. Arányuk 2012-ben 65,9 százalék volt, súlyuk azonban enyhén csökkent az elmúlt három évben. A közepes és nagy méretű vállalkozások aránya együttesen sem teszi ki az összes vállalkozások 1 százalékát.

2.8 TÁBLÁZAT: A MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

Létszám-kategóriák	2008		2009		2010		2011		2012*	
	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabszám	Százalék	Darabsz.	Százalék
0-1 fős	459 296	65,9%	465 491	68,0%	466 313	67,4%	461 962	67,4%	414 644	65,9%
2-9 fős	202 788	29,2%	187 038	27,3%	193 353	28,0%	191 328	27,9%	183 745	29,2%
10-49 fős	28 753	4,1%	26 116	3,8%	26 517	3,8%	26 392	3,9%	25 714	4,1%
50-249 fős	5 131	0,7%	4 724	0,7%	4 615	0,7%	4 615	0,7%	4 604	0,7%
250 fős és a fölötti	951	0,1%	863	0,1%	866	0,1%	859	0,1%	878	0,1%
Összesen	696 919	100,0%	684 232	100,0%	691 664	100,0%	685 156	100,0%	629 585	100,0%

** előzetes adatok*
Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium ill. a Századvég Gazdaságkutató Zrt. számára nyújtott tájékoztatása alapján

Az adóbevallást benyújtó kettős könyvvitelű vállalkozások körében magasabb a nagyobb méretű vállalkozások súlya.

2.9 TÁBLÁZAT: AZ ADÓBEVALLÁST BENYÚJTÓ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK MEGOSZLÁSA A FOGLALKOZTATOTT LÉTSZÁM KATEGÓRIÁI SZERINT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fős	48	50,3	51,1	52,5	52,7
2-9 fős	41	39,6	39	38,2	38,3
10-49 fős	9,1	8,4	8,2	7,8	7,5
Mkv összesen	**98,1**	**98,2**	**98,3**	**98,4**	**98,4**
50-249 fős	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3
KKV összesen	**99,7**	**99,7**	**99,7**	**99,8**	**99,8**
250 fős és a fölötti	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Összesen	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Forrás: Adóbevallások alapján

Az egyéni vállalkozások, EVA-s cégek jellemzően a mikro vállalkozói kategóriába esnek. A KATA és KIVA új adónemeket választó vállalkozásokról részletes információk még nem állnak rendelkezésre (2013-as évről szóló bevallásaikban lesz erre mód). A kata-s vállalkozások

feltehetően a mikro vállalkozások köréből kerülnek ki, míg a KIVA-sok között előfordulhatnak 10 főnél többet foglalkoztató vállalkozások.

2.2.3. A kisvállalkozások szerepe a foglalkoztatásban

A foglalkoztatottak száma 2008-hoz képest minden létszám kategóriában csökkent. A csökkenés a 10-49 fős és az 50-249 fős kategóriában volt a legnagyobb (12 illetve 11 százalékos). A legkisebb mértékben 2008 és 2012 között a 2-9 fős kategóriában esett vissza a foglalkoztatottság (2,5 százalék).

2.10 TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK SZÁMA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

Létszám-kategória	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fős	478 972	454 544	458 278	458 950	464 390	456 109	460 519	424 405
2-9 fős	594 507	614 393	623 314	630 066	581 280	599 718	590 399	613 914
10-49 fős	525 500	541 482	550 312	559 670	512 802	506 841	494 901	494 513
Mkv összesen	**1 598 979**	**1 610 419**	**1 631 904**	**1 648 686**	**1 558 472**	**1 562 668**	**1 545 819**	**1 532 832**
50-249 fős	467 717	473 996	491 169	495 520	453 292	440 761	443 521	442 835
KKV összesen	**2 066 696**	**2 084 415**	**2 123 073**	**2 144 206**	**2 011 764**	**2 003 429**	**1 989 340**	**1 975 667**
250 fős és a fölötti	764 588	763 377	778 271	779 528	694 231	704 865	718 594	724 826
Összesen	**2 831 284**	**2 847 792**	**2 901 344**	**2 923 734**	**2 705 995**	**2 708 294**	**2 707 934**	**2 700 493**

** előzetes adatok*
Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása alapján

A kettős könyvvitelt vezető cégek körében a 0-1 fős kategóriában figyelhető meg érdemi eltérés. A társasági formában működő nulla vagy egy fős cégek által foglalkoztatottak száma nem csökkent, súlyuk azonban ebben a kategóriában nagyon alacsony. A 0-1 fős létszámkategóriában az egyéni vállalkozások szerepe meghatározó.

2.11 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁLLOMÁNYI LÉTSZÁMA (EZER FŐ)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	83,8	89,4	93	101,7	99,9
2-9 fő	419,8	413,8	425,9	439,6	416,7
10-49 fő	490,4	463,8	468,4	467,8	431,8
Mkv összesen	994	967	987,2	1009,1	948,5
50-249 fő	442,7	421,4	417,9	417,2	400,6
KKV összesen	1436,8	1388,5	1405,1	1426,3	1349
250 főnél nagyobb	664,2	671,1	664,6	622	586,8
Összesen	2101	2059,5	2069,7	2048,4	1935,9

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A KKV-k foglalkoztatási súlya meghatározó a gazdaságban, az alkalmazottak 73,2 százaléka dolgozott 250 főnél kisebb méretű vállalkozásnál 2012-ben. A foglalkoztatottak száma azonban 2008-at követően évről évre csökkent.

2.12 TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZES FOGLALKOZTATOTTAINAK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁMKATEGÓRIÁNKÉNT

Létszám-kategória	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fős	15,7%	17,2%	16,8%	17,0%	15,7%
2-9 fős	21,6%	21,5%	22,1%	21,8%	22,7%
10-49 fős	19,1%	19,0%	18,7%	18,3%	18,3%
Mkv összesen	**56,4%**	**57,6%**	**57,7%**	**57,1%**	**56,8%**
50-249 fős	16,9%	16,8%	16,3%	16,4%	16,4%
KKV összesen	**73,3%**	**74,3%**	**74,0%**	**73,5%**	**73,2%**
250 fős és a fölötti	26,7%	25,7%	26,0%	26,5%	26,8%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

** előzetes adatok*
Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása alapján saját számítás

Szembetűnő a nagyvállalatoknál, hogy a gazdasági válságot követően meredeken zuhant a foglalkoztatottak létszáma (egy év alatt több mint tíz százalékkal), ezt követően azonban emelkedésnek indult az alkalmazottak száma. A válságra a költségek gyors csökkentésével reagáltak a nagyobb vállalatok, így a munkavállalóik létszáma is mérséklődött. 2011-től azonban már nőtt a létszám ebben a méretkategóriában, míg a KKV-k körében a válság hatása jobban elhúzódott.

2.13 TÁBLÁZAT: A FOGLALKOZTATOTTSÁG VÁLTOZÁSA AZ ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST (ELŐZŐ ÉV=100)

Létszám-kategória	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fős	100,1%	101,2%	98,2%	101,0%	92,2%
2-9 fős	101,1%	92,3%	103,2%	98,4%	104,0%
10-49 fős	101,7%	91,6%	98,8%	97,6%	99,9%
Mkv összesen	**101,0%**	**94,5%**	**100,3%**	**98,9%**	**99,2%**
50-249 fős	100,9%	91,5%	97,2%	100,6%	99,8%
KKV összesen	**101,0%**	**93,8%**	**99,6%**	**99,3%**	**99,3%**
250 főnél nagyobb	100,2%	89,1%	101,5%	101,9%	100,9%
Összesen	**100,8%**	**92,6%**	**100,1%**	**100,0%**	**99,7%**

** előzetes adatok*
Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása alapján saját számítás

2.2.4. A tulajdonosi szerkezet alakulása létszám-kategóriák szerint

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások körében 2010-ig csökkent az állami tulajdon aránya, míg 2011-et követően lassan emelkedni kezdett, de a 2008-as szintet nem érte el. A külföldi tulajdon részesedése 2010-ig nőtt, majd 2010-től lassan csökkenni kezdett. 2011-ről 2012-re hét százalékponttal mérséklődött a külföldiek tulajdonrésze az összes jegyzett tőkén belül.

2.14 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA TULAJDONOSONKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
Állami	7,2	7,1	4,7	4,8	5,8
Belföldi magán	13,7	12,6	13,1	13,4	14,2
Belföldi társasági	32,1	28,9	28,8	29,4	34,1
Külföldi	39,3	44,6	47	46,4	39,6
Egyéb	7,7	6,9	6,4	6	6,2
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Létszámnagyság szerint vizsgálva látható, hogy a jegyzett tőke 56,6 százaléka van a KKV-knál. A KKV-k körén belül a jegyzett tőke legnagyobb hányada a közepes vállalkozásoknál található (21%).

2.15 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT ÉS FŐ TULAJDONOSONKÉNT 2012-BEN (%)

	Állami	Belföldi magán	Belföldi társasági	Külföldi	Egyéb	Átlag
0-1 fő	0,02	3,86	5,41	3,76	0,11	13,15
2-9 fő	0,08	4,50	2,12	2,42	0,26	9,39
10-49 fő	0,86	3,17	3,85	4,59	0,54	13,01
Mkv összesen	0,95	11,54	11,39	10,77	0,91	35,55
50-249 fő	0,66	1,99	6,82	10,58	0,96	21,02
KKV összesen	1,61	13,53	18,21	21,35	1,87	56,57
250 főnél nagyobb	4,16	0,71	15,93	18,28	4,35	43,43
Összesen	5,78	14,24	34,14	39,63	6,22	100,00

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.16 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK JEGYZETT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	12,6	13,2	13,6	12,6	13,2
2-9 fő	10,7	9,1	9,2	9,4	9,4
10-49 fő	11,0	10,9	11,7	12,1	13,0
Mkv összesen	34,3	33,3	34,6	34,1	35,6
50-249 fő	25,1	24,2	22,1	22,3	21,0
KKV összesen	59,4	57,5	56,7	56,4	56,6
250 főnél nagyobb	40,6	42,5	43,3	43,6	43,4
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőke a jegyzett tőkéhez hasonló eloszlást mutat létszám kategóriánként. A saját tőke 66 százaléka jelenik meg a KKV-knál és a fennmaradó 34 százalék a nagyvállalatoknál.

2.17 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK SAJÁT TŐKÉJÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁMNAGYSÁG-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	11,2	11,8	12,6	10,3	12,4
2-9 fő	11,3	11,6	11,5	10,0	10,2
10-49 fő	13,7	14,8	18,5	16,4	17,8
Mkv összesen	36,3	38,2	42,6	36,7	40,3
50-249 fő	19,4	19,4	16,8	24,6	25,7
KKV összesen	55,7	57,6	59,4	61,3	66,0
250 főnél nagyobb	44,3	42,4	40,6	38,7	34,0
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőke jegyzett tőkéhez viszonyított aránya 2008-hoz képest 3,1 százalékról 3,7 százalékra emelkedett. A 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál csökkent, míg a KKV körében emelkedett a mutató értéke 2008 és 2012 között.

2.18 TÁBLÁZAT: A SAJÁT ÉS A JEGYZETT TŐKE ARÁNYA A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	2,8	2,9	2,9	2,9	3,5
2-9 fő	3,3	4,1	3,9	3,7	4,1
10-49 fő	3,9	4,3	5,0	4,8	5,1
MKV átlag	3,3	3,7	3,9	3,8	4,2
50-249 fő	2,4	2,6	2,4	3,9	4,6
KKV átlag	2,9	3,2	3,3	3,8	4,4
250 főnél nagyobb	3,4	3,2	3,0	3,1	2,9
Átlag	3,1	3,2	3,2	3,5	3,7

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.5. Beruházások

A makrogazdasági adatokból látható, hogy a felhalmozási célú kiadások mérséklődtek a gazdasági válságot követően. A KKV-k finanszírozási gondokkal néztek szembe, ami meglátszik a beruházási adatokban is. Bár az alábbi táblázatban szereplő, 2012-es adatok csak korlátozottan vethetők össze a korábbi évekkel, mivel abban az ún. eltérő üzleti éves vállalkozások adatai nem szerepelnek, az látható, hogy az éves beruházási kiadások szintje (a táblázatban folyó áron) jelentősen visszaesett 2008-at követően.

2.19 TÁBLÁZAT: AZ ADÓÉVBEN AKTIVÁLT BERUHÁZÁSOK A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fő	625,0	565,6	352,9	317,3	313,5
2-9 fő	554,5	575,6	710,1	378,0	337,5
10-49 fő	673,2	874,1	451,3	612,5	478,7
Mkv összesen	1 852,6	2 015,4	1 514,4	1307,8	1 129,7
50-249 fő	568,4	880,4	536,1	529,5	554,0
KKV összesen	2 421,1	2 895,8	2 050,5	1837,3	1 683,7
250 főnél nagyobb	1 186,1	1 069,8	984,4	1246,8	1 198,0
Összesen	3 607,1	3 965,6	3 034,9	3084,1	2 881,7

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőkére és a bruttó hozzáadott értékre vetített mutatók is csökkentek. A beruházások saját tőkére vetített aránya 14,9 százalékról 10,3 százalékra, a bruttó hozzáadott érékre vetített hányadosa pedig 28,9 százalékról 23,3 százalékra mérséklődött 2008 és 2012 között.

2.20 TÁBLÁZAT: KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSAI A SAJÁT TŐKÉHEZ ÉS A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKHEZ VISZONYÍTVA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	Beruházások / Saját Tőke					Beruházások / Bruttó hozzáadott érték				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	23,1	17,6	10,6	10,6	9,0	73,2	67,8	48,2	41,4	40,3
2-9 fő	20,3	18,3	23,4	13,1	11,8	38,3	39,0	48,7	24,0	23,6
10-49 fő	20,3	21,8	9,2	12,9	9,6	31,6	42,7	20,9	27,5	24,0
Mkv átlag	21,1	19,4	13,5	12,3	10,0	41,8	46,2	34,8	28,7	26,8
50-249 fő	12,2	16,7	12,1	7,4	7,7	23,6	35,9	22,1	20,7	21,6
KKV átlag	18,0	18,5	13,1	10,4	9,1	35,4	42,5	30,2	25,8	24,9
250 főnél nagyobb	11,1	9,3	9,2	11,1	12,6	21,1	19,3	17,7	21,3	21,4
Átlag	14,9	14,6	11,5	10,7	10,3	28,9	32,1	24,6	23,7	23,3

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitelt vezető cégek 37,8 százalékánál volt beruházási kiadás 2012-ben, ami már enyhe növekedést mutat 2011-hez képest, de még nem éri el a válság előtti, 2008-as szintet. A KKV-k beruházási „hajlandósága” lassabban emelkedett mint a nagyvállalkozásoké.

2.21 TÁBLÁZAT: A BERUHÁZÓ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	29,0	26,7	25,6	26,2	26,4
2-9 fő	48,7	45,6	44,4	44,9	45,6
10-49 fő	69,4	67,6	66,6	67,4	68,5
MKV összesen	40,9	37,8	36,5	36,7	37,1
50-249 fő	80,0	79,5	78,7	78,5	80,3
KKV összesen	41,6	38,4	37,1	37,3	37,6
250 főnél nagyobb	86,4	82,8	85,0	85,5	88,7
Összesen	41,7	38,5	37,2	37,4	37,8

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.6. Részesedés a bruttó hozzáadott érték termeléséből

A KKV-k adták a bruttó hozzáadott érték 55,2 százalékát 2012-ben, részesedésük az elmúl években alig változott. A mikrovállalkozások hozzájárulása fokozatosan emelkedett az elmúlt évtizedben. A 2001-ben mért 4,2 százalékos részesedés 2012-re 7 százalékra emelkedett, úgy hogy 2011-ben 8 százalék volt a mutató értéke.

2.22 TÁBLÁZAT: BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK

Létszám-kategória	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fős	4,2	6,1	6,7	6,1	6,0	6,5	6,0	6,3	7,1	7,8	8,0	7,0
2-9 fős	13,6	11,6	10,4	11,7	10,9	11,9	12,4	12,8	12,8	12,5	12,5	12,5
10-49 fős	16,9	16,3	16,2	17,0	16,4	16,3	16,6	17,0	16,4	16,2	15,9	16,5
50-249 fős	20,2	19,9	19,3	18,5	18,7	18,7	20,0	19,5	19,9	18,6	18,6	19,1
250 főnél nagyobb	45,1	46,1	47,4	46,7	48,0	46,7	44,9	44,5	43,7	44,8	45,1	44,8
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

** előzetes adatok*
Forrás: a KSH-nak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása alapján

2.23 TÁBLÁZAT: A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK TERMELÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	6,8	6,8	5,9	5,9	6,3
2-9 fő	11,6	12	11,8	12,1	11,6
10-49 fő	17,1	16,6	17,5	17,1	16,2
Mkv átlag	35,6	35,3	35,3	35,1	34
50-249 fő	19,3	19,9	19,7	19,7	20,7
KKV átlag	54,9	55,2	54,9	54,9	54,8
250 főnél nagyobb	45,1	44,8	45,1	45,1	45,2

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Ágazati bontásban látható, hogy a KKV-k hozzájárulása az oktatásban, ingatlanügyletekben és a szakmai tudomány szolgáltatásokban a legnagyobb.

2.24 TÁBLÁZAT: HOZZÁADOTT ÉRTÉK MEGOSZLÁSA ÁGAZATOK KÖZÖTT A VÁLLALKOZÁSOK MÉRETE SZERINT 2012-BEN (SZÁZALÉK)

Ágazat neve	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	Mkv összesen	50-249 fő	KKV összesen	250 főnél nagyobb
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2,4	12,6	33,0	48,0	37,4	85,4	14,6
Bányászat, Kőfejtés	15,0	28,1	7,4	50,5	35,2	85,7	14,3
Élelmiszer, ital, dohány gyártása	0,5	2,8	12,1	15,4	22,1	37,4	62,6
Textil- és bőripar	1,2	6,3	21,0	28,4	41,4	69,8	30,2
Fa-, papír- és nyomdaipar	2,4	10,6	21,0	34,0	41,9	75,9	24,1
Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás	0,2	0,0	8,5	8,6	30,7	39,3	60,7
Vegyipar	0,2	1,0	4,0	5,1	17,6	22,7	77,3
Gumi- és műanyagipar	0,3	2,6	9,8	12,7	29,4	42,1	57,9
Építőipar	0,7	4,3	17,0	22,0	36,0	58,0	42,0
Vas-és fémipar	0,9	6,1	21,5	28,6	37,8	66,4	33,6
Híradás- és műszeripar	0,5	1,8	4,5	6,9	15,5	22,4	77,6
Gép-, berendezés gyártása	0,2	2,6	4,8	7,7	11,8	19,5	80,5
Járműgyártás	0,0	0,2	1,3	1,6	7,6	9,2	90,8
Máshová nem sorolt feldolgozóipar	2,4	12,6	26,5	41,5	28,5	70,0	30,0
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	4,2	4,0	4,8	13,0	24,6	37,6	62,4
Vízellátás	0,5	3,7	12,4	16,6	25,9	42,5	57,5
Építőipar	9,3	28,8	31,2	69,2	19,5	88,7	11,3
Kereskedelem, gépjárműjavítás	4,8	20,0	25,6	50,3	24,2	74,5	25,5
Szállítás, raktározás	1,5	7,8	17,1	26,4	20,7	47,2	52,8
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	4,2	17,0	30,1	51,3	26,1	77,4	22,6
Információ, kommunikáció	2,7	8,3	13,5	24,4	15,6	40,0	60,0
Ingatlanügyletek	49,7	23,4	15,3	88,4	8,5	96,9	3,1
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	14,6	28,7	26,7	70,0	22,6	92,7	7,3
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	27,9	11,0	18,5	57,3	14,4	71,8	28,2
Oktatás	22,1	39,1	31,0	92,1	7,9	100,0	0,0
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	13,5	50,6	16,9	81,1	8,5	89,6	10,4
Művészet, szórakoztatás, szabad idő	3,6	5,3	1,9	10,8	5,4	16,2	83,8
Egyéb szolgáltatás	7,5	24,2	23,5	55,3	24,6	79,9	20,1
Háztartás munkaadói tevékenysége; termék előállítása, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	11,7	88,3	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0

Forrás: Adóbevallások adatai

2.2.7. Árbevétel és export

A KKV-k árbevétele folyó áron 0,5 százalékkal nőtt 2012-ben az előzőes adatok alapján. Ennek a legnagyobb részét a közepes méretű vállalkozások adták, ahol folyó áron 10 százalék fölött volt az árbevétel emelkedése.

2.25 TÁBLÁZAT: ÁRBEVÉTEL MEGOSZLÁSA MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT

Létszám-kategória	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
1 fős	4,8	6,4	7,3	7,3	7,4	**7,2**	7,7	7,9	7,9	7,1	7,5	6,2
2-9 fős	16,7	15	14,7	14,7	14,4	**14,8**	14,9	14,9	15	14,3	13,9	14,4
10-49 fős	19,7	19,5	19,2	20,5	19,7	**18,2**	17,8	17,6	17,5	18	17,6	16,6
50-249 fős	18,8	19,2	18,8	18	18,1	**19,7**	20,6	21,2	20,4	19,3	19,1	21,1
250 főnél nagyobb	40	39,9	40	39,5	40,4	**40,1**	39	38,3	39,2	41,4	42	41,7
Összesen	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

** előzetes adatok*
Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása

2.26 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK NETTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK MEGOSZLÁSA VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	**6,2**	**6,2**	**5,8**	**5,8**	**6,0**
2-9 fő	**14,5**	**14,4**	**13,8**	**13,9**	**14,5**
10-49 fő	**19,3**	**18,7**	**19,7**	**19,7**	**18,5**
Mkv összesen	**39,9**	**39,3**	**39,4**	**39,4**	**39,0**
50-249 fő	**21,6**	**21,4**	**20,1**	**20,7**	**23,1**
KKV összesen	**61,5**	**60,7**	**59,5**	**60,1**	**62,1**
250 főnél nagyobb	**38,5**	**39,3**	**40,5**	**39,9**	**37,9**
Összesen	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Forrás: Adóbevallások alapján

2.27 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA ÁRBEVÉTEL- ÉS LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2012-BEN (SZÁZALÉK)

	Kisebb, mint 10 millió Ft	10-100 millió Ft	100-1000 millió Ft	1-5 milliárd Ft	5 milliárd Ft-nál több	Összesen
0-1 fő	3,8	1,1	0,1	11,5	1,3	17,8
2-9 fő	1,0	2,2	0,5	20,1	2,6	26,4
10-49 fő	5,5	0,2	0,5	0,1	6,3	12,5
50-249 fő	0,6	2,8	0,0	0,1	17,2	20,8
250 főnél nagyobb	0,2	0,1	1,0	5,9	15,4	22,5
Összesen	11,1	6,4	2,1	37,7	42,8	100

Forrás: Adóbevallások alapján

Az utóbbi években jelentősen nőtt a közepes méretű vállalkozások export árbevétele. Míg 2008-ban a kettős könyvvitelű vállalkozások összes export bevételének 14 százalékát az 50 és 250 fő közötti cégek realizálták, addig 2012-re ez az arány 20 százalék fölé emelkedett.

2.28 TÁBLÁZAT: AZ EXPORTÉRTÉKESÍTÉS MEGOSZLÁSA A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	4,8	4,8	3,8	3,3	3,8
2-9 fő	6,6	6,8	5,4	5,4	5,1
10-49 fő	11,6	12,2	12,1	11,4	11,2
Mkv összesen	23,0	23,8	21,3	20,1	20,1
50-249 fő	14,0	17,1	15,8	17,4	20,3
KKV összesen	37,1	40,9	37,0	37,5	40,4
250 főnél nagyobb	62,9	59,1	63,0	62,5	59,6
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Az összes árbevételen belül is nőtt az export árbevétel aránya. 2008 és 2012 között a kettős könyvvitelt vezető cégek teljes bevételén belül 28,3 százalékról 33,3 százalékra emelkedett a külföldi értékesítésből származó bevétel aránya. A növekedés minden méretkategóriában megfigyelhető, de a legnagyobb léptékű eltolódás a közepes méretű vállalkozásoknál tapasztalható. Az árbevételük közel egy-harmada már exportból származik a 2012-es adatok alapján.

2.29 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EXPORT ÉRTÉKESÍTÉSÉNEK ARÁNYA A NETTÓ ÁRBEVÉTELBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁK SZERINT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	22,1	20,9	20,8	19,3	21,1
2-9 fő	13	12,8	12,5	13,1	11,7
10-49 fő	17	17,7	19,5	19,6	20,1
Mkv átlag	16,3	16,4	17,2	17,3	17,2
50-249 fő	18,4	21,8	25	28,4	29,1
KKV átlag	17,1	18,3	19,9	21,1	21,6
250 főnél nagyobb	46,3	40,9	49,6	53	52,3
Átlag	28,3	27,2	31,9	33,8	33,3

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.8. A vállalkozások költségszerkezete

A KKV-k költségeinek legnagyobb részét az eladott áruk beszerzési értéke teszi ki (48,8 %), ezt követi az anyagköltség (18,8%) és az igénybe vett szolgáltatások értéke (10,8%). A nagyvállalatoknál az anyagköltség adja a költségek legnagyobb hányadát (42,7%).

2.30 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK KÖLTSÉGSZERKEZETE LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT 2012-BEN

	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	MKV összesen	50-249 fő	KKV összesen	250 főnél nagyobb	Összesen
Anyagköltség	9,5	12,2	18,8	15,0	25,5	18,8	42,7	28,0
Igénybe vett szolgáltatások értéke	17,7	12,5	10,3	12,3	8,1	10,8	3,7	8,0
Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)	44,0	55,9	50,7	51,5	44,0	48,8	27,5	40,6
Közvetített szolgáltatások	1,3	1,1	1,2	1,2	0,9	1,1	0,8	1,0
Bérköltség	2,7	7,1	7,5	6,6	7,9	7,1	8,1	7,5
Személyi jellegű egyéb kifizetések	0,6	0,8	1,1	0,9	1,4	1,1	1,4	1,2
Bérjárulékok	0,8	1,8	2,1	1,8	2,3	2,0	2,5	2,2
Értékcsökkenési leírás	7,2	3,4	3,1	3,9	3,1	3,6	5,1	4,2
Egyéb ráfordítások	16,1	5,0	5,2	6,8	6,6	6,8	8,2	7,3
Összesen	100	100	100	100	100	100	100	100

Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.9. Jövedelmezőség

A veszteséges vállalkozások aránya mind a társas, mind az egyéni vállalkozások körében emelkedett 2008-at követően. 2012-ben ugyanakkor némileg javult a mutató értéke a társas vállalkozások körében, míg a veszteséges egyéni vállalkozások aránya kicsit tovább emelkedett.

2.31 TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS ARÁNYA*

		2008	2009	2010	2011	2012
Társas vállalkozások	**Száma**	89 230	106 858	106 830	111 807	102 469
	Aránya (százalék)	32,2	37,4	35,9	35,5	34,1
Egyéni vállalkozások	**Száma**	82 387	82 080	84 060	79 234	77 980
	Aránya (százalék)	27,9	29,5	29,9	29,9	31

Megjegyzés: a bevallást benyújtók számához viszonyítva, egyéni vállalkozóknál költségelszámolók és általány alapon adózók együttesen számítva
Forrás: Adóbevallások alapján

A társas vállalkozások között a közepes méretű vállalkozások körében volt a legalacsonyabb a negatív eredményt felmutató vállalkozások aránya. Ebben a létszámkategóriában az eredményesség egyértelmű javulása figyelhető meg, ami az export bevételek – fentebb bemutatott – növekedésére vezethető vissza.

2.32 TÁBLÁZAT: A VESZTESÉGES KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	36,4	41	39,9	38,9	37,7
2-9 fő	30,3	36	34,4	34	32,6
10-49 fő	20,9	25	21,8	22,1	20,0
Mkv átlag	32,4	37,6	36,2	35,7	34,4
50-249 fő	21,5	23,9	20,3	21,9	18,6
KKV átlag	32,2	37,4	36	35,5	34,2
250 főnél nagyobb	28,1	28,1	23,3	24,6	21,3
Átlag	32,2	37,4	35,9	35,5	34,1

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Az adózás előtti eredmény összességében minden létszámkategóriában pozitív volt, míg az elmúlt években a 0-1 fős vállalkozások körében többször előfordult negatív érték. A KKV-k több mint két-harmadát adták a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások összes adózás előtti eredményének.

2.33 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNYE FOLYÓ ÁRON LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	247	-57	85	-47	292
2-9 fő	278	301	208	282	338
10-49 fő	136	440	740	500	874
Mkv összesen	661	684	1 034	734	1 505
50-249 fő	349	453	369	132	416
KKV összesen	1.010	1.137	1.403	866	1 921
250 főnél nagyobb	675	876	825	978	816
Összesen	1.685	2.013	2.228	1.843	2 738

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2012-ben elsősorban a pénzügyi eredmény javult, a többi eredmény mutató – folyó áron – stagnált vagy inkább romlott. Az adózás előtti eredmény a pénzügyi eredmény javulásának köszönhetően javult.

2.34 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYE ÖSSZETEVŐNKÉNT, FOLYÓ ÁRON (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
Üzemi Eredmény	2.833	2.224	2.283	2.575	2531
Pénzügyi Eredmény	-1.078,8	-48,4	-179,4	-934,7	50,0
Rendkívüli eredmény	-69,3	-163,4	124,4	202,8	156,8
Adózás előtti eredmény	1.685,0	2.012,6	2.228,3	1.843,4	2737,5

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.35 TÁBLÁZAT: AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK EREDMÉNYESSÉGE FOLYÓ ÁRON (MRD FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
Főállású	9,4	-1,6	5,6	15,7	23,0
Munkaviszonya 36 órát eléri	5,6	5,4	6,5	8,2	10,3
Munkaviszonya 36 órát nem éri el	0,1	0	0,1	0,1	0,1
Nyugdíjas	5,4	3,6	5,1	8,7	6,6
Oktatási intézmény hallgatója	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5
ÖSSZESEN	20,7	7,5	17,3	33,1	41,1

Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.10. Termelékenység, hatékonyság

Az egy alkalmazottra eső árbevétel összege folyó áron is csökkent a legtöbb létszám-kategóriában 2011-ről 2012-re. Pozitív változás az 50-249 fő közötti kategóriában figyelhető meg.

2.36 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ ÁRBEVÉTELÉNEK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT FOLYÓ ÁRON (MILLIÓ FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	48,7	43,7	40,3	38,9	37,7
2-9 fő	22,8	21,7	20,9	21,6	21,8
10-49 fő	26,0	25,2	27,2	28,7	26,9
Mkv átlag	26,6	25,4	25,7	26,6	25,8
50-249 fő	32,3	31,7	31,1	33,8	36,2
KKV átlag	28,3	27,3	27,3	28,7	28,9
250 főnél nagyobb	38,3	36,6	39,4	43,7	40,5
Átlag	31,5	30,4	31,2	33,2	32,3

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott érték fajlagos mutatója folyó áron a 0-1 fős és 50-249 fős vállalkozások körében tudott csak emelkedni 2012-ben. 2012-ben a versenyképességi mutató a 250 főnél nagyobb vállalkozások körében volt a legmagasabb, ezt követte a nulla vagy egy fővel működő vállalkozások csoportja, majd a közepes vállalkozások.

2.37 TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	10,2	9,3	7,9	7,5	7,8
2-9 fő	3,4	3,6	3,4	3,6	3,4
10-49 fő	4,3	4,4	4,6	4,8	4,6
Mkv átlag	4,5	4,5	4,4	4,5	4,4
50-249 fő	5,4	5,8	5,8	6,1	6,4
KKV átlag	4,8	4,9	4,8	4,9	5,0
250 főnél nagyobb	8,5	8,3	8,4	9,4	9,5
Átlag	5,9	6,0	6,0	6,3	6,4

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Az egy alkalmazottra jutó saját tőke 2012-ben a 0-1 fős kategóriában volt a legmagasabb, ezt követték a közepes méretű vállalkozások.

2.38 TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (MILLIÓ FT)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	32,3	35,9	35,9	29,4	34,7
2-9 fő	6,5	7,6	7,1	6,6	6,8
10-49 fő	6,8	8,7	10,4	10,1	11,5
Mkv átlag	8,8	10,7	11,4	10,5	11,9
50-249 fő	10,6	12,5	10,6	17,1	17,6
KKV átlag	9,4	11,3	11,2	12,4	13,7
250 főnél nagyobb	16,1	17,2	16,1	18,0	16,2
Átlag	11,5	13,2	12,8	14,1	14,4

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.39 TÁBLÁZAT: AZ EGY FORINT SAJÁT TŐKÉRE ESŐ BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	31,5	26,0	22,0	25,6	22,4
2-9 fő	52,9	46,9	48,1	54,3	50,2
10-49 fő	64,3	51,0	44,3	47,0	40,1
Mkv átlag	50,6	42,0	38,7	43,0	37,3
50-249 fő	51,5	46,4	54,7	36,0	35,6
KKV átlag	50,9	43,5	43,2	40,2	36,6
250 főnél nagyobb	52,5	48,1	51,8	52,4	58,7
Átlag	51,6	45,4	46,7	44,9	44,1

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.40 TÁBLÁZAT: AZ EGY VÁLLALKOZÁSRA JUTÓ SAJÁT TŐKE ÉRTÉKE VÁLLALATI LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉN FOLYÓ ÁRON (EZER FT)

	2008	2009	2010	2011	2012*
0-1 fő	20 370	22 314	21 959	18 047	21 937
2-9 fő	24 131	27 913	26 149	24 044	24 838
10-49 fő	131 899	168 256	200 106	192 939	221 247
Mkv átlag	32 270	36 977	38 497	34 210	38 242
50-249 fő	1 032 448	1 236 312	1 051 448	1 689 399	1 786 337
KKV átlag	48 670	54 983	52 917	56 381	61 753
250 főnél nagyobb	13 571 972	14 532 321	13 740 787	14 582 977	13 525 415
Átlag	87 200	95 181	88 868	91 711	93 380

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Átlagosan a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások árbevételének 4,4 százalékát tudták nyereségként elkönyvelni. Az árbevételre vetített nyereség a 0-1 fős vállalkozásoknál volt a legmagasabb 2012-ben (7,8%).

2.41 TÁBLÁZAT: AZ ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	6,0	-1,5	2,3	-1,2	7,8
2-9 fő	2,9	3,4	2,3	3,0	3,7
10-49 fő	1,1	3,8	5,8	3,7	7,5
Mkv átlag	2,5	2,8	4,1	2,7	6,2
50-249 fő	2,4	3,4	2,8	0,9	2,9
KKV átlag	2,5	3,0	3,7	2,1	4,9
250 főnél nagyobb	2,7	3,6	3,2	3,6	3,4
Átlag	2,5	3,2	3,5	2,7	4,4

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A saját tőke arányos nyereség 2011-hez képest 6,4 százalékról 9,8 százalékra javult a vállalkozások egészét nézve. A KKV-k körében is jelentősen, 4,9 százalékról 10,4 százalékra nőtt a mutató értéke, ezen belül minden létszám-kategóriában megfigyelhető a növekedés.

2.42 TÁBLÁZAT: A SAJÁT TŐKE ARÁNYOS NYERESÉG ALAKULÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	9,1	-1,8	2,5	-1,6	8,4
2-9 fő	10,2	9,6	6,9	9,7	11,9
10-49 fő	4,1	11,0	15,2	10,6	17,6
Mkv átlag	7,5	6,6	9,2	6,9	13,3
50-249 fő	7,5	8,6	8,3	1,9	5,8
KKV átlag	7,5	7,3	8,9	4,9	10,4
250 főnél nagyobb	6,3	7,6	7,7	8,7	8,6
Átlag	7,0	7,4	8,4	6,4	9,8

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.11. Támogatások és elvonások

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások átlagos adóterhelése 2012-ben 72,9 százalék volt, 12 százalékponttal magasabb mint egy évvel korábban. A növekedés mögött elsősorban a

nagyvállalatok megnövekedett adóterhelése áll. Ebben a körben 32,9 százalékról 58,3 százalékra nőtt az átlagos adóterhelés egy év alatt. A KKV-k körében fokozatosan csökkent az átlagos adóterhelés.

2.43 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK ÁTLAGOS TÁRSASÁGI ADÓTERHELÉSE (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	99,3	98,3	98,8	83,3	84,3
2-9 fő	98,7	98,3	98,2	91,8	89,2
10-49 fő	97,4	96,7	96,0	83,3	82,3
Mkv átlag	98,3	97,6	97,4	86,2	85,0
50-249 fő	96,6	96,6	93,7	86,8	76,6
KKV átlag	97,8	97,3	96,2	86,4	82,3
250 főnél nagyobb	54,8	45,8	43,5	32,9	58,3
Átlag	81,7	76,7	72,8	60,8	72,9

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján
Megjegyzés: Adóterhelés=fizetendő adó/számított adó

Az összes társadalombiztosítási járulék terhelés súlya egy év alatt némileg csökkent a KKV-k körében (56,3%-ról 55,1%-ra).

2.44 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI JÁRULÉKÁNAK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	2,1	2,0	2,1	2,2	2,3
2-9 fő	12,9	12,5	12,1	12,4	11,5
10-49 fő	19,7	19,0	18,5	18,7	17,5
Mkv összesen	34,6	33,6	32,7	33,3	31,3
50-249 fő	23,0	23,1	23,0	23,0	23,8
KKV összesen	57,6	56,6	55,7	56,3	55,1
250 főnél nagyobb	42,4	43,4	44,3	43,7	44,9
összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A társasági adókedvezmények legnagyobb hányada a továbbra is a nagyobb méretű vállalkozásoknál jelentkezett. A tendenciák mélyebb elemzése ebben az esetben azért ütközik

korlátokba, mert a 2012-es adatok nem tartalmazzák az ún. eltérő üzleti éves vállalkozásokat, melyek legnagyobb része nagyvállalat.

2.45 TÁBLÁZAT: A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOK TÁRSASÁGI ADÓKEDVEZMÉNYEI ÖSSZEGÉNEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	0,4	0,6	0,4	3,6	5,8
2-9 fő	1,0	1,0	0,8	2,6	5,2
10-49 fő	2,7	2,6	2,4	6,3	11,9
Mkv összesen	4,0	4,1	3,6	12,6	22,9
50-249 fő	3,6	2,9	4,2	5,5	16,9
KKV összesen	7,6	7,1	7,8	18,1	39,8
250 főnél nagyobb	92,4	92,9	92,2	81,9	60,2
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások között az adókedvezmények legnagyobb hányadát a fejlesztési adókedvezmények (a Kormány által engedélyezett fejlesztési programok) teszik ki. A százalékos arány 2012. évi megugrása az adókedvezmények átalakulásával magyarázható.

2.46 TÁBLÁZAT: AZ ADÓKEDVEZMÉNYEK MEGOSZLÁSA JOGCÍMENKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOKNÁL (SZÁZALÉK)

	2010	**2011**	**2012**
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adók	18,1	15,3	na
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítást szolgáló beruházás adók	47,6	45,7	na
Támogatási igazolás alapján	3,6	4,8	3,2
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,9	0,6	1,5
Szoftverfejlesztés bérköltségének 10%-os adókedvezménye	0,8	0,6	2,2
Szoftverfejlesztés bérköltségének 15%-os adókedvezménye	0,4	0,3	1,8
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	0,0	0,0	0,0
Közép és mikrovállalkozások kamatkedvezménye	2,5	1,8	5,0
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	23,0	25,8	83,5
Korábbi évek adókedvezményei összesen	2,8	4,1	na
Egyéb adókedvezmény	0,3	1,0	2,7
Összesen	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.47 TÁBLÁZAT: ADÓKEDVEZMÉNYEK A SZÁMÍTOTT ADÓBÓL LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT A KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ VÁLLALKOZÁSOKNÁL 2012-BEN

Jogcím	0-1 fő	2-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	250 főnél nagyobb
Elmaradott térségben üzembe helyezett termelő beruházás utáni adók	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Legalább 10 Mrd Ft értékű termék előállítást szolgáló beruházás adók	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Támogatási igazolás alapján	25,7	6,1	22,3	26,0	19,9
Kutatás, kísérleti fejlesztés, szoftverfejlesztés adókedvezménye	0,0	2,6	9,5	36,2	51,6
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,6	3,5	24,0	42,4	29,3
Szoftverfejlesztés bérköltségének adókedvezménye	0,4	5,0	37,8	56,7	0,0
Szövetkezet közösségi alap adókedvezménye	22,2	5,1	72,7	0,0	0,0
Kis- és közepes vállalkozások kamatkedvezménye	10,3	19,3	41,4	27,4	1,6
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,0	0,0	0,4	3,4	96,2
Fejlesztési adókedv. kormány által engedélyezett fejlesztési program	0,0	0,0	0,1	5,1	94,7
Korábbi évek adókedvezményei összesen	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Egyéb adókedvezmény	0,4	6,4	19,7	24,4	49,1

Forrás: Adóbevallás alapján

A beruházási adóalap-kedvezményt igénybe vevő vállalkozások száma az elmúlt években évről évre csökkent, ami a beruházások visszaesésével magyarázható. A befektetés összege folyó áron 2010-ig csökkent, majd az elmúlt két évben már emelkedett. Változatlan áron azonban még nem tekinthető növekedésnek.

2.16 ÁBRA: A KISVÁLLALKOZÓI BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS A BEFEKTETÉS ÖSSZEGE (DB, MRD FT)

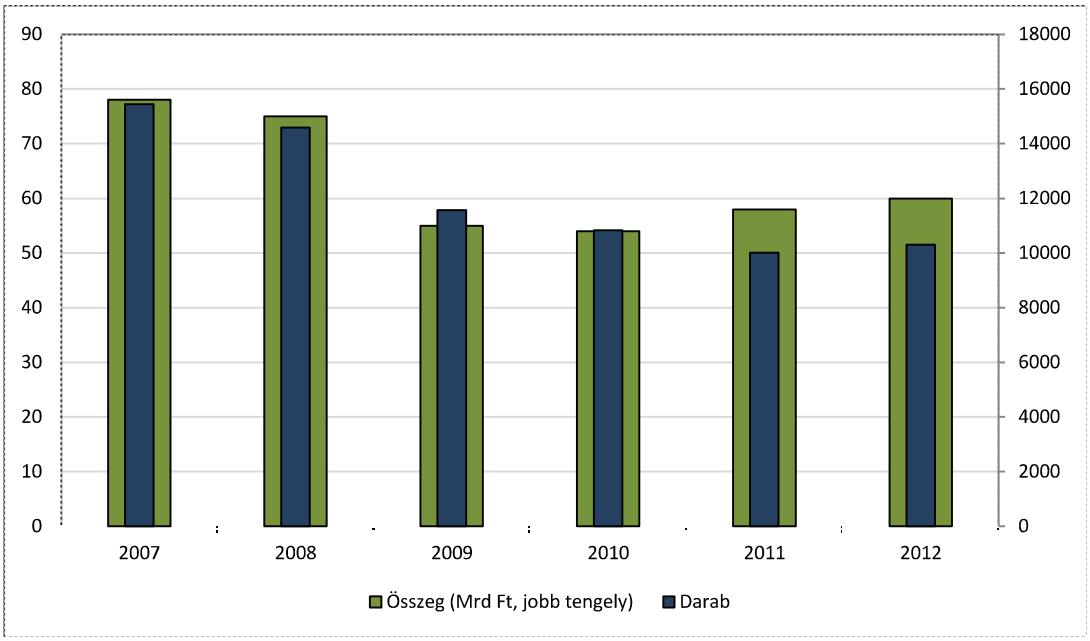

Forrás: Adóbevallások alapján

A beruházási adóalap-kedvezményt igénybe vevő vállalkozások aránya a KKV-k körében alig változott 2012-ben. A kedvezménnyel élő társas vállalkozások aránya a 50-249 fős létszám-kategóriában volt a legmagasabb (12,3%).

2.48 TÁBLÁZAT: A KISVÁLLALKOZÁSOK BERUHÁZÁSI ADÓALAP-KEDVEZMÉNYT IGÉNYBE VETT KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	2,3	1,8	1,6	1,3	1,5
2-9 fő	6,2	4,8	4,1	3,7	4,1
10-49 fő	15,8	12,6	12,7	11,6	12,2
Mkv átlag	5,1	3,9	3,5	3,1	3,3
50-249 fő	13,9	11,6	12,5	11,6	12,3
KKV átlag	5,3	4,1	3,7	3,2	3,4
250 főnél nagyobb	0,6	0,5	0,8	0,9	1,1
átlag	5,3	4,0	3,6	3,2	3,4

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Az egyéni vállalkozások számára elérhető adóalap – és adókedvezmények közül a kisvállalkozói kedvezmény és a fejlesztési tartalék összege után érvényesített kedvezmény teszi ki a legnagyobb hányadot.

2.49 TÁBLÁZAT: EGYÉNI VÁLLALKOZÁSOK ÁLTAL IGÉNYBE VETT ADÓALAP- ÉS ADÓKEDVEZMÉNYEK

		2009	2010	2011	2012
Kedvezmény összege	Szakképző iskola tanuló után igénybe vehető kedvezmény	269.672	273.123	285.928	447.899
	Megváltozott munkaképességű alkalmazott után igénybe vehető kedvezmény	200.366	197.864	166.034	171.586
	Szabadságvesztésből szabaduló személy foglalkoztatására tekintettel levonható összeg	2.124	1.385	1.144	3.834
	Foglalkoztatásra tekintettel levonható társadalombiztosítási járulék összege	29.827	28.652	31.771	25.918
	Foglalkoztatási kedvezmény a létszámnövekményre tekintettel	63.618	95.200	75.337	78.341
	Kutatás, kísérleti fejlesztés kedvezménye	20.494	12.171	11.497	10.520
	Szabadalom, a használati és a formatervezési mintaoltalom kedvezménye	83	-	-	-
	Kisvállalkozói kedvezmény	7.392.633	5.866.304	6.837.549	8.982.403
	Helyi iparűzési adó kedvezménye	4.180.673	-	-	-
	A fejlesztési tartalék összege után érvényesített kedvezmény	4.488.562	4.412.562	5.488.916	7.716.549
	Vállalkozói adókedvezmény	113.381	98.992	112.169	103.475
Darab	Szakképző iskolai tanuló után igénybe vehető kedvezmény	857	800	711	798
	Megváltozott munkaképességű alkalmazott után igénybe vehető kedvezmény	216	216	180	164
	Szabadságvesztésből szabaduló személy foglalkoztatására tekintettel levonható összeg	3	5	7	9
	Foglalkoztatásra tekintettel levonható társadalombiztosítási járulék összege	132	135	105	108
	Foglalkoztatási kedvezmény a létszámnövekményre tekintettel	94	121	97	100
	Kutatás, kísérleti fejlesztés kedvezménye	18	23	12	16
	Szabadalom, a használati és a formatervezési mintaoltalom kedvezménye	4	-	-	-
	Kisvállalkozói kedvezmény	3.977	3.797	3.256	3.791
	Helyi iparűzési adó kedvezménye	40.210	-	-	-
	A fejlesztési tartalék összege után érvényesített kedvezmény	3.256	3.500	3.242	4.172
	Vállalkozói adókedvezmény	1.634	1.329	1.966	1.219

Forrás: Adóbevallás

2.2.12. Felhalmozási célú saját források, munka- és tőkejövedelmek

A felhalmozási célú saját források 61,9 százaléka koncentrálódott a KKV-k körében. Ezen belül a legnagyobb hányad a 10-49 fős létszám-kategóriában volt megfigyelhető (24,1%).

2.50 TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	11,3	3,9	7,4	4,8	10,6
2-9 fő	13,3	13,7	10,9	13,5	11,3
10-49 fő	11,1	17,3	22,9	19,3	24,1
Mkv összesen	35,7	34,8	41,2	37,6	46,1
50-249 fő	19,0	19,5	15,6	11,4	15,8
KKV összesen	54,7	54,4	56,9	49,0	61,9
250 főnél nagyobb	45,3	45,6	43,1	51,0	38,1
összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott értékre vetített felhalmozási célú saját források a 0-1 fős kategóriában volt a legmagasabb 2012-ben (65,8%). A KKV-k körében 44,1 százalék volt a mutató értéke, amely jelentős növekedést mutat az egy évvel korábbi értékhez képest (28,6%).

2.51 TÁBLÁZAT: FELHALMOZÁSI CÉLÚ SAJÁT FORRÁSOK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	49,6	20,2	46,0	26,3	65,8
2-9 fő	34,4	40,5	34,0	35,7	38,1
10-49 fő	19,5	36,9	48,3	36,0	58,2
Mkv átlag	30,2	34,9	43,1	34,3	52,8
50-249 fő	29,7	34,8	29,3	18,5	29,7
KKV átlag	30,0	34,9	38,2	28,6	44,1
250 főnél nagyobb	30,3	36,0	35,3	36,2	32,8
átlag	30,1	35,4	36,9	32,0	39,0

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A munkavállalói jövedelmek 58,8 százaléka volt kimutatható a kettős könyvvitelt vezető társaságok körén belül a KKV-nak minősülő vállalkozásoknál. A mutató értéke alig változott 2011-hez képest.

2.52 TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	2,0	2,0	2,1	2,2	2,3
2-9 fő	13,2	12,9	13,0	13,4	13,7
10-49 fő	19,8	19,3	19,0	19,4	19,2
Mkv összesen	35,0	34,3	34,1	35,0	35,1
50-249 fő	22,9	23,0	22,8	23,1	23,6
KKV összesen	57,9	57,2	56,9	58,0	58,8
250 főnél nagyobb	42,1	42,8	43,1	42,0	41,2
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott érték 41,1 százalékát tették ki a munkavállalói jövedelmek 2012-ben, a mutató értéke enyhén emelkedett az elmúlt években. A KKV-k körében a munkavállalói jövedelmek bruttó hozzáadott értékre vetített hányadosa 41,9 százalékról 43,8 százalékra nőtt.

2.53 TÁBLÁZAT: A MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELMEK A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK SZÁZALÉKÁBAN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	12,3	12,3	14,4	15,5	15,4
2-9 fő	42,0	41,0	42,3	42,5	46,2
10-49 fő	43,7	45,2	43,1	44,4	48,0
Mkv átlag	37,1	37,5	38,0	38,9	41,4
50-249 fő	46,0	45,9	47,4	47,3	47,8
KKV átlag	40,3	40,5	41,4	41,9	43,8
250 főnél nagyobb	35,9	37,9	39,3	37,4	37,9
Átlag	38,3	39,3	40,5	39,9	41,1

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

Az egy alkalmazottra eső jövedelmek értéke 2012-ben a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozásoknál volt a legnagyobb. A méretkategória csökkenésével párhuzamosan a munkajövedelmek is csökkennek.

2.54 TÁBLÁZAT: AZ EGY ALKALMAZOTTRA ESŐ MUNKAJÖVEDELMEK (EZER FORINT)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	975	917	938	952	1 019
2-9 fő	1 263	1 284	1 295	1 339	1 447
10-49 fő	1 630	1 711	1 729	1 819	1 961
Mkv átlag	1 420	1 455	1 468	1 523	1 636
50-249 fő	2 083	2 240	2 325	2 430	2 606
KKV átlag	1 624	1 693	1 723	1 788	1 924
250 főnél nagyobb	2 552	2 617	2 758	2 965	3 100
Átlag	1 918	1 994	2 055	2 146	2 280

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A tulajdonosi jövedelmek 42,2 százaléka köthető a KKV szektorhoz 2012-es adatok szerint. A százalékos részesedés az összes tulajdonosi jövedelemből a méret kategóriák szintjével párhuzamosan csökken.

2.55 TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK MEGOSZLÁSA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	7,0	7,6	6,2	8,9	6,9
2-9 fő	8,9	15,1	13,2	14,9	7,6
10-49 fő	14,6	11,0	14,5	18,4	15,2
Mkv átlag	30,4	33,6	33,9	42,3	29,7
50-249 fő	13,9	25,3	16,4	17,5	12,5
KKV átlag	44,4	58,9	50,2	59,8	42,2
250 főnél nagyobb	55,6	41,1	49,8	40,2	57,8
Összesen	100	100	100	100	100

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A bruttó hozzáadott értékre vetített tulajdonosi jövedelmek százalékos értéke a 0-1 fős s a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozások körében a legmagasabb.

2.56 TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI JÖVEDELMEK ARÁNYA A BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉKBEN LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉKBAN)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	12,6	15,6	13,0	18,0	21,4
2-9 fő	9,5	17,4	13,9	14,7	12,9
10-49 fő	10,6	9,1	10,3	12,8	18,4
Mkv átlag	10,6	13,1	12,0	14,3	17,1
50-249 fő	8,9	17,6	10,4	10,5	11,9
KKV átlag	10,0	14,8	11,4	12,9	15,1
250 főnél nagyobb	15,3	12,6	13,8	10,6	25,1
átlag	12,4	13,8	12,5	11,9	19,6

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

A tulajdonosi jövedelmekjellemzően a 0-1 fősvállalkozások körében haladják meg a munkajövedelmeket. Az arány a 2 és 250 fő közötti kategárióban 40 százalék alatt marad és csak a nagyvállalkozásoknál emelkedik 66 százalékra.

2.57 TÁBLÁZAT: A TULAJDONOSI ÉS MUNKAJÖVEDELMEK ARÁNYA LÉTSZÁM-KATEGÓRIÁNKÉNT (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012
0-1 fő	102,8	126,5	90,0	116,1	138,8
2-9 fő	22,5	42,3	32,8	34,5	27,8
10-49 fő	24,3	20,2	23,9	28,8	38,4
Mkv átlag	28,6	35,1	31,4	36,8	41,3
50-249 fő	19,4	38,3	21,9	22,3	24,9
KKV átlag	24,9	36,4	27,5	30,9	34,5
250 főnél nagyobb	42,6	33,4	35,0	28,2	66,1
átlag	32,4	35,1	30,8	29,8	47,7

Megjegyzés: 2012. évi adatok nem tartalmazzák az eltérő üzleti éves vállalkozások adatait, melynek következtében a 2011. és 2012. évre vonatkozó adatok nem hasonlíthatóak össze
Forrás: Adóbevallások alapján

2.2.13. A vállalkozások finanszírozása

A KKV-k forráshoz jutása nehezebbé vált 2008-at követően. A pénzügyi válságot megelőzően is mutatkoztak feszültségek a kisebb vállalkozások finanszírozásában (pénzügyi szektor eleve

kockázatosabbnak ítéli a KKV szektort, a KKV-k felkészületlenebbek a forrás-bevonás folyamatában, hazai és uniós források elérhetősége túlságosan bürokratikus), de ezek az akadályozó tényezők 2009-t követően továbbiakkal bővültek, illetve elmélyültek.

2.17 ÁBRA: KKV-K FINANSZÍROZÁSI FORRÁSHOZ JUTÁSÁT MÉRŐ INDEX (SMAF)

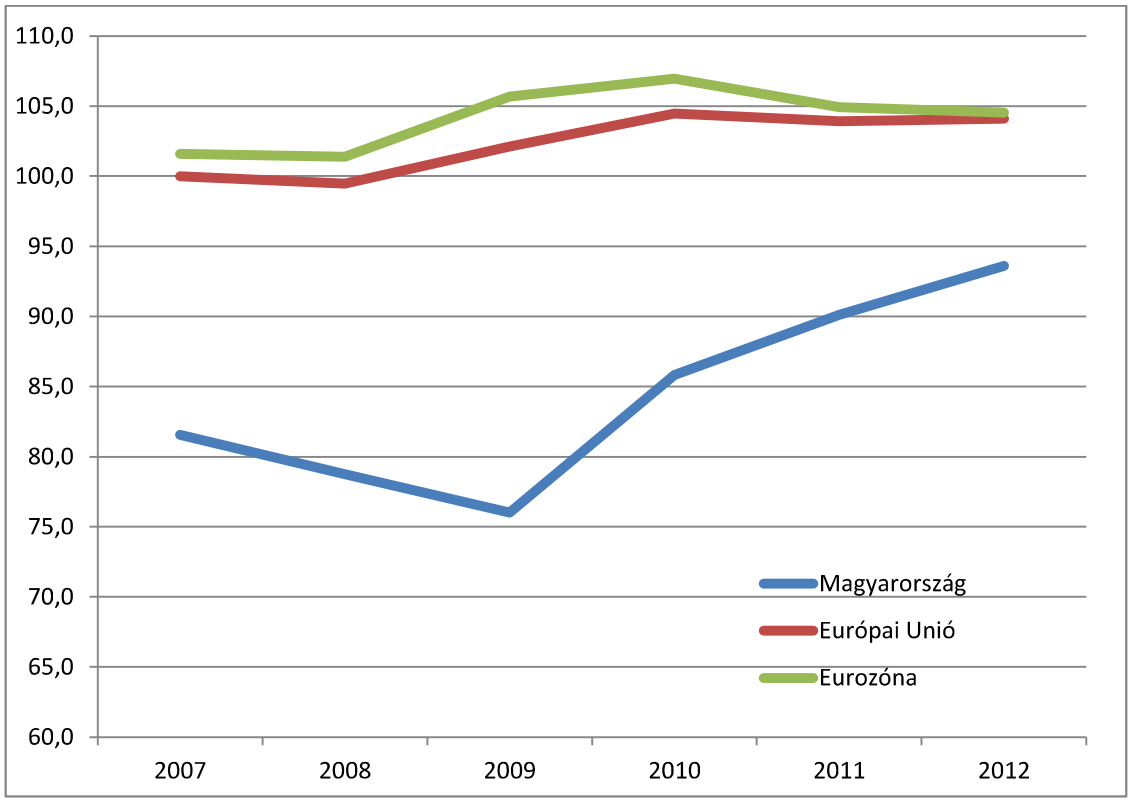

Forrás: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/data/enterprise-finance-index/situations-in-member-states/hu/

A KKV-k a válságot követően kiszolgáltatott helyzetbe kerültek. A hitelkínálat csökkent egyrészt a kereskedelmi bankok növekvő óvatossága miatt (profiltisztítási törekvések), másrészt a legtöbb tagállam – köztük Magyarország is – a pénzpiaci szabályozás szigorításával válaszolt a válságra, ami ugyancsak visszafogta a kínálatot.

2.58 TÁBLÁZAT: HITELINTÉZETEK MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOKNAK NYÚJTOTT HITELEINEK ALAKULÁSA

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Millió Ft	4 377 070	3 652 735	3 594 039	3 565 794	4 248 377	3 785 704
Darab	607 664	1 117 621	1 986 698	1 935 365	2 380 501	2 289 019

Forrás: PSZÁF
Megj.: 2010-től egyéb pénzügyi vállalatok nélkül

A hosszú lejáratú beruházási hitelek aránya mérséklődött. 2012-es adatok szerint a hosszú lejáratú hitelek 73,9 százaléka volt a KKV-knál, míg a rövid lejáratú hiteleknek 78 százaléka.

2.59 TÁBLÁZAT: A HITELLEL RENDELKEZŐ KETTŐS KÖNYVVITELŰ VÁLLALKOZÁSOK ARÁNYA ÉS A HITELÁLLOMÁNY MEGOSZLÁSA 2012-BEN (SZÁZALÉK)

	Hosszú lejáratú beruházási hitel		Rövid lejáratú kölcsön és hitel	
	Arány	**Megoszlás**	**Arány**	**Megoszlás**
0-1 fő	18,1	29,6	12,3	23,9
2-9 fő	28,7	12,4	21,8	15,7
10-49 fő	46,3	23,5	39,3	19,3
Mkv átlag/Összesen	22,3	65,5	17,2	58,9
50-249 fő	57,0	8,4	49,5	19,1
KKV átlag/Összesen	24,1	73,9	17,6	78,0
250 főnél nagyobb	51,8	26,1	48,1	22,0
Átlag/Összesen	34,2	100,0	52,1	100,0

Forrás: Adóbevallások alapján

Magyarországon az MNB Növekedési Hitelprogramja segített a KKV-k forrás-éhségén. A Növekedési Hitelprogram első szakaszában több mint 700 Milliárd forint értékben kötöttek hitelszerződéseket, a jegybank pedig a program folytatásáról döntött. A program egyértelmű fordulatot hozott a KKV hitelezésben, a vállalati hitelállomány növekedésnek indult.

A Hitelprogrammal szemben elhangzó érvek elsősorban a makrogazdasági kockázatokra hívják fel a figyelmet, hiszen a program harmadik pillére nyomán (devizacsere) csökken az MNB devizatartaléka. A KKV-fejlesztésre vonatkozó észrevételek közül ki kell emelni, hogy a kereskedelmi bankok az első körben elsősorban profiltisztításra használták a forrásokat, új hitelek (ezzel új beruházások) csak nehezen indultak el. A másik észrevétel, hogy a program csökkentette más, támogatott hitelek vonzerejét. A Jeremie hitelek közvetítőinek visszajelzései szerint az uniós forrásból finanszírozott kedvezményes visszatérítendő eszközök iránti kereslet csökkent.

2.18 ábra: A nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott teljes hitelállomány (Mrd Ft)

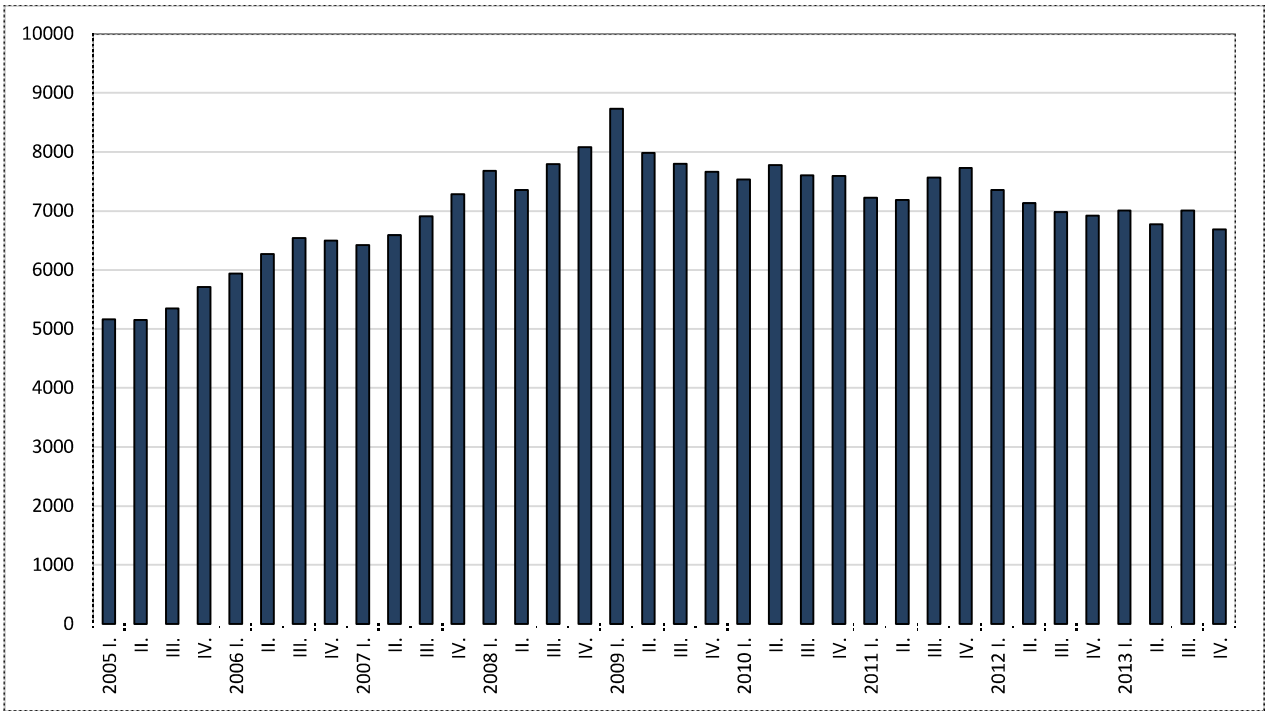

Forrás: MNB

Magyarország régiós összehasonlításban kedvező helyen áll a GDP arányos kockázati tőke-befektetések alapján. 2012-es összehasonlítás szerint[18] Európában az ötödik legjobb eredményt értük el Svédország, Dánia, az Egyesült Királyság és Finnország után. A tőkebefektetéseknek a válságot megelőző években az uniós forrásból finanszírozott Jeremie programok adtak új lendületet.

A második évezred első évtizedének végére a kockázati tőkebefektetések kedvelt célpontjává vált Kelet-Európa. Magyarországon az évtized közepén a tőkebefektetések 100 millió euróról 500 millió euró fölé ugrottak 2005-ről 2006-ra, majd a gazdasági válság nyomán jelentős korrekció következett.

[18] A Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület 2012. évi kiadványa

2.60 TÁBLÁZAT: A MAGYARORSZÁGI VÁLLALKOZÁSOKBA BEFEKTETETT KOCKÁZATI- ÉS MAGÁNTŐKE ÉRTÉKÉNEK, A BEFEKTETÉSEK SZÁMÁNAK ÉS AZ EGY TRANZAKCIÓ KERETÉBEN BEFEKTETETT TŐKE ÁTLAGOS ÉRTÉKÉNEK ÉVENKÉNTI ALAKULÁSA

Befektetés éve	Befektetett tőke értéke (millió €)	Befektetési ügyletek száma (db)	Ebből: korai szakaszú (magvető, induló, korai szakszú növekedési) (millió €)
2002	127	29	-
2003	117	32	-
2004	108	41	-
2005	131	26	-
2006	535	39	-
2007	491	26	2
2008	477	25	1,9
2009	214	12	1,5
2010	65	17	18,2
2011	195	37*	40
2012	101	42	64,2

** a finanszírozott cégek száma*

Forrás: 2002-2006: HVCA adatbázis; 2007-2011: PEREP_Analytics

Forrás: OGY Jelentés

A tőkebefektetések megugrása a Jeremie programnak köszönhető. A Jeremie kockázati tőkeprogram sikeresnek mondható, regionális összehasonlításban kiemelkedő teljesítményt nyújtott. Jelentősége elsősorban abban áll, hogy sikerült ellensúlyoznia a válság miatt egyébként visszaeső kockázati tőkebefektetéseket.

2.61 TÁBLÁZAT: A MAGYARORSZÁGI KOCKÁZATI- ÉS MAGÁNTŐKE-BEFEKTETÉSEK 2012. ÉVI ÉRTÉKÉNEK ÉS SZÁMÁNAK ALAKULÁSA A BEFEKTETÉSEK ÁLTAL ÉRINTETT CÉGEK ÉLETCIKLUSA SZERINT

Életciklus szakasz	Befektetési érték (millió €)	Befektetési érték (%)	Cégek száma (db)	Cégek száma (%)
Magvető	-	-	-	-
Induló	55,9	55	24	57,1
Korai	8,3	8,2	16	38,1
Növekedési	2,7	2,7	1	2,4
Kivásárlás	34,6	34,1	1	2,4
Összesen	**101,5**	**100**	**42**	**100**

Forrás: PEREP_Analytics (előzetes)

Forrás: OGY Jelentés

2013 júliusában hirdette ki az NFÜ az Új Széchenyi Kockázati Tőkeprogramok Közös Növekedési Alap Alprogram (ismertebb nevén Jeremie 3) pályázati felhívásának eredményét, augusztus végén pedig már a negyedik forduló végeredménye is nyilvánosságra került. A négy kiírás során kiválasztott 28 alapkezelő összesen 128 milliárd forint tőke befektetésére jogosult az elkövetkező években (a versenyt tovább növeli a szinten uniós forrásokkal gazdálkodó Széchenyi Tőkebefektetési Alap tevékenysége, amely régiónként 2-2 milliárd forint kihelyezésére kapott felhatalmazást).

Az alapok vagyonának 70 százalékát adja a támogatás, a maradék 30 százalékot saját forrásból kell biztosítani. Az alapkezelők – egy kivétellel – csak a közép-magyarországi régión kívüli székhellyel rendelkező vállalkozásokban fektethetnek tőkét.

2.62 TÁBLÁZAT: JEREMIE PROGRAM KERETÉBEN NYERTES ALAPKEZELŐK ÉS ÁLTALUK KEZELT TŐKE (MRD FT)

Alapkezelő megnevezése	Alap tőkéje	Ebből támogatás
Jeremie 1 (eredményhirdetés: 2009. október 9.)		
Biggeorge's-NV EQUITY Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4	2,80
Central-Fund Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	5	3,50
DBH Investment Zrt.	5	3,50
Euroventures Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (először Etalon Capital néven, 3,1 milliárd Svájci Alap)	7,1	2,80
Finext Startup Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	7,36	5,15
MORANDO Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	6,5	4,55
Portfolion Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	6,8	4,76
Primus Capital Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	6,2	4,34
Jeremie 2 – Magvető Alapok (eredményhirdetés: 2012. október 29.)		
Core Venture Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	2,14	1,5
Első Magyar Kockázati Tőkealapkezelő Zrt	2,14	1,5
Kairos Kockázati Tőkealapkezelő Zrt	2,14	1,5
Prosperitás Kockázati Tőkealapkezelő Zrt.	2,14	1,5
Jermie 2 – Növekedési Alapok (eredményhirdetés: 2012. október 29.)		
New York Kockázati Tőkealapkezelő Zrt	4,28	3
X-Tech Kockázati Tőkealapkezelő Zrt. (Equity Kockázati Tőkealapkezelő)	4,28	3
Venturio Kockázati Tőkealapkezelő Zrt	4,28	3
Bonitás Kockázati Tőkealapkezelő Zrt.	6,42	4,5
Kairos Kockázati Tőkealapkezelő Zrt	6,42	4,5
Prosperitás Kockázati Tőkealapkezelő Zrt.	6,42	4,5
Jeremie 3 (eredményhirdetés: 2013. július 29.)		
Alliance Jura-Hongrie Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Perion-Invest Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Tőkepartner Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Dinamo Ventures Kockázati Tőkealapkezelő Zrt.	4,28	3
Hemisphere Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
PBG FMC Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Valor Capital Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Core Venture Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.	4,28	3
Jeremie 4 (eredményhirdetés: 2014. augusztus 30.)		
Gran Private Equity Zrt.	4,28	3
Garangold Investment Befektető Zrt.	4,28	3
Összesen	**122,9**	**83,9**

Forrás: kockazatitoke.blog.hu, insiderblog.hu (http://insiderblog.hu/blogzine/2013/08/07/forrasboseg-alapkezelok-listaja/), palyazat.gov.hu

Az elsőként létrejött Jeremie alapok azokat a növekedési potenciállal rendelkező, 5 évnél fiatalabb mikro-, kis- és középvállalkozásokat célozzák meg, melyek éves árbevétele nem haladja meg az 1,5 milliárd forintot, és nem tekinthetők „nehéz helyzetben lévőnek". A befektetés

mérete projektenként évente maximum 1,5 millió euró, ami maximum 3 egymást követő évben ismétlődhet meg.

A második Jeremie körben a Közös Magvető Alap Alprogram az induló fázisú, azaz a legfeljebb 3 évvel korábban alapított, mikro- vagy kisvállalkozásokat célozza, melyek évente legfeljebb 200 millió forint árbevételt érnek el. A befektetés mérete egyszeri maximum 150 ezer euró lehet, amit ugyanekkora kölcsönnel ki lehet egészíteni. A program másik lába, a Közös Növekedési Alapok Alprogram az üzleti angyalok fémjelezte szakaszon már továbbjutott, 5 évnél fiatalabb, maximum 5 milliárd forintos árbevétellel rendelkező, növekedési fázisban lévő mikro-, kis- és középvállalatokat finanszíroznak. A befektetés mérete évente maximum 2,5 millió EUR (ami többször is megismételhető), így a nagyobb cégek is célcsoportjába tartoznak.

A harmadik és negyedik körös felhívás keretében kiválasztott alapkezelők 5 éven belül alapított, maximum 5 milliárd forintos árbevétellel rendelkező vállalatoknak nyújthatnak forrást. A befektetés mérete nem haladhatja meg az évi 2,5 millió EUR-t.

A KPMG 2013 első negyedévében készített átfogót értékelést a 2007-2013-as időszakban használt pénzügyi eszközökről.[19] A jelentés a pénzügyi közvetítő rendszer hiányosságaira, eltérő érdekeltségére hívja fel a figyelmet. A jelenleg futó GOP-KMOP pénzügyi eszközök eddigi eredményéről készült értékelés főbb megállapításai a következők voltak:

- javasolt az elérhető, állami és uniós források teljes körű forrástérképének elkészítése és stratégiai jellegű áttekintése;
- a pénzügyi eszközökhöz kapcsolódóan a konstrukcióban részt vevő vállalatok, illetve a közvetítő intézmények számára nyújtott további tanácsadás, oktatás támogatása javasolt;
- a következő ciklus hitel és garancia arány allokációs tervének kialakításakor célszerű a teljes KKV hitelezéssel foglalkozó hitelintézeti kört megkérdezni a garancia termék vonatkozásában a piac olcsó-forrás igényét illetően.

A 2007-2013-as időszak pénzügyi eszközeit három csoportba lehet sorolni: hiteltermékek, garanciatermékek és kockázati tőkealapok. A hiteltermékek kezdetben csak mikro- később kisvállalkozások, végül pedig középvállalkozások számára is elérhetők voltak. A hitelprogramok 2012. december 31-ig 87 milliárd forintnyi Jeremie forrást, a keret 61 százalékát szerződték le (KMOP tekintetében ez már tavaly év végén elérte a keret 85 százalékát- jelentős tehát a területi koncentráció). A források jelentős részben beruházási célt szolgáltak. A hitelintézetek

[19] Érékelés a Gazdaságfejlesztési Operatív Program pénzügyi eszközeiről. KPMG. 2013. április http://www.nfu.hu/download/48260/P%C3%A9nz%C3%BCgyi_eszk%C3%B6z%C3%B6k_%C3%89rt%C3%A9kel%C3%A9si_jelent%C3%A9s.pdf

aktivitása kezdetben alacsony volt, a program előrehaladásával azonban fokozatosan nőtt. A hitelprogram legaktívabb szereplői azonban a pénzügyi vállalkozások voltak – hiszen ők működésüket teljes mértékben a Jeremie forrásokra alapoztak, nem úgy mint a hitelintézetek, akik meglévő portfoliójukba illesztették be a támogatott forrást. A helyi vállalkozásfejlesztési központok (vállalkozásfejlesztési alapítványok) aktivitása a program előrehaladásával csökkenő trendet mutatott. A portfoliók minősége között jelentős különbségek figyelhetők meg: míg a kevésbé kockázatvállaló kereskedelmi bankok portfóliójának minősége – a három szereplő összevetésében – a legkedvezőbb, a helyi vállalkozásfejlesztési központok kihelyezéseinek minősége a legkedvezőtlenebb. A közvetítőkkel összefüggésben két fontos megállapítás tehető: a kereskedelmi bankok kevésbé finanszírozták a piaci finanszírozási körből egyébként is kiszoruló vállalkozásokat, míg a kisebb pénzügyi közvetítők könnyebben adtak pénzt, annak kihelyezésénél viszont kevésbé voltak kockázatkerülők. Ezeket a tapasztalatokat mindenképpen érdemes figyelembe venni a 2014-2020-as időszak pénzügyi eszközeinek tervezésénél.

A garanciatermékek paraméterei - a hiteltermékekhez képest – kevesebbet változtak a program alatt, ennek ellenére a várakozásoknak kevesebb forrást sikerült lekötni ezen pénzügyi terméken keresztül. 2012. december 31-ig a teljes keret mindössze 9,5 százalékát sikerült leszerződni. Az értékelés szerint a garanciatermék felfutását a KKV-k alacsony hitelkereslete és a bonyolult szabályozási előírások egyaránt hátráltatták. A garanciatermékek csak beruházási hitelek mellé vehetők igénybe, a beruházási hitelek iránti kereslet ugyanakkor a válság éveiben jelentősen visszaesett. Szabályozási oldalról a kettős finanszírozás tilalma bizonyult akadálynak, amely gátat szabott a Jeremie hitel- és az Új Széchenyi hitelgarancia-termékek közös nyújtásához. Javasolt lenne a visszacsorgó források terhére egy olyan garanciaprogram elindítása, amelynek segítségével a támogatás előfinanszírozását garantáló konstrukció kerülne kialakításra.

2.63 TÁBLÁZAT: A GARANTIQA HITELGARANCIA ZRT. ÁLTAL GARANTÁLT KKV HITELEK GARANCIASZERZŐDÉS SZERINTI - ÁLLAMI VISZ.GAR. GARANCIAVÁLLALÁS NAGYSÁGA (PROLONGÁCIÓVAL EGYÜTT)

	Szerz. (db)	Hitel (M Ft)	Garancia (M Ft)
1998	1 247	36 284	24 259
1999	1 310	35 804	25 944
2000	4 474	85 900	67 600
2001	6 808	108 400	87 000
2002	8 487	140 246	107 860
2003	13 172	150 509	113 909
2004	21 679	208 371	156 843
2005	24 396	223 468	172 243
2006	24 199	277 520	228 358
2007	25 667	341 899	284 188
2008	28 114	373 264	312 968
2009	30 598	445 798	368 232
2010	30 559	413 842	333 349
2011	30 306	370 683	299 787
2012	28 964	345 558	282 724
2013	27 297	331 743	268 402

Forrás: a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. adatközlése a Nemzetgazdasági Minisztérium számára

2.64 TÁBLÁZAT: AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY KEZESSÉGVÁLLALÁSA 2008-2013

Megnevezés	Vállalkozási méretkategória	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
Garanciaszerződések száma (db)	**KKV összesen**	**2 510**	**2 651**	**2 340**	**3 180**	**3 227**	**3 647**
	Mikro	1 883	2 088	1 791	2 554	2 698	2 904
	Kis	453	417	407	475	425	614
	Közép	174	146	142	151	104	129
Garanciavállalás összege, milliárd Ft	**KKV összesen**	**36,8**	**36,2**	**30,9**	**37,0**	**34,7**	**48,8**
	Mikro	15,0	15,6	12,5	16,9	15,9	22,3
	Kis	12,5	12,4	10,1	12,6	11,4	17,8
	Közép	9,3	8,2	8,3	7,5	7,3	8,7
Garantált hitelek összege, milliárd Ft	**KKV összesen**	**60,8**	**57,2**	**53,4**	**60,1**	**56,9**	**75,8**
	Mikro	22,2	22,2	18,4	24,5	22,1	31,0
	Kis	21,1	19,9	17,6	20,7	19,8	28,6
	Közép	17,5	15,0	17,4	14,9	15,1	16,2
Garantált hitelek átlagos összege, millió Ft	**KKV összesen**	**24,2**	**21,6**	**22,8**	**18,9**	**17,6**	**20,8**
	Mikro	11,8	10,7	10,3	9,6	8,2	10,7
	Kis	46,6	47,7	43,2	43,6	46,5	46,6
	Közép	100,6	102,7	122,5	99,0	144,9	125,3

** előzetes adatok 2013. szeptember 30-i adatközlés alapján*
Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány adatközlése a Nemzetgazdasági Minisztérium számára

Fontos kiemelni, hogy a pénzügyi eszközök közvetítésében szerepet vállaló kereskedelmi bankok kockázatkezelési modellje nehezen összeegyeztethető a támogatáspolitikai elvekkel, ezért a kereskedelmi bankokon keresztül folyósított visszatérítendő támogatások felhasználása kevésbé volt sikeres – olvasható a hivatkozott jelentésben. Ebből a szempontból helyes irányt fogalmaz meg a második intézkedés, miszerint fejleszteni kell a támogatásközvetítésben részt vevő pénzügyi közvetítőket, de ennek konkrét lépései nem derülnek ki.

Az értékelés szerint összességében a széles körben bevont közvetítői hálózaton keresztül a program piacfejlesztő szerepében olyan vállalkozói csoportoknak tudott forrást nyújtani, akik máshonnan nem jutottak volna hozzá, hiszen ezek a vállalkozások kiszorultak volna a banki hitelezésből. Az induló cégek és számos mikrovállalkozás számára pedig nincs is piaci alternatíva.

A jelentés készítői által megfogalmazott legfontosabb javaslatok:

- a pénzügyi eszközök strukturálása javasolt, meg kell határozni az azokhoz kapcsolódó célcsoportokat;
- célszerű egy átfogó forrástérképet készíteni;
- a pénzügyi eszközök közvetítésében résztevő intézmények kiemelt támogatása javasolt (tanácsadással, oktatással);
- a garanciatermékeket egyszerűsíteni kell, feltehetően azok bonyolultsága is hozzájárult ezen termékek iránti alacsonyabb kereslethez;
- az eljárásrendet tovább kell egyszerűsíteni.

Az uniós források kifizetése – részben a hét éves ciklus végének közelsége miatt – az elmúlt években felpörgött. Míg 2008-ban 161 milliárd forint volt az éves kifizetés, 2013-ban már megközelítette az 1500 milliárd forintot az egy év alatt kifizetett uniós támogatás.

2.19 ÁBRA: MEGÍTÉLT, SZERZŐDÉSSEL LEKÖTÖTT ÉS KIFIZETETT TÁMOGATÁSOK (MRD FT)

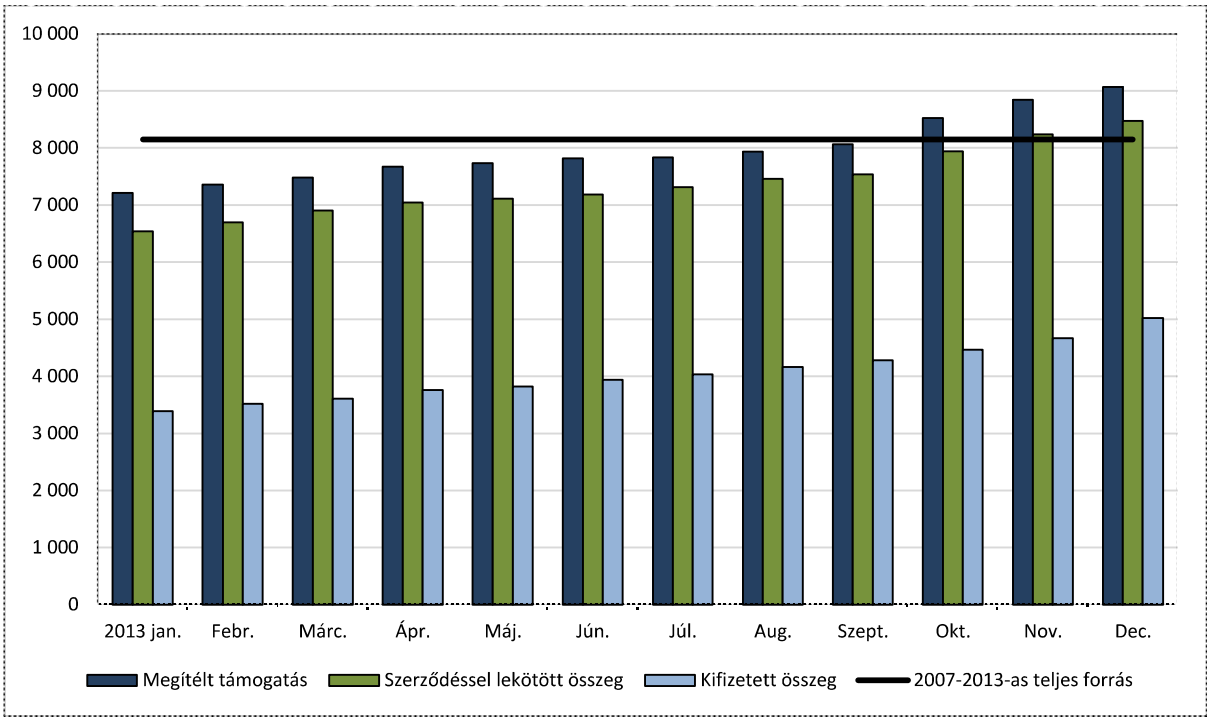

Forrás: EMIR

A gazdaságfejlesztési felhívások tapasztalatairól a KPMG 2013-ban készített értékelését[20]. A jelentés legfontosabb megállapításai:

- javasolt az elérhető, állami és uniós források teljes körű forrástérképének elkészítése és stratégiai jellegű áttekintése;
- a pénzügyi eszközökhöz kapcsolódóan a konstrukcióban részt vevő vállalatok, illetve a közvetítő intézmények számára nyújtott további tanácsadás, oktatás támogatása javasolt;
- a következő ciklus hitel és garancia arány allokációs tervének kialakításakor célszerű a teljes KKV hitelezéssel foglalkozó hitelintézeti kört megkérdezni a garancia termék vonatkozásában a piac olcsó-forrás igényét illetően.

A faktoring piac forgalma 2013-ban csökkent 2012-höz képest és az ügyfélszám is mérséklődött.

20 http://palyazat.gov.hu/download/48260/P%C3%A9nz%C3%BCgyi_eszk%C3%B6z%C3%B6k_%C3%89rt%C3%A9kel%C3%A9si_jelent%C3%A9s.pdf

2.65 TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING PIAC HELYZETE

	2009	2010	2011	2012	2013
Bruttó faktorált forgalom (Mrd Ft)	745	884	888	862	789
Ügyfélszám	3 282	3 131	3 048	2 771	2 273
Futamidő (nap)	66	60	68	58	60
Visszkeresetes forgalom aránya (%)	73	55	64	69	63

Forrás: a Magyar Faktoring Szövetség adatközlése a Századvég Gazdaságkutató Zrt. számára

Ágazati bontásban az ipar, kereskedelem és szolgáltatás együttesen több mint a 85 százalékát fedte le a teljes forgalomnak. Az ipar súlya 3 százalékpontot csökkent 2012-höz képest.

2.66 TÁBLÁZAT: A FAKTORING PIAC FORGALMÁNAK ÁGAZATI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mezőgazdaság	4	3	2	4	4	5
Ipar	25	32	34	37	41	38
Építőipar	10	8	7	7	3	3
Kereskedelem	42	35	34	30	31	31
Szolgáltatások	12	9	12	13	13	15
Egyéb	7	13	11	9	8	8

Forrás: a Magyar Faktoring Szövetség adatközlése a Századvég Gazdaságkutató Zrt. számára

Vállalkozások mérete szerint a középvállalatok és nagyvállalatok részesedése nőtt a teljes forgalmon belül, míg kis- és mikrovállalkozások súlya csökkent az előző évhez viszonyítva.

2.67 TÁBLÁZAT: A HAZAI FAKTORING KKV ÜGYFÉLKÖR MÉRET SZERINTI MEGOSZLÁSA (SZÁZALÉK)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mikrovállalkozások	28	17	12	11	9	8
Kisvállalkozások	51	55	53	54	39	34
Középvállalatok	21	28	34	32	38	42
Nagyvállalatok	-	-	1	3	14	16

Forrás: a Magyar Faktoring Szövetség adatközlése a Századvég Gazdaságkutató Zrt. számára

2.2.14. A vállalkozások helyzetéről a vállalkozók szemével

2014 januárjában online kérdőíves felmérést végeztünk a Magyarországon működő vállalkozások körében. A kérdőívet 3636 vállalkozás töltötte ki. Az értékelhető, 250 főnél kisebb vállalkozásoktól érkező válaszok száma 3454 volt.

A vállalkozások saját jelenlegi helyzetüket inkább közepesnek értékelik, az elmúlt évek adatai alapján azonban látható, hogy folyamatosan javult a helyzetüket kedvezően megítélő vállalkozások száma. A gazdasági válságot követően a „jó" értékelést adó vállalkozások aránya 9 százalékra csökkent, majd 2014-re lassan 12 százalék fölé emelkedett.

2.68 TÁBLÁZAT: HOGYAN ÍTÉLI MEG A VÁLLALKOZÁSÁNAK JELENLEGI HELYZETÉT? (VÁLASZADÓK SZÁZALÉKÁBAN)

	1997	1998	1999	2003	2005	2007	2008	2009	2013*	2014*
Jó	11	12	14	13	13	10	10	9	6,9	12,1
Közepes	66	62	66	64	61	62	64	56	45,8	51,8
Rossz	22	25	20	24	26	28	26	35	40,3	34,4

Forrás: kérdőíves felmérések
Megjegyzés: 2013-tól eltérő módszertan, online lekérdezés alapján kapott válaszok

A vállalkozás egyre kedvezőbben ítélik meg jövőbeni kilátásaikat is. A saját kilátásaikat a vállalkozások közel negyede látta javulónak 2014 elején, megközelítőleg ugyanannyian, mint ahányan romló kilátásokkal számolnak.

2.69 TÁBLÁZAT: HOGYAN ÍTÉLI MEG VÁLLALKOZÁSÁNAK KILÁTÁSAIT?

	1997	1998	1999	2003	2005	2007	2008	2009	2013*	2014*
Javul	23	20	19	14	14	12	8	12	12,6	24,6
Nem változik	55	63	64	65	68	68	55	57	45,6	44,3
Romlik	22	16	17	21	19	20	37	31	34,7	24,8

Forrás: kérdőíves felmérések
Megjegyzés: 2013-tól eltérő módszertan, online lekérdezés alapján kapott válaszok

A növekedést akadályozó tényezők között nem történt változás a korábbi évekhez képest. Továbbra is a magas adó- és járulék terheket, a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlanságát valamint a nem kielégítő keresletet okolják a vállalkozások a várakozásoktól eltérő növekedés miatt.

2.20 ÁBRA A VÁLLALKOZÁSOK NÖVEKEDÉSÉT AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK KÖZÜL LEGTÖBBET EMLÍTETT VÁLASZOK (VÁLASZADÓK SZÁZALÉKÁBAN)

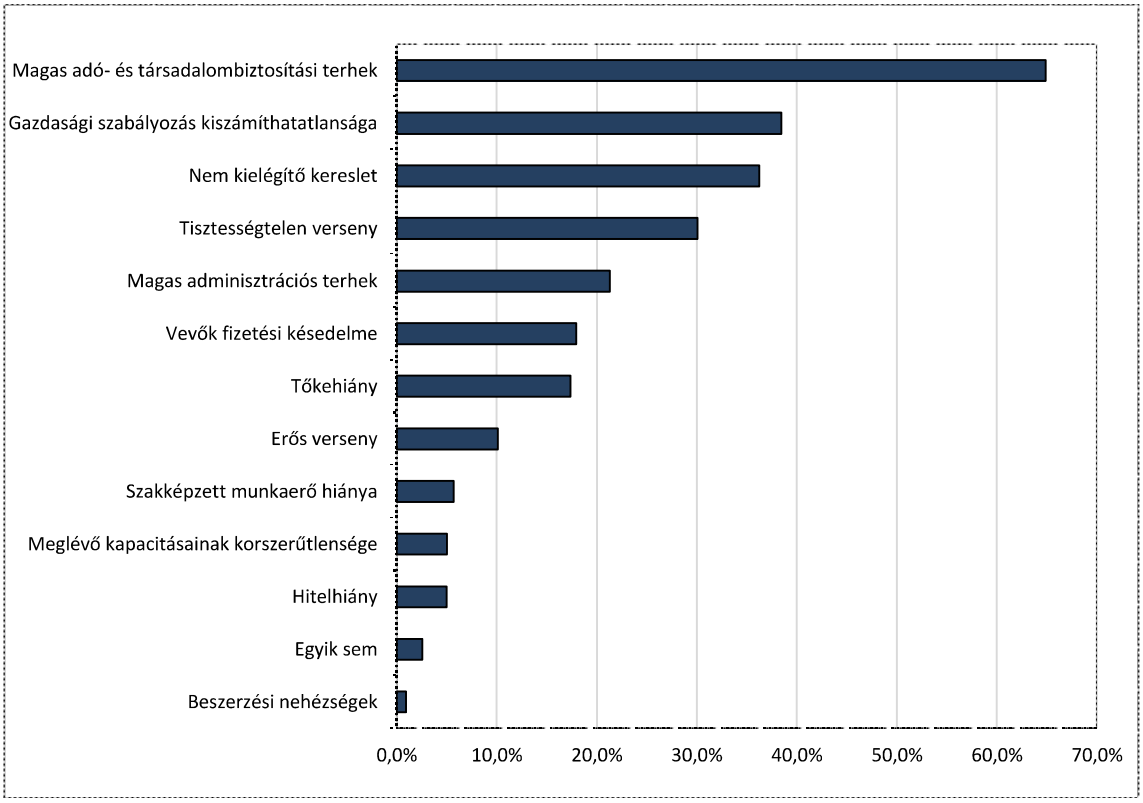

Forrás: kérdőíves felmérés

Méretkategóriák szerint alig mutatható ki különbség a vállalkozások növekedését akadályozó tényezők között. A közepes méretű vállalkozások ugyanakkor nagyobb arányban említették a szakképzett munkaerő hiányát (14,7%) és a meglévő kapacitások korszerűtlenségét (12,7%). A fiatal vállalkozók számára a magas adó- és járulék-terhek mellett komoly gondot jelente a tőkehiány is. Az exportáló vállalkozások a hitelhiányt említették a többi vállalkozói csoportnál nagyobb százalékban.

2.21 ÁBRA: NÖVEKEDÉST AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK NÉHÁNY KIEMELT VÁLLALKOZÓI CSOPORTBAN (VÁLASZADÓK SZÁZALÉKÁBAN)

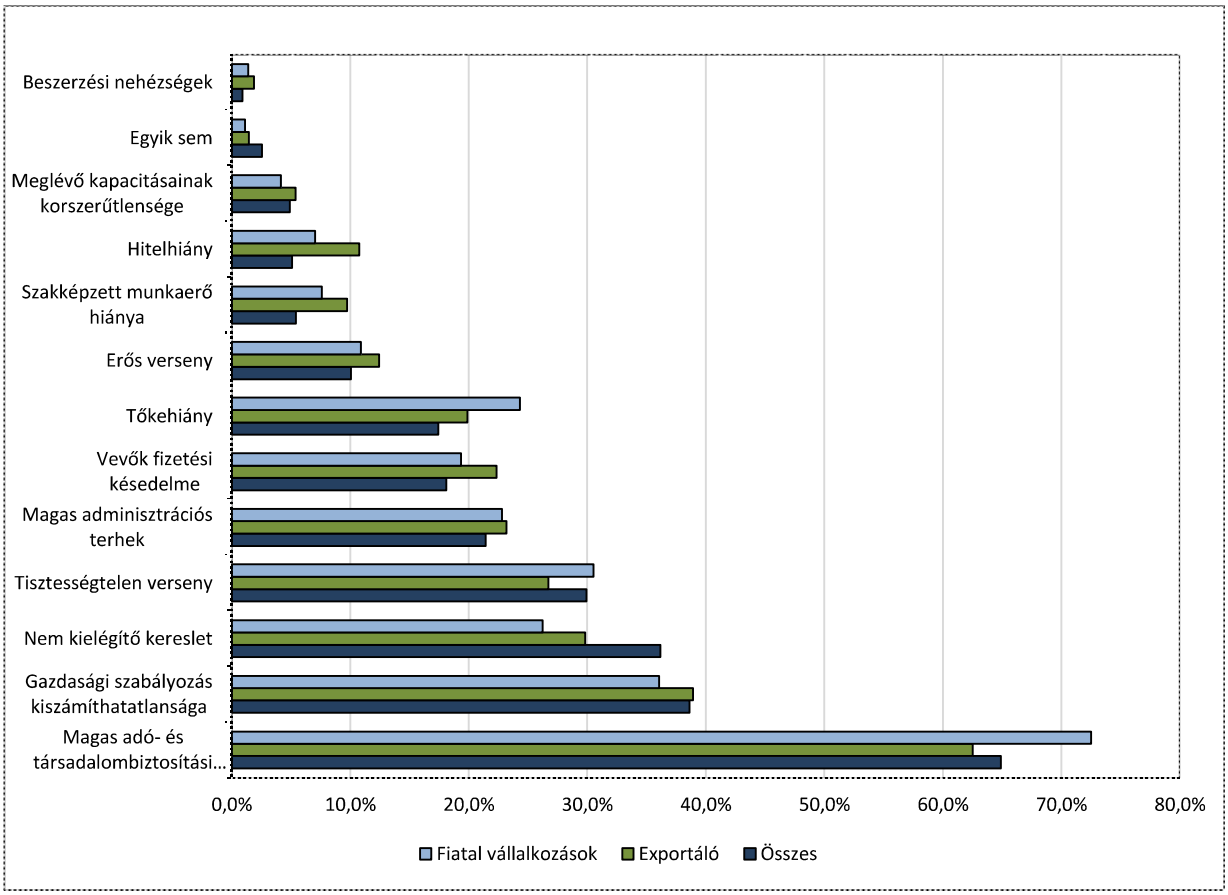

Forrás: kérdőíves felmérés

A kérdőíves felmérésben a vállalkozásokkal értékeltettük az SBA célokat is. A célokat állításokként fogalmaztuk meg és megkérdeztük a vállalkozásoktól, hogy azokat mennyire tartják növekedést akadályozó problémának. Az adminisztrációs terhek „vezetnek” ebben a felsorolásban, míg a támogatott és piaci források elérhetősége jelenti a következő legnagyobb problémát.

2.22 ÁBRA: SBA CÉLOKNAK MEGFELELTETHETŐ AKADÁLYOK ÉRTÉKELÉSE (1-5-ÖS SKÁLÁN)

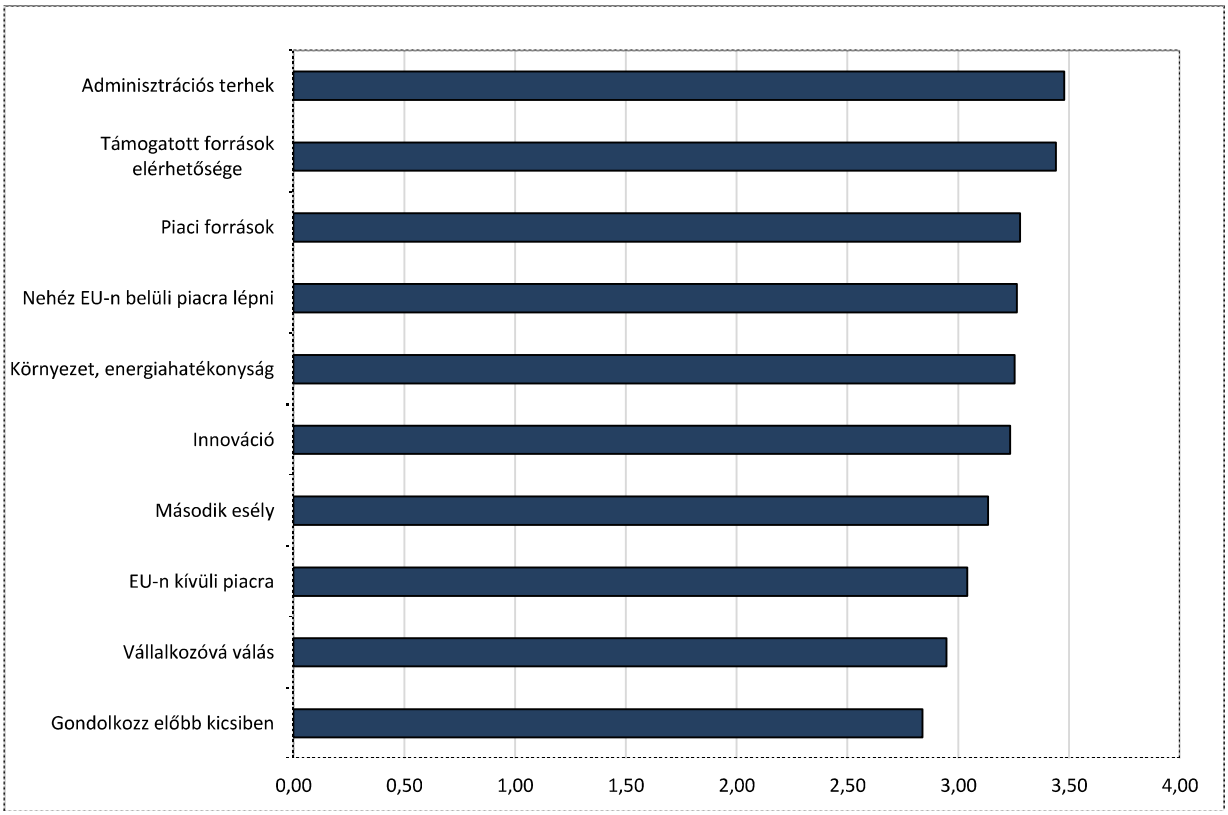

Forrás: kérdőíves felmérés

A vállalkozások legnagyobb része továbbra is belső forrásokra támaszkodik, de ha külső forrást kell bevonni, akkor elsősorban vissza nem térítendő támogatást igényelnek. A válaszadók közel 14 százaléka igényelt sikeresen támogatást, míg további 6 százalék igényelt de nem kapott vagy csak részben kapott forrást. A harmadik legnépszerűbb külső forrás a megkérdezett KKV-k körében a banki folyószámlahitel volt.

2.70 TÁBLÁZAT: AZ ELMÚLT EGY ÉVBEN IGÉNYBE VETT-E VALAMILYEN KÜLSŐ FORRÁST (VÁLASZADÓK SZÁZALÉKÁBAN)

	Igen	Kértem, de részben elutasítottak	Kértem, de teljes mértékben elutasítottak	Nem kértem
MNB Növekedési Hitelprogram	3,0%	0,6%	2,4%	94,4%
Kötvénykibocsátás	0,3%	0,3%	0,1%	99,8%
Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)	39,6%	1,6%	0,7%	58,2%
Banki folyószámlahitel	15,3%	1,6%	3,8%	79,3%
Banki forgóeszközhitel	6,2%	1,2%	4,2%	88,4%
Banki beruházási hitel	4,9%	1,0%	3,5%	90,5%
Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)	0,9%	0,5%	0,6%	98,0%
Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)	2,8%	0,6%	2,4%	94,3%
Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele	9,2%	1,2%	2,9%	86,6%
Faktoring	1,3%	0,3%	0,5%	97,9%
Lízing	10,2%	0,3%	0,6%	88,9%
Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Ország Mikrohitel Program)	3,9%	0,8%	2,0%	93,3%
Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel	3,3%	0,4%	1,2%	95,1%
Vissza nem térítendő támogatás	13,6%	1,6%	4,5%	80,3%

Forrás: kérdőíves felmérés

Kevés vállalkozás nem használja az internetet a vállalkozás mindennapos működtetése során. A megkérdezettek egy-ötöde nem él az internet nyújtotta lehetőségekkel. A KKV-k többsége ugyanakkor értékesítési és marketing célokra is igénybe veszi a világhálót.

2.23 ÁBRA: INTERNET-HASZNÁLAT A VÁLLALKOZÁSOK KÖRÉBEN (VÁLASZADÓK SZÁZALÉKÁBAN)

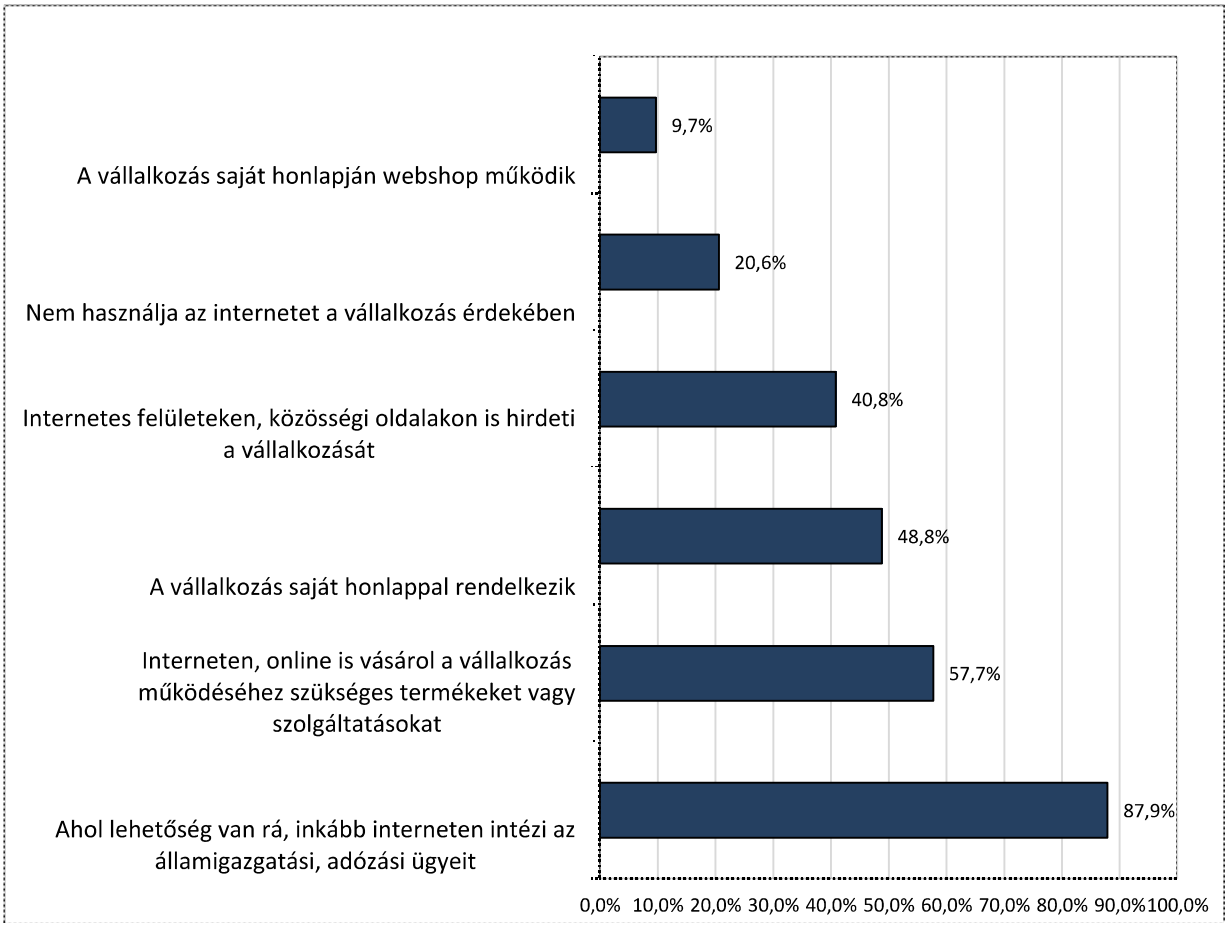

Forrás: kérdőíves felmérés

A megkérdezett vállalkozások 14 százaléka már most is exportál, de további 16,3 százalékuk tervezi, hogy egy éven belül külföldi piacra lép.

2.24 Ábra: Az export tervezett iránya azok körében, akik az elkövetkező egy évben exportot terveznek (válaszadók százalékában)

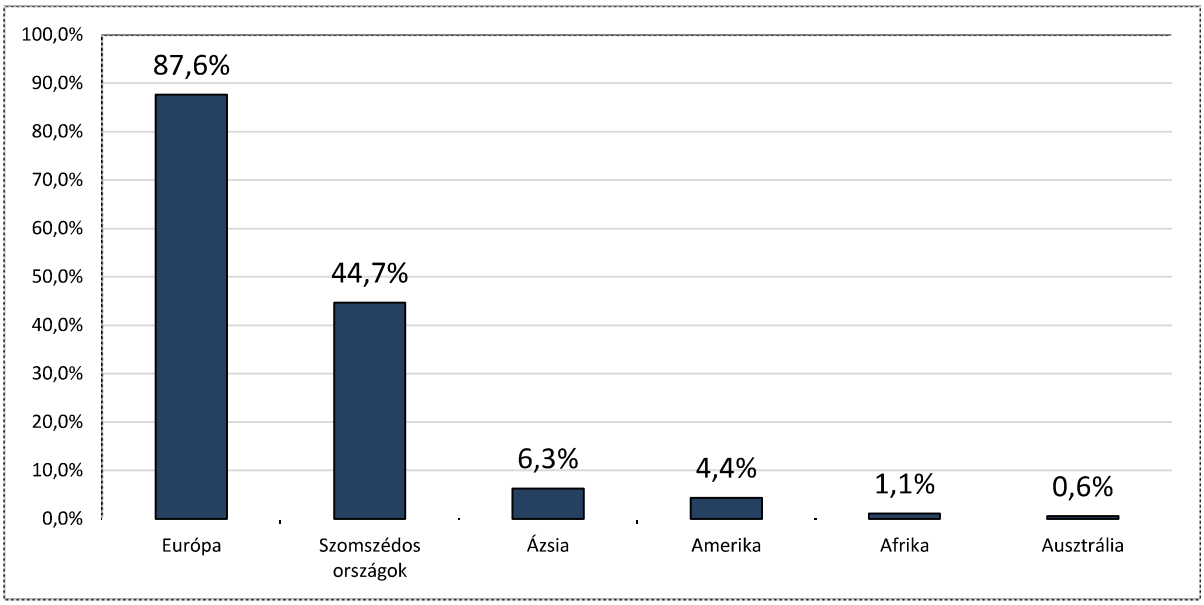

Forrás: kérdőíves felmérés

A vállalkozók társadalmi megítélés inkább negatív mint pozitív – a megkérdezett vállalkozások szerint. A válaszadók 41 százaléka szerint negatív vagy inkább negatív a róluk kialakult kép, míg mindössze 20 százalékuk szerint pozitív a megítélésük.

2.25 Ábra: Vállalkozások társadalmi megítélése (válaszadók százalékában)

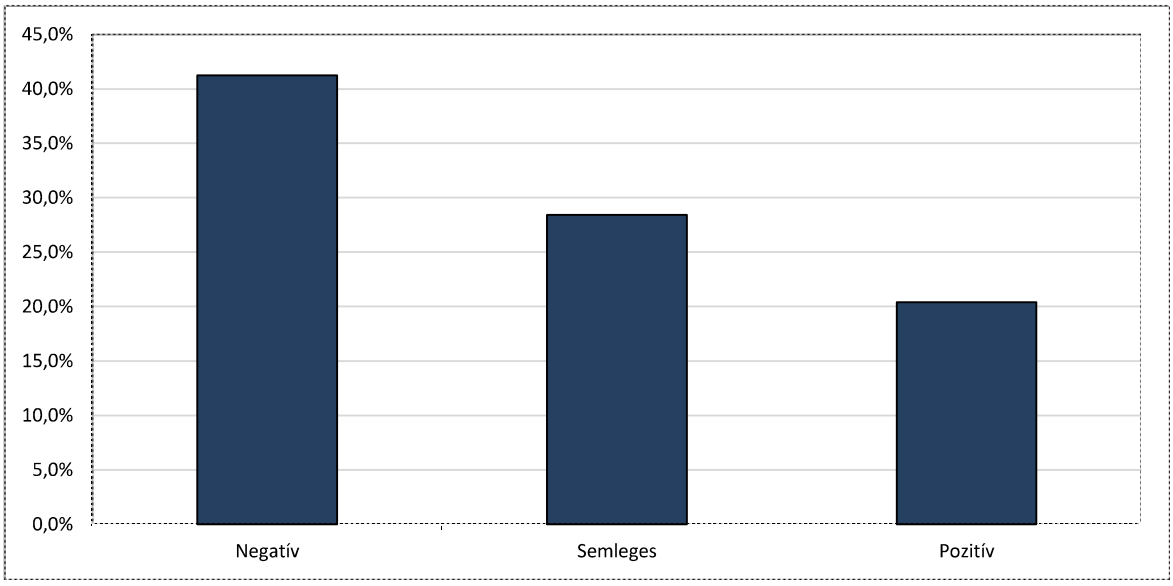

Forrás: kérdőíves felmérés

2.2.15. Vállalkozások fejlesztési tervei

A 2014-2020-as fejlesztési időszak konkrét pályázati konstrukcióinak kialakítása előtt célszerű felmérni a vállalkozások fejlesztési elképzeléseit, a forrásbevonási terveket és a beruházások tervezett nagyságát. Az előző fejezetben bemutatott kérdőíves felméréssel párhuzamosan éppen ennek a kérdésnek a megválaszolására készült egy másik adatfelvétel. A vállalkozások fejlesztési terveire rákérdező online kérdőíves megkeresésre 923 vállalkozás válaszolt.

A felmérés szerint a megkeresett vállalkozások 70 százaléka tervez valamilyen fejlesztést az elkövetkező két évben. Méretkategóriák alapján szignifikáns eltérések nem fedezhetők fel az alacsony elemszámú mintában, de jellemzően a mikro vállalkozások körében figyelhető meg alacsonyabb fejlesztési hajlandóság (64%), míg kis- közepes méretű vállalkozásoknál ennél magasabb a beruházást tervezők aránya (80%). Ágazat és régiók alapján nincsenek statisztikailag igazolható eltérések.

A vállalkozások különböző csoportjai szerint vizsgálva a fiatal vállalkozásoknál[21] a legmagasabb (82%) de a családi vállalkozásoknál[22] (72%) és a női vállalkozásoknál[23] (73%) is az átlagnál magasabb a két éven belül fejlesztést tervező cégek aránya.

Akik korábban már vettek részt uniós forrásokból finanszírozott pályázaton (akár nyertek, akár nem), nagyobb eséllyel terveznek újabb fejlesztéseket – bár az eltérés itt sem tekinthető jelentősnek. Míg a pályázatos tapasztalattal rendelkező vállalkozások közel 80 százaléka készül fejlesztésre az elkövetkező két évben, addig az ilyen múlttal nem rendelkezőknek mindössze 66 százaléka.

A vállalkozások körében még mindig a gépbeszerzés és ingatlanfejlesztés a legnépszerűbb beruházási cél. Ezt követik az informatikai fejlesztések, míg az üzleti folyamatok fejlesztése és a nemzetközi piacra jutás csak kevés vállalkozás terveiben szerepel. A válaszadó vállalkozások 66 százaléka tervez gépbeszerzést vagy ingatlanfejlesztést, míg nemzetközi piacra lépés előkészítésében alig 20 százalékuk gondolkodik.

[21] A tulajdonos és/vagy cégvezető 40 év alatti.

[22] A tulajdonos mellett legalább még egy családtag részt vesz a vállalkozás irányításában, valamint a család többségi tulajdonos a vállalkozásban (nyílt részvénytársaságnál 25%-nál nagyobb a részesedés)

[23] A vállalkozásra igaz az alábbi állítások bármelyike: „A vállalkozás tőkéjének legalább 51%-a nő, vagy nő(k) által tulajdonolt és az ügyvezetést nő látja el” vagy „A vállalkozásban van olyan női vezető, aki ügyvezetőként, pénzügyi és/vagy stratégiai döntéshozóként döntő befolyással bír a cég üzletmenetére és részt vesz a kockázatvállalásban”.

2.27 ÁBRA: TERVEZETT FEJLESZTÉSEK MEGOSZLÁSA

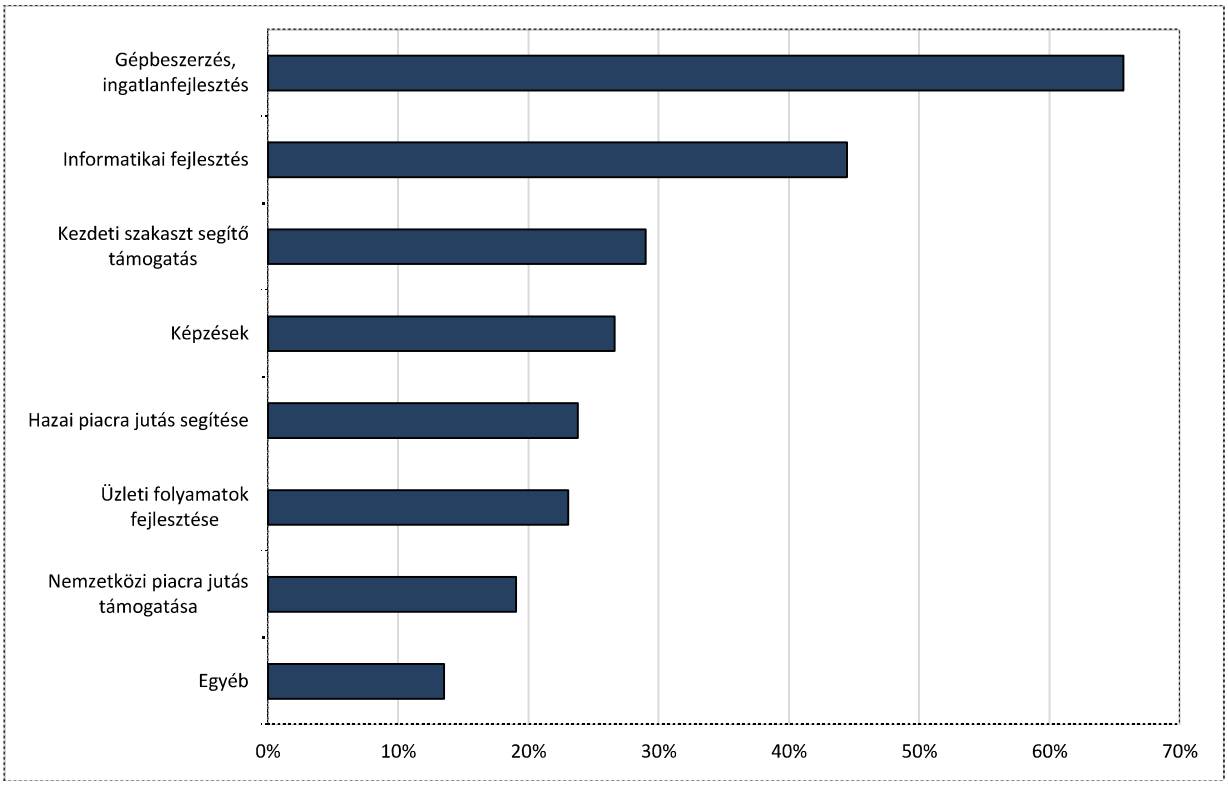

Forrás: kérdőíves felmérés

A vállalkozások jellemzően 10 millió alatti fejlesztéseket terveznek, magasabb költségvetéssel a gép- és eszközbeszerzésnél illetve ingatlanfejlesztésnél számolnak. 50 millió forint feletti fejlesztési tervek elvétve jelentek meg a válaszokban, azok is jellemzően a gép- és ingatlanfejlesztéseknél.

2.71 TÁBLÁZAT: TERVEZETT FEJLESZTÉSEK A PROJEKTEK MÉRETE SZERINT (VÁLASZOK AZ ADOTT TEVÉKENYSÉG SZÁZALÉKÁBAN)

	1 - 9,99 millió Ft	10 - 19,99 millió Ft	20 - 49,99 millió Ft	50 - 99,99 millió Ft	100 millió Ft felett
vállalkozás elindítását segítő támogatásra	58,2%	21,6%	10,3%	2,6%	6,2%
termékeim, szolgáltatásaim fejlesztése érdekében gépek, berendezések beszerzéséhez, ingatlanfejlesztéshez, bővítéshez kapcsolódó támogatásra	41,5%	23,9%	15,9%	8,5%	9,0%
informatikai fejlesztésre (szoftver, hardver)	81,5%	10,7%	3,7%	2,6%	0,8%
hazai piacra jutást, piacszerzést segítő tevékenységek támogatására	70,5%	16,9%	6,8%	4,3%	1,0%
nemzetközi piacra jutást segítő támogatásra	54,9%	21,1%	12,6%	6,9%	3,4%
vezetők, munkavállalók képzéseinek finanszírozására	77,1%	13,1%	7,2%	1,3%	0,8%
üzleti folyamatok fejlesztéséhez (tanácsadás igénybevétele, vállalat irányítási rendszer bevezetése, minőségi biztosítási rendszer bevezetése) kapcsolódó támogatásra	72,1%	17,7%	6,5%	1,4%	1,4%
egyéb	58,0%	21,3%	9,8%	3,4%	6,3%

Forrás: kérdőíves felmérés

A fejlesztéseket vissza nem térítendő támogatásból fedezné a legtöbb vállalkozás. A különböző területeken tervezett fejlesztéseknek jellemzően 50-60 százalékát vissza nem térítendő forrásból szeretnék a vállalkozások finanszírozni. Az alábbi ábrából is jól látható, hogy jellemzően gépbeszerzésre és ingatlanfejlesztésre szeretnének vissza nem térítendő támogatásokat kapni, míg a képzéseket, informatikai fejlesztéseket többen saját erőből is megoldanák.

2.26 ÁBRA: TERVEZETT FEJLESZTÉSEK FORRÁS-SZERKEZETE (VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE ASZERINT, HOGY A TERVEZETT FEJLESZTÉST MILYEN FORRÁSBÓL KÍVÁNJA VÉGREHAJTANI)

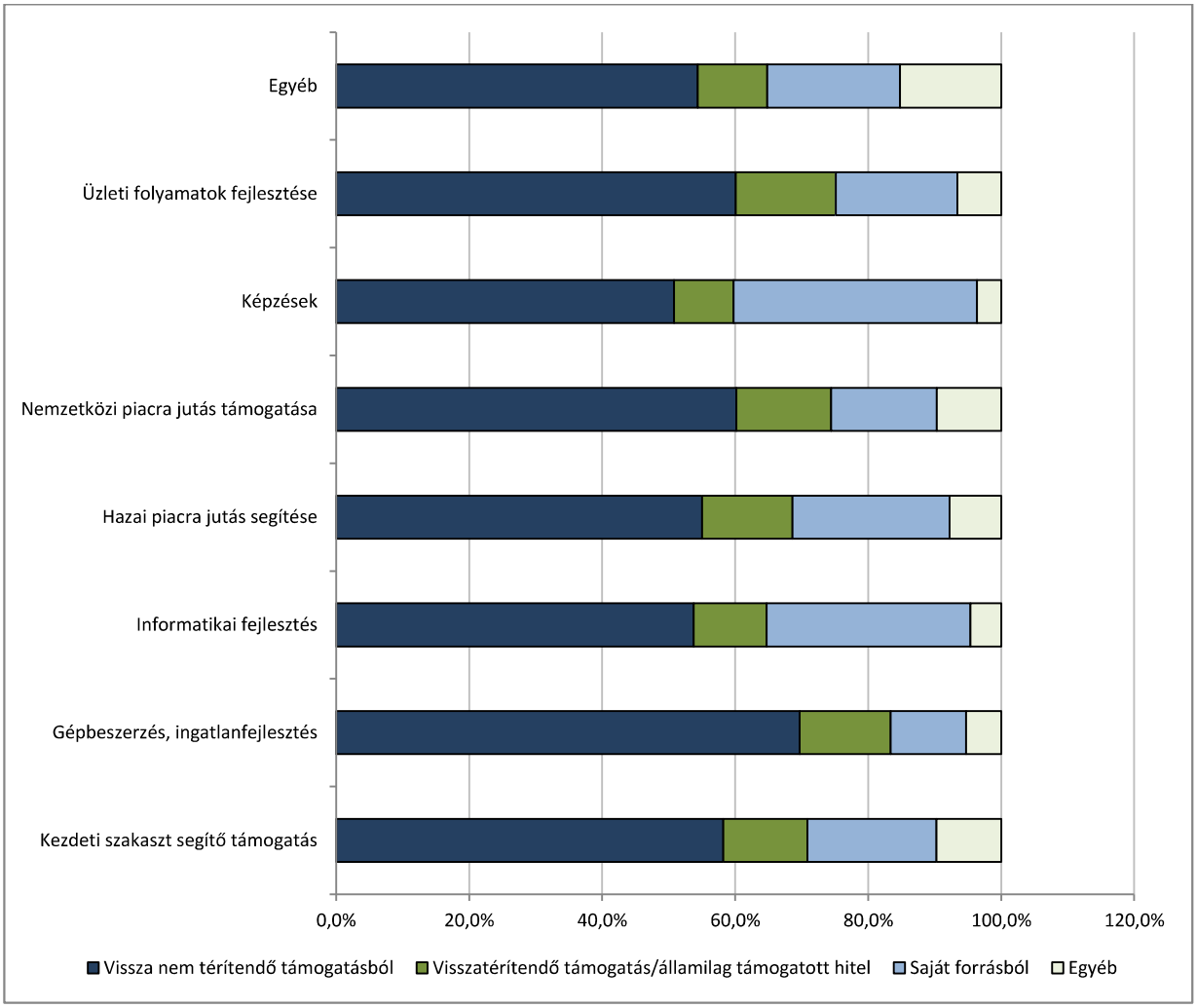

Forrás: kérdőíves felmérés

A következő hét éves fejlesztési időszakban vállalkozásoknak nyújtandó források fókuszálása mellett fontos az eljárásrendben felbukkanó korlátozó vagy akadályozó tényezők feltérképezése is. A kérdőíven arra kértük a vállalkozókat, hogy értékeljék, mi vagy mely tényezők együttesen okoztak nehézséget a korábbi pályázataiknál. A válaszok alapján látható, hogy a korábban pályázó válaszadók legnagyobb részének az adminisztráció jelentett problémát (91%). A felkínált lehetőségek közül a válaszadók a kezdő vállalkozásokkal szemben állított belépési korlátot (legalább két lezárt üzleti évvel tudtak pályázni a vállalkozások) és az elnyerhető támogatási összeg alsó és felső határára megállapított feltételt tartották legkevésbé „problémásnak”.

A saját forrás előteremtésére és a támogatás kifizetésének feltételeül szabott biztosítékadási kötelezettséget viszont a válaszadók legnagyobb része említette olyan feltételnek ami már a pályázat megvalósítását vagy a pályázati kiírásban való részvételt akadályozta.

2.27 ÁBRA: A PÁLYÁZATI FORRÁSOK MEGSZERZÉSÉVEL KAPCSOLATOS NEHÉZSÉGEK

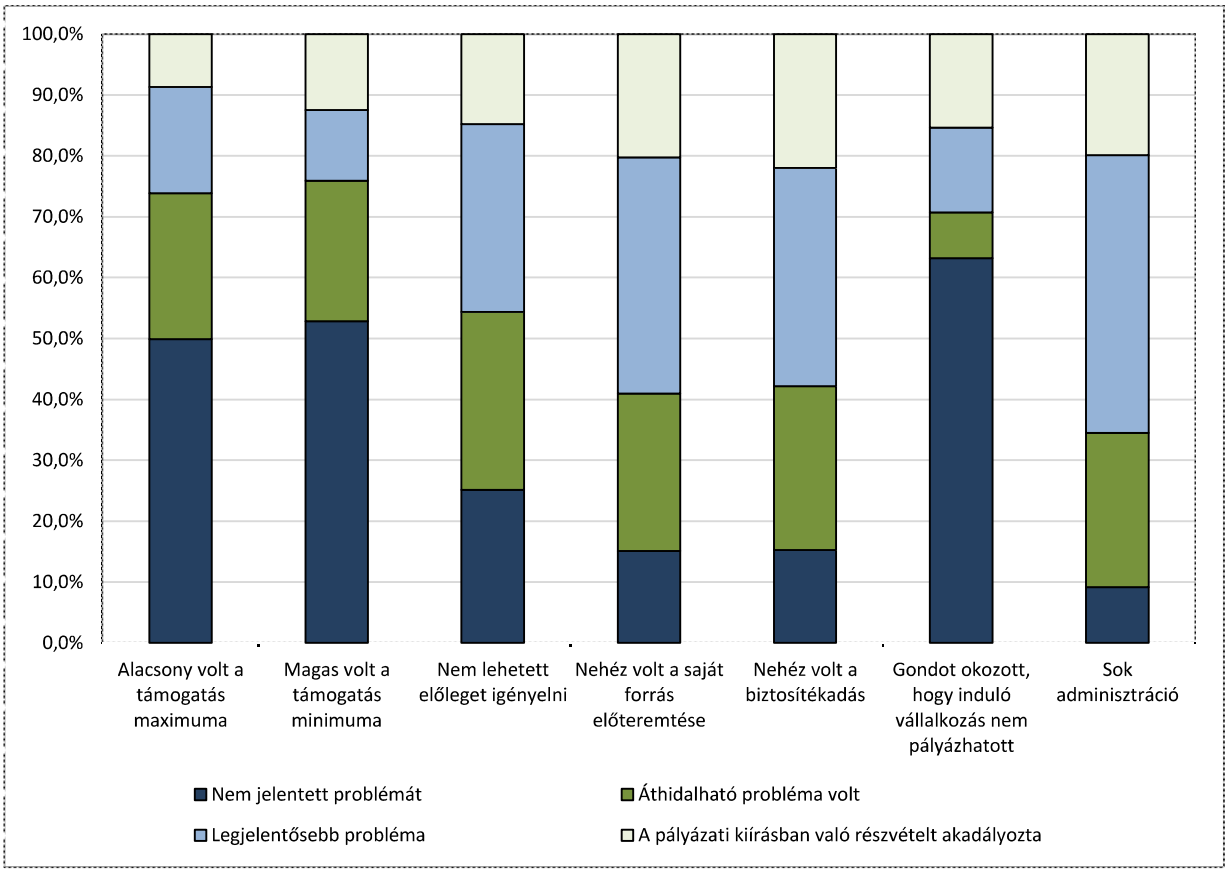

Forrás: kérdőíves felmérés

A kérdőívben egyéb szöveges javaslatokat is tehettek a vállalkozások a pályázati rendszer kialakítására. Több válaszadó kifejtette, hogy egyszerűbb pályázati rendszert szeretnének, rövidebb átfutási időkkel, kevesebb adminisztrációval. A jövőben örömmel vennének áttekinthető tájékoztatásokat a megjelenő kiírásokról, azok ütemezését szerencsésnek tartanák, ha már évekre előre kiszámíthatóan láthatnák. Számos válaszadó megjegyezte, hogy már a pályázat előkészítésével is jelentős költségeik támadnak, amit viszont - mivel megkezdett beruházás nem támogatható – nem elszámolhatóak a pályázat keretében.

A pályázóknak tehát az adminisztratív terhek sok nehézséget jelentettek, az egyik legjelentősebb problémának tartják, de a pályázat tényleges megvalósítását jobban veszélyeztette a saját forrás előteremtése vagy a biztosítékadási kötelezettségnek való megfelelés.

2.3. A vállalkozásokról területi metszetben

A vállalkozás-sűrűség Közép-Magyarországon a legmagasabb. 1000 lakosra 86,3 vállalkozás jut 2012-es adatok alapján. Az árbevétel, a hozzáadott érték, az export és a foglalkoztatottsági mutatók alapján is jól látható a koncentráció. A működő vállalkozások több mint 40 százaléka található a központi régióban.

2.71 TÁBLÁZAT: A VÁLLALKOZÁSOK NÉHÁNY MUTATÓJA STATISZTIKAI RÉGIÓK SZERINT 2012-BEN*

	Vállalkozás-sűrűség (működő, 1000 lakosra), db	Működő vállalkozások számának megoszlása (%)	Hozzáadott érték megoszlása (%)	Export megoszlása (%)	Foglalkoztatottak számának megoszlása (%)	Árbevétel megoszlása (%)
Közép-Magyarország	86,3	40,4	54,3	33,5	44,5	54,1
Közép-Dunántúl	57,9	9,9	9,8	20,8	10,7	10,7
Nyugat-Dunántúl	62,6	9,8	10	17,5	9,7	8,4
Dél-Dunántúl	56,8	8,4	5,4	3,7	7	4,6
Észak-Magyarország	44,6	8,5	5,7	8,4	7,6	6,3
Észak-Alföld	48,6	11,5	7,8	11	10,3	8,7
Dél-Alföld	56,0	11,5	6,9	5,1	10,1	7,2
Átlag/Összesen	63,5	100	100	100	100	100

** előzetes érték*
Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása

2.72 TÁBLÁZAT: MŰKÖDŐ VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁNKÉNT ÉS RÉGIÓK SZERINT 2012-BEN

	0-1 fős		2-9 fős		10-49 fős		50-249 fős		250 fős és a fölötti	
	Db	%	Db	%	Db	%	Db	%	Db	%
Közép-Magyarország	168 134	26,71	72 746	11,55	11 239	1,79	1 978	0,31	384	0,06
Közép-Dunántúl	41 355	6,57	18 065	2,87	2 420	0,38	416	0,07	120	0,02
Nyugat-Dunántúl	40 329	6,41	18 329	2,91	2 459	0,39	470	0,07	98	0,02
Dél-Dunántúl	35 128	5,58	15 297	2,43	1 897	0,3	323	0,05	47	0,01
Észak-Magyarország	36 155	5,74	14 981	2,38	1 765	0,28	361	0,06	66	0,01
Észak-Alföld	47 689	7,57	21 564	3,43	2 735	0,43	551	0,09	88	0,01
Dél-Alföld	45 854	7,28	22 763	3,62	3 199	0,51	505	0,08	75	0,01
Összesen	414 644	65,86	183 745	29,19	25 714	4,08	4 604	0,73	878	0,14

** előzetes érték*
Forrás: a Központi Statisztikai Hivatal Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása

III. A Kis- és Középvállalkozói szektor fejlődését elősegítő intézmények

3.1. A KKV-kat támogató intézményrendszer

A KKV-k fejlesztését támogató intézményrendszer magában foglalja a kormányzati koordinációt, a vállalkozások finanszírozását segítő, pénzügyi termékeket közvetítő intézményeket, a kamarákat, érdekképviseleteket, a befektetések ösztönző, innovációs tevékenységet támogató intézményeket valamint a foglalkoztatáspolitika meghatározó szereplőit. A korábbi évkönyvekhez képest fontosnak tartottuk, hogy idén a regionális fejlesztést, a helyi gazdaságfejlesztést támogató intézményeket is szerepeltessük ebben a fejezetben. A mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások némileg eltérő – elsősorban támogatáspolitikai – megközelítése miatt külön részben mutattuk be az agárgazdasági vállalkozások működését leginkább meghatározó intézményeket.

A beszámolót készítő szervezeteket az alábbi kategóriákba soroltuk:

- Kormányzati, központi intézmények;
- Finanszírozást támogatás és lebonyolító intézmények;
- Kamarák, érdekképviseletek;
- Regionális fejlesztést támogató szervezetek;
- Befektetést ösztönző szervezetek;
- Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató szervezetek;
- Foglalkoztatáspolitika meghatározó szereplői;
- Agrár- és élelmiszeripari szervezetek.

A visszatérítendő és vissza nem térítendő uniós források elosztásában résztvevő intézmények szerteágazó hálózata alakult ki az utóbbi években. Az uniós források mellett számos hazai forrásból finanszírozott, a KKV-k külső forráshoz jutását könnyítő programot menedzselő szervezet is ebben a kategóriában szerepel. Súlyát tekintve egyértelműen ez a kör tekinthető a KKV-k fejlesztését támogató intézményrendszeren belül a legnagyobbnak. A KKV-k számára elérhető források sokszínűsége azonban a párhuzamosság kockázatát is magában hordozza. Ennek a helyzetnek a kezelésére szükséges lenne ezen forrásoknak egyfajta közös koordinációjára.

A vállalkozások önkéntes összefogással számos olyan szervezetet hoztak létre az elmúlt évkben, amelyek tagsága azonos szakmai, vagy tulajdonosi körből kerül ki, a vállalkozás mérete, vagy

székhelye, esetleg a piacaik vagy más egyéb szempont az alapja ennek a közös érdeknek, amelynek a képviseletére vállalkoznak. Ezek a szervezetek a céljaik elérése érdekében kapcsolatot tartanak a döntéshozó testületekkel, véleményt nyilvánítanak a tagságukat érintő jogszabályokról. Tagjaikat tanácsadással, információ-szolgáltatással támogatják, találkozókat és konferenciákat szerveznek, oktatási programokat kínálnak, kiadványaikkal, honlapjaikkal tájékoztatják a szférát érintő eseményekről, aktualitásokról. Többségük szoros kapcsolatot épített ki más országok hasonló szervezeteivel. Egy részük rendes tagja az adott szakma EU-ban működő szövetségeit tömörítő csúcsszövetségnek.

A szervezeteket arra kértük, hogy mutassák be, hogy 2013-ban milyen KKV-k fejlesztését, támogatását, finanszírozását, működését segítő tevékenységeket és hogy röviden foglalják össze 2013. évi eseményeiket, a szervezetek által kínált és nyújtott programokat. A következő fejezetek ezeket a szerkesztett beszámolókat tartalmazzák.

3.2. Kormányzati, központi intézmények

3.2.1. A Nemzetgazdasági Minisztérium feladatai és a tárca kis- és középvállalkozói szektor erősítésére irányuló tevékenysége

A Nemzetgazdasági Minisztériumfelelős a hazai gazdaságpolitika irányvonalának meghatározásáért és a nemzetgazdasági stratégia végrehajtásáért. A Minisztérium foglalkozik a nemzetgazdaságot érintő olyan kiemelkedő jelentőségű területekkel, mint a munkahelyteremtés, az ösztönző adórendszer megteremtése, a versenyképesség javítása, a költségvetés megalkotása, az államadósság csökkentése, vagy a gazdasági növekedés ösztönzése.

A Nemzetgazdasági Minisztérium célja, hogy a rendelkezésére álló gazdaságpolitikai eszközökkel és az uniós források hatékony felhasználásával elősegítse egy, az egységes európai piacon és a globalizálódó világgazdasági környezetben egyaránt versenyképes, gyors növekedésre alkalmas, magas hozzáadott értéket előállító, innovatív, tudásalapú gazdaság kialakulását.

Az NGM-en belül 2013-ban is a Belgazdaságért Felelős Helyettes Államtitkárság irányította a kis- és középvállalkozás-fejlesztést érintő kormányzati döntések kidolgozását, amelynek keretében koordinálja a KKV-fejlesztéssel összefüggő kormányzati stratégia végrehajtását, nyomon követését, kapcsolatot tart a KKV-fejlesztési programok tekintetében a társadalmi partnerekkel, és irányítja a közösségi szintű KKV-fejlesztési programokkal kapcsolatos nemzeti feladatok végrehajtását.

Magyarország KKV követe a belgazdaságért felelős helyettes államtitkár, feladata, hogy az egész államigazgatásra vonatkozóan a KKV-k érdekeit szem előtt tartó jogi szabályozás kialakításáról gondoskodjon, valamint folyamatosan együttműködjön a KKV-kat képviselő szervezetekkel.

E Helyettes Államtitkárság keretében működött a KKV-Fejlesztési Főosztály, amely a 2012. év során beolvadt a Kárpát-medencei Térség Vállalkozásfejlesztési Főosztályába, Regionális és Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Főosztály néven folytatva tevékenységét. Ezzel a hazai vállalkozás-fejlesztés tágabb kontextusba helyeződött, célul tűzve ki a hazai és térségi gazdaságfejlesztés összhangjának megteremtését, egymást támogató szerepének megerősítését.

3.2.1.1. Vállalkozásfejlesztési Tanács

A minisztérium hagyományosan a vállalkozói szövetségeken, kamarákon keresztül tartja a kapcsolatot a vállalkozókkal, amely a Vállalkozásfejlesztési Tanács keretében ölt testet. A Vállalkozásfejlesztési Tanács a vállalkozói szférát közvetlenül érintő döntések előkészítésében közreműködő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület, a vállalkozásfejlesztési szervezetek érdekegyeztető fóruma, a társadalmi partnerek és a kormányzati szervek közötti együttműködés és párbeszéd színtere.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács a 2040/1994. (V. 3.) sz. Korm. határozat alapján jött létre, feladatait, jogköreit és felépítését a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény, majd a 2004. évi XXXIV. törvény és az annak módosításáról szóló, 2010. évi LXXXIV. törvény határozza meg.

A Vállalkozásfejlesztési Tanács részt vesz a KKV-fejlesztési stratégia kialakításában, ennek keretében javaslatot tesz a KKV-fejlesztési stratégia megalapozását szolgáló szakmai programokra és intézkedésekre; véleményezi a KKV-k fejlesztése céljából kialakított szakmai programokat; javaslatot tesz a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzatból támogatandó célokra, különös tekintettel arra, hogy a mikro- és kisvállalkozások is megfelelő mértékben részesüljenek a támogatásokból; értékeli a KKV-k részesedésének mértékét a költségvetési támogatásokból, a vállalkozói hitelekből, valamint a közbeszerzésekből; véleményezi a KKV-kat érintő törvénytervezeteket.

A VT elnöke a gazdasági miniszter. A VT tagjai a jogszabályban kijelölt miniszterek egy-egy képviselője, az országos gazdasági kamarák elnökei vagy a helyettesítésükre meghatalmazott személy; az Általános Fogyasztási Szövetkezetek Országos Szövetségének (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetségének (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetségének (KISOSZ), a Magyar Iparszövetségnek (OKISZ), a Munkaadók és

Gyáriparosok Országos Szövetségének (MGYOSZ) és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének (VOSZ) elnöke vagy a helyettesítésére meghatalmazott személy. Tanácskozási joggal a jogszabály által meghatározott szervezetek egy-egy képviselője vesz részt. A VT munkájában jellemzően a mikro- és kisvállalkozói érdekképviseleti szervezetek vesznek részt.

3.2.2. Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

2011-ben megtörtént a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása.

A társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a magyar társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma, a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT). Az NGTT létrehozásáról és működésének alapvető szabályairól a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvény rendelkezik. A Tanács magában foglal olyan társadalmi partnereket is, amelyek korábban nem vettek részt intézményesített egyeztetéseken. Az NGTT funkcióját tekintve az Országgyűléstől, Kormánytól független konzultációs, javaslattevő, tanácsadó testület, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdésekkel foglalkozik.
A Tanács 32 tagból áll, tagjai oldalakat alkotnak, melyek a következők:

- Gazdaság Képviselői Oldal (országos munkáltatói érdekképviseletek, illetve érdek-képviseleti szövetség, országos gazdasági kamarák, Magyarországon működő külföldi és vegyes kamarák)
- Munkavállalói Oldal (országos munkavállalói érdekképviseletek, illetve érdek-képviseleti szövetségek)
- Civil Oldal
- Tudomány Képviselői Oldal (Magyar Tudományos Akadémia, delegált kutatók, a határon túli magyar tudományos élet képviselője)
- Egyházi Oldal (Magyar Katolikus Egyház, Magyarországi Református Egyház, Magyarországi Evangélikus Egyház, Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége)

Állandó meghívottként, tanácskozási joggal vesznek részt a Tanács plenáris ülésein a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők, a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese, továbbá az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság magyarországi delegáltjai.

A Tanács 2013-ban többek között az alábbi, KKV-kat is érintő kérdésekről konzultált:

- Konzultáció a Magyarország ellen zajló kötelezettségszegési eljárásokról és azok társadalomra és gazdaságra kifejtett hatásairól - NGTT-állásfoglalás elfogadása;
- „Az Európai Unió Tanácsának ajánlása Magyarország 2013. évi nemzeti reformprogramjáról és Magyarország 2012–2016-os időszakra vonatkozó

konvergenciaprogramjának tanácsi véleményezéséről" című dokumentummal kapcsolatos NGTT állásfoglalás elfogadása;

- Konzultáció az Európai Bizottság és Magyarország között megkötendő 2014-2020-as időszakra vonatkozó partnerségi megállapodásra vonatkozó magyar javaslatról;
- Konzultáció a 2014. évi minimálbérről és garantált bérminimumról;
- Konzultáció a Kormány devizahitelesek megsegítése érdekében tett intézkedéseiről.

3.2.3. Támogatásokat Vizsgáló Iroda

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI) felelős az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai központi koordinálásáért, különösen az Európai Bizottság felé bejelentendő támogatási intézkedések vizsgálatáért és továbbításáért, illetve a Bizottság felé nem bejelentés köteles támogatások ellenőrzéséért, ideértve az uniós forrásból nyújtott vidékfejlesztési és halászati európai uniós fejlesztési programokhoz kapcsolódó állami támogatásokat (a hazai forrásból nyújtott halászati és vidékfejlesztési, valamint a mezőgazdasági, erdészeti és vadgazdálkodási támogatások kivételével). E támogatási intézkedések elbírálásáért a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) Agrárközgazdasági Főosztálya felelős az agrár- és vidékfejlesztési állami támogatásokkal kapcsolatos egyes eljárási kérdésekről szóló 353/2012. (XII.13) Korm. rendelet szerint. Az állami támogatások versenyszempontú vizsgálatának hazai eljárási szabályait *az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet* határozza meg.

A rendeletben meghatározottak szerint a TVI:

- az uniós állami támogatási szabályok szerint az Európai Bizottság jóváhagyását igénylő támogatási tervezeteket megküldi az Európai Bizottságnak;
- a csoportmentességi rendelet (kis- és középvállalkozások támogatása, valamint képzési, foglalkoztatási, környezetvédelmi és kockázati tőke célú támogatások), valamint a de minimis (csekély összegű támogatások) rendelet hatálya alá tartozó támogatási tervezetek esetében – az állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőség esetén – jóváhagyja a támogatási intézkedés tervezetét, valamint szükség esetén tájékoztatja erről a Bizottságot;
- a 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet értelmében a támogatási program alapján készített pályázati felhívások esetében is vizsgálja azok hazai, illetve uniós jogszabályokkal való összhangját.

A rendelet szabályozza a TVI eljárási cselekményeit, a támogatást nyújtók bejelentési kötelezettségeit, illetve a támogatást nyújtókat és a TVI-t kötelező eljárási határidőket. A TVI felé való bejelentési kötelezettség valamennyi támogatási tervezetre (jogszabály, pályázati felhívás, egyedi támogatás) vonatkozik. A bejelentés elektronikus formában is teljesíthető.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda segítséget nyújt a támogatást nyújtóknak az elektronikus éves jelentések elkészítésében (SARI). A Verseny Főigazgatóság által a tagállami beszámolók alapján elkészített tanulmányok elérhetők a http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html címen.

A TVI munkatársai rendszeresen konzultálnak a támogatást nyújtókkal támogatási terveik uniós állami támogatási szabályokkal való összhangjáról, és gyakorlati tanácsokat adnak számukra a szabályoknak való megfelelés módjairól.

Honlap: http://tvi.kormany.hu

3.3. A kis- és középvállalkozói szektor finanszírozását támogató és lebonyolító intézmények

3.3.1. Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA)

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítványt 1991-ben, a PHARE program keretében alapították. Feladata kizárólag készfizető kezesség nyújtása olyan mikro-, kis- és középvállalkozásoknak, amelyek mezőgazdasági területen működnek vagy tevékenységük a vidéki térséghez kapcsolódik.

A kezességvállalás elősegíti azon vállalkozások finanszírozását, amelyek nem rendelkeznek elegendő fedezettel, így hitelezésük kockázatos a hitelintézetek számára. Az alapítvány kb. 150 pénzügyi intézményi partnerrel áll kapcsolatban, ezen intézményeken keresztül igényelhető a vállalkozások számára a kezesség.

A szervezet tevékenységét hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozásként, alapítványi formában végzi, amely forma egyedülálló a hazai finanszírozási szektorban. Az alapítvány működését a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény (Hpt.) szabályozza és a Magyar Nemzeti Bank felügyeli.

1998 óta a magyar állam teljes körű viszontgaranciát nyújt az alapítvány által beváltott kezességek után. A viszontgarancia mértéke 85%.

Az AVHGA - élve az alapítványi jogi formából adódó lehetőséggel - bevezette az alapítványi támogatást, amely egy saját kockázatra vállalt, állami viszontgarancia nélküli kezességi forma, így nem minősül az európai uniós szabályok alapján támogatásnak. Azon elsődleges mezőgazdasági termelő vállalkozások kaphatják ezt a kedvező díjú kezességet, amelyek már kimerítették a támogatási keretüket, és emiatt nem juthatnak más módon kedvezményes finanszírozáshoz. Az új alapítványi támogatás lehetővé teszi számukra, hogy ők is kedvező feltételek mellett juthassanak kezességhez, így javítva a finanszírozási kondícióikat. Az alapítványi támogatás az AVHGA kockázatkezelési döntése alapján, egyedi mérlegelés alapján nyújtható.

A kezességvállalás feltételei 2013-ban:

- A vállalkozásnak belföldi KKV-nak kell lennie;
- Bármely mezőgazdasági és vidékfejlesztési tevékenység támogatható;
- A kezesség kölcsönhöz, bankgaranciához, faktoring- illetve pénzügyi lízingügyletekhez kapcsolódhat;
- A kezességvállalás mértéke 20-80% lehet;
- A szerződés futamideje minimum 91 nap, de nem haladja meg a 25 évet;
- A kezesség összege maximálisan 2,5 millió euró lehet;
- A kezesség kapcsolódhat forint- és devizaalapú ügylethez is, de az alapítvány kezességvállalásának mértéke mindig forintban kerül meghatározásra;
- A kedvezményes díjú kezesség állami támogatásnak minősül, amelynek uniós jogcíme agrár de minimis, általános de minimis, halászati de minimis, mezőgazdasági és általános csoportmentesség, illetve notifikált támogatás lehet. Ha nincs lehetőség támogatásnak minősülő díjkedvezmény nyújtására, az uniós módszertan szerint számított piaci díjon biztosítja a kezességet az alapítvány. A piaci díj alternatívájaként az elsődleges mezőgazdasági termelők számára megnyílt a lehetőség az állami támogatásnak nem minősülő, kedvező díjú alapítványi támogatás igénybevételére is;
- 2013. június 24-től az alapítvány lecsökkentette díjait, így a kedvezményes díja 80%-os kezességvállalás mellett agrárcégeknek 0,4%, nem agárcégeknek pedig 0,5%, évente a hitelösszegre vetítve;
- A 2013. június 14. után kiadott kezességekhez a 94/2013 VM rendelet alapján díjtámogatás kapcsolódik.

Az alapítvány szerepe a KKV hitelezésben - 2013

3.4 TÁBLÁZAT: AZ AVHGA ÉV VÉGÉN FENNÁLLÓ KÖTELEZETTSÉGÁLLOMÁNYA ÉS KEZESSÉGGEL BIZTOSÍTOTT HITELÖSSZEGE

Év	Kötelezettségállomány Mrd Ft	Kezességgel biztosított hitelösszeg Mrd Ft
2011	65,80	109,2
2012	67,66	110,7
2013	87,90	137,7

**előzetes adat*
Forrás: AVGHA

Az AVHGA támogató küldetését követve minden esetben törekszik arra, hogy a kezességet a vállalkozások számára a legkedvezőbb díj mellett nyújtsa, az állami támogatási szabályok által biztosított keretek között. A 2013. év során a teljes kezességgel biztosított állomány darabszám szerinti 97,1%-ához kapcsolódott támogatásnak minősülő díjkedvezmény. A kezesség – mint támogatás – nem csak állami hitelprogramok mögé, hanem bármely piaci, kereskedelmi banki hitel mögé is kérhető.

Az Alapítvány ügyfélkörének 80%-a mikrovállalkozás. Az agráriumban jellemző egyéni cégformák (őstermelők, családi gazdálkodók, egyéni vállalkozások és egyéni cégek) is nagy arányt (40%) képviselnek. Az Agrár Széchenyi Kártya program minden ügyletét az alapítvány 80%-os kezessége biztosítja.

AZ MFB refinanszírozott hitelprogramjai közül az összes agrárium számára nyújtott, valamint több, KKV-k számára általánosan hozzáférhető hitelprogram mögé kötelezően vagy opcionálisan kérhető az AVHGA kezessége. A vis maior típusú programok (pl.: MFB Fagykár Forgóeszköz Hitelprogram) esetén is biztosítja a szervezet a garanciát.

Az Alapítvány a Magyar Nemzeti Bank által meghirdetett Növekedési Hitelprogramban is aktív szerepet vállal. A hitelprogram első ütemében, 2013. június és szeptember között 27 Mrd forintnyi hitelhez vállalt kezességet.

Az alapítvány kezességvállalási tevékenységének eredményeképpen a hazai települések kétharmadán működik olyan agrár- vagy vidéki vállalkozás, amely a szervezet segítségével jutott hitelhez.

Honlap: http://www.avhga.hu

3.3.2. Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány

Budapest Főváros 1993-ban közfeladat ellátása céljából Budapesti Vállalkozásfejlesztési Alapítvány néven non-profit szervezetet, alapítványt hozott létre, hogy ezzel megteremtse a fővárosi vállalkozásfejlesztési program intézményi hátterét. A BVK 1999 óta közhasznú szervezetként működik, s időközben Közalapítványi státuszt kapott.

Tevékenység

A Közalapítvány a 2014-2020-as időszakban is hatékony támogatást kíván nyújtani a kis- és középvállalkozásoknak kétpilléres tevékenységével elsődlegesen a budapesti régióban. Két évtizedes produktív tevékenységével, továbbá az operatív programokkal és a Kormány „Kis-és középvállalkozások stratégiája 2014-2020" programmal összhangban küldetése a sikeres és fenntartható vállalkozások működési környezetének fejlesztése.

A Közalapítvány vállalkozásfejlesztési tevékenysége két pillérre épül: nonprofit finanszírozás és mentorálás. A Közalapítvány a Főváros által alapított intézményként törekszik a stratégiai szerepkör betöltésére szakmai bázisként és kezdeményezőként egyaránt.

Nonprofit finanszírozási tevékenysége keretében célcsoportja a magas kockázatú, kereskedelmi banki módszerekkel nem finanszírozható mikro- és kisvállalkozások, illetve az alacsony profitabilitású, de fejlesztési banki szempontból már felismerhető vállalati projektek. Legfőbb finanszírozó partnerei a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. és az Országos Mikrohitel Alap.

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítványnál jelentkező vállalkozások forráshoz juttatásának eljárása eltér a kereskedelmi bankok által folytatott gyakorlattól. A vállalkozás fejlesztési tervének pontos helyzet- és igényfeltárását követően egy forrásmix ajánlat kerül átadásra a vállalkozó részére, amely a beruházási és forgóeszköz igényre vonatkozóan is kedvezményes lehetőségeket tartalmaz.

A vállalkozásokat támogató szolgáltatásai keretében a forrásbiztosításon kívül a szervezet tanácsadói információkat adnak vállalkozásindításról, illetve a már működő vállalkozások számára finanszírozási- és pályázati tanácsadást nyújtanak, segítenek a megvalósítandó üzleti terv elkészítésében. A szervezet újraépítette kapcsolatait az NGM, a NIH és a HITA vállalkozásfejlesztési szakmai szervezeteivel.

Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása: BVK Smart kompetenciaközpont

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány valamint a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola partnerként vesznek részt abban a Közép-Európai Operatív Programból támogatott projektben, amelynek célja a 35 éven aluli fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása és meglévő vállalkozásaik fejlesztése kompetenciaközpontok létrehozásán keresztül. A

megvalósítás során különös hangsúllyal szerepel az infokommunikációs technológia, a zöld gazdaság és a kreatív ipar területe, ezáltal is fejlesztve a három innovatív ágazat működési környezetét. Az üzleti képességeket és készségeket fejlesztő képzési, mentoring és műhelymunkákon keresztül, kvalifikált tréner csapattal, példamutató magyar vállalkozók bevonásával a mai kor elvárásaihoz igazodó know-how válik elérhetővé. A hazai „okospontok" Közép-Európa hét régiójában működő hálózat részeként elősegítik a kialakuló termékek és szolgáltatok nemzetközi piacra lépését, a hálózatépítést, a regionális versenyképesség megtartását, növelését.

A vállalkozó- és vállalkozásfejlesztő rendezvények és képzések, csoportos és egyéni foglalkozások – konferencia, workshop, tréning, üzlet tervírás, tanácsadás, mentorálás, meet up, vállalkozói klub tevékenységek a budapesti és a szentendrei okospontban, továbbá a Mobil SMART Pont keretében országszerte különböző helyszíneken zajlanak. Létrehozásra került továbbá az ún. Virtuális SMART Pont is, lehetővé téve a web és web 2.0 nyújtotta lehetőségek kihasználását a feltörekvő fiatalok fejlesztésében.

A négyéves projektidőszak 2014. december 31-i lejárta után a Közalapítvány a fenntartás és a fiatal vállalkozók fókuszpontba helyezésének jegyében Smart Pontjait tovább üzemelteti, azok szolgáltatásait bővíti.

Arts and Crafts – művészeti és képzőművészeti vállalkozások fejlesztése

A Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány és 14 nemzetközi partnerszervezet vesz részt az INTERREG IV/C program keretében az INNOCRAFTS program megvalósításában.

A projekt célja a művészeti vállalkozások (kézművesek és iparosok) fejlesztése. Eszköze a regionális és helyi politikai befolyás gyakorlása annak érdekében, hogy a művészeti vállalkozások fejlesztése egységes, európai jó gyakorlatoknak megfelelően megvalósítható legyen.

A projektben végzett tevékenység hozzájárul ahhoz, hogy a jövőben az ágazatban érintett vállalkozások speciális, szakmailag alátámasztott irányok mentén részesüljenek szakpolitikai, valamint fejlődésüket segítő eszközök által nyújtott támogatásokban.

Honlap: http://www.bvk.hu

3.3.3. KA-VOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. és KAVOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ), valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) 2002-ben kezdeményezték a hazai hitelintézeteknél egy olyan konstrukció megvalósítását, melynek eredményeként a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások

egyszerűsített módon olyan kedvezményes kamatozású hitelhez jutnak, melyet bankkártyával is igénybe lehet venni. A kezdeményező érdekképviseleti szervezetek a konstrukciót Széchenyi Kártyának nevezték el. A hitelkonstrukció szakmai irányítására és a koordinációs feladatok ellátására a Kamara és a VOSZ létrehozta a KAVOSZ Pénzügyi Szolgáltatásokat Közvetítő Zrt.-t.

A KAVOSZ Pénzhügyi Szolgáltatások Közvetítő Zrt. fő tevékenységeként ellátja a Széchenyi Kártya Program szakmai irányítását, koordinálja annak működését, ügyfeleket közvetít a Programban résztvevő hitelintézetekhez, kezeli és továbbítja az ügyfelek adatait, valamint előminősítést végez.

A Széchenyi Kártya Konstrukció 2010-ben, a Forgóeszközhitel és a Beruházási hitel bevezetésével bővült Programmá, melynek elemei egymásra épülnek és akár egyidejűleg, egyszerre is felhasználhatóak. 2011-től indult el az **Agrár Széchenyi Kártya**, mely az agrárium igényeire szabott egyedülálló hitelkonstrukció. 2012 májusától pedig a **Széchenyi Támogatást Megelőlegező és az Önerő Kiegészítő Hitelek** is a vállalkozások rendelkezésére állnak, melyek megkönnyítik az uniós pályázatokon való részvételt. A vállalkozások hitelhez jutását a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., illetve Agrár Széchenyi Kártya esetén az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességvállalása segíti, az állam az egyes ügyletekhez kamat- és kezességi díjtámogatást biztosít.

A Széchenyi Kártya Program hiteltermékei immár 11 bankban érhetőek el a hazai KKV szektor számára, a vállalkozások a KAVOSZ, a VOSZ és a Területi Kereskedelmi és Iparkamarák irodáiban nyújthatják be hiteligénylésüket országszerte közel 300 helyen, ami jelentősen megkönnyíti az ügyintézést.

2010-ben megalakult a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt., melynek fő tevékenysége **hitel- és pénzkölcsön nyújtása a kisvállalati ügyfélkör számára**. Alapvető célja, hogy a lehető legtöbb - banki módszerekkel nem, vagy nem megfelelően finanszírozott - hazai vállalkozás hitelhez jutási lehetőségein javítson, kedvezményes, hazai vagy Európai Uniós finanszírozási források biztosításával. Jelenleg az Új Széchenyi Beruházási és Forgóeszközhitel konstrukciókat igényelhetik a vállalkozások a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt.-nél. A társaság 2013 augusztusától indította el a Nemzetgazdasági Minisztérium felkérésére kidolgozott **Útdíj Hitelprogramot**. A rulírozó jellegű - azaz visszafizetés esetén, akár többször is igénybe vehető - hitelkonstrukció már a bevezetést követően igen keresett volt a fuvarozó vállalkozások körében. Az igényelhető hitelkeret összege a vállalkozás által üzemeltett, útdíj fizetésre kötelezett gépjárművenként maximum 1 millió Ft. A konstrukcióhoz az állam 4% kamattámogatást biztosít, így a vállalkozások által fizetendő nettó kamat 1 havi BUBOR+1,5 százalék.

2012 áprilisától a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. által vezetett konzorcium - melynek további tagjai a VOSZ és az MKIK - támogatás közvetítőként vett részt, a „**Vállalati tanácsadási szolgáltatás támogatása mikro-, kis- és középvállalkozások részére”** című programban az Észak-Magyarországi és a Dél-Alföldi régióban. 2013 júliusára mindkét régióban döntés született a teljes rendelkezésre álló keret kiosztásáról, a régiók vállalkozásai által igényelt összeg az Észak-Magyarországi régióban négyszeresével, a Dél-Alföldi régióban ötszörösével haladta meg a kiosztható forrást.

Széchenyi Kártya Program 2013

A Széchenyi Kártya Program (SZKP) keretében magyarországi KKV-k juthatnak kedvezményes feltételrendszerű hitellehetőségekhez, állami kamat- és kezességi díjtámogatás mellett. A Széchenyi Kártya Programban megvalósuló állami szerepvállalás növeli a hitelezett vállalkozások számára a pénzügyi-gazdasági válságból való kilábalás esélyét és jelentősen hozzájárul gazdálkodásuk stabilitásának megteremtéséhez.

A 2013. évben a Széchenyi Kártya Program **hitelkonstrukció**i továbbra is az egyik első számú KKV hiteltermékként aposztrofálhatók. A 2008 óta tartó pénzügyi válság ellenére kedvező eredményeket ért el a Széchenyi Kártya Folyószámlahitel. 2013-ban több mint 22 ezer igénylést regisztráltak az irodák, közel 17 ezer ügylet jött létre, a konstrukció keretén belül kihelyezett hitelek összege megközelíti a 130 Mrd Ft-ot. A Széchenyi Kártya Konstrukció szerepe a vállalkozások likviditásának fenntartásában továbbra is meghatározó, a létrejött hitelügyletek között a mikrovállalkozások aránya 82%.

A 2010 őszén bevezetett **Széchenyi Forgóeszközhitel** iránt is folyamatosan jelentős érdeklődés tapasztalható, 2013-ban 243 ügylet jött létre, összesen 2,74 Mrd forint szerződött hitelösszeggel.

2013. július 18-ától a KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. javaslata alapján a Vidékfejlesztési Minisztérium a korábbi 2%-ról 4%-ra emelte a 2011 őszén bevezetett **Agrár Széchenyi Kártya Konstrukció**hoz nyújtott kamattámogatás mértékét, ennek megfelelően az igénylések száma és a kihelyezett hitelösszeg is jelentősen növekedett az előző időszakhoz képest. 2013-ben több mint 1100 regisztrációra került sor e termék keretében és 491 új hitelügylet realizálódott, összesen 3,125 Mrd forintértékben. Az új szerződéseken felül a korábban megkötött 2 és 3 éves futamidejű szerződések esetén 2013-ban 225 hitel esetében, összesen 1,52 Mrd forint összegű hitelnél pozitívan zárult az éves felülvizsgálat és a korábbi hitelszerződés változatlan paraméterekkel folytatódhatott.

2012-ben kezdődött meg a vállalkozások uniós pályázatokon való részvételét segítő **Széchenyi Önerő Kiegészítő és a Széchenyi Támogatást Megelőlegező hitelek** forgalmazása. A Széchenyi

Kártya Programban - 2002. évi bevezetése óta 2013 végéig - összesen több mint 260 ezer hiteligénylés adtak be a vállalkozások, a létrejött hitelügyletek száma megközelíti a 200 ezret és az ügyfelek részére közel 1260 Mrd forint összegű hitelkeretet nyitottak meg a programban résztvevő hitelintézetek.

Honlap: http://www.kavosz.hu https://www.kavoszvf.hu

3.3.4. Magyar Bankszövetség

A Magyar Bankszövetséget 1989-ben huszonkét kereskedelmi bank és szakosított pénzintézet hozta létre önkéntes alapon, egyesületi formában. A szövetségnek 2013 végén 47 tagja volt.

A szövetség legfontosabb feladata a tagjait (pénzintézetek és kapcsolódó intézmények) érintő szakmai érdekek képviselete, érvényesítése, a szakmai álláspont kialakítása érdekében a bankok szakértőiből álló munkabizottságok létrehozása, továbbá együttműködés a különböző érdekképviseleti szervekkel. A bankrendszeren belüli etikai kérdésekkel az 1996-ban létrehozott etikai bizottság foglalkozik.

A szövetség – tagjai szakmai érdekeinek képviselete érdekében – szakértők bevonásával rendszeresen részt vesz mindazoknak a jogszabályoknak, programoknak a véleményezésében és egyeztetésében, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a bankszektort. Képviseli a konszenzus elvének megfelelően kialakított állásfoglalásokat a jogszabályok előkészítése során. Szorosan együttműködik a Magyar Nemzeti Bankkal, a Gazdasági Versenyhivatallal, több minisztériummal, és más hatóságokkal. Fontos feladatának tekinti, hogy kapcsolatot teremtsen és ápoljon más érdekképviseleti szervezetekkel és kamarákkal, kifejtve a kereskedelmi bankok véleményét az aktuális gazdasági, pénzügyi stb. kérdésekben, s erősítse a Bankszövetség szolgáltató szerepkörét. Számos tekintetben koordináló szerepet tölt be a bankok fejlesztési programjainak végrehajtásában. Elősegíti azoknak az intézményeknek a létrehozását, működését, amelyek a bankrendszer hatékonyságát, stabilitását növelik. Feladatot vállalt a betétbiztosítási, a hitelgarancia-, az adósnyilvántartó, a hitelminősítő intézmények kialakításában. Programot dolgoz ki és koordinál a bankszektor működésének mind a szakmai, mind a szélesebb társadalmi közvéleménnyel történő tárgyilagos megismertetése érdekében. A Magyar Bankszövetség alapító tagja a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó Pénziránytű Alapítványnak. A gazdasági válságot követően a Bankszövetség koordináló szerepet tölt be a válság miatt nehéz helyzetbe került adósokat segítő adósmentő csomagok, intézkedések és a banki önszabályozás kidolgozásában.

A Magyar Bankszövetség keretein belül működő KKV és Hitelgarancia munkacsoportok kifejezett célja a hazai mikro-, kis- és középvállalatok számára elérhető hitel- és garancia programok

folyamatos figyelemmel kísérése, valamint az azok piaci igényekhez történő igazítására való törekvés.

2013 során kiemelt együttműködési feladatot jelentett a Magyar Nemzeti Bank Növekedési Hitelprogramja részleteinek kidolgozásában való részvétel. Ezen túl az alábbi, a KKV-kat kiemelten érintő témakörben nyújtottunk szakmai, illetve technikai segítséget: az EU-EIB finanszírozási programmal kapcsolatos szervezésben, az Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, a Patika Hitelprogram, az Élelmiszer Forgóeszköz Hitelprogram, az EMVA alapból finanszírozott támogatások közvetítésében, valamint a lánctartozásokkal megszüntetésével kapcsolatos kormányzati intézkedésben és a KKV-k fejlesztési stratégiájának kialakításában.

A Magyar Bankszövetség teljes jogú tagja az Európai Bankföderációnak, így a szövetség munkatársai nemcsak a hazai szakmai folyamatokban, hanem EU-szinten az Európai Bankföderáció különféle szakbizottságainak munkájában is részt vesznek. Az EU Bankföderációjától kapott rendszeres szakmai tájékoztatókkal a Szövetség segíti a bankok tevékenységét az uniós feladatokban, folyamatokban.

Honlap: http://www.bankszovetseg.hu

3.3.5. Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB)

A Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt álló Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltasson.

Az Eximbank és a MEHIB küldetése, hogy gazdaságpolitikai ösztönző eszközként – stratégiai partnerségben a hazai hitelintézetekkel az Exportélénkítési Hitelprogram (EHP) keretében – támogassa a vállalkozásokat, elősegítve a munkahelyek megőrzését, a foglalkoztatás növekedését és a magyar exportkapacitások bővülését. Az integrált keretek között működő Bank és Biztosító a feladatát közös szervezetben és megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi.

A Bank és a Biztosító látja el Magyarországon az exporthitel-ügynökségi feladatokat, melyet az OECD és uniós keretek szabályoznak, azzal az alapvető célkitűzéssel, hogy elősegítsék a magyar áruk és szolgáltatások külpiacokon történő értékesítését.

Az EXIM célja, hogy a vállalkozásoknak, a magyar exportőröknek, illetve azok beszállítóinak és vevőinek nyújtott koherens hitelezési, biztosítási és garanciavállalási termékeivel lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát, a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig.

Az EXIM Stratégiájában – igazodva a Magyar Kormány Külgazdasági Stratégiájához – prioritást élvez a hazai kis- és középvállalkozások exportteljesítményének növelése, mely által nagymértékben kíván hozzájárulni a nemzetgazdaság fellendítéséhez. Az Exportélénkítési Hitelprogram (EHP) termékeinek kialakításakor főként a KKV szektor exporttevékenységének finanszírozása volt a szempont.

2013-ban az EXIM által 187 milliárd forint összértékben folyósított hitel – becslés szerint – mintegy 260 milliárd forintnyi exportügylet megvalósulását támogatta.

3.5 TÁBLÁZAT: FOLYÓSÍTOTT HITELEK MEGOSZLÁSA NEMZETGAZDASÁGI ÁGAK ÉS A VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁJA SZERINT

Nemzetgazdasági ág	Mikro (millió Ft)	Kis (millió Ft)	Közepes (millió Ft)	Nagy (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
Feldolgozóipar	309	7,498	57,137	91,453	156,397
Víz, szennyvíz, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	-	-	303	2,025	2,328
Építőipar	1,709	74	2,639	448	4,870
Kereskedelem, gépjárműjavítás	753	3,292	3,697	-	7,742
Szállítás, raktározás	-	-	1,465	-	1,465
Szálláshely szolgáltatás, vendéglátás	-	-	297	2,939	3,236
Információ, kommunikáció	-	-	957	8,907	9,864
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	765	160	-	-	925
Összesen	**3,537**	**11,024**	**66,495**	**105,772**	**186,827**

Forrás: EXIM

Az ez idő alatt megkötött biztosításokat tekintve összességében 166 milliárd forint került fedezetbevételre, ezáltal az EXIM hasonló értékű export megvalósulását segítette elő biztosítói oldalról.

Honlap: http://www.exim.hu

3.3.6. Magyar Fejlesztési Bank

A Magyar Fejlesztési Bank 1991. december 1-jén alapították 100%-os állami tulajdonnal. Jogállását, feladatait és tevékenységi körét a 2001. évi XX. törvény (MFB-törvény), az Alapító Okirat rendelkezései, az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény, illetve az Európai Unió támogatás- és versenypolitikai szabályai határozzák meg.

A Magyar Fejlesztési Bank küldetése, hogy klasszikus fejlesztési bankként a magyarországi beruházások finanszírozásával járuljon hozzá a fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához. Feladata, hogy a magyar gazdaság fejlesztési igényeit alapvetően a pénz- és tőkepiacokról bevont források kedvező feltételű, de piaci alapú kihelyezésével segítse elő. A Bank tevékenységével a beruházások és fejlesztések növelését, a hazai infrastrukturális hiányok felszámolását, a regionális különbségek csökkentését segíti elő. Emellett a magyarországi vállalkozások, elsősorban a kis- és középvállalati szektor hazai és külföldi tevékenységének bővítését, a foglalkoztatás növelését, a gazdaság technológiai, környezetvédelmi, energiahatékonysági fejlesztését ösztönzi.

Az MFB több mint negyven állami tulajdonú cég fölött gyakorol tulajdonosi jogokat. Feladatai kiterjednek az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetek nemzetgazdasági szempontból jelentős fejlesztéseinek, beruházásainak finanszírozására, különös tekintettel az agrárpiac fejlesztésének, a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének, az agrárinnováció elősegítésének, az agrárfoglalkoztatás növelésének, a gazdálkodók integrációs együttműködésének biztosítására. Azon társaságok körét, melyek fölött az MFB tulajdonosi jogokat gyakorolhat, illetve amelyekben résztulajdont szerezhet, az MFB törvény határozza meg.

Az MFB hitelezési tevékenysége a hitelezés módja szerint kereskedelmi bankokon keresztül kihelyezett refinanszírozási, illetve közvetlen folyósítású hitelekre; a hitelek típusa szerint hitelprogramokra, illetve programokon kívüli kihelyezésekre bontható. 2013-ban az új hitelfolyósítások értéke meghaladta a 117 Mrd forintot, a hitelprogramok keretében 47 Mrd forint hitelt (ebből 39 Mrd forintot kereskedelmi bankokon keresztül) folyósított a Bank, míg egyedi hitelekre (kötvényjegyzésre is) az új folyósítások értéke mintegy 70 Mrd forint volt.

A KKV szektor finanszírozása tekintetében releváns, MFB (rész)tulajdonban álló társaságokat az alábbi ábra szemlélteti (zárójelben a tulajdoni hányadok).

Honlap: http://www.mfb.hu

3.6 TÁBLÁZAT: MFB (RÉSZ)TULAJDONBAN ÁLLÓ TÁRSASÁGOK

Pénzügyi csoport	Támogatás-közvetítői csoport
Garantiqa Hitelgarancia Zrt (30,7031% Magyar Állam, 46,8391% MFB) Készfizetőkezesség (garancia) vállalásával katalizátorként működik közre a hazai kis- és középvállalkozások hitelezésében	**MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt.** (100% MFB) Az ÚSZT keretében a vállalkozói szféra és a vállalkozói környezet erősítését célzó Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) közreműködő szervezete, ill. a Közép-magyarországi Operatív Program egyes feladatait is ellátja.
Magyar Követeléskezelő Zrt. (100% MFB) A Társaság pénzügyi vállalkozás, amely saját speciális tevékenységi területén olyan kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokat nyújt (követelésvásárlás, követeléskezelés, faktoring tevékenység, stb.), amelyek közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódnak az MFB Zrt. által kitűzött gazdaságfejlesztési célokhoz.	**Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt.** (100% MFB) 2007 második felében alakult, azzal a céllal, hogy a 2007-2013-as EU-s költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalati szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A pénzügyi programok forrásainak nagy részét az Európai Unió biztosítja.
Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (100% MFB) Az általa kezelt tőkealapok magas növekedési potenciállal rendelkező innovatív kisvállalkozásokat kockázati tőkebefektetésekkel segíti.	
A Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (90,9% Magyar Állam, tulajdonosi joggyakorló az MFB és 2,27% MFB tulajdon) De-minimis összegű tőkebefektetésekkel segíti a kis- és középvállalatok fejlesztését, illetve jogszabályi kijelölés alapján a patika privatizáció végrehajtását.	
Regionális fejlesztési Holding Zrt. (100% Magyar Állam, tulajdonosi joggyakorló az MFB) Saját és közvetített pénzügyi termékekkel (tőkebefektetéssel és fejlesztési hitelek kihelyezésével, rövid- és középlejáratú finanszírozási konstrukciókkal) vállal részt ígéretes projektek indításában, fejlesztések kivitelezésében.	
Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. (71,7% Magyar Állam, tulajdonosi joggyakorló az MFB és 28,3% MFB tulajdon) A társaság tőkebefektetést biztosít határon túli KKV-k számára, fejlesztési céljaik finanszírozására.	

Forrás: MFB

Garantiqa Hitelgarancia Zrt

A Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-t (továbbiakban Garantiqa Zrt.) 1992-ben a Magyar Állam, a Magyar Fejlesztési Bank, a legjelentősebb magyar kereskedelmi bankok, takarékszövetkezetek és néhány vállalkozói érdekképviseleti szövetség alapította abból a célból, hogy készfizető kezesség (garancia) vállalásával katalizátorként működjön közre a hazai kis- és középvállalkozások, valamint a munkavállalói résztulajdonosi program megvalósítására létrejövő szervezetek hitelezése során. A társaság megalakulásának 15. évfordulóján, 2007. december 13-án a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a Magyarországon működő pénzügyi vállalkozások közül elsőként a Garantiqa Zrt.-nek engedélyezte a hitelintézetekkel egyenértékű prudenciális szabályoknak megfelelő működést. Ez azt jelenti, hogy a társaság által alkalmazott irányítási, ellenőrzési, kockázatkezelési, tőkeszükséglet számítási eljárások megfelelnek a hitelintézetekkel szemben támasztott követelményeknek.

A társaság a KKV-szektor fejlődésének elősegítését nemcsak a hitelfelvételekhez kapcsolódó kezességvállalásával szolgálja, hanem bármilyen típusú forrásbevonáshoz vállal kezességet: bankgaranciához, illetve lízing- és faktoring ügyletekhez is. A KKV termékeknél az állami viszontgarancia mértéke 2011-től 85%-ra emelkedett.

A Garantiqa Zrt. kezességvállalása 2013 óta a Magyar Fejlesztési Bank Patika Hitelprogramja keretében kihelyezett hitelekre is igénybe vehető, amelyet a központi költségvetés kiterjesztett viszontgaranciája tett lehetővé.

Az Európai Bizottság 2008. november 12-ei határozatában átláthatónak minősítette a Garantiqa Zrt. által a kezességvállalások támogatástartalma kalkulálására kialakított módszert és engedélyezte, hogy a társaság 2014. június végéig ezt alkalmazza. A határozat alapján a Garantiqa Zrt. az általánosnál nagyobb összegű támogatások (1,5 helyett 2,5 millió EUR összegű garanciák, 200 ezer EUR támogatástartalom/3 év alatt) nyújtásával tudja segíteni a vállalkozások finanszírozáshoz jutását.

A Kormány döntése alapján a 2013. június 15-étől kibocsátott új hitel, bankgarancia, lízing és faktoring szerződésekhez (vagy hitelkiváltásra irányuló módosításokhoz) kapcsolódóan a kis- és középvállalkozások kezességi díjtámogatásban részesülnek. A kezességvállalási díjhoz évente a teljes hitelösszeg legfeljebb 0,75%-át kitevő támogatásra jogosultak a KKV szektor résztvevői. Emellett a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. által 2013. június 17-én a Garantiqa Zrt.-ben végrehajtott tőkeemelésnek köszönhetően az állami viszontgaranciával fedezett kis- és középvállalkozásoknak minősülő ügyfelek ügyletei után felszámításra kerülő kezességvállalási díjak is csökkentek, így biztosítva azt, hogy a tőkeemelés által biztosított gazdasági előnyt a

Garantiqa Zrt. teljesen egészében átadja. A két intézkedés eredménye, hogy a hitelt felvevő kis- és középvállalkozások számára jelentősen olcsóbb szolgáltatás lett.

A Garantiqa Zrt. 2011-ben szerződött az uniós forrásból biztosított Új Széchenyi Viszontgarancia Programok keretében rendelkezésre álló viszontgaranciára. Az MV Zrt. viszontgarancia mértéke 2014. januárjától 100%-ra nőtt, ennek köszönhetően a Garantiqa Zrt. ezen kezességvállalások vonatkozásában további díjcsökkentést vezetett be.

Széles körben elfogadott vélemény, hogy a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatás a közpénzek felhasználásának talán leggazdaságosabb módja. Az államilag támogatott garanciák szerepe még fontosabbá válik, különösen a jelen gazdasági helyzetben, mikor a bankok kockázatviselési hajlandósága a nemzetközi pénzügyi válság miatt csökkent.

Magyarországon 2013-ban a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (az MV Zrt. közvetlen kezességvállalási tevékenysége 2014. januárjától megszűnt), a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. garanciaprogramjai, a Start Tőkegarancia Zrt., és az Unió Garancia Szövetkezet nyújtott garanciákat a KKV-szektornak. A magyar vállalkozások exportügyleteinek elősegítésére finanszírozási, garancia- és kockázatmegosztási termékeket az állami tulajdonban lévő Eximbank Zrt., mint szakosított hitelintézet működtet. A Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. pedig speciális biztosítási módozatot kínál a magyar árut, szolgáltatást exportáló kis- és középvállalkozások részére.

3.7 TÁBLÁZAT: GARANCIA PROGRAMOK SZERZŐDÉSKÖTÉSEI 2012-2013

Megnevezés			2012	2013
Garantiqa Hitelgarancia Zrt.*	Garanciaszerződések száma	db	28956	27623
	Garanciavállalás összege	Mrd Ft	282,2	270,4
	Garantált hitelek összege	Mrd Ft	344,5	333,6

** az adatok az állami viszontgaranciás ügyletkört tartalmazzák*

A Garantiqa Zrt. konstrukciói

A Garantiqa Zrt. szolgáltatása készfizető kezességvállalás az alábbi KKV-finanszírozási forrásokhoz: hitel, bankgarancia, lízing, faktoring. A Garantiqa Zrt. kezességvállalását egyszerűsített bírálati eljárás vagy részletes, egyedi kockázatelemzés eredményeként lehet igénybe venni. A viszonylag kis összegű, standardizált hitelek/bankgaranciák esetében, ahol a kockázatok előre becsülhetők, a készfizető kezességvállalás igénybevételére együttműködési megállapodás keretében kerülhet sor, melynek feltételrendszerét a Garantiqa Zrt. a hitelintézettel közösen alakítja ki. Ilyen garanciatermékek a jelzáloghitelek, a vegyes biztosítékú

hitelek, a kártyatípusú hitelek (pl. Széchenyi Kártya) és egyéb KKV-hiteltermékek igénybevételét segítik. Ebben az esetben a döntési idő 3 munkanap.

A hitelintézetek nem standardizált hitel/bankgarancia ügyleteihez, valamint a lízing- és faktoring szerződéseihez kapcsolódó készfizető kezességvállalást egyedi kérelem benyújtásával lehet igényelni. Ebben az esetben a bírálati idő maximum 15 munkanap, amelynek jelentős mértékű csökkentését tervezi a Garantiqa Zrt. a 2014. évben.

A hitelhez, bankgaranciához, lízing- és faktoring szerződéshez szükséges kezességvállalásra vonatkozó kérelmet a forrást nyújtó pénzügyi intézmény nyújtja be a Garantiqa Zrt.-hez.

A Garantiqa Zrt. üzleti aktivitása, a kezességvállalások főbb jellemzői 2013-ban (a KKV-üzletág adatai)

A Garantiqa Zrt. 2011-2013-ban – állami viszontgaranciával - évente 30 ezer körüli készfizető kezességvállalási szerződést kötött, amelyekben az elmúlt két év során több mint 552 Mrd Ft kezességet vállalt a KKV-k finanszírozási igényeihez.

A vizsgált időszakban a KKV-kat sújtó válság hatására a beváltások volumene magas volt: 2010-ben még meghaladta a 29 Mrd Ft-ot, ezt követően csökkenésnek indult és 2013-ra 20 Mrd Ft-ra mérséklődött a kifizetések volumene. A beváltási okok között az adós vállalkozások piacvesztésére visszavezethető hiteltörlesztési probléma kialakulása volt a jellemző.

A továbbfejlesztett Széchenyi Programban 2013-ban – forgóeszköz- és beruházási hitelekhez – közel 280 szerződésben, mintegy 3,4 Mrd Ft hitelhez 3,0 Mrd Ft értékű kezességet, a Széchenyi Viszontgarancia program keretében – JEREMIE-forrásból – pedig 0,6 Mrd Ft kezességet vállalt a Garantiqa Zrt.

3.8 TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HITELEIHEZ (2011–2013) – ÁLLAMI VISZONTGARANCIÁVAL VÁLLALT KEZESSÉGEK ADATAI

Megnevezés	2011	2012	2013
Garanciaszerződések száma (db)	**30305**	**28956**	**27623**
Ebből:			
Mikro	23483	22575	21277
Kis	6083	5 782	5752
Közép	739	599	594
Garanciavállalás összege, Mrd Ft	**299,9**	**282,2**	**270,4**
Ebből:			
Mikro	145,8	142,2	136,2
Kis	102,8	99,5	98,0
Közép	51,3	40,5	36,2
Garantált hitelek összege, Mrd Ft	**370,6**	**344,5**	**333,6**
Ebből:			
Mikro	166	161,1	155,5
Kis	124,8	119,3	118,9
Közép	79,8	64,1	59,2
Garantált hitelek átlagos összege, millió Ft	**12,2**	**11,9**	**12,1**
Ebből:			
Mikro	7,1	7,1	7,3
Kis	20,5	20,6	20,7
Közép	108,0	107,0	102,3

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

A Garantiqa Zrt. kezességvállalása a Széchenyi Kártyához 2013-ban

Az éven belüli Széchenyi Kártyás szerződések száma 16505, a kezességvállalások összege 110 Mrd Ft volt. A garantált hitelek döntően a max. 10 millió forintos hitelsávokban koncentrálódtak. A Széchenyi Kártya-garancia beváltások összege 2013-ban a korábbi éves szint körüli érték volt (6,4 Mrd Ft). A bukási arány (az éves beváltások az éves új garanciák arányában) 6% körüli szinten alakult a Széchenyi Kártya esetében.

3.9 TÁBLÁZAT: A GARANTIQA ZRT. KEZESSÉGVÁLLALÁSA A SZÉCHENYI KÁRTYÁHOZ (2013)

Széchenyi Kártya összege, millió Ft	Széchenyi Kártya-kezességvállalás 2013	
	Szerződések száma, db	Kezességvállalás összege, Mrd Ft
0,5-5,0	8556	22,9
6,0-10,0	5030	37,1
11,0-15,0	908	10,7
16,0-20,0	606	9,8
21,0-25,0	1405	29,5
Összesen	16505	110,0

Forrás: Garantiqa Hitelgarancia Zrt.

Honlap: http://www.hitelgarancia.hu

Magyar Követeléskezelő Zrt. (MKK)

Az MKK Magyar Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság, mint a kizárólagos állami tulajdonban lévő MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (MFB) leányvállalata a magyar követeléskezelési és kereskedelmi faktoring piac meghatározó szereplője.

Tulajdonosi szerkezetéből adódóan tevékeny szerepet vállal az MFB Stratégiai Csoport – mint a kormányzati gazdaságpolitika megvalósítását szolgáló intézményrendszer – részeként az állami erőforrások ellenőrizhetőbb, átláthatóbb felhasználásában.

Követeléskezelési tevékenység

A főbb tevékenységi körök az alábbiak:

- az MFB-től vásárolt követelések kezelése,
- az MFB-vel kötött közvetítői megállapodás szerinti követelések kezelése, monitoring tevékenység ellátása (KKV, mikro hitelek, egyedi ügyletek),
- a NAV-tól vásárolt adó- és járulékkövetelések kezelése,
- egyéb saját tulajdonú követelések kezelése,
- nemzetközi követelések kezelése,
- workout, pre workout tevékenység.

Az MKK üzleti tevékenységében a saját tulajdonú követeléskezelési profil meghatározó részaránytot képvisel. Az MKK egyre meghatározóbb szerepet vállal az MFB Zrt. portfóliójába tartozó ügyletek és követelések kezelésében. Teszi ezt egyrészt követelések vásárlása keretében, melynek során az agrárkövetelésekeken túl számos nagyberuházáshoz kapcsolódó és kiemelt projekt finanszírozásából eredő követelésállományt vásárol meg az MFB-től. Ezzel párhuzamosan – az egyébként az MKK kezelésében lévő – lejárt, illetve felmondott agrárhitel-követelések vásárlására, illetve az MFB kezdeményezésére mikro- és kisvállalkozói hitel-követelések vásárlására is folyamatosan sor kerül. Az MKK a követelésvásárláson kívül – úgynevezett pre workout tevékenység keretében – számos konkrét ügyben nyújt segítséget az MFB által kihelyezett hitelügyletekkel kapcsolatban. Ennek során az MFB illetékes szakterületeivel együttműködve dolgoz ki az ügyletek további kezelésére vonatkozó stratégiát, tesz megoldási javaslatot, támogatva ezzel az MFB Zrt. érdekeinek érvényesülését, a minél magasabb megtérülést, továbbá az ügyletben érintett gazdasági szereplő lehetőség szerinti hatékony működését, avagy a meglévő vagyon értékének megőrzését.

Az adóhatóság jogszabályi rendelkezés alapján kizárólag az MKK-ra engedményezheti a törvényben megjelölt követeléseit, amely ezáltal a társaság egyik meghatározó tevékenységi körét jelenti. Az állami adóhatóság a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseit az MKK-ra engedményezheti.

Faktoring tevékenység

Az MKK faktoring tevékenysége alatt azt a finanszírozói tevékenységet értjük, amelynek során a szállító az MKK-ra engedményezi a vevőivel szemben fennálló, nem lejárt vagy lejárt, de nem kétes (számla)követeléseit, az MKK pedig megelőlegezi a vevőkkel szembeni követelést. Ez rövid lejáratú – éven belüli – forgóeszköz-finanszírozást jelent a szállító számára, amivel javul likviditási helyzete.

Az MKK faktoring szolgáltatásával kiegészíti az MFB termékpalettáját. Az erősen forráshiányos piaci környezetben e szolgáltatással képes biztosítani a fizetőképesség és likviditás megőrzését az MFB Stratégiai Csoport tagjai számára üzleti kapcsolataik során, de a cégcsoporton túl olyan ügyletekben is finanszírozói szerepet vállal, ahol a követelés állami vagy önkormányzati tulajdonban/fenntartásban lévő cégekkel, cégcsoportokkal szemben áll fenn.

Honlap: http://www.mkkrt.hu

Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. (CKTA Zrt.)

A Magyar Fejlesztési Bank csoporton keresztül működtetett hazai kis- és középvállalkozás finanszírozási programok a Magyar Kormány 2005. májusi határozata alapján egészültek ki egy kockázati tőkealap-programmal is. Az ebben foglalt célkitűzések megvalósítása érdekében a következő évben megkezdte működését a Corvinus Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt., azzal a feladattal, hogy innovatív, induló és korai növekedési szakaszban működő kis- és középvállalkozásokba fektető kockázati tőkealapokat kezeljen. A teljes egészében a Magyar Fejlesztési Bank által biztosított 5 milliárd Ft-os tőkéből működő, általa kezelt Corvinus Első Innovációs Kockázati Tőkealap (CELIN) elsősorban az infokommunikáció, a biotechnológia, a műszergyártás és a megújuló energiaipar területén keresi a befektetési célpontokat. Az egyes vállalkozásokat jellemzően 30-300 millió Ft-tal finanszírozza, amelyért cserébe kisebbségi tulajdonrészeket szerez.

Honlap: http://www.ckta.hu

Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt.

2012-ben az MFB Zrt., mint tulajdonos és tulajdonosi joggyakorló, illetve a Kormány döntése alapján a Társaság újraindította a határon túli tőkebefektetési tevékenységét. A Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. az MFB Stratégiai Csoportjának tagjaként határon túli – elsősorban Kárpát-medencei – befektetésekhez nyújt üzleti alapon, tőkeági finanszírozást jellemzően kis- és középvállalkozások számára. A társaság tőkebefektetési tevékenységének felügyeletét az MFB Zrt. látja el.

Elsősorban fejlesztésre irányuló tőkebefektetései során a Corvinus Zrt. kisebbségi részesedést szerez határon túli vállalatokban, illetve tagi kölcsönt nyújt részükre, piaci lehetőségek és előre meghatározott visszavásárlási feltételek mellett. Tevékenységét az alábbi törvényi jogszabályi környezet szabályozza:

- 2011. évi CXCV törvény (Áht.)
- 2011. évi CXCVI. tv. (Nemzeti vagyontörvény)
- 2007. évi CVI. tv. (Állami vagyontörvény)
- 2001. évi XXV. tv. (MFB törvény)
- 1500/2011 (XII.27.) Kormányrendelet

A Corvinus Zrt. tevékenységének célterülete elsősorban a Kárpát-medence országaira koncentrálódik, kiemelten Szerbia, Románia, Ukrajna, Szlovákia területén, de megfelelően megalapozott projekt esetében egyéb országokba történő befektetés sem kizárt. Befektetést az

Európai Unió által kifejezetten tiltott területeken kívül bármely ágazatba eszközölhet, de prioritást élveznek a Wekerle-tervben definiált alábbi tevékenységek:

- Jármű és gépipar
- Kreatív ipar és ICT
- Turizmus és egészségipar
- Zöldgazdaság
- Élelmiszeripar

A Társaság befektetései az alábbi feltételek mellet valósulnak meg:

- Minimum 50 millió Ft, maximum 300 millió Ft egy ügyletre jutó kockázatvállalás a Corvinus Zrt. részéről, melyet kiegészít a magyarországi befektetési partner saját ereje;
- legalább 30% saját erő bevonása, az Európai Unió követelményeinek megfelelően;
- maximum 50% - 1 szavazat részesedés szerzése;
- üzletileg megalapozott, futamidő alatt megtérülő üzleti terv rendelkezésre állása;
- 5-8 éves futamidő, amelynek végén megvalósulhat az elfogadható fedezetekkel biztosított kivásárlás.

A tőkebefektetési tevékenység folytatása során az MFB csoporton belüli szinergiák kihasználása mellett, a Corvinus Zrt. nagyban támaszkodik a korábban kiépített határon túli kapcsolatrendszerére, a sikeresen folytatott Exim Bank, a HITA és a Kárpát Régió Üzleti Hálózatra, valamint a magyar és a vegyes kamarákkal kialakított partneri viszonyra.

Honlap: http://www.corvinus.hu

Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. (KvfP Zrt.)

A 2001. december 20-án alakult Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. befektetési társaság 4,4 Mrd forint saját tőkével rendelkezik, amelyet 5 „de minimis" alapon nyújtott befektetési programja segítségével, a növekedésre képes kis- és középvállalkozásokba fekteti be. A Társaság célja a vállalkozások megerősítése, innovációs képességük, technológiai fejlődésük elősegítése, hitelképességük és piaci pozíciójuk javítása. A Magyar Állam mellett a társaság részvényese a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., a Budapest Bank Nyrt., a Garantiqa Hitelgarancia Zrt., a MKB Bank Zrt., az OTP Bank Nyrt. és az Erste Bank Hungary Nyrt. A Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zrt. döntően állami forrásokból gazdálkodik.

Honlap: http://www.kvfp.hu

Regionális Fejlesztési Holding Zrt. - Informatikai Kockázati Tőkealap Zrt.

A Regionális Fejlesztési Holding a Magyar Fejlesztési Bank stratégiai csoportjának tagja, 100 %-ban állami tulajdonban lévő pénzügyi szolgáltató és tanácsadó cég.

A társaságot Magyarország Kormánya 2000-ben hozta létre azzal a feladattal, hogy mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá helyi önkormányzatok számára projektszervezési, tanácsadási és forrásszervezési szolgáltatással, valamint kiegészítő fejlesztési források biztosításával járuljon hozzá a gazdaság fejlődéséhez.

Minden régióban önálló, teljes hatáskörrel rendelkező leányvállalattal rendelkezik, ezen túl az összes megyeszékhelyen ügyfélszolgálati irodát működtet. A finanszírozási feladatokat országos hatáskörű cége, a Regionális Fejlesztési Finanszírozó Zrt., továbbá két helyi leányvállalat, az Alföld Faktoring Zrt. és a Régio Finansz Zrt. látja el. A felsorolt pénzügyi vállalkozások főként támogatás megelőlegező és beruházási kölcsönt, fejlesztési hitelt, valamint forgóeszköz hitelt nyújtanak partnereiknek. A Holding a saját termékein és szolgáltatásain kívül közvetíti az ügyfelek felé az MFB csoport termékeit is.

Regionális cégei tőkebefektetés céljából is keresnek fejlődési potenciállal bíró vállalkozásokat, melyek minden esetben kisebbségi tulajdonrészt szereznek és a menedzsment jogok gyakorlásában nem vesznek részt.

Az RFH hazai önkormányzatok és vállalkozások fejlesztéseihez nyújtott hiteleinek állománya eléri a 6,65 milliárd forintot. A cégcsoport 2009-től 2014-ig 660 projekt megvalósításában nyújtott segítséget. Tanácsadási tevékenysége középpontjában az uniós pályázatírás és projektmenedzsment áll, ennek során több mint 53 milliárd forint uniós forrás felhasználásához segítette hozzá partnereit.

A Regionális Fejlesztési Holding Zrt. 2012 őszén indította útjára a hazai KKV-szektor túlélési, megújulási és innovációs képességeit elismerő RFH Ecospinning Díjat, amelyre a várakozásoknál lényegesen több nevezés érkezett. Az díjjal 2013-ban már az önkormányzatok megvalósulásra képes projektötleteit is elismerték.

Honlap: http://www.rfh.hu

Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. (MAG Zrt.)

A MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt.-t a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. alapította azzal a céllal, hogy a gazdaságfejlesztést célzó uniós pályázatok korábbi közreműködő szervezeteinek integrálása után egy hatékony és átlátható szervezet lássa el a vállalkozók felé a támogatásközvetítés feladatát.

A MAG megújult szervezettel és racionalizált folyamatokkal állt 2010-ben az Új Széchenyi Tervhez kapcsolódó feladatok elé. Kiemelt célja a gazdaságfejlesztést szolgáló pályázatok ügyfélbarát és költséghatékony kezelése.

2012-ben a társságba integrálódott a VÁTI Nonprofit Kft. szervezetének és tevékenységének jelenetős része. A MAG Zrt. így jelenleg az európai uniós és a hazai alapokból származó gazdaságfejlesztési források elosztásán kívül kezeli a közigazgatáshoz, államreformokhoz, a regionális gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó pályázatokat is, valamint a hazai források közül a Turisztikai Célelőirányzat, a Kis- és középvállalkozói Célelőirányzat, a Nemzeti Beruházás-ösztönzési Célelőirányzat, a Gazdaságfejlesztési Célelőirányzat, a Kereskedelemfejlesztés, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap pályázatait is.

A MAG a közreműködésével zajló forrásallokációs folyamat szinte minden szakaszában jelen van. A pályázatkezelési alap- és támogató tevékenységek esetében a MAG részt vesz a pályázati kiírások előkészítésében, a döntés-előkészítésben, ellátja a szerződéskezelést, pénzügyi menedzsmentet és monitoring feladatokat. A támogató tevékenységek keretében az ügyfél-kapcsolattartást, a helyszíni ellenőrzést, a szabálytalanság- és követeléskezelést és panaszkezelést is kezeli.

A MAG Zrt. törekszik arra, hogy tevékenységét a piaci szereplőknél megszokott vezetés-szervezési megoldások, az egyértelmű felelősségi viszonyok, az ügyfélközpontú működés, az elkötelezett szakembergárda, a rugalmas kapacitásmenedzsment, az áttekinthető szervezet és belső folyamatok, a magas színvonalú informatikai háttér, valamint a világos belső és külső kommunikáció jellemezze.

A MAG Zrt. egyik sajátossága, hogy működése nem az előre meghatározott éves tervektől függ, hanem a piacok mozgásától, a vállalkozások pillanatnyi helyzetétől, melyhez azonnal alkalmazkodni kell.

3.10 TÁBLÁZAT: GOP FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSA (MRD FT)

	Szerződéssel lekötött	Kifizetések	2007-2013-as keret
1. prioritás Kutatás-fejlesztés és innováció	326,5	201,9	294,1
2. prioritás Vállalkozásfejlesztés	421,2	294,8	390,2
3. prioritás Üzleti környezet fejlesztése	52,3	23,0	66,9
4. prioritás Pénzügyi eszközök	225,0	175,5	215,8
5. prioritás Technikai segítségnyújtás	27,6	20,3	31,4

Forrás: EMIR 2014. májusi állapot
Megjegyzés: az EUR-ban meghatározott keret 2013-as átlagos MNB középárfolyamon (296,9) átszámolva

A MAG Zrt. egy valódi szolgáltató közreműködő szervezetté vált, olyan tényleges szolgáltatásokat nyújtva, mint a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek személyes ellenőrzése, pályázati tanácsadások, fórumok, roadshow-k szervezése. A kor követelményének megfelelve az internetes felületeken valamennyi pénzügyi elszámolási technikát és módszert elérhetővé tett a partnerek számára.

A MAG Zrt. rendszeres ügyféloktatásokat tart ügyfelei számára: a térítésmentes szolgáltatás keretében a pályázatok sikeres kezeléséhez szükséges ismereteket osztja meg a kedvezményezettekkel. Az oktatások célja, hogy a gazdaságfejlesztési pályázatok nyertesei megismerjék a pályázatkezelési folyamatot, átlássák projektjük életútját, és ennek ismeretében zökkenőmentesen és pontosan tudják lebonyolítani pályázati forrással támogatott fejlesztésüket.

A MAG Zrt. számára fontos ügyfeleinek visszajelzése, ezt szolgálja az évente végzett ügyfél-elégedettségi felmérés. A cég operatív munkájával való elégedettséget online kérdőíves kutatásban mérik fel, amely a tájékoztatás, elbírálás, szerződéskötés, kifizetések, monitoring, a megvalósítás ellenőrzése, és a kapcsolattartás - telefonos, online és személyes ügyfélszolgálatok – területeit vizsgálja. Kedvező, hogy a 2013-as felmérés szerint a MAG Zrt. szolgáltatásaival és ügyintézésével való ügyfél-elégedettség fokozatosan nőtt az elmúlt három évben. A legjelentősebb pozitív irányú változás az online és a telefonos ügyfélszolgálat munkájának

megítélése során tapasztalható a 2011-ben mértekhez képest, míg 2012-höz képest a kifizetések és a monitoring elégedettségi indexe nőtt leginkább.

A MAG – együttműködésben többek között a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségével, a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal, illetve az Informatikai Vállalkozások Szövetségével létrehozta az Új Széchenyi Terv Infopont hálózatot. Ennek keretében az ország egész területén több mint 300 Infopont létesült. Az Infopontok mindenekelőtt a hazai mikro-, kis és közepes vállalkozások számára nyújtanak hiteles, naprakész szolgáltatást.

A Kormány 2014 február 28-án döntött a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokkal kapcsolatos koncepcionális kérdésekről.[24] A határozat szerint a 2007-2013-as időszak operatív programok (Gazdaságfejlesztési Operatív Program, Közlekedés Operatív Program, Környezet és Energia Operatív Program, Társadalmi Megújulás Operatív Program, Társadalmi Infstratruktura Operatív Program) pályázatainak kezelésével kapcsolatos feladatokat a minisztériumok látják el a 2014. április 15-től.

Honlap: http://www.magzrt.hu

Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. (MV Zrt.)

Az MV Zrt. 100%-ban állami tulajdonban álló társaság, a Magyar Fejlesztési Bank csoport tagja. 2007 második felében pénzügyi vállalkozásként alakult azzal a céllal, hogy a 2007-2013 közötti költségvetési periódusban a magyarországi mikro-, kis- és középvállalkozói szektor finanszírozási lehetőségeit bővítő pénzügyi programokat alakítson ki és működtessen. A 2007-2013 programozási időszakban az európai uniós támogatások felhasználására forráskezelő szervezetként került kijelölésre.

Alapítása óta az MV Zrt. az alábbi programok végrehajtásában vett részt:

Refinanszírozott hitelprogramok

- Új Széchenyi Hitel Programok (korábban Új Magyarország Mikrohitel Programok és Új Magyarország Kishitel Programok)
- Kombinált Mikrohitel (Mikrovállalkozások fejlesztése tárgyú pályázat) – FELFÜGGESZTVE
- Új Magyarország Kis- és Középvállalkozói Hitelprogram – LEZÁRVA
- Új Magyarország Forgóeszköz Hitelprogram – LEZÁRVA

Kezességvállalási/hitelgarancia programok

[24] A Kormány 1085/2014 (II.28.) Korm. határozata

- Új Széchenyi Hitelgarancia Programok (korábban Portfoliógarancia Programok) - LEZÁRVA
- Új Széchenyi Viszontgarancia Programok

Kockázati tőke programok

- Új Magyarország Kockázati Tőkeprogramok (Közös Alap és Co-investment Alprogram)
- Új Széchenyi Kockázati Tőkeprogramok (Közös Magvető Alap és Közös Növekedési Alap Alprogram)

A mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztését szolgáló programok 2013-ban

Kombinált Mikrohitel: 2013. december 31-én több mint 9300 szerződött ügylet szerepelt az MV Zrt. nyilvántartásában 62,11 Mrd Ft összértékben. 2013. február 8-ával a GOP kiírás a kedvezményezettek számára is felfüggesztésre került, ezáltal mind a GOP, mind a KMOP pályázati kiírás közvetítői és kedvezményezetti szinten egyaránt felfüggesztésre került.

Új Széchenyi Hitel Programok: 2013. év végéig összesen 141 közvetítői szerződés került aláírásra a Programok keretein belül. A szerződött ügyletek összvolumene 2013. IV. negyedév végére megközelítette a 72 Mrd forintot, a támogatott vállalkozások száma pedig 5600 felett volt. A KMOP pályázat esetében a pénzügyi közvetítők számára a részvételi lehetőség 2012. március 15-i hatállyal felfüggesztésre került, új közvetítői pályázat benyújtására ettől az időponttól nincs lehetőség. A pénzügyi közvetítők számára 2012. május 10-én felfüggesztett GOP kiírás 2013. január 15-ével újra megnyílt, mely időponttól új közvetítői pályázatok befogadására van lehetőség.

Új Széchenyi Hitelgarancia Programok (Portfoliógarancia Program): A szerződött ügyletek kumulált állománya 2013. december végén 42,32 Mrd forint volt, amely 1.197 darab ügyletet jelent. Az Új Széchenyi Hitelgarancia Programok 2013. évben három alkalommal kerültek módosításra, 2013. április 15-ével, 2013. június 1-jével, valamint 2013. augusztus 1-jével. 2013. december 21-én kihirdetésre került az Új Széchenyi Hitelgarancia Programok lezárása. Ennek értelmében 2013. december 31-én az Új Széchenyi Terv keretében a közvetítők részére kiírt Új Széchenyi Hitelgarancia Programok pályázati kiírásait a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség lezárta.

Új Széchenyi Viszontgarancia Programok: 2013. év végéig két közvetítő csatlakozott a Programokhoz. A Kombinált Hitel Garancia Program keretén belül 2013. év végéig 28 db viszontgarancia vállalásra került sor 1,26 Mrd forint értékben.

Új Magyarország Kockázati Tőkeprogramok: A Programok keretében 8 tőkealap kezdte meg befektetési tevékenységét 2010 közepén. 2013. december 31-ig 87 céltársasággal 35,54 Mrd forint összértékben kötöttek az alapkezelők befektetési szerződéseket.

Új Széchenyi Kockázat Tőkeprogramok: A Programok keretében 4 Magvető, illetve 6 Növekedési Alap kezdte meg befektetési tevékenységét 2013 első negyedévében. 2013. december 31-ig 20 céltársasággal 3,6 Mrd forint összértékben kötöttek az alapkezelők befektetési szerződéseket. A Programok keretében 2014 első negyedévében újabb 10 Növekedési Alap indulhat el.

3.11 TÁBLÁZAT: 2013. DECEMBER 31-ÉN A KKV-K RÉSZÉRE ELJUTTATOTT FORRÁS A PÉNZÜGYI PROGRAMOK KERETÉBEN

Program	Közvetítői Szerződések száma		Kihelyezés Kedvezményezettek felé 2013.12.31. (JEREMIE+Közvetítői forrás)					
	db		db		Mrd Ft		Összesen	
	GOP	KMOP	GOP	KMOP	GOP	KMOP	db	Mrd Ft
Kombinált Mikrohitel	65	21	7 786	1 519	51,91	10,20	**9 305**	**62,11**
Új Széchenyi Hitel	104	37	4 055	1 549	50,92	21,05	**5 604**	**71,97**
Mikrohitel mögötti kezesség	n/a	n/a	160	14	0,96	0,07	**174**	**1,03**
KKV Hitel	19	--	236	--	9,49	--	**236**	**9,49**
UMFOR	19	16	90	31	4,47	1,12	**121**	**5,59**
Új Széchenyi Hitelgarancia	68	31	821	376	25,70	16,62	**1 197**	**42,32**
Új Széchenyi Viszontgarancia	2	2	19	9	0,58	0,68	**28**	**1,26**
Új Magyarország Kockázati Tőke	7	1	73	14	30,6	4,94*	**87**	**35,54**
Új Széchenyi Kockázati Tőke I **	10	--	20	--	3,6	--	**20**	**3,6**
Új Széchenyi Kockázati Tőke II	8	--	0	--	0	--	**0**	**0**
Új Széchenyi Kockázati Tőke III	2	--	0	--	0	--	**0**	**0**
Összesen	**304**	**108**	**13 260**	**3512**	**178,23**	**54,68**	**16 772**	**232,91**

** Svájci Hozzájárulással együtt*
*** előzetes adatok*
Forrás: MV Zrt.

Az MV Zrt. feladata a támogatások közvetítése során a támogatni kívánt programok kidolgozása és működtetése. A források kihelyezése nyílt pályázati eljárásban kiválasztott pénzügyi közvetítők (hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások, vállalkozásfejlesztési alapítványok, tőkealap-kezelők) bevonásával zajlik. Ennek megfelelően az MV Zrt. nem áll közvetlenül kapcsolatban az általa működtetett programok végső felhasználóival, a visszatérítendő támogatásokat igénylő

vállalkozásokkal, feladatait szerződött, pályáztatás útján kiválasztott pénzügyi közvetítői hálózatán keresztül látja el.

Honlap: http://www.mvzrt.hu

3.3.7. Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ)

A 4/2011-es Kormányrendelet értelmében a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) feladata volt az operatív programok tervezésének, programozásának és megvalósításának koordinációja. Az NFÜ 2013. július 31-ig központi hivatalként funkcionált a fejlesztéspolitikáért felelős miniszter irányítása alatt. 2013. augusztus 1-től vezetését a Miniszterelnökséget vezető államtitkár látta el kormánybiztosként. Az NFÜ 2013. december 31-ével, jogutódlással megszűnt, a jogutód szervezet a Miniszterelnökség. Az Irányító Hatóságok az illetékes szaktárcák, illetve a Miniszterelnökség szervezeti keretei között folytatják tevékenységüket.

Az alábbiakban a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2013. évi működésének legfontosabb jellemzőit és a tárgyévre vonatkozó KKV-támogatási statisztikáit mutatjuk be.

Az operatív programok felhasználásáért felelős valamennyi – alábbi felsorolt – irányító hatóság a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség önálló szervezeti egységeként működött:

- Gazdaságfejlesztési Programok Irányító Hatósága (GFP IH)
- Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága (HEP IH)
- Környezetvédelmi Programok Irányító Hatósága (KEOP IH)
- Közigazgatási Reform Programok Irányító Hatósága (KÖZIG IH)
- Közlekedési Programok Irányító Hatósága (KÖZOP IH)
- Regionális Fejlesztési Programok Irányító Hatósága (RFP IH)

Továbbá a határon átnyúló és transznacionális programok, például az Európai Területi Együttműködési program végrehajtásáért felelős Nemzetközi Együttműködési Programok Irányító Hatósága (NEP IH) is az NFÜ-be integrálódott.

A közreműködő szervezeteket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség intézményi és szakmai felkészültségük szerint előre rögzített, szempontrendszer alapú minősítési rendszer keretében választotta ki. A közreműködő szervezetek feladatai közé tartozik a pályázatok befogadása, a döntés előkészítés, a szerződéskötés és -módosítás, a projektek nyomon követése, a projektek adatainak folyamatos rögzítése az informatikai rendszerben, az ellenőrzés és a szabálytalanságok jelentése, az elszámolások és a kifizetések, illetve az azokhoz kapcsolódó feladatok, a projektzárás, ügyfélszolgálat működtetése, a tájékoztatás, valamint beszámolók készítése az IH-nak.

Az Új Széchenyi Terv operatív programok forrásainak népszerűsítését és a források elosztásának elősegítését 2011 óta segítik a Széchenyi Programirodák. Az irodák ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását, információellátását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Az Irodák feladata, hogy hatékonyan segítsék céljaik megvalósításában a pályázókat és a pályázni szándékozó személyeket, szervezeteket. A Programirodák szakmai, módszertani támogatását az NFÜ látja el.

Az NFÜ folyamatosan fejlesztette ügyfélszolgálati tevékenységét. Az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) keretében az Ügynökséghez kérdéssel forduló ügyfeleket az NFÜ Ügyfélszolgálata egyablakos rendszeren keresztül látta el. Ennek hátterét az ÚSZT rendszerében az átgondolt koordináció mellett a minden résztvevő számára web-en is hozzáférhető és aktualizálható egységes és integrált tájékoztatási rendszer biztosította. Az Ügynökség által működtetett egyablakos ügyfélszolgálat az ÚSZT általános és speciális megkereséseit és már beadott, illetve megvalósítás alatt lévő projektekkel kapcsolatos pályázói megkereséseit kezelte személyesen, telefonon és elektronikus (e-mail és online) úton. A beérkező megkeresések száma éves szinten mintegy 60 000 db volt.

Az NFÜ, az európai uniós támogatások felhasználásának átláthatósága érdekében, és egyúttal a lebonyolítási intézményrendszer munkájának informatikai támogatására az Egységes Monitoring Információs Rendszert (EMIR) működtette. Az EMIR egy olyan adminisztratív és a napi menedzsment munkát is támogató átfogó rendszer, amely nyomon követi a finanszírozott projektek előrehaladását a befogadástól a kifizetésig. Az EMIR a végrehajtó intézmények által feltöltött adatok összegzésével statisztikákat készített az Új Széchenyi Tervre vonatkozóan négy fő kategóriában:

- operatív programok – projekt életút szerinti lekérdezés;
- eljárásrendi szakaszok szerinti;
- projekt helyszíne szerinti lekérdezések;
- 100 millió forint feletti kifizetések;
- eredmények, indikátorok szerinti lekérdezés.

A 2013. évben a kis-és közepes vállalkozások támogatására 8300 db szerződést kötöttek az Irányító Hatóságok az ÚSZT keretében, 317 Mrd Ft értékben. Emellett 256 Mrd Ft került kifizetésre a KKV-k számára az év során, közel 14 ezer db KKV projekt keretében.

Honlap: http://palyazat.gov.hu

3.3.8. Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (MVA)

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítványt 1990-ben non-profit szervezetként hozták létre. Az 1999-től közhasznú alapítványként működő alapítvány célja, hogy elősegítse a mikro-, kis- és közepes méretű magánvállalkozások szakmai, vállalkozói, piaci fejlődését, tőkeerejük növelését, a vállalkozói kultúra fejlődését, valamint új vállalkozások létrejöttét. Az Alapítvány elsődleges ügyfélköre a kezdő-, mikro- és kisvállalkozások. A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány tevékenysége országos hatáskörű, programjait regionális, megyei, esetenként kistérségi orientációval valósítja meg. Kiemelt partnerei – a részben általa alapított – helyi vállalkozásfejlesztési közalapítványok és központok.

Az MVA 2012-2013. évi szakmai tevékenységének fontosabb területei:

Országos Mikrohitel Program

A Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány az Európai Unió Phare Programja és a Magyar Kormány társfinanszírozásával 1992 óta működteti a Mikrohitel Programot. A konstrukció szabályait úgy alakították ki, hogy a hitelbírálat nem a kereskedelmi bankokban, hanem a Helyi Vállalkozói Központokban történik, amelyekkel az MVA külön-külön szerződéses viszonyban áll a program lebonyolítására. A Mikrohitel forrása a Magyar Állam tulajdonát képező visszaforgó típusú Országos Mikrohitel Alap (OMA), amelyet 2000-ben a Gazdasági Minisztérium, az EU Budapesti Delegációja és az MVA közötti szerződés értelmében hoztak létre. Az Alap kezelője a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány. 2005-ben létrejöttek az ún. Helyi Mikrohitel Alapok (HMA). Ez utóbbiak a decentralizált hitelezés erősítésével lehetőséget biztosítanak a térségi sajátosságokat figyelembe vevő konstrukciók és kondíciók alkalmazására. 1992. évi bevezetése óta a mikrohitel feltételrendszere többször módosult. A hitel célja gépek, berendezések, eszközök és más beruházások finanszírozása, a már meglévő üzleti tulajdon vagy bérelt infrastruktúra bővítése és/vagy fejlesztése, illetve a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszközök biztosítása. 2012-ben az MVA 462 szerződéssel 2 258 654 692 Ft, 2013-ban 496 szerződéssel mindösszesen 2 725 491 558 Ft hitelt helyezett ki az Országos Mikrohitel Program keretében.

Képzési programok

Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a Közép-dunántúli Régióban – TÁMOP-2.3.6.A

A projekt célja a 18-35 év közötti, mikrovállalkozást tervező fiatalok segítése vállalkozói készségeik fejlesztésével, a számukra nyújtott vállalkozást támogató tanácsadási szolgáltatásokkal, mentorálással és képzéssel. A projektben való sikeres részvétel a feltétele a később induló TÁMOP-2.3.6. B komponensnek, amelynek keretében 3-6 millió Ft vissza nem

térítendő támogatás pályázható meg. További információk: www.mva.hu/vallalkozasinditas.

Tanácsadási programok

Vállalati Tanácsadás a Közép-Magyarország, Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, és Dél-Dunántúl Régiókban

A Nemzeti Fejlesztési Terv II. Regionális Operatív Programok között meghirdetett pályázati konstrukció célja a régiókban működő mikro-, kis- és középvállalkozások sikeres működéséhez szükséges vállalkozói ismeretek fejlesztése, a vállalkozások irányításához, hatékonyabb működéséhez szükséges tudás széleskörű elérhetőségének javítása, szakma-specifikus tanácsadás igénybevételén keresztül. A projekt első fázisában régiónként kiválasztásra került egy támogatás közvetítő szervezet, amely a második fázisban a KKV-k által igénybe vett tanácsadási szolgáltatást finanszírozza, emellett feladatai: a kapcsolódó adminisztráció ellátása, a program ügyfélszolgálatának működtetése, és általános információnyújtási tevékenység. További információk: www.tanacsadastamogatas.hu

Honlap: http://www.mva.hu

3.3.9. Start Garancia Pénzügyi Szolgáltató Zrt.

A társaság, mint pénzügyi vállalkozás, egyike a négy magyarországi garanciaszervezetnek. A Start Zrt. a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének engedélyével 2006-ban jött létre, részvényesei 51%-ban a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, 49%-ban az MFB Invest Zrt.

A társaság célja, hogy garancia termékeivel elősegítse a hazai kis- és középvállalatok hozzájutását fejlesztési célú tőkéhez, vissza nem térítendő európai uniós támogatásokhoz és kisvállalkozói hitelekhez.

A Start Zrt. tevékenységének pénzügyi alapját a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány kezelésében lévő, 2013. december 31-én 8,3 Mrd forint értékű Start Garancia Alap képezi, melynek terhére a Start Zrt. kezességvállalás formájában különféle garancia termékekkel áll ügyfelei, befektetők, valamint kis- és középvállalatok rendelkezésére. A társaság tevékenységét piaci alapon, megfelelő kockázatelemzés és kockázatkezelés mellett, az ügyfelek által fizetett garanciadíj ellenében végzi.

A Start Garancia Zrt. három garancia termékével elősegíti a kis- és középvállalkozások valamennyi lehetséges finanszírozási forráshoz (tőke, hitel, támogatás) történő hozzájutását.

A Start Zrt. a készpénzes tőkeemeléssel, professzionális magán- vagy pénzügyi befektető által hazai kis- és középvállalkozásban megvalósított befektetéshez befektetési tőkegaranciát (BTG) vállal. A Start garanciája kiterjeszthető a befektető által nyújtott tagi hitelre is.

A Start Zrt. pályázati garanciája (PGR) lehetővé teszi, hogy olyan magyarországi kis- és középvállalkozások is vissza nem térítendő európai uniós támogatáshoz jussanak, amelyek a pályázatot kiíró irányító hatóság által támasztott pályázati biztosítéki követelményt bankgaranciával vagy ingatlan jelzálogjoggal, megfelelő fedezet hiányában, nem tudják teljesíteni. A Start Zrt. ugyanis ingatlan vagy egyéb tárgyi, pénzügyi fedezet nélkül vállal pályázati garanciát KKV ügyfelei megbízásából.

2012-től a Start Zrt. a Nemzetgazdasági Minisztérium által biztosított munkahely-teremtő beruházási támogatások igénybevételéhez is vállal pályázati garanciát (MGR). A támogatás igénybevételéhez a Minisztérium által igényelt pályázati biztosíték a Start Zrt. kezességvállalásával is teljesíthető, melyhez a támogatást elnyert vállalkozásnak nem kell fedezetet biztosítania. A munkahely-teremtő beruházási pályázati garancia kondíciói megegyeznek a pályázati garancia termék feltételeivel.

A társaság az Új Széchenyi Kisvállalkozói Hitelprogram keretében folyósított, legfeljebb 50 millió forint értékű kölcsönökhöz hitelgaranciát (HGR) vállal, legfeljebb a kölcsön tőkeösszegének 50%-áig.

A Start Zrt. termékei:

Befektetési tőkegarancia (BTG)

A Start Zrt. professzionális pénzügyi befektetők számára nyújt tőkegaranciát kis- és középvállalkozásokba történő befektetéseikhez. A garancia a tőkebefektetés meghatározott részének (legfeljebb 80%) megtérítésére vonatkozik, amennyiben a befektetést fogadó társaság felszámolás vagy végelszámolás alá kerül a garancia futamideje alatt.

- Tőkegarancia összege: 25-200 millió forint
- Tőkegarancia mértéke: a befektetés 50-80%-a
- Futamidő: legfeljebb 5 év
- Garanciadíj: Évi 1% és 4% közötti, félévente előre fizetendő garancia díj, melynek alapja a Start Zrt. tőkegaranciájának értéke.
- Hozamrészesedési díj: A befektető által a garancia futamidején belül a befektetés garanciával fedezett részén realizált hozama meghatározott százaléka (legfeljebb 10%) hozamrészesedésként a Start Zrt.-t illeti meg.
- Kedvezményezettek: A tőkegarancia kedvezményezettje lehet minden olyan professzionális pénzügyi befektető – kockázati tőkealap, befektetési társaság vagy magánszemély („üzleti angyal”) – aki/amely Magyarországon bejegyzett, Kft. vagy Zrt. formában működő, könyveit a kettős könyvvitel szabályai szerint vezető KKV-ban, készpénzben teljesített tőkeemelés útján (elsősorban kisebbségi) részesedést szerez.

- Felhasználás: a Start Zrt. a befektetés 50-80%-át megtéríti a befektetőnek, amennyiben a befektetést fogadó vállalkozás a futamidő alatt felszámolás vagy végelszámolás alá kerül. Az igénylés folyamata az ügyfél (azaz a befektető) kezdeményezésére indul.

Pályázati garancia (PGR és MGR)

A pályázati kezességvállalást a Start Zrt. hazai kis- és középvállalkozások számára nyújtja. Amennyiben a pályázó a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeit nem teljesíti és a támogatást vissza kell fizetnie, de nem tud teljesíteni, akkor a támogató a Start Zrt. kezességének beváltásával jut hozzá követeléséhez.

- Kezességvállalás összege: 15-200 millió forint
- Futamidő: legfeljebb 7 év
- Kezességi díj: 100 millió forintig évi 2,5%, a 100 millió forint feletti értékre évi 3,0%
- Szerződésmódosítási díj: 30.000 forint
- Kedvezményezettek: vissza nem térítendő EU-s és hazai forrásból finanszírozott munkahely-teremtő beruházási támogatást elnyert, társasági formában működő hazai kis- és középvállalkozások.
- Felhasználás: amennyiben a vállalkozásnak vissza kell fizetnie a támogatást, a támogatást folyósító szervezet a Start Zrt.-vel szemben is érvényesítheti követelését.

A Start Zrt. www.startgarancia.hu honlapján teszi közzé, hogy mely pályázatokhoz kapcsolódóan vállal pályázati kezességet. A vállalkozások pályázati garanciára vonatkozó igénylésüket a Start Zrt. honlapjáról letölthető adatlapon, az abban felsorolt mellékletekkel együtt, nyújthatják be a társasághoz.

Hitelgarancia (HGR)

A társaság hitelgaranciát kizárólag olyan pénzügyi intézmények által folyósított kölcsönökre vállal, amelyekkel együttműködési keretmegállapodást köt. A Start Zrt. hitelgaranciája kizárólag az Új Széchenyi Hitel Program keretében folyósított hitelekre igényelhető.

- Kezességvállalás összege: 2,5-25 millió forint
- Futamidő: legfeljebb 10 év
- Kezességi díj: egyszeri, a kölcsön tőkeösszegének 2,5%-a (50% garancia arány és öt évnél hosszabb futamidő esetén)
- Kedvezményezettek: az Új Széchenyi Hitel Program keretében kis- és középvállalkozásoknak kölcsönt folyósító pénzügyi vállalkozások, melyekkel a Start Zrt. előzetesen együttműködési keretmegállapodást köt.
- Felhasználás: amennyiben a kölcsönt nyújtó kedvezményezett a kölcsönszerződést felmondja és követelését lejárttá teszi, jogosult a Start Zrt. kezességét beváltani, mellyel

követelésének garantált részéhez az adóssal szembeni behajtási eljárást megelőzően hozzájut.

A Start Zrt. üzleti aktivitása 2013-ban

3.12 TÁBLÁZAT: A START GARANCIA ZRT. 2013 VÉGI SZERZŐDÉSÁLLOMÁNYA GARANCIA TERMÉKENKÉNT

2013		
	db	Millió forint
Pályázati garancia (PGR/MGR)	198	10 260,7
Befektetési tőkegarancia (BTG)	7	535,4
Hitelgarancia (HGR)	134	1 834,9
Összesen	339	13 631,0

Forrás: Start Zrt.

3.13 TÁBLÁZAT: A START GARANCIA ZRT. 2013 ÉV VÉGI SZERZŐDÉSÁLLOMÁNYA VÁLLALKOZÁSI MÉRETKATEGÓRIA SZERINT

	Mikrovállalkozás		Kisvállalkozás		Középvállalkozás		Összesen	
	db	Millió forint	db	Millió forint	db	Millió forint	db	Millió forint
2013	154	4 046	128	5 826	57	3 759	339	13 631

Forrás: Start Zrt.

Honlap: http://www.startgarancia.hu

3.3.10. Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft.

A Széchenyi Programirodák rendszerét az Új Széchenyi Tervben (ÚSZT) meghirdetett pályázóközpontúság, minőség és hatékonyság elveinek megvalósulása érdekében került létrehozásra. Az Irodák – elsősorban térítésmentes tanácsadás útján – ellátják a pályázók és kedvezményezettek helyben történő támogatását a fejlesztési források felhasználásának elősegítése érdekében. Az Irodák fejlesztési tanácsadói 2011. óta országszerte csaknem 66 000 esetben nyújtottak személyesen tájékoztatást. Ezen időszak alatt csaknem 75 000 esetben végeztek személyes tanácsadást, melyből közel 24 000 esetben a nyertes projektek gazdái számára biztosítottak személyes konzultációs lehetőséget a projektek megvalósításával kapcsolatban felmerülő gyakorlati problémák megoldására, illetve nyújtottak segítséget a projektek lebonyolításához szükséges előrehaladási jelentések és elszámolások elkészítéséhez, azok operatív programirányító hatóságokhoz időben történő benyújtásához. A személyes

megkereséseken túl 1142 fórumon közel 26 000 ügyfelet sikerült elérni, és naprakész pályázati információt biztosítani számukra az ÚSZT keretein belül megjelent pályázati lehetőségekről.

A fejlesztési tanácsadók a 2011-2013-as időszakban közel 45 000 ügyfelet értek el, ezek 60%-át KKV ügyfelek alkották. A Társaság szoros együttműködésben az intézményrendszer szereplőivel (Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft, MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ, Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft, Regionális Fejlesztési Ügynökségek), a vállalkozói érdekképviseleti szervekkel (kamarák) és egyéb intézményekkel (megyei önkormányzatok, kormányhivatalok) látja el feladatát. A 2011. év vége óta a programirodák részei az ÚSZT Infópont Hálózatnak, melynek célja a vállalkozói szektor számára minél szélesebb körű és elérhető tájékoztatás biztosítása az Új Széchenyi Terv gazdaságfejlesztést szolgáló lehetőségeiről.

A Kormány 1034/2013. (II. 1.) Korm. határozatában az Európai Unió 2014–2020 közötti költségvetési időszakára való sikeres felkészülés érdekében, az európai területi együttműködési programok tekintetében felhívta a Széchenyi Programirodát a határon átnyúló programok, és az INTERACT Program nemzetközi tervezési munkacsoportjában való részvételre, valamint az elkészült operatív programok Kormány elé történő beterjesztésére, valamint ellátta a Miniszterelnökség és a Széchenyi Programiroda között létrejött támogatási szerződésben meghatározott közfeladatokat.

A kormányhatározat alapján a Széchenyi Programiroda ellátta a határon átnyúló programok intézményi kiépítésének tárgyalásai során a magyar álláspont kidolgozásának koordinációját és annak képviseletét a szomszédos országok releváns hatóságaival folytatott tárgyalásokon, valamint részvételt biztosított a programozó üléseken, beleértve azok levezetését is. Az intézményrendszeri felkészülés érdekében elvégezte a szükséges technikai és jogi környezet kidolgozását és az azokhoz szükséges feltételek megteremtését.

Ennek megfelelően a Széchenyi Programiroda ellátta a kormányzati fejlesztéspolitikai célok képviseletét az Európai Területi Együttműködés célkitűzés alá eső (határmenti, transznacionális, interregionális) programok Monitoring/Irányító Bizottságainak munkájában a 2007-2013-as, illetve tervezésében a 2014-2020-as programozási időszakra nézve. Ebben a tekintetben mintegy 20 tervezési munkacsoport megszervezésében és levezetésében vett részt. Továbbá hatáskörében ellátta a hazai fejlesztéspolitikai célok képviseletét a Svájci-Magyar Együttműködési Program különböző prioritási területeinek Értékelő Bizottságaiban, valamint Kisprojekt Elfogadó Bizottságában; az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok programozó munkacsoportjában és az Együttműködési Bizottsági ülésein; valamint az Ikerintézményi Program célkitűzéseinek megvalósítása során.

A fenti feladatok elvégzéséhez a Széchenyi Programiroda keretein belül létrehozásra került az Európai Területi Együttműködési Programelőkészítő Projektszervezet, amely 2013. május 1-én kezdte meg működését.

Nemzeti projektek működtetése

2011. évi CLXXXVIII. törvényben a XVII. Nemzeti fejlesztési Minisztérium fejezet 20. fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 33. Hazai fejlesztési programok alcím 4. Területfejlesztési célelőirányzat jogcímcsoport terhére három nemzeti programokkal foglalkozó programirodák- a Tisza-tó Programiroda, Tokaj-Hegyalja Programiroda, Ős-Dráva Programiroda – felállítására és működtetésére került sor.

Honlap: http://www.szpi.hu

3.3.11. UNIO Garancia Szövetkezet

A garanciaszövetkezeti rendszert a KÉSZ Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetséghez tartozó négy munkaadói vállalkozói érdekképviselet a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen hozta létre 1999/2000-ben. A regionálisan létrehozott garanciaszövetkezetek alapvető célja a hazai KKV-k hitelfelvételének elősegítése oly módon, hogy a garanciaszövetkezet tagjai a közös vagyonnal egymásért vállalnak felelősséget. A hét garanciaszövetkezet közül 2006-ban öt területi garanciaszövetkezet létrehozta az egységes eljárási rendszerrel működő UNIO Garanciaszövetkezetet. A garanciaszövetkezet működtetését 2006-tól az OKISZ Magyar Iparszövetség, és a KISOSZ Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége biztosította. A garanciaszövetkezet most már egységes rendszerben, belső szabályzatának és működési rendjének kialakítását követően fogadta a szövetkezetbe belépni kívánó tagok tagfelvételi kérelmét, majd azok elbírálása után biztosította a különböző vállalkozói konstrukciókhoz a fedezetek kiadását. A garanciaszövetkezet tevékenysége különösen olyan területeken fejlődött, ahol a hagyományos, banki ügyintézésen alapuló garanciarendszer nem tudott hatékonyan működni. A fejlesztési és kereskedelmi hitelek helyett önálló területeken biztosított fedezetet a vállalkozásoknak.

Kiemelt tevékenységi területei:

- Az EU Strukturális és Szociális Alapjaiból a vállalkozások részére nyújtott támogatások mögötti kezességvállalás a jogszabályi előírásoknak megfelelő értékhatártól és mértékben;
- A Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott hazai munkahelyteremtő és munkahelymegőrző pályázatok mögötti kezességvállalás;

- A MIFIN Zrt. és a vállalkozásfejlesztési alapítványok mikrohitelei mögötti részbeni kezességvállalás;
- A postai szolgáltatások liberalizálását követő vállalkozói formában üzemeltetett postahivatalok mögötti fedezet igazolás;
- Eseti döntéssel hozott ügyekben közbeszerzési biztosítékok, tartós bérleti szerződések során a bérlő által a bérbeadó részére adott biztosítékok kiváltása garanciaszövetkezeti kötelezettségvállalással;
- Vállalkozók által felvett hitelek mögött közvetlen hitelgarancia nyújtása az együttműködő hitelintézetekkel, vagy támogatásközvetítőkkel szembeni kezességvállalással.

Az UNIO Garanciaszövetkezet az elmúlt években több mint 13,5 milliárd forint hazai mikro-, kis- és középvállalkozói fejlesztés vagy támogatás mögött vállalt kezességet.

Honlap: http://www.uniogsz.hu

3.4. Kamarák, érdekképviseletek

3.4.1. Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEOSZ-COOP Szövetség)

Az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége 1990-ben alakult a SZÖVOSZ jogutódjaként. Országos társadalmi, gazdasági, szakmai, vállalkozói, munkaadói, érdekképviseleti szervezet. Az egyesületi formában működő ÁFEOSZ-COOP Szövetség célja a kizárólagosan magyar tulajdonban álló szövetkezeti alapú kereskedelmi lánchoz, a Coop-csoporthoz tartozó több mint 1000 vállalkozás (köztük szövetkezetek, gazdasági társaságok és egyéni vállalkozók) érdekképviselete, gazdasági tevékenységük segítése, továbbá a *nemzetközi kapcsolatok ápolása.*

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetséghez tartozó vállalkozások, szinte kivétel nélkül a KKV körbe tartoznak. Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség az egyesülési törvény és a szövetkezeti törvény alapján, mint országos érdekképviseleti szövetség, egyesületként alakult meg, alapítói közvetlenül az egyes ÁFÉSZ-ek, gazdasági társaságok. Alapszabálya tartalmazza azokat a feladatokat, amelyeket az alapítók határoztak meg számára. Társadalmi elismertsége, tagságának országos lefedettsége alapján tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak (NGTT), valamint résztvevője a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának (VKF). Ez utóbbi fórumban a munkavállalók és a Kormány képviselőivel rendszeres egyeztetésen vesz részt gazdaságpolitikai gazdaságszabályozási kérdésekben, különös tekintettel a munka világának területére.

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség legfőbb testülete az Országos Tanács, amelyben valamennyi tagszervezet képviselteti magát. Az operatív irányítást a megyénként delegált Elnökség végzi. Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség részt vesz a KKV-kat érintő pályázatok kidolgozásában, programokban, ezen belül segíti tagszervezeteit különböző módszertani javaslatokkal, szaktanácsadással annak érdekében, hogy eredményesen pályázzanak a technikai-műszaki fejlesztések, az informatika kialakításához támogatásokra. Kiemelt szerepet vállal a tagszervezetek együttműködését, együttes piaci fellépését szolgáló szervezetek (nagykereskedelmi beszerző társaságok, COOP franchise) kialakításában, vezetői és szakértői részére tartott képzések szervezésében. Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség Kecskeméten Kereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskolát tart fenn, amely egyúttal a COOP Csoport kereskedelmi szakember utánpótlását hivatott biztosítani. A dél-alföldi régióban a koordinációs feladatot látja el a KKV-k irányában a jogsegélyszolgálat területén, amely magában foglalja a munkavállalók és a munkaadók számára munkajogi, polgárjogi, gazdálkodási szabályok alkalmazásához történő segítségnyújtást.

Honlap: http://www.afeosz.hu

3.4.2. Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK)

A területi kereskedelmi és iparkamarák szerteágazó, mégis nagyon hasonló tevékenysége a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara példáján kerül bemutatásra.

Magyarország Budapest-centrikussága a gazdasági életben különösen jelentős. Jellemző a vállalkozások fővárosban megvalósuló koncentrációja, ennek következtében a magyar kamarai rendszerben kiemelt helyet foglal el a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. Nem csak elhelyezkedése miatt kiemelkedő ez az intézmény, csaknem 4 000 tagvállalatával Magyarország legnagyobb taglétszámú önkéntes gazdasági önkormányzata is egyben, melynek gazdasági életben betöltött súlyát tükrözi a 2011. évi kamarai törvényváltozás 2012. évi hatályba lépése után regisztrált közel 200.000 vállalkozás is.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának legfőbb feladata a gazdaságfejlesztés és az általános gazdasági érdekképviselet. Kötelezettségei között jelentős mértékűek az állam által átadott közfeladatok, melyek közül jelenleg kiemelt helyet foglal el a kamara **szakképzéssel kapcsolatos feladat**ai. A feladatok másik nagy csoportja az üzleti forgalom biztonságának megteremtésére vonatkozik, melynek keretében **származási igazolásokat állít ki**, **kereskedelmi szokványgyűjtemények**et állít össze, etikai kódexet dolgoz ki és **békéltető testületet működtet**.

A kamara érdekérvényesítéssel kapcsolatos feladatainak ellátásához elengedhetetlen a partnerkapcsolatok minőségi ápolása, amely kiterjed az érdekképviseleti szervezetekre, a gazdaság fejlesztését szolgáló intézményekre, önkormányzatokra, minisztériumokra, ha-

tóságokra, területi és külföldi kamarákra, valamint nemzetközi szervezetekre egyaránt. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara érdekérvényesítő tevékenysége kétirányú: a tagok érdekei szerint jár el a közigazgatással való együttműködés során, emellett saját tagjai között is végez érdekegyeztetést. A kamara a kormánnyal és helyi önkormányzatokkal való kapcsolattartás során javaslatokat, véleményeket, elemzéseket dolgoz ki, tájékoztatást ad, információt nyújt.

A 2012. január 1-től életbelépő kamarai törvénymódosítás – a vállalkozások szempontjából – jelentős változásokat hozott. Az új rendelkezések alapján a gazdálkodó szervezetek kötelesek kamarai nyilvántartásba vételüket kezdeményezni, illetőleg a kamarai közfeladatok ellátásához évente 5 000 Ft kamarai hozzájárulást fizetni. Ezzel egyidejűleg a kamarák – törvényi kötelezettségüknek eleget téve – többféle **térítésmentes szolgáltatás**t indítottak el. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara létrehozta Gazdaságpolitikai- és Szolgáltató Irodáját, melynek keretei közt ellátja a törvény által előírt tanácsadási szolgáltatásokat. Az iroda ingyenes tanácsadást nyújt a vállalkozások részére adó és számviteli, jogi, pályázati, külkereskedelmi és innovációs kérdésekben. Szolgáltatásfejlesztésünk során, törekszünk az elektronikusan elérhető szolgáltatások bevezetésére, melynek keretében a vállalkozások partnerminősítő-, partnerkereső- és bankválasztó rendszert érhetnek hamarosan el.

A kamara a lokális piaci együttműködés megteremtésével segíti a kis- és középvállalkozások gazdaságos működését, ezáltal pozitív hatást gyakorolva a helyi gazdasági élet alakulására, nemzetközi kapcsolataival pedig lehetőséget biztosít a vállalkozásoknak a kitörésre, a nemzetközi színtéren való megjelenésre, külföldi üzleti kapcsolatok kialakítására.

Honlap: http://www.bkik.hu

3.4.3. Élelmiszervállalkozók Versenyképességéért Egyesület

Az Élelmiszervállalkozók Versenyképességéért Egyesület (ÉVE) célja a magyarországi élelmiszeripar természetes személy, mikro, kis-, középvállalkozás szereplői (a továbbiakban együtt: élelmiszervállalkozók) piacra jutásának és versenyképességének növelése partnerségen és párbeszéden alapuló hatékony szakmai, gazdasági érdekképviseleti, továbbá kulturális és hagyományőrző, valamint ismeretterjesztő és oktatási tevékenység által. A célkitűzés elérése érdekében az ÉVE különösen az alábbi feladatokat látja el:

- Az ÉVE a partnerség és a párbeszéd elve alapján részt vesz az élelmiszervállalkozókat érintő jogszabálytervezetek és az azok megalapozását szolgáló szabályozási koncepciók társadalmi egyeztetésében.

- Az ÉVE a párbeszéd elve alapján együttműködés kialakítására törekszik az élelmiszerlánc hatósági felügyeletét ellátó hatóságokkal.
- Az ÉVE a partnerség és a párbeszéd elve alapján, az eredményes működés érdekében szoros együttműködést alakít ki a kereskedelmi és iparkamarákkal, az agrárkamarával, valamint a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezetekkel.
- Az ÉVE a partnerség elve alapján szoros együttműködésre törekszik az élelmiszeripar szereplőit tömörítő azon érdekképviseleti szervezetekkel, amelyek az élelmiszer-vállalkozások gazdasági és szakmai érdekeinek hatékony képviselete és érvényesítése érdekében készek a kölcsönös együttműködésre.
- Az ÉVE tanácsadást biztosít élelmiszerjogi, fogyasztóvédelmi és versenyjogi (tisztességtelen kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatos) kérdések felmerülése esetén.
- Az ÉVE a tag kérésére intézkedik minisztériumi, hatósági iránymutatások beszerzéséről.

Az ÉVE a 2013. márciusi megalakítását követően – egyebek mellett – részt vett az élelmiszervállalkozókat, illetve a KKV-kat érintő jogszabálytervezetek és az azok megalapozását szolgáló szabályozási koncepciók egyeztetésében. Az Egyesület meghívást kapott a VM Élelmiszer-feldolgozási Főosztálya élelmiszer-jelölési munkacsoportjába, amelynek feladata, hogy az Európai Uniós élelmiszerek jelölésével kapcsolatos rendeletek, illetve az ezek végrehajtásához szükséges nemzeti jogszabályok megalkotásához az élelmiszerlánc szereplőinek véleményét folyamatosan egyeztesse.

Az ÉVE 2013-ban Országos Sajtószolgálati Szerződést kötött a Magyar Távirati Irodával, illetve együttműködést kezdett a Magyarok a Piacon Klub Egyesülettel.

Honlap: -

3.4.4. Felelős Családi Vállalkozásokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H)

A Felelős Családi Vállalatokért Magyarországon Közhasznú Egyesületet (FBN-H) 2009 novemberében sikeres hazai vállalkozó családok alapították.

Küldetése

A hosszú távon felelős hazai családi vállalatok gazdasági és társadalmi értékteremtésének támogatása. Középpontjában a tulajdonos családok generációi közötti és azokon belüli együttműködésének fejlesztése áll családi, tulajdonosi és menedzsment ügyekben. A támogatás képzési-kutatási, érték- és érdekképviseleti, nemzetközi és regionális együttműködési területeken valósul meg.

Célja a felelős családi vállalkozások és vállalatok létrehozásának és működtetésének elősegítése annak érdekében, hogy az általuk felhalmozott materiális és immateriális értékek hosszútávon hozzájáruljanak a családok, a vállalkozások és a nemzeti kultúra fejlődéséhez, valamint a felhalmozott megtakarítások Magyarországon maradjanak működő tőke formájában. A felelős családi vállalkozások létrehozásához és működtetéséhez az Egyesület szakmai, integrációs, képzési, kutatási támogatást nyújt, valamint elősegíti a felelős családi vállalkozások együttműködését, tapasztalatcseréjét és érdekérvényesítését. Az Egyesület olyan felelős családi vállalkozásokat támogat, segít és integrál, amelyek célja a társadalmi szerepvállalás, a munkahelyek létesítése és fenntartása, a szociális integráció elősegítése, a családi vállalkozási modell meghonosítása, fenntartása és fejlesztése a jövő nemzedékek számára. Az Egyesület közvetíti a más országokban kialakult tapasztalatokat és tudást Magyarország irányába, valamint részt vesz a The Family Business Network és hasonló egyesületek nemzetközi szervezeteiben.

Mi számít családi vállalkozásnak, vállalatnak?

Az Európai Unió 2009-ben a világszerte használatos 90 féle megfogalmazásból a következőt választotta: méretüktől függetlenül családi vállalkozásnak minősülnek azon gazdasági társaságok, amelyek irányításában a tulajdonos mellett legalább még egy családtag részt vesz, valamint a család tulajdoni hányada meghatározó szerepet biztosít a családnak a tulajdonosi döntésekben (nyílt részvénytársaság estén minimum 25+%; zárt részvénytársaság esetén minimum 50+%).

Milyen definíciót használ az FBN-H Magyarországon?

Tekintettel arra, hogy a kelet-közép-európai gazdasági fejlődés jelentősen eltér a nyugat-európaitól más szempontok figyelembe vétele is indokolt a családi vállalkozások meghatározásakor.

- *Családi Vállalatok:* 50+ főt foglalkoztató évi legalább 1 milliárd Forint hozzáadott érték típusú (árbevétel–ELÁBÉ) forgalmat generáló vállalatok, amelyek tulajdonosi köre meghatározóan egy családból kerül ki és cégvezetésben a tulajdonoson kívül legalább egy családtag részt vesz.
- *Családi Vállalkozások:* 15-49 főt foglalkoztató évi 300-999 millió Forint hozzáadott érték típusú (árbevétel–ELÁBÉ) forgalmat generáló vállalkozások, amelyek tulajdonosi köre meghatározóan egy családból kerül ki és a cég vezetésben a tulajdonoson kívül legalább egy családtag részt vesz.

A szervezeten belül működő szakmai Fórumok

Szakpolitikai Fórum

A Szakpolitikai fórum híd az FBN-H és a törvényhozás, valamint a kormányzat között. A Fórum feladatául tűzte ki, hogy szervezi és képviseli az Egyesületet abban a törekvésében, hogy Magyarországon és a környező országok alkotta régióban megteremtse a kedvező jogszabályi és gazdasági környezetet ahhoz, hogy a Családi Vállalkozások zökkenőmentesen túljussanak a hamarosan bekövetkező generációváltáson, elfoglalhassák méltó helyüket a támogatandó, generációkon átívelő hosszú távú befektetések között, hogy a hazai gyökerű családi vállalkozások külföldön is sikeresek lehessenek.

Vagyontervezés Fórum

A Fórum célja, hogy a tagok számára releváns, a vagyonnal kapcsolatos jogi, strukturális, pénzügyi és befektetési problémákat tudatosítsa, a tudásbázist tömör formában átadja. Módszerünk a hazai és a nemzetközi „legjobb gyakorlat"-ot mutatja be, úgy, hogy elősegíti a tagok közötti az információ és tapasztalatátadást. A Fórum nem kíván foglalkozni termékek és szolgáltatások direkt bemutatásával. A Fórum elsődleges munkamódszere a fenti témákhoz kapcsolódó hazai és külföldi konkrét valós esetek témák szerinti sorozatokban történő bemutatása és megvitatása kéthavonta.

NextGen Fórum

A NxG fórum célja, hogy támogassa az utódlás – öröklés kérdéseinek felelős, célszerű, hatékony átgondolását, tapasztalatcseréit a következő generáció tagjai között.

Mindemellett az Egyesület keretei között Női és PR Fórumok is működnek. További információk: www.fbn-h.hu.

Honlap: http://www.fbn-h.hu

3.4.5. Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége (FIVOSZ)

A FIVOSZ immár több mint 6 éve képviseli, támogatja és fogja össze sikeresen a magyar fiatal vállalkozók közösségét. A szövetség egyik alapvető célkitűzése, hogy segítse a következő vállalkozói generációt és megteremtse azt a vállalkozói réteget, amely a KKV szektort megerősítve hozzájárul egy sikeres nemzeti gazdaság megteremtéséhez. A szervezet közhasznú tevékenységként aktívan vesz részt a jelenlegi és majdani fiatal vállalkozói generáció képzésében, fejlesztésében, szemléletmódjának alakításában országos szinten eddig több mint 20000 fiatalt elérve.

A szövetség aktívan részt vesz a magyar vállalkozók és fiatalok helyzetéről való szakpolitikai diskurzusban szakvéleményekkel és szakmai anyagokkal segítve a kormányzati és törvényhozói szervek munkáját.

Magyar nagyvállalatok partnerségével kialakított széles körű szolgáltatásprofilja egyaránt támogatja a vállalkozást indító és már működtető magyar fiatalokat is.

A FIVOSZ minden évben megrendezi a hazai gazdasági utánpótlás-nevelés kulcseseményének számító Fiatal Vállalkozók Hetét a Global Entrepreneurship Week keretében, amely során országszerte fiatalok ezrei számára közvetíti a vállalkozói szemléletet és tudást, hidat képezve a generációk között. Emellett évente csaknem kétszáz rendezvény segítségével juttatja el a fiatalokhoz a legújabb magyar és nemzetközi trendeket, szemléleteket és technológiákat.

A FIVOSZ aktívan vesz részt és vezető szerepet játszik a fiatal vállalkozókat összefogó nagy európai uniós és globális szervezetek szakpolitikai és érdekképviseleti működésében a Young Entrepreneurs of the European Union (JEUNE), a European Confederation of Young Entrepreneurs (YES), a Global Entrepreneurship Week (GEW), G20 Young Entrepreneurs' Alliance (G20YEA) tagjaként.

A FIVOSZ 2013-ban a legrangosabb nemzetközi konferenciákon képviselte Magyarországot és a fiatal magyar vállalkozói közösséget, így jelen volt a Vállalkozói Világcsúcson (Global Entrepreneurship Summit, GES, Kuala Lumpur), a nemzetközi KKV konferencián (SME Assembly, Vilnius), a G20 országok fiatal vállalkozói csúcstalálkozóján (G20YEA Summit, Moszkva), a World Economic Forum Global Shapers Community által szervezett európai uniós konferencián (Shape Europe Madrid) és a Bled Strategic Forum-on is.

A FIVOSZ folyamatosan építi a magyar fiatalok nemzetközi sikerességét célzó partneri viszonyait. Ennek keretében 2013-ban a FIVOSZ a Török Fiatal Üzletemberek Szervezetével (TÜGIAD) kötött együttműködési megállapodást a két ország fiatal vállalkozói közti üzleti kapcsolatok elősegítésére. A Szövetség segített ifjúsági vállalkozásfejlesztési szervezetek alapításában és hatékonyabbá tételében többek között Horvátországban, Azerbajdzsánban, Szerbiában és Litvániában is.

Honlap: http://www.fivosz.hu

3.4.6. Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ)

Az Ipartestületek Országos Szövetségét 1990. szeptember 23-án 229 ipartestület alapította újra Budapesten. Az IPOSZ Magyarország egyik legnagyobb – az IPOSZ érdekképviseleti szférájába tartozó mikrovállalkozói kör a hazai vállalkozások 96%-át adja – területi és szakmai alapon szervezett, ipartestületekből álló országos szintű, munkaadói, szakmai és gazdasági érdekképviselete. Az országos szövetség 210 jogilag önálló szervezetből áll. Ezek közül 165

területileg szervezett ipartestület. Emellett 17 megyei szintű szövetség létezik, valamint 28 országos hatáskörű szakmai szövetség is tagja az IPOSZ-nak. A Szövetségben és az ipartestületekben a tagsági viszony önkéntes. Az IPOSZ feladata kettős: egyrészt hazai és nemzetközi szinten képviseli a kézművesek, a mikro- és kisvállalkozások érdekeit, másrészt szolgáltatásokat nyújt tagsági körének. Az érdekvédelem területén az IPOSZ a 9 nagy országos munkaadói szervezet egyike, a mikro- és kisvállalkozások érdekvédelmének területén a legnagyobb. Az IPOSZ emellett tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács Gazdasági Oldalának, valamint a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak. Részt vesz többek között a Nemzeti ILO Bizottság, a Nemzeti Képesítési Bizottság és az NMH Munkavédelmi Bizottságának munkájában is.

Az IPOSZ Stratégiai Megállapodásokat kötött egyes minisztériumokkal (Vidékfejlesztési Minisztérium, Honvédelmi Minisztérium), azok háttérintézményeivel (pl.: Nemzeti Munkaügyi Hivatal, NAV, Nemzeti Művelődési Intézet) és folyamatos partnerségi viszonyt alakított ki a minisztériumokkal, a gazdasági kamarákkal is annak érdekében, hogy az országos ipartestületi hálózat nagyobb segítséget tudjon nyújtani főleg a mikrovállalkozások felé irányuló gazdasági intézkedések megvalósításához. Az IPOSZ részt vesz több hazai és nemzetközi projekt végrehajtásában, bekapcsolódott a JOGPONT szolgáltatási rendszer működtetésébe. Alapító tagja a Balti térség országainak KKV szövetségeit és kutatói és egyetemi intézményeit tömörítő Hanza Parlamentnek. Évtizedek óta szoros kétoldalú kapcsolatot épített ki a Visegrádi Négyek országainak, Romániának, Szlovéniának, Németországnak, Ausztriának és Olaszországnak a kézműipari szövetségeivel és kamaráival.

Honlap: http://www.iposz.hu

3.4.7. Joint Venture Szövetség (JVSZ)

A Joint Venture Szövetség küldetése a kedvező üzleti környezet kialakításának és fenntartásának elősegítése a Magyarországon működő gazdasági szervezetek számára, amely összgazdasági-társadalmi szinten magasabb hozzáadott értékhez vezet.

A Joint Venture Szövetség a vállalkozók és vállalkozások érdekvédelmi és szakmai közössége. A Szövetség immár 27 éve működő közössége multiszektorális, nem köthető egyes nemzetekhez vagy vállalati szegmensekhez, egyedi vállalati érdekeket csak abban az esetben vállal fel, ha az összhangban van az összgazdasági hatékonyság növelésével és stratégiai céljaival. A hazai gazdasági struktúrával összhangban a szervezet tagságának többségét a KKV kategóriába tartozó cégek alkotják. A tagvállalatokon keresztül a szövetség rálát a magyar gazdasági élet széles

spektrumára, ezen belül a KKV-k működésének egészére. A szövetség tevékenysége a következő három pillérre épül:

- Érdekképviseleti munka, amely egyrészt az új jogszabályok megalkotása, módosításuk elfogadása előtti vélemény-nyilvánításban, másrészt a tagok problémáinak orvoslásában nyilvánul meg. A szövetség saját szakmai tudása alapján és magasan képzett szakértőire támaszkodva fejti ki ezt a tevékenységét.
- Az információ-szolgáltatási tevékenység legfőbb célja, hogy a tagok minél gyorsabban értesüljenek a gazdálkodásukat érintő kérdésekről, jogszabály-változásokról, üzleti lehetőségekről. A tájékoztatás érdekében a szövetség szakmai fórumokat, konferenciákat szervez, elektronikus hírlevelet ad ki, és folyamatosan írásban, telefonon vagy személyes megbeszéléseken tájékoztatja a hozzá forduló tagokat.
- A partnerkapcsolatok építésének, ápolásának rendszeres formái a vállalatvezetői fórumok, közös vállalatlátogatások, konzultációk, egyéb összejövetelek.

Ez a három pillér és az ebből fakadó lehetőségek elsősorban a kis- és középvállalati tagoknak valamint a nem tag, de a szövetséggel intenzív kapcsolatot tartó vállalkozásnak nyújt lehetőséget az érdekképviseletre, az információszolgáltatásra és a partnerkapcsolatokban rejlő szinergiákra.

A szövetség számos szakosított munkabizottsággal rendelkezik, melyek munkájuk során természetszerűen olyan témákkal foglalkoznak, amik a kis- és középvállalati szektort közvetlenül érintik. A KKV-kra specializálódott KKV-Bizottság kifejezetten e vállalkozási csoportra vonatkozóan látja el a fent említett tevékenységet. A KKV-Bizottság a társ szakosított munkabizottságok tevékenységéből, a KKV-kra hangsúlyozottan vonatkozó részek esetében szintetizáló és egyben közvetítő bizottságként funkcionál s így az említett vállalati szektor sajátosságait figyelembe véve véleményez jogszabálytervezeteket, dolgoz ki egyes témákra javaslatokat. A bizottság ez irányú munkájával járul hozzá a Joint Venture Szövetségnek a kormányzati szervek felé történő, KKV-kra vonatkozó kommunikációjához.

2013-évi ez irányú tevékenységéből az alábbiak emelhetők ki:

- A KKV-k irányában kifejtett érdekvédelmi munka a Joint Venture Szövetség alaptevékenységei közé tartozik. Ennek elsősorban úgy tud eleget tenni, ha a kormányzat felé rendszeresen jelezi azokat a konkrétan megfogalmazott észrevételeket és javaslatokat, amely a tagok működési környezetének optimalizálására alkalmasak. A JVSZ KKV Bizottsága ennek érdekében 2013-tól a KKV-körre vonatkozóan rendszeresen felmérést végez a fenti kérdéskörben és konkrét észrevételeket, javaslatokat továbbít a Kormányzat részére.

- Felismerve, hogy a vállalkozási hajlandóságot és kedvet leginkább a sikeres gyakorlati példák erősítik, a szövetség sikeres beszállítói modellek bemutatásával szervezett konferenciát. A konferencia előadói olyan sikeres nagyvállalati és KKV-körből kerültek ki, akik szívesen megosztották tapasztalataikat az érdeklődő KKV-körbe tartozó hallgatósággal.
- Hasonló céllal került sor a legsikeresebb magyar start up vállalkozásokat bemutató rendezvényre, példát állítva az innováció erejének. A számos hasonló rendezvény sorába tartozott az a tapasztalatcserére alapuló nyílt ülés is, amely a KKV-k sikeres külpiacra lépésének útját mutatta be, szem előtt tartva, illetve elemezve a gyakorlati aspektusokat és sikeres példákat.

A szövetség az év folyamán rendszeresen kapott felkérést KKV relevanciával bíró jogszabálytervezetek véleményezésére.

Honlap: http://www.jointventure.hu

3.4.8. Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)

Az 1904-ben alakult Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége olyan munkáltatói, vállalkozói és gazdasági érdekképviseleti szervezet, amely a kereskedelem és a vendéglátás területén működő családi jellegű mikro-, kis- és középvállalkozásokat képviseli az érdekegyeztetés intézményrendszerében.

A KISOSZ a civil szervezetekről és egyesületekről szóló 2011. évi CLXXV. törvény alapján 2012. évben az új jogszabályi előírásoknak megfelelően átalakította az érdekképviselet szervezetét. A szervezeti átalakítás mellett az érdekképviseleti munka jellege nem változott. A tagság közel kétharmadát a kereskedelem, egy harmadát a kereskedelmi szálláshely szolgáltatás és vendéglátás területén működő egyéni vállalkozók, illetve társas vállalkozások alkotják. A KISOSZ szövetségi rendszerben országos hálózatot működtet, ennek keretében valamennyi megyeszékhelyen önálló szolgáltató irodát üzemeltet, ezek tevékenységét városi, vagy a megyeszerkezethez illeszkedő területi egységek segítik.

A KISOSZ a tagságot alkotó vállalkozások érdekképviseletét ellátja hazai és nemzetközi szinten. Ennek keretében 2004 óta teljes jogú tagja az UEAPME Kis- és Közévállalkozások Európai Szövetségének, 2012-től az UEAPME egyik alelnöki tisztségét biztosítja. Emellett a munkaadói szervezetek megbízásából tagságot biztosít az EESC Európai Szociális és Gazdasági Bizottságba.

A KISOSZ tagja a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak, ágazati szinten pedig tagja a kereskedelem Ágazati Párbeszéd Bizottságnak, az Idegenforgalom-Turizmus Ágazati Párbeszéd

Bizottságnak, és azon belül külön a Vendéglátás Albizottságnak is. A KISOSZ szakmai egyeztető fórumként részt vesz a nemzetgazdasági szakatárca által működtetett Vállalkozásfejlesztési Tanács, Fogyasztóvédelmi Tanács munkájában, valamint az ún. Egyszerű Állam program keretében a vállalkozói adminisztrációt csökkentő munkabizottságban. Emellett a nemzetgazdasági szaktárca által létrehozott, az ún. „Small Business Act" hazai végrehajtására szolgáló munkabizottságban, mint a Vállalkozásfejlesztési Tanács tagja, a KISOSZ is bejelentette részvételi szándékát. A KISOSZ az általa gondozott kereskedelmi és vendéglátó szakmákban 2013. év végéig a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával történő együttműködés keretében biztosította a vizsgabizottsági tagok delegálását, valamint a szervezeti átalakítást követően egyes megyékben tagot biztosít az MFKB Megyei Fejlesztési és Képzési bizottságokba.

A KISOSZ és országos hálózata a vállalkozások részére tanácsadási tevékenységet biztosít a vállalkozások indításához, a vállalkozások működtetéséhez, segít fogyasztóvédelmi és a kereskedelmi vendéglátó tevékenységre vonatkozó előírásokkal kapcsolatos információátadással, munkavédelmi szakbizottságot működtet. Emellett a KISOSZ a vállalkozások részére teljes körű munkajogi tanácsadási tevékenységet végez és ehhez kapcsolódóan európai uniós forrásból működteti az ún. JOGPONT+ hálózat és JOGPONT+ Mini kistelepülési jogsegélyszolgálatait egyes régiókban. A munkaügyi központokkal együttműködve a KISOSZ az álláskeresők részére OKJ szakképesítést biztosító tanfolyamokat szervez, valamint biztosítja a vállalkozások szakmai továbbképzését. A vállalkozások finanszírozásával kapcsolatban a teljes hálózat pályázati tanácsadást, pályázatírási szolgáltatást végez, a KISOSZ részt vesz a támogatásokhoz és vállalkozói hitelekhez kapcsolódó országos garanciaszövetkezeti rendszer működtetésében.

2013-ban európai uniós forrásból a KISOSZ konzorciumi tagként négy régióban folytatta vállalati tanácsadási tevékenységét és annak népszerűsítését, valamint konzorciumot hozott létre a fiatalok vállalkozóvá válása programjának előkészítésére és megszervezésére. A konzorcium négy konvergencia régióban elnyerte a fiatalok felkészítését a programban való részvételre.

2013-ban zárult a KISOSZ által a mikrovállalkozások részére meghirdetett humánerőforrás fejlesztési célokat szolgáló képzési programja, amelyben 2430 önmagában pályázni nem tudó mikrovállalkozás vett részt.

2013 második felében az érdekképviseleti szervezetek kapacitásfejlesztésére kiírt pályázat során a KISOSZ három konvergencia régióban nyújtott be sikeres programot, ezek lebonyolítása megkezdődött, és áthúzódik a 2014. évre.

A KISOSZ ezen kívül a 2014-2020-as évek pályázatainak előkészítése érdekében részt vett a kormányzat által szervezett konzultációkon az egyes operatív programok részletes szakmai vitáiban.

A KISOSZ, mint érdekképviselet, saját minőségirányítási rendszerrel rendelkező akkreditált oktatási intézmény.

Honlap: http://www.kisosz.hu

3.4.9. Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetség (KÉSZ)

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) munkaadói oldalán érdekképviseleti feladatokat ellátó meghatározó négy mikro-, kis- és középvállalkozói érdekképviselet, az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEOSZ), az Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) és a Magyar Iparszövetség (OKISZ) 1998-ban létrehozta a Kis- és Középvállalkozói Érdekképviseleti Szövetséget. A KÉSZ az NGTT plenáris ülésén és munkabizottságaiban végzett tevékenységén túl képviseli a hazai KKV szektort a Vállalkozásfejlesztési Tanács munkájában. Az ÁFEOSZ képviseli továbbá a KÉSZ tagszervezeteit a Versenyszféra Állandó Konzultációs Fórumán (VKF), illetve a KISOSZ-szal együtt a Fogyasztóvédelmi Tanács munkájában. Az ÁFEOSZ és a KISOSZ egyben állandó szervezője a kereskedelmi szervezetek együttműködésének, így társrendezője az ún. Európai Kereskedelem Napja rendezvénynek, és az ott 2013-ban kezdeményezett Kereskedelmi Kerekasztal létrehozásának.

A négy kis- és középvállalkozói érdekképviseleti szövetség által képviselt tulajdonosi kör lefedi a hazai KKV vállalkozások döntő többségét és a versenyszférában foglalkoztatottak jelentős részét.

A négy érdekképviselet közös Európai Uniós forrásból finanszírozott programot is működtet, melynek keretében együttműködés alakult ki jogsegélyhálózat működtetésére (JOGPONT+ programok).

Az érdekképviseletek együttműködnek a szervezeteik kapacitásfejlesztésére kiírt programokban annak érdekében, hogy az ország valamennyi NUTS 2 régiójában tevékenykedő vállalkozás élvezhesse az információáramlás és szakmai továbbképzések előnyeit.

A négy érdekképviselet a Nemzetgazdasági Minisztériummal együtt hozta létre a vállalkozások működését és pályázati lehetőségét elősegítő garanciaszövetkezeti rendszert, amely az elmúlt években több mint 13 Mrd forint kisvállalkozói fejlesztés mögött vállalt helytállási kötelezettséget.

A KÉSZ érdekképviseletei együttműködnek abban, hogy a vállalkozások érdekében ösztönözzék többek között:

- a foglalkoztatás bővítését, a KKV vállalkozások foglalkoztató képességének növelését;
- a hazai családi mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének javítását;
- a vállalkozásokat terhelő bürokrácia, adminisztráció további csökkentését;
- a roma származásúak vállalkozóvá válásának és a közmunka programba történő bekapcsolódásuk elősegítését;
- a feketegazdaság fehérítését, a láthatatlan munkavégzés jelentős részének láthatóvá tételét;
- a lánctartozás érzékelhető visszaszorítását, csökkentését;
- az oktatási, egészségügyi, önkormányzati reformok végrehajtását;
- a hazai KKV-k eredményes részvételét az uniós támogatást biztosító pályázatokban, és ennek előkészítésében 2014-2020 időszak vonatkozásában is;
- a KKV-k minél magasabb arányú részvételét az NFA forrású munkahelyteremtő és munkahely megőrző programokban;
- az NGTT és a VKF keretei között a KKV-k teherbíró képessége arányában korrigált minimálbér és szakképesített bérminimum évről-évre történő korrekcióját.

A KÉSZ tagságát alkotó érdekképviseletek a fentiek érdekében összehangolják az érdekérvényesítéshez szükséges eszközöket, szakértőik folyamatosan egyeztetnek a kormányzati konzultációk előtt, és tagságuk jellegénél fogva közös kezdeményezésekkel/javaslatokkal élnek. A KÉSZ tagságát alkotó négy érdekképviselet törekszik arra, hogy a KÉSZ az ország valamennyi területén és a teljes intézményrendszerben kifejtse hatását. Ennek érdekében szükség szerint megosztják egymás közt az érdekképviseleti tevékenységet az uniós forrású programok és fejlesztések során.

Honlap: http://www.okisz.hu/kesz

3.4.10. Magyar Iparszövetség (OKISZ)

A Magyar Iparszövetség (OKISZ) közel 100 éves múlttal rendelkező munkáltatói érdekképviselet, mely a szövetségek szövetsége rendszerben működik. A Szövetség közel 2000 tagot számlál, amelyek a fővárosi, megyei és szakmai iparszövetségek tagságát képezik, az egész ország területét lefedve. Tagvállalatai közvetetten mintegy 100 000 munkahelyet biztosítanak.

Az OKISZ, alakulása óta aktív szerepet vállalt az Országos Érdekegyeztető Tanácsban, majd megszűnése óta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban, tagja továbbá a Vállalkozásfejlesztési Tanácsnak, a Regionális Operatív Programok Monitoring Bizottságainak, a Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságoknak, valamint a Roma Integrációs Bizottságnak.

Az érdekképviseleti szövetség lényege a közös szakmai munka kialakítása e képviselt vállalkozói kör érdekében, olyan módon, hogy minden egyes kérdésben a szakmai koncepciók kialakítását az a szervezet vállalja fel, amelynek tagságát az adott kérdés legjobban érinti.

A Magyar Iparszövetség, mint szolgáltató érdekképviselet - pályázat útján inkubátorházzá alakította székházát, ahol a KKV-szektornak szolgáltatásokat, az induló vállalkozásoknak pedig irodahelyiséget biztosít kedvezményes áron. Szolgáltatásai: pályázatfigyelés, pályázatírás, adózási-, számviteli-, jogi tanácsadás, open-office. A 2013-as évben több mint 285 vállalkozónak, összesen 1245 alkalommal tudtak a tanácsadók szakmai kérdésekben segítséget nyújtani. Az Inkubátorház 2013-ban összesen 650 alkalommal biztosított helyszínt különböző fórumoknak, képzéseknek, konferenciáknak, szakmai nyílt napoknak.

A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében európai uniós támogatással valósul meg a Jogpont+ pályázat, integrált és ingyenes jogi szolgáltatás a munka világában. A hét régióban működő és összekapcsolódó projektek a korábbi, nagy sikerrel zárult JOGPONT Hálózat fejlesztésére irányulnak, oly módon, hogy a legfontosabb szükségletekre reagálva, a jogterületek bővítésével és a tanácsadási formák szélesítésével, még hatékonyabb jogi segítségnyújtást biztosíthasson a JOGPONT+-t működtető hat országos érdekképviselet. A Magyar Iparszövetség a Közép-Dunántúli régió gesztora.

A projekteket működtetők – ÁFEOSZ-COOP Szövetség, IPOSZ, OKISZ, KISOSZ, Munkástanácsok Országos Szövetsége és LIGA Szakszervezetek – célkitűzése, hogy valódi, hatékony - szakvizsgázott és gyakorlott ügyvédekkel dolgozó - rendszert építenek ki, amely révén **ingyenes jogi segítséget** kaphat bármelyik magyar állampolgár.

A 2013-as év végéig 5856 ügyfél (1037 új ügyfél és 4819 visszatérő ügyfél) kereste fel személyesen a jogpont szolgáltatást a Közép-Dunántúli régióban.

A Közép-Dunántúli JOGPONT+ Mini elnevezésű projekt a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájával, mint konzorciumi partnerrel együttműködve, 2013. április 1-jén indult. Tényleges működését azonban csak a projekt előkészítés után, 2013. június 1-jén kezdte meg, szakképzett ügyvédek közreműködésével. A Magyar Iparszövetség 10, a konzorciumi partner 8 helyszínen biztosít ingyenes jogsegélyszolgálatot a Közép-Dunántúli régió 5 000-10 000 fő közötti településein személyes ügyfélfogadás keretében.

2013-ban, tehát az eltelt 7 hónap alatt 1462 ügyfél (624 új ügyfél és 838 visszatérő ügyfél) kereste fel személyesen a jogpont szolgáltatást.

Az OKISZ akkreditált felnőttképzési intézmény, 19, zömmel a KKV-k versenyképességének javításához kapcsolódó akkreditált képzési programmal bír.

A TÁMOP-2.3.6.A-12/1 „A fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása" c. pályázati konstrukció keretében 4 régiós pályázatban valósít meg más-más jellegű tevékenységet. Ebből 2 régióban a 2013-as esztendőben speciális kiválasztási folyamat után a programban bekerült fiatalokat - közbeszerezés révén kiválasztott képző szervezeten keresztül - vonja képzésbe, melynek végén általános vállalkozási és üzleti terv készítési ismeretekkel gazdagodnak a résztvevők. A 2 másik tükörpályázatban pedig speciális vállalkozói üzleti terv tanácsadás, valamint általános vállalkozói tanácsadás és a már létrejött fiatal vállalkozások mellett mentorálási tevékenységet végez - szintén közbeszerzés útján kiválasztott szervezet révén.

A Magyar Iparszövetség minőségi érdekképviseleti tevékenységet kíván folytatni, így alkalmazotti bázisát, valamint a Közép-magyarországi és Közép–dunántúli régiók megyei és szakmai szövetségeihez tartozó tagvállalatok vezető tisztségviselőinek és alkalmazottainak tudását, felkészültségét kívánja fejleszteni a 2013. évben elnyert „kapacitásfejlesztési" pályázatok révén.

Az OKISZ együttműködik mind a munkaadói, mind a munkavállalói érdekképviseletekkel a rendezett munkaügyi kapcsolatok, az egyesülési szabadság érvényesülésének fontossága és a munkabéke megőrzése érdekében.

Az OKISZ szolgáltató érdekképviseletként rendszeresen szervez ingyenes szakmai- és adófórumokat aktuális gazdaságpolitikai, jogi kérdésekről, európai uniós pályázati lehetőségekről, szociális szövetkezet létrehozásáról, egyéb kooperációs és együttműködési lehetőségekről.

Honlap: http://www.okisz.hu

3.4.11. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK)

Az MKIK 2013. évi, KKV-kat érintő szakmai tevékenységének összefoglalója

Kamarai eredmények az érdekérvényesítés területén

A 2013 elején életbe lépett Munkahelyvédelmi Akció számos kamarai javaslatot tartalmazott. Ennek eredményeként 720 ezer munkavállaló foglalkoztatását könnyítették meg és a

munkáltatók költségei a program révén 45 Mrd Ft-tal csökkentek. A munkát terhelő elvonások aránya csökkent, az adózás szerkezete a gazdaság élénkítése szempontjából kedvező irányba változott. A 2014. évi adórendszeri változásokat tekintve a korábbi elvonások után stabilabb környezettel számolhatnak a cégek. A kamarai javaslatok többsége beépült a 2014. évi adótörvényekbe.

Az uniós források tekintetében felgyorsult a pályáztatás és kifizetés rendszere, emellett lépések történtek a pályázati adminisztrációs terhek mérséklésére is. E területhez kapcsolódóan az MKIK szorgalmazta a pályázati források átcsoportosítását a gazdaság, azon belül is kis- és középvállalkozások javára, amely mintegy 100 Mrd Ft összegben valósult meg. A 2014-2020-as pénzügyi ciklusban a Kamara javaslatára Magyarország a rendelkezésre álló források mintegy 60%-át közvetlenül gazdaságfejlesztési célokra kívánja fordítani. Az MKIK 2013. évi tevékenységét bemutató írás összeállításának időpontjában feltételezhető az is, hogy a források vállalkozások részére való közvetítésében a kamarai rendszer is közreműködői szerepkört kaphat.

A pályázási feltételek könnyítése érdekében a Kamara állandó jelleggel szorgalmazta a közbeszerzési törvény módosítását. Ennek eredményeként a pályázati dokumentáció – a nyerteseket kivéve – ingyenessé vált, nyomtatott formában a pályázatot elegendő egy példányban benyújtani, a többi példányt pedig elektronikusan adhatják be a jelentkezők. Jelentősen csökkentek a szubjektív értékelési szempontok - elsősorban a pénzügyi mutatók tekintetében -, további előrelépést jelent, hogy 150 millió Ft építési, beruházási értékhatárig a kiíró meghívásos egyszerűsített eljárásban köthet szerződést.

Szakképzés, felnőttképzés, felsőoktatás

2013 szeptemberétől az új duális szakképzési rendszer teljes körűen bevezetésre került, általánossá vált a 8 osztályra épülő, 3 éves szakmunkás képzési rendszer. Olyan új tanügyi dokumentumok kerültek kidolgozásra és elfogadásra, amelyek a munkatevékenységbe ágyazott szakmatanulást helyezik a középpontba. A gyakorlati óraszámok 50 %-os emelése hozzájárul a szakmai ismeretek jobb elsajátításához és növeli a gazdálkodók képzési hajlandóságát. A kamarai rendszerben a 2013. évi szakképzési feladatok megvalósítása a következőképpen alakult:

- A tanulószerződés intézményének bevezetése óta első alkalommal csökkent a tanulószerződések száma, 2013. év végén alig haladta meg a 47 ezret. A csökkenés tényezői a gazdasági válság, a kedvezőtlen demográfiai trend, a beiskolázás aránytalansága, valamint az a tény, hogy az agrárkamara hatáskörébe átkerült szakképesítések miatt ezres nagyságrendben csökkent nálunk a tanulószerződések

száma. A kedvezőtlen hatások ellensúlyozására központi intézkedési terv került kidolgozásra és végrehajtásra;

- Az új duális rendszerben átalakult a szintvizsga szerepköre, amely azt méri, hogy a szakiskolai tanuló az első évfolyamon elsajátította-e az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, azaz, kiengedhető-e tanműhelyen kívüli képzőhelyre. Ennek megfelelően átdolgozásra kerültek a szintvizsga feladatbankok. 2013-ban összesen 26.000 fő szintvizsgázott az új értékelési rendszerben. A szintvizsgák szervezésén túl az MKIK koordinációja mellett a területi kamarák 124 szakképesítésben közel 6400 szakmai záróvizsgára kértek fel és delegáltak vizsgabizottsági elnököket, a vizsgadelegálások száma elérte a 12500-at. 2013-ban is folytatódott a mestervizsga követelmények, mesterképzési programok és vizsgafeladatok kidolgozása, amelynek jelentőségét az adja, hogy azokban a szakmákban, amelyekben mestervizsga szervezhető, 2015 szeptemberétől csak mestervizsgával rendelkező személy lehet gyakorlati oktató iskolán kívüli képzőhelyen;
- A gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés ellenőrzése 2012 szeptemberétől komplex szakmai hatósági ellenőrzéssé vált és egybeolvadt a gyakorlati képzésre jogosult szervezetek nyilvántartási rendszerének kialakításával. Ennek megfelelően tanulószerződés keretében, 8900 szervezet foglalkozott gyakorlati képzéssel, mintegy 12 ezer képzőhelyen;
- 2013-ban hatodik alkalommal szervezte meg az MKIK az Országos Szakmai Versenyeket, amelyeknek fontos kísérőeleme volt a pályaorientáció és a hiány szakképesítések népszerűsítése. A WorldSkills versenyen 15 szakmában 16 versenyző vett részt - ezúttal szerényebb eredménnyel, ami arra is rávilágított, hogy szélesebb alapokra kell helyezni a versenyzői kiválasztást és erősíteni az egész folyamatban a kamarai irányítást és ellenőrzést. Az MKIK megpályázta a 2018. évi EuroSkills megrendezési jogát, amelynek lebonyolításához kormánygaranciát is kapott;
- A Magyar Fejlesztési és Képzési Bizottságok (MFKB-k) rendszerének teljes egészében megyei szintre történő átalakítása 2013-ra befejeződött. Az MFKB-k részt vettek a megyei szintű szakképzés-fejlesztési koncepciók kidolgozásában, a szakmaszerkezeti javaslatok előkészítésében, valamint a decentralizált pályázatok döntés-előkészítésében. Sajnos ez utóbbi feladattal összefüggésben – az MFKB-kon kívülálló okok miatt – a formai bírálatok és a szerződéskötések elhúzódása miatt a vállalkozások jelentős késéssel kapták meg támogatási forrásaikat.

A 2013-ban hatályba lépett felnőttképzési törvény új tartalmi szabályozást vezetett be a képzési programok tekintetében. Az egyéb szakmai képzések esetén a kamara nyilvántartást vezet a szakmai programkövetelményekről, ami átláthatóbbá teszi a rendszert. A programkövetelmény

akkreditációs rendszer bevezetésével a felnőttképzés területén létrejön a gazdaság számára egy olyan szakmai jegyzék, amely konkrét munkakörökhöz és kompetenciákhoz kapcsolódva közvetíti a munkaerő-piaci igényeket.

A felsőoktatás területén a kamarai rendszer egyelőre nem rendelkezik olyan jogosítványokkal, mint más oktatási területeken. Ennek ellensúlyozásaként a Felsőoktatási Szakkollégium keretében folyamatosan alakította ki javaslatait a felsőoktatás reformjához kapcsolódóan, melyben közel 40 nagy- és középvállalat működött közre. Az MKIK részt vett a Felsőoktatási Kerekasztal és annak három munkacsoportjának munkájában. A szakminisztérium által kidolgozott, a felsőoktatás reformjának stratégiai irányaira vonatkozó anyagot az MKIK végül nem fogadta el, mivel az nem tartalmazta a gazdaság elvárásait, szempontjait. Az MKIK fontosnak tartja a duális képzés bevezetését a felsőoktatásban, ezért kidolgozta és a szakminisztérium részére megküldte erre vonatkozó javaslatait.

Külgazdasági tevékenység

Az MKIK 2013-ban a Nemzetgazdasági Minisztérium anyagi támogatását felhasználva számos, az egész kamarai rendszer külgazdasági munkáját segítő projektet valósított meg. Az ország aktuális politikai és gazdasági adatait ismertető „Magyarország 2013” c. kiadvány angol, orosz, kínai és arab nyelven is megjelent. Piacelemzések készültek a magyar exportőrök számára fontos, 16 kiemelt célországról, melyek elérhetőek az MKIK honlapján. Ezen kívül az ország gazdasági potenciáljának és a kamara által nyújtott szolgáltatások bemutatásának céljából kampányfilm készítésére is sor került. Ugyancsak elkészült az „Exportkalauz online tudástár kezdő vállalkozások számára” c. dokumentum, amelyet kiegészít egy strukturált információkat tartalmazó egységes exportfejlesztési kompetencia központ kamarai exporttanácsadók részére, amelyek szintén elérhetőek az MKIK honlapján.

Az MKIK 2013-ban a Nemzetgazdasági Minisztérium által a külgazdasági tevékenység fejlesztésére nyújtott támogatásokból 280 millió Ft-ot fordított a területi kamarák, a vegyeskamarák és a viszonylati tagozatok által megvalósított külgazdasági projektekre, ezen belül a magyar vállalkozások külpiacra jutását támogató belföldi rendezvényekre, kiutazó delegációkra, külgazdasági képzésekre, illetve kiadványokra. A külgazdasági intézményrendszer bővüléseként 2013-ban megalakult a Magyar-Mongol Tagozat, illetve a Magyar-Szaúdi Üzleti Tanács. Az MKIK által szervezett külgazdasági rendezvények közül kiemelkedett a multilaterális KEK üzleti fórum és üzletember találkozó, valamint a magas szintű látogatásokhoz kapcsolódó vietnámi, illetve belorusz üzletember találkozó. Az MKIK kiutazó delegációkat szervezett Oroszországba, Kazahsztánba, Macedóniába, Montenegróba, Katarba és Kuvaitba, Kubába, Törökországba, Dél-Afrikába és Kínába, az MKIK elnöke pedig a miniszterelnök hivatalos delegációjának tagjaként utazott Indiába és Törökországba.

Az MKIK 2013-ban beindította a külföldi alapítású bilaterális kamarák akkreditációs folyamatát annak érdekében, hogy a nem MKIK alapítású, külföldön bejegyzett magyar érdekeltségű bilaterális kamarák szolgáltatásait felmérje és ezeket a szervezeteket bekapcsolja a magyar kamarai hálózatba. Az év folyamán jelentősen javult az együttműködés a Nemzeti Külgazdasági Hivatallal és a megkezdődött a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt.-vel való tartós együttműködés kereteinek kialakítása.

Gazdaságfejlesztés, gazdaságszervezés

2013-ban az NGM támogatásával és az MKIK koordinálásával megvalósuló innovációs projekt keretében több mint 100 rendezvény megrendezésére került sor, melyeken a résztvevő vállalkozások száma meghaladta a 4 ezret. A rendezvények a KKV-szektor innovációs képességének javítása érdekében kerültek megszervezésre. A projekt eredményeként országosan létrejött a klaszterek együttműködését segítő (www.klaszterportfolio.hu), a piaci igényeken alapuló termékfejlesztést és a kutatói szféra kapcsolatát elősegítő (www.innoportfolio.hu), valamint a kutatói eszköz- és humánkapacitást összefoglaló (www.nyitottlabor.hu) adatbázis. A területi kamaráknál kiépült az innovációs munkatársak országos hálózata, amely szintén a fejlesztés eredményeként egységes innovációs alapszolgáltatási kínálattal áll a vállalkozók rendelkezésére. Szintén elkészült a jelentősebb technikai, technológiai bemutató központok feltérképezése és adatbázisba integrálása, melynek révén tematikus információforrás áll az érdeklődők rendelkezésére (www.bemutatokozpontok.hu).

Komoly nehézséget okozott az érintett vállalkozásoknak 2013-ban az online pénztárgépek bevezetése, illetve cseréje. Az MKIK az információk átadásával, tanácsadással, valamint a szabályozás javítására vonatkozó javaslatokkal segítette folyamatosan az átállást. Ennek keretében több mint tíz hírlevél került e-mailen közvetlenül kiküldésre az érintett vállalkozások felé, ezen felül a területi kamarák közreműködésével tájékoztató rendezvények megszervezésére is sor került, melyeken jelentős számú vállalkozó vett részt. Az online pénztárgépek bevezetéséhez kapcsolódóan a Kamara folyamatosan közvetítette a tapasztalatokat a döntéshozók felé, emellett a nehézségek kiküszöbölését célzó javaslatokat is kidolgozott.

2013-ban a Zala megyei Kereskedelmi és Iparkamara szervezésében Zalaegerszegen került sor a”Kézművesség ezer éve a Kárpát-medencében” tárgyú, részben MKIK finanszírozású országos kézműves rendezvény (kiállítás, konferencia, kézműipari bemutatók, stb.) megszervezésére. A Magyar Kézműves Remek Pályázat keretében 2013-ban 132 pályamű érkezett be, közülük 39 kapta meg a kitüntető címet.

A gazdálkodó szervezetek általános kamarai regisztrációja mellett 2013-ban is folytatódott az építőipari kivitelező tevékenységet végző vállalkozások kötelező kamarai nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátása. Ennek keretében jelentősen bővültek a kivitelezői nyilvántartó szoftver funkciói és az online lekérdező felület, továbbá az MKIK koordinálásával a területi kamarák több ezer érintett vállalkozó részvételével szerveztek elméleti és gyakorlati oktatást célzó rendezvényt az elektronikus építési napló bevezetésével összefüggésben.

A vállalkozásfinanszírozás területén a Széchenyi Kártya konstrukciók változatlanul sikeresen működtek, év végéig a kihelyezett hitelek összege elérte az 1 250 Mrd Ft-ot, a hitelügyletek száma pedig a 200 ezret. Új konstrukcióként 2013-ban bevezetésre került az Útdíj Hitelprogram, amelyből az év végéig a fuvarozó vállalkozók 1,2 Mrd Ft-ot igényeltek. Az elektronikus útdíj bevezetésével kapcsolatban a területi kamarák a Magyar Közúti Fuvarozók Egyesületével karöltve számos területen tájékoztató rendezvényeket tartott az év második felében, rendkívül jelentős vállalkozói érdeklődés mellett.

Honlap: http://www.mkik.hu

3.4.12. Magyar Kockázati és Magántőke Egyesület (HVCA)

A Magyar Kockázati- és Magántőke Egyesület (HVCA – Hungarian Private Equity and Venture Capital Association) 1991-ben jött létre. Országos szakmai szervezetként az Egyesület képviseli a kockázati- és magántőke-iparág érdekeit Magyarországon, elkötelezett az iparág koncepciójának népszerűsítésében, tagjai munkájának elősegítésében és a legmagasabb szakmai és etikai normák kialakításában, illetve betartásában. Taglétszáma az alapításkori ötről már több mint 80 fölé bővült. A teljes jogú tagok fő tevékenységként foglalkoznak tőzsdén nem jegyzett társaságokba történő befektetéssel. A társult tagok között olyan cégeket találunk, amelyek elsősorban nem kockázati-, illetve magántőke-befektetéssel foglalkoznak, viszont a szektor szempontjából fontos szaktudás és tapasztalat birtokosai, és számos, a kockázati- és magántőke-társaságok számára nélkülözhetetlen szolgáltatást nyújtanak. Az Egyesület munkájában az egyes tématerületek szakértői egyéni tagként is részt vesznek.

Tevékenysége során:

- képviseli a kockázati- és magántőke érdekét Magyarországon és a régióban;
- Népszerűsíti az iparág koncepcióját;
- Rendszeres szakmai összejöveteleket rendez tagjai számára;
- Képviselteti magát a hazai és nemzetközi, az iparágat érintő fórumokon és rendezvényeken, valamint az Európai Kockázati- és Magántőke Egyesületben;
- Ápolja a kapcsolatot a hasonló profilú külföldi, illetve nemzetközi szervezetekkel;

- Évente szervez kockázati- és magántőke-befektetéssel kapcsolatos témájú nemzetközi konferenciát.

Az egyesület a European Venture Capital and Private Equity Association (EVCA – Európai Kockázati- és Magántőke Egyesület), valamint a BVCA – Angol Kockázati- és Magántőke Egyesület tagja.

Honlap: http://www.hvca.hu

3.4.13. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK)

A magyar agrárium képviseleti szervezetét 1994-ben alapították, ami azóta számos változáson ment keresztül. A 2012. évi CXXVI törvény minden eddiginél szélesebb alapokra helyezte a köztestület működését. 2013. március 28-án megalakult az új Nemzeti Agárgazdasági Kamara (NAK), amely tagjai által lefedi a teljes hazai élelmiszer-előállítási láncot, mezőgazdasági termelő tevékenységet és a vidékfejlesztés területét. A megújított országos szervezet feladatkörének kiteljesedésével hatékonyabban lép fel az agrár- és élelmiszerszektort érintő kérdésekben.

Az új Nemzeti Agrárgazdasági Kamara egy rugalmas, szakmailag felkészült, szellemiségében pedig megújult köztestületként megalakulása óta azon dolgozik, hogy előkészítse és bevezesse azokat a változtatásokat és szolgáltatásokat, amelyekkel új lendületet adhat a magyar agrár- és élelmiszergazdaságnak. A NAK fontosnak tartja a szomszédos országokkal a gazdasági kapcsolatok élénkítését, valamint a kölcsönös tapasztalatcserét. Ennek érdekében a külföldi kamarákkal és testületekkel is szoros együttműködésre törekszik, határokon átnyúló kiállításokat, illetve bemutatókat szervez.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara erős érdekérvényesítési képességével elkötelezetten támogatja, hogy a magyar piaci szereplők új, minőségi lehetőségekhez jussanak itthon és a nemzetközi piacokon egyaránt. Ennek elősegítésére a NAK mindenkivel együttműködésre törekszik, aki támogatja az agrár- és élelmiszeripari szektor versenyképességének az erősítését. Többek között Magyarország kormányával, valamint számos szakmai és érdekvédelmi szervezettel is stratégiai megállapodásokat kötött.

A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara országos elnöksége egy 24 tagú testületi szerv, amelynek tagjai:

- a kamara öt évre megválasztott országos elnöke, egyben az országos elnökség elnöke,
- a kamara öt évre megválasztott 4 országos alelnöke,
- a kamara 19 megyei szervezetének öt évre megválasztott elnökei.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 3 fő szektoron belül 15 szakmai osztályba sorolva tartja nyilván tagjait, a szakmai munka 6 mezőgazdasági, 6 élelmiszeripari és 3 vidékfejlesztési osztályon belül folyik. Mindhárom szektornak saját felelős alelnöke van, kiegészülve a mikro-, kis és középvállalkozásokért felelős országos alelnökkel. A megyei kamarai küldöttek összetétele biztosítja az új köztestületben összefogott ágazatok érdekeinek arányos képviseletét, a NAK 19 megyei elnökségén keresztül.

A Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara egy teljesen korszerű szemléletű szervezet, amely az eddigieknél szélesebb körű és magasabb színvonalú szolgáltatásokat kíván nyújtani a tagok gyakorlati munkájához. Ez elsősorban a több pénzhez, piachoz, információhoz, szakmai és jogi támogatáshoz-jutásban mutatkozik majd meg, tervek szerint a befizetett tagdíjnál nagyobb értékben. Az ingyenes és térítéses szolgáltatások köre a tagsági és szakmai visszajelzésekre reagálva folyamatosan bővül, a meglévők pedig finomhangolásra kerülnek és mérhetően csökkentik a költségeket.

A NAK által tagjainak biztosított lehetőségek, szolgáltatások:

- A kiterjedt falugazdászi hálózat pályázati, kereskedelmi, pénzügyi és jogi kérdésekben nyújt támogatást;
- A kamarai kártya a tagság számára nyújt árkedvezményeket különféle szolgáltatásokhoz és termékekhez;
- A NAK segít a tisztességes piaci magatartás szabályainak a meghatározásában;
- A Választottbíróság széles körű tapasztalata garantálja a jogviták szakszerű elbírálását;
- A Kamarai Piacfigyelő naprakész piaci információkat szolgáltat, ezzel segítve a versenyképességet és a tárgyalási pozíciók javítását;
- A pályázatfigyelési szolgáltatás az aktuális lehetőségekről tájékoztat;
- A megújuló www.nak.hu portál és a tudásbázis állandóan friss hírekkel szolgál;
- A kamara havonta megjelenő lapja a NAKlap információkhoz juttatja a tagokat;
- A képzések a szakmai fejlődést segítik;
- Az informatív és olvasmányos szakkönyvek a szakmai ismeretek bővítéséhez járulnak hozzá.

A NAK legfontosabb 2014.évi feladata a falugazdász-hálózat zökkenőmentes átvétele, és az egységes gazdatámogató rendszer kialakítása. A kormánnyal 2013. június 17-én kötött együttműködési megállapodás szerint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara egységes rendszerben, a NEGTáR-ban fogja össze a tájékoztatást, a szaktanácsadást, illetve a gazdálkodók felkészültségének javítását szolgáló egyéb tevékenységeket és szolgáltatásokat. A NEGTáR rendszer kiépítésének legfőbb lépéseként 2014. január 1-jétől a kormányhivataloktól a Nemzeti

Agrárgazdasági Kamarához került át a 467 fővel felálló falugazdász-hálózat. A korábbi kamarai tanácsadókkal kiegészítve így a NAK egy több mint 600 fős, egységes falugazdászi hálózatot működtet.

A falugazdászok legfontosabb feladatai:

- Tanácsadás;
- A vetési munkák előrehaladásával, a termésbecsléssel és a betakarítás nyomon követésével kapcsolatos adatokat a falugazdászok gyűjtenék, az adatokat a NAK központ eljuttatja a Vidékfejlesztési Minisztériumnak;
- A hatósági feladatok közé tartozik a mezőgazdasági káresemények felmérése, a kárenyhítéssel kapcsolatos helyszíni szemlék elvégzése;
- Új kamarai szolgáltatásként január 1-jétől ingyenesen váltható ki és érvényesíthető az őstermelői igazolvány, azonban ennek feltétele, hogy a kérelmezőnek be kell fizetnie a kamarai tagdíjat;
- A falugazdászok további hatósági feladata a kölcsönös megfeleltetéssel kapcsolatos ellenőrzés és a meg nem munkált területek ellenőrzése;
- A falugazdász hálózathoz további feladatok is kapcsolódnak: ilyenek a helyi adó mentességhez kapcsolódó igazolások kiadása, az osztatlan közös tulajdonban álló földek használati jogának hatósági úton történő rendezése, a földművesek nyilvántartásához kapcsolódó igazolások kiadása.

Honlap: http://www.nak.hu

3.4.14. Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága (ICC Hungary)

Az ICC (International Chamber of Commerce - Nemzetközi Kereskedelmi Kamara) a világot átfogó üzleti szervezet, mely 1919-től segíti és szorgalmazza a világkereskedelem fejlesztését és építi kapcsolatait az egyes országokkal, a nemzetközi szervezetekkel, az ENSZ-szel és a WTO-val. Szervezője az ENSZ fejlődő világgal kapcsolatos rendezvényeinek (3rd Conference of Least Developed Countries), közös befektetési tanácsot hozott létre az UNCTAD-dal Investment Advisory Council címen és aktív szervezője volt számos akciónak a Business Action for Sustainable Development programokban.

Az ICC Hungary a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága, a világ üzleti szervezetének a közép-európai térségben elsőként létrehozott nemzeti bizottsága. Közhasznú egyesületként 35 közvetlen tagszervezettel működik, az országos szervezeteken (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége), kamarákon (10

területi kereskedelmi és iparkamara), szövetségeken (Joint Venture Szövetség, Magyar Vasúti, Vizi és Légiközlekedési Szövetség, Magyar Védjegy Egyesület) keresztül közvetetten mintegy 45-50 ezer vállalkozáshoz, bankhoz jutnak el információi.

Az ICC Hungary megalapítása óta aktívan dolgozik az ICC által kidolgozott, a **nemzetközi kereskedelem** különféle területeire vonatkozó ajánlások, **szokványok** (**Incoterms 2010, UCP 600, ISBP, URDG 758**,) hazai elterjesztése érdekében, hazai és nemzetközi konferenciák szervezésével, kétnyelvű (angol-magyar) kiadványok megjelentetésével és árusításával, szakmai bizottságok működtetésével.

KKV szektort érintő tevékenysége:

- Kereskedelemtechnikai, fizetéstechnikai oktatás, szakértői segítségnyújtás;
- Speciális munkabizottságokat létesített az ICC Hungary Egyesület az ICC központja által kidolgozott, a nemzetközi kereskedelem különféle területeire vonatkozó ajánlások, szokványok (Incoterms 2010, URDG758, ISBP, UCP) új, frissített kiadásainak lefordításra;
- Az Egyesület megalkotott egy hiánypótló kereskedelemtechnikai kézikönyvet, amely 2012-ben, **Export menedzsment** címmel jelent meg.

Honlap: http://www.icc.co.hu

3.4.15. SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány

A SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítványt 1990 elején vállalkozói érdekképviseletek, felsőoktatási intézmények, pénzintézetek és minisztériumok hozták létre. Az alapítvány küldetése, hogy segítse a magyarországi vállalkozói kultúra és környezet fejlesztését, a sikeres, hatékony és fenntartható kis- és középvállalkozások létrejöttét és fejlődését.

A szervezet munkájának eredményeként 1998-ban közhasznú minősítést kapott, és 2003-ban a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium oklevéllel ismerte el az Alapítvány „esélyegyenlőség területén kifejtett kiemelkedő tevékenységét”. Ugyanebben az évben akkreditált felnőttképzési intézménnyé vált, majd megszerezte az ISO 9001 szabvány szerinti minőségirányítási, illetve az ISO 14001 szabvány szerinti környezetvédelmi tanúsítványt is a felnőttoktatás, tanácsadás, kutatás és rendezvényszervezés tevékenységekre.

Az Alapítvány kiemelt célcsoportjai egyrészt a családi-, és női vállalkozások, másrészt az innovatív, és emellett a fenntarthatóság alapelveit követő vállalkozások. Az Alapítvány a kezdő, vagy induló vállalkozásoknak vállalkozói készségeket és ismereteket fejlesztő tréningeket, akkreditált képzési programokat kínál, amelyhez igény esetén testreszabott tanácsadói

támogatás, illetve egy tapasztalt vállalkozó által végzett, személyes, folyamatos mentorálási folyamat társulhat.

A már működő, innovatív, növekedésorientált és emellett a hatékony, fenntartható működést kereső vállalkozások számára az Alapítvány hazai és nemzetközi fejlesztési projektjei segítségével azonnal hasznosítható tudást, illetve a szakmai konferenciák, workshopokon keresztül tudásmegosztási és kapcsolatépítési lehetőségeket biztosít.

Az Alapítvány vállalkozásfejlesztési gyakorlatának alapja a több évtizedes tapasztalattal rendelkező, kiterjedt kutatási, elemzési és módszertani innovációs tevékenysége.

Az Alapítvány 2013-ban az alábbi fontosabb projektek megvalósításán dolgozott:

- Az Európai Uniós támogatással megvalósuló „Gyere vissza – Számít a munkád!" elnevezésű program keretében a SEED Alapítvány 100 fő gyermekgondozási ellátásból visszatérni kívánó személynek biztosított képzést, tanácsadást és mentorálást, és 150 felelős vállalkozás számára bonyolított le érzékenyítő képzéseket és fórum sorozatot.
- „Dobbantó" elnevezésű tréning sorozat vállalkozó és vállalkozást tervező nőknek a Budapest Bank támogatásával (2013-ban összesen 2 csoportban több mint 40 női vállalkozó képzése valósult meg).
- Az EU CIP keretprogramja által finanszírozott „NETWORK OF MENTORS FOR WOMEN ENTREPRENEURS" program (Mentorhálózat a Sikeres Vállalkozónőkért, www.mentor-net.hu), amely 17 EU országban egyszerre indult el 2011-ben, és amelynek keretében 12 mentor 24 kezdő női vállalkozót segített.
- A GRUNDTVIG Life Long Learning keretprogramja által finanszírozott „Successful Women for Successful Europe" című mobilitási projekt révén több mint 50 vállalkozónő vett részt nemzetközi workshopokon.
- Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) által működtetett Climate-KIC innovációs tudásközösség 2012-ben társult tagjává választotta a SEED Alapítványt, amely nemzetközi együttműködés keretében 2013-ben ellátta a „Pioneers into Practice" 6 országra kiterjedő programjának régiós szakmai támogatói feladatait.

Honlap: http://www.seed.hu

3.4.16. Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ)

A VOSZ a magántulajdonú gazdasági szereplők megjelenésével szinte egy időben, 1988-ban alakult meg. A Szövetség a gazdálkodó szervezetek, valamint ezek jogi személyiségű vagy anélkül

működő szövetségeinek, egyesületeinek, vállalkozásainak, más szervezeteinek általános, tulajdonosi és munkáltatói érdekképviseletét látja el Magyarországon és nemzetközi szervezetekben. A Szövetség jelenleg mintegy 53 ezer vállalkozást tömörít, tagjai között megtalálhatóak a magyar mikro- kis- és középvállalkozások és egyéni vállalkozók tízezrei, de a legnagyobb multinacionális cégek is, a nemzetgazdaság minden ágából, akik közvetlenül, vagy különböző szervezeteiken keresztül csatlakoztak a VOSZ-hoz.

A Szövetség főbb feladatai:

- A tagság egészét vagy egyes ágazatokat érintő általános, illetve speciális ügyek képviselete az országos és helyi döntéshozó fórumok előtt;
- Részvétel belföldön a tagságot érintő makroszintű érdekegyeztetésben – amelynek legfőbb intézményesített fórumai ma az NGTT és a VKF -, továbbá munkaadói szervezetek nemzetközi kapcsolatrendszereiben, szervezeteiben;
- Tagok tájékoztatása a szabályozások változásáról, a vállalkozásfejlesztés, a piacépítés, a szakképzés és a felnőttképzés előmozdítása, ennek érdekében javaslattétel az illetékes szerveknek, illetve ilyen tartalmú törvények és más jogszabályok kezdeményezése, véleményezése;
- A szövetséghez csatlakozott legjelentősebb szakmai érdekképviseleti szervezetekkel közösen fellép az adott iparág, vagy szakmai terület érdekeiért; ilyen például az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségével (ÉVOSZ), vagy a legjelentősebb fuvarozó szervezetekkel (FUVOSZ, MKFE, Nit Hungary) közös, sok éves munkakapcsolat.

A VOSZ legsikeresebb szolgáltatása a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozási problémáin segítő **Széchenyi Kártya Program**. A programot – amely révén a hazai vállalkozók támogatott hitelekhez juthatnak - a Szövetség által, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával közösen alapított KAVOSZ Zrt. bonyolítja le. A folyószámla-hitelkereten, továbbá forgóeszköz-, beruházás-, pályázati önerő- és előfinanszírozáson kívül az Agrár Széchenyi Kártya megjelenésével az utóbbi években már az agrárium vállalkozói is hozzájuthatnak az állami kamat- és garanciadíj támogatást élvező finanszírozáshoz, a VOSZ és az MKIK területi irodáiban, az ország közel 300 pontján. A takarékszövetkezeti VOSZ- Pontok kiterjedt hálózatában egyablakos ügyintézésre is lehetőség nyílik. A KAVOSZ Vállalkozásfejlesztési Zrt. a 2013-as év második felében elindított Útdíj Hitelprogram keretében, állami kamattámogatással kiegészített, rulírozó jellegű hitelkonstrukcióval segíti a fuvarozó vállalkozásokat, likviditási nehézségeik áthidalásában. A MUNKÁÉRT! pályázat megvalósításában meghatározó szerepet vállal a VOSZ, komplex program keretében segítséget nyújtva a magyar vállalkozók, vállalkozások számára, versenyképességük javításához (www.vallalkozo.info).

Honlap: http://www.vosz.hu

3.5. Regionális fejlesztést támogató szervezetek

3.5.1. Regionális Fejlesztési Ügynökségek

A Regionális Fejlesztési Ügynökségek közreműködő szervezeti feladatokat látnak el a 2007-2013-as uniós források tekintetében. Az Ügynökségek feladata a regionális operatív programok szabályszerű és hatékony végrehajtása, a megjelent pályázati felhívásokra beérkező pályázatok feldolgozása és kezelése: döntés-előkészítés, szerződéskötés, megvalósítás nyomonkövetése, támogatások folyósítása, fenntartási kötelezettségek ellenőrzése, stb.

Ezen felül helyi gazdaságfejlesztési feladatokat végeznek, tanácsadói és tervezői szolgáltatásokat nyújtanak a régióban működő vállalkozások, önkormányzatok és civil szereplők számára. Tevékenységük kiterjed a programmenedzsmentre, projektfejlesztésre, regionális projektek megvalósítására is. Jelentős szerepet töltenek be a területfejlesztési folyamatok alakításában.

3.5.1.1. Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. (DARFÜ)

A DARFÜ Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. a Dél-Alföldi Operatív Program (DAOP) közreműködő szervezeteként végzi tevékenységét. Jogelődjét a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Társaságot a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács hozta létre 1997-ben. A jelenlegi tulajdonosok egyenlő arányban a Megyei Önkormányzatok.

A DAOP végrehajtásában végzett feladatokon túl tevékenységei:

- Programmenedzselés, pályázatkezelés;
- Tervezés, programozás, projektfejlesztés;
- Regionális projektek megvalósítása;
- Kommunikáció;
- Cégmenedzsment.

Regionális szervezetként a DAOP pályázati forrásaiból Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyékben megvalósuló fejlesztések tekintetében van hatásköre és illetékességi területe.

A DAOP 5 db ágazati területéből leginkább kettő tématerület érinti közvetlenül a kis-és középvállalkozásokat - ezek a **„Regionális gazdaságfejlesztés (1. prioritás)”** és a **„Turisztikai célú fejlesztések” (2. prioritás)**.

A Prioritásokon belül több alintézkedés, azon belül számos konstrukció szolgálja a régió gazdaságfejlesztési és a DAOP általános fejlesztési céljainak megvalósítását.

Az 1. prioritás a 2007-2013-as ciklusban 60,5 Mrd Ft, míg a 2. prioritás 56,7 Mrd Ft támogatási forrással rendelkezett, mely összegek jelentős része közvetlenül támogatta a KKV szektort.

Az **1.prioritás**ra összesen mintegy 89 Mrd Ft támogatási igényű pályázat érkezett 2007-2013 között. A legnagyobb igény a **telephely fejlesztési pályázatok** iránt jelentkezett, összesen 39,8 Mrd Ft támogatási igényű pályázat érkezett az elmúlt 7 évben. Szintén jelentős forrás igénye volt az üzleti infrastruktúra fejlesztést célzó 111AC-s pályázatoknak, mintegy 26,3 Mrd Ft támogatási igényű pályázat benyújtására került sor.

Ipartelepítésre kevés, de fajlagosan magas támogatási igényű pályázat érkezett, összesen 7,4 Mrd Ft összegben. A 2008-ban és 2011-ben megjelenő klaszterfejlesztési kiírás 2,1 Mrd Ft támogatási igényű pályázatot vonzott, a 2009-ben meghirdetésre került, a leghátrányosabb kistérségek üzleti infrastruktúra és telephelyfejlesztését célzó LHH programra kevesebb, összesen 1,8 Mrd Ft támogatási igényű pályázat érkezett. A DAOP Regionális innovációs fejlesztéseket támogató 1.3-as intézkedése keretében 2009-ben megjelenő, technológiai inkubátorházak létrehozását célzó kiírás keretében 872 millió Ft-ot igényeltek a pályázók, míg a start up pályázati kiírásra 2012-ben 866 millió Ft támogatási igény érkezett. Ezen felül 10 Mrd Ft-ot tett ki a Széchényi Tőkealap 2 Mrd Ft, és a Vállalati tanácsadás program 8 Mrd Ft-os forrásigénye.

Összesen 48,8 Mrd Ft értékű támogatást ítélt meg a közreműködő szervezet az 1. prioritáson, melyből a hatályos, leszerződött támogatás összege 38,6 Mrd Ft. Ennek fele, 19,8 Mrd Ft a 2009-2012 között meghirdetett telephelyfejlesztési konstrukció keretében megvalósuló pályázatokhoz kapcsolódik, egynegyede , összesen 9,5 Mrd Ft Üzleti infrastruktúra-fejlesztési projektek által leszerződött, és a további gazdaságfejlesztési konstrukció osztozik a maradék 25%-on, szám szerint: ipartelepítés 4 Mrd Ft, tőkealap 2 Mrd Ft, klaszterfejlesztés 1,17 Mrd Ft, tanácsadás 728 ,millió Ft, LHH program 574 millió Ft, start up pályázatok 458 millió Ft, és az egyetlen megvalósult technológiai inkubátorház 233 millió Ft támogatással.

A prioritáson összesen 665 pályázat kapott támogatói döntést. Ebből 457 pályázat telephelyfejlesztésre, 73 üzleti infrastruktúra fejlesztésre, 60 start up pályázatok támogatására, 44 klaszterfejlesztésre, 17 ipartelepítésre, 10 LHH programra, 2 vállalati tanácsadásra, 1 regionális tőkealap, 1 technológiai inkubátorház fejlesztésére kiírt pályázati felhívásra érkezett.

Átlagosan a beérkezett pályázatok 60%-a került támogatásra 2007-2013 között, a 2 atipikus pályázati kiírást (112,111F) figyelembe nem véve a legmagasabb támogatási aránnyal az ipartelepítés konstrukció bírt. Ez a kiemelkedő, 77%-os arány annak köszönhető, hogy a felhívás

szerint a kiválasztás nem szakmai pontozás alapján történt: amely pályázat a jogosultsági feltételeknek megfelelt, támogatásban részesült. Továbbá tekintettel arra, hogy ez a kiírás a DAOP gazdaságfejlesztési program legnagyobb beruházási volumenű, akár 1 Mrd Ft támogatási összeggel támogatható pályázatait célozta meg, esetleges keretátcsoportosítással biztosította az NFÜ, hogy minden, a pályázati felhívásnak megfelelő pályázat megvalósulhasson.

Szintén az átlagnál magasabb támogatási arányt ért el a klaszterfejlesztési program. A pályázatok 64,7%-a részesült támogatásban. Ennél a konstrukciónál is valamennyi szakmailag megfelelt pályázat támogatásban részesült, tekintettel arra, hogy egyik évben sem érte el a támogatható pályázatok igénye a meghirdetett keretet. A **turisztikai fejlesztések** célja a hazai turizmus szektor és ezen keresztül a teljes magyar gazdaság versenyképességének erősítése, a turizmusból származó jövedelmek növelése és munkahelyek teremtése. A **turisztikai célú fejlesztések**re 2007 és 2013 között összesen 17 db pályázati felhívás jelent meg a DAOP keretében, több mint 56 Mrd forintos keretösszeggel. Valamennyi turizmusfejlesztési pályázat esetében a gazdasági társaságok, többek között a KKV-k jelentették az elsődleges pályázói kört.

A 2007-2013-as időszakban beérkező 611 db pályázat jól érzékelteti, hogy nagy érdeklődés mutatkozott a turisztikai célú fejlesztések iránt.

A beérkezett pályázatok konstrukciónkénti megoszlását tekintve megállapítható, hogy a legnagyobb érdeklődés az attrakciófejlesztési pályázatok (132+119=251 db) iránt mutatkozott, amely a teljes érkeztetett pályázati állományhoz képest 41,08%-os arányt jelent. Az attrakciófejlesztés után a szálláshely fejlesztési kiírások (163 db, 26,68%), valamint a turisztikai szolgáltatásfejlesztési kiírás (113 db, 18,49%) volt a legnépszerűbb. Ehhez képest alacsony arány látható az összes beérkezett pályázathoz képest az egészségturisztikai-, kiemelt turisztikai-, fürdőfejlesztési-, valamint a TDM-fejlesztési felhívásokon. Ennek két legfontosabb oka az ezeken a kiírásokon általánosan jellemző projektek magas (saját) forrás igénye (kiemelt attrakciók, fürdőfejlesztés, egészségturisztika), valamint a kiírások ritkább megjelenése (fürdőfejlesztés, egészségturisztika), de közrejátszhat ezen konstrukciók alacsonyabb népszerűsége is a területi korlátok miatt (TDM-fejlesztés).

Az Ügynökség KKV szektort érintő tevékenysége kormány rendelet általi delegálás alapján történik, önként végzett ez irányú tevékenysége nincs.

Honlap: http://www.darfu.hu

3.5.1.2. Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség (DDRFÜ)

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség (DDRFÜ nkft.) 1998 óta segíti Baranya, Somogy és Tolna megyékben a fejlesztési ötletek megszületését és megvalósítását. Az önkormányzati és

civil szféra fejlesztései mellet az Ügynökségség erőforrásainak jelentős részét állítja a gazdaságfejlesztés szolgálatába, a helyi mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének növelésére.

A vállalkozások négy fő területen találkozhatnak a DDRFÜ tevékenységével:

1. Tervezés. Az Ügynökség tervezési kapacitásait alapvetően két területen hasznosítja. Egyrészt területfejlesztési koncepciót, stratégiai és operatív programokat készít, illetve az operatív programhoz kapcsolódó akciótervek és pályázati felhívások kidolgozásában vesz részt. Az Ügynökség részt vett a 2007-13-as programozási időszak támogatási forrásai egy részének felhasználását lehetővé tevő Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP) és a megvalósításához szükséges Akciótervek és Pályázati felhívások tervezésében, valamint a Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Stratégia megalkotásában. A DDRFÜ kiveszi a részét a következő 2014-20-as időszak tervezési feladataiból is. Tapasztalataival segíti Baranya, Somogy és Tolna fejlesztési koncepciójának, stratégiai és operatív programjainak megalkotási folyamatát.

Másrészt ugyanakkor az Ügynökség rendelkezik a projekt tervezés és projekt fejlesztés területén szükséges szaktudással és kompetenciákkal, tapasztalattal is.

2. Támogatás-közvetítés. Az Ügynökség 1998-tól az előcsatlakozási alapok (PHARE), 2004-06 között a Regionális Operatív Program, 2007-től pedig a Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP) akkreditált Közreműködő Szervezete. Feladata, hogy a DDOP keretében felhasználható fejlesztési támogatás eredményesen, hatékonyan és szabályszerűen hasznosuljon a Dél-Dunántúl fejlődése érdekében. 2014. január közepéig az Új Széchenyi Terv Dél-Dunántúli Operatív Program támogatási rendszerben rendelkezésre álló források – a technikai segítségnyújtásra elkülönített összeget ide nem értve – 94,32%-a, azaz több mint 212 Mrd forint került támogatásként megítélésre és mintegy 158 Mrd Ft támogatás kifizetésére került sor, mely a szerződés állomány 70,5%-át tette ki. A Programot 2015 végéig kell megvalósítani.

A DDOP első két prioritása a közvetlen gazdaságfejlesztést szolgálja – DDOP-1 vállalkozásfejlesztési intézkedéseket támogat, a DDOP-2 turisztikai fejlesztéseket, összesen a DDOP keretének közel 30%-át teszik ki.

A DDOP keretében eddig több mint 900 projekt kapott támogatást, melyből közel 470 szolgálja közvetlenül a gazdaságfejlesztést.

3. Nemzetközi projektek megvalósítása. Az Ügynökség több mint 15 éves működése során széles hazai és nemzetközi kapcsolatrendszert épített ki és jelentős tapasztalatokat szerzett nemzetközi projektek szakmai és adminisztratív megvalósítása terén. A nemzetközi projekteknek elsősorban a módszertani hozadéka emelhető ki, mely a vállalkozások számára is hasznosítható. Ki kell emelni az Ügynökség horvát határmenti projektek tervezésében és

megvalósításában játszott eddigi szerepét, illetve az I4FOOD projektet, mely az élelmiszeriparra fókuszál és megvalósítása 2014-ben is zajlik. (Bővebb információ: http://www.i4food.eu/hu/)

4. Dél-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség. A DDRFÜ 2008-ban alapította az Innovációs Ügynökséget, mely részt vesz az innovációs transzferfolyamatok elősegítésében, illetve nemzetközi és hazai projektek megvalósításában az innováció és a vállalkozásfejlesztés területén.

A DDRFÜ működését a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény szabályozza, melynek legutóbbi módosítására 2013. decemberében került sor. A törvénymódosítás hatására 2014. januárjától az Ügynökség tulajdonosa Baranya, Somogy és Tolna megyék önkormányzatai.

A regionális fejlesztési ügynökség feladatai a törvény felhatalmazása szerint:

- folyamatos kapcsolatot tart a régióban működő közigazgatási szervezetekkel, intézményekkel a fejlesztési szükségletek és a bevonható helyi források feltárása érdekében;
- szervezi a programok megvalósítását, részt vesz a programok - külön jogszabályban meghatározott - pénzügyi finanszírozási feladataiban, a programok megvalósításáról, a pénzügyi felhasználásról naprakész nyilvántartást vezet;
- külön megállapodás alapján részt vesz a területfejlesztési programok lebonyolításában;
- közreműködő szervezeti feladatokat lát el a területi operatív programok végrehajtásában és ellenőrzésében;
- külön megállapodás alapján részt vesz az ágazati területfejlesztési operatív programok, vagy más programok lebonyolításában, szervezi a programok megvalósítását, részt vesz a programok pénzügyi finanszírozási feladataiban, a programok megvalósításáról, a pénzügyi felhasználásról naprakész nyilvántartást vezet;
- közreműködik a megyei önkormányzat területfejlesztési feladatainak ellátásában.

A DDOP keretében, az Ügynökség közreműködésével jelentős számú pályázati felhívás jelent meg az elmúlt időszakban a gazdaságfejlesztés területén:

- üzleti infrastruktúrafejlesztés – ipari parkok, inkubátorházak, barnamezős iparterületek fejlesztése;
- telephelyfejlesztés;
- ipartelepítés;
- klaszterfejlesztés és a vállalkozói együttműködések ösztönzése;
- vállalati tanácsadási program;
- regionális tőkealap;

- turisztikai attrakciók fejlesztése;
- szálláshelyfejlesztés és turisztikai szolgáltatások fejlesztése;
- turisztikai desztináció-menedzsment szervezetek kialakításának támogatása.

A fenti fejlesztési területek közül ki kell emelni kettőt, melyek pályázati ablakai 2014-ben is nyitva állnak a kis- és középvállalkozások számára:

1. Telephelyfejlesztés: 2014. első negyedévében elérhető vissza nem térítendő forrás áll rendelkezésre KKV-k számára a Telephelyfejlesztés a területi kohézióért (DDOP-1.1.1/D -14) c. pályázati felhívás keretében, ahol 1,78 Mrd Ft támogatás áll rendelkezésre, melyből a pályázók 10-60 millió Ft támogatásban részesülhetnek a vállalkozások működési helyszínéül szolgáló meglévő, működő telephelyek modernizációjára és bővítésére, nem megfelelő telephelyeik cseréjére, új telephelyek kialakítására, a telephelyek kihasználtságának növelésére. A projektek támogatási aránya mikró- és kisvállalkozások esetében 60%, középvállalkozások projektjeinél 50%.

2. Kis- és középvállalkozások számára 2014. év egészében elérhető a **Széchenyi Tőkebefektetési Alap**, mely keretében a DDOP forrásaiból 2 Mrd Ft áll rendelkezésre. A Tőkebefektetési Alap célkitűzése a növekedési potenciállal rendelkező KKV-k támogatása tőke formájában, ami fedezet helyett tulajdonrész-szerzés fejében forrást biztosít a növekedést megalapozó fejlesztésekhez és az üzleti tevékenység bővítéséhez. Az Alap célja, hogy minimálisan 75 000 EUR, maximálisan 750 000 EUR összegű tőkebefektetést hajtson végre, amelyhez további tagi kölcsön is kapcsolódhat. A tőkebefektetés maximális időtávja 7 év.

Honlap: http://www.deldunantul.eu

3.5.1.3. Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség

2013. évben az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség közreműködő szervezetként **három pályázati konstrukció döntés-előkészítési és végrehajtási feladataiban volt érintett**, mellyel a kis- és középvállalkozások fejlesztését szolgáló tevékenységet illetve feladatokat látott el:

- A régió innovációs potenciáljának fejlesztése innovatív start-up cégek létrehozásával
- Telephelyfejlesztés
- Az üzleti infrastruktúra és a befektetési környezet fejlesztése- ipari parkok és iparterületek fejlesztése

A régió innovációs potenciáljának fejlesztése innovatív start-up cégek létrehozásával – ÉAOP-1.1.3-12

A konstrukció alapvető célja a régiós életszínvonal, gazdaság növekedésének alapvető feltétele a foglalkoztatás, illetve munkatermelékenység magas szintje. Ehhez az innovatív szemléletű, környezetükhöz gyorsan alkalmazkodni képes kis- és középvállalkozások térségi jelenléte elengedhetetlen feltétel.

E célok elérését elősegítendő, a pályázati kiírás átfogó célja a konvergencia régiók innovációs potenciáljának feltárása és hasznosítása, továbbá új, magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások alapításának támogatása. Ezek a vállalkozások jelentős szerepet képesek vállalni a térség foglalkoztatásában, jövedelemtermelésében, jelenlétük a térség gazdaságának dinamizálását eredményezi.

A pályázati kiírás specifikus célja a természetes személyek piacképes, innovatív ötletei gyakorlati megvalósításának támogatása a piacképes ötletek demonstrációs/pilot bevezetésének vagy piacra vitelének és a menedzsment és a tőkebefektetés bevonási kompetenciák fejlesztésének támogatása.

A pályázati felhívás további kiemelt célja volt, hogy a projektek eredményeként létrejövő innovatív start-up cégeket felkészítse kockázati tőke bevonására a további növekedés elősegítésére.

A pályázati kiírás támogatásával megvalósuló projektekkel dinamizálható a régióbeli innováció. Hosszútávon a létrejövő start-up vállalkozások sikere pedig hozzájárul az innovációs potenciál hasznosulásához és az innováció transzferhez. A pályázati kiírás hozzájárul a növekedésre képes innovatív vállalkozások elindításához és növekedéséhez, ezáltal új munkahelyek teremtéséhez.

Támogatás az alábbi tevékenységekre volt igényelhető:

- A projekt tárgyát képező innovációs tevékenység, ezen belül különösen az innovatív ötlet, illetve piacképes termék/technológia/szolgáltatás kialakításához szükséges technológiai fejlesztések elvégzése;
- A pályázónál a projekt tárgyát képző tevékenységet végző személy foglalkoztatásának támogatása, bérköltség formájában.

A pályázók - a fent leírtakhoz - kapcsolódó támogatható tevékenységként választhatták még a jogi tanácsadást és különböző jogi szolgáltatásokat, a projekt megvalósításához közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerzést, immateriális javakat, valamint a projekt kapcsán szintén közvetlenül felmerülő anyagok beszerzését.

Telephelyfejlesztés – ÉAOP-1.1.1/D-12

A pályázati kiírás alapvető célja a mikro, kis- és középvállalkozások működési helyszínéül szolgáló infrastruktúra fejlesztésével, illetve a működési feltételeik kedvezőbbé tételével a

vállalkozások üzleti környezetének, s ezáltal közvetve a régiók foglalkoztatási helyzetének javítása.

A pályázati kiírás a KKV-k működési helyszíneül szolgáló meglévő, működő telephelyek modernizációját és bővítését, nem megfelelő telephelyeik cseréjét, új telephelyek kialakítását, a telephelyek kihasználtságának növelését kívánja elősegíteni, a KKV-k versenyképességének megőrzése, fokozása érdekében, a foglalkoztatottság megtartása, javítása mellett.

A pályázati kiírás közvetett célja a KKV-k tevékenységének erősítése, a régiós kis- és középvállalkozások tőkeellátottságának növelése, továbbá annak előmozdítása, hogy a telephelyfejlesztéssel járó beruházások hozzájáruljanak a régió foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez.

Támogatás az alábbi tevékenységekre volt igényelhető:

- A termelő és szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó új épület építése, létesítése, a szükséges épületgépészeti beruházások végrehajtása;
- A termelő és szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó meglévő épületek átalakítása, bővítése, korszerűsítése, helyreállítása, felújítása, a szükséges épületgépészeti beruházások végrehajtása

A pályázók – a fent leírtakhoz - kapcsolódó támogatható tevékenységként választhatták még az alapinfrastruktúra kiépítését, bővítését, stb., ahol korábban nem került kiépítésre az alapinfrastruktúra, vagy nem volt megfelelő állapotban és ennek következtében a vállalkozás betelepülése, működése is bizonytalanná vált.

Az üzleti infrastruktúra és a befektetési környezet fejlesztése- ipari parkok és iparterületek fejlesztése – ÉAOP-1.1.1/A-13

A pályázati felhívás alapvető célja, hogy a regionális operatív programok gazdaságfejlesztési eszközrendszerével a régiók versenyképességének megőrzése szempontjából kiemelt fontossággal bíró vonzó befektetési környezet kialakítását segítse elő, melynek fontos elemei a befektetési környezet infrastrukturális fejlesztése.

A pályázati kiírás keretében az alábbi részcélokra benyújtott projektek támogathatóak:

- *Ipari parknak minősülő területek infrastrukturális fejlesztése részcél*: Cél a vállalkozások versenyképességének javítása, a vállalatközi együttműködések infrastrukturális hátterének biztosítása, a letelepült vállalatoknak a helyi gazdaságba történő erőteljesebb integrációjának elősegítése az ipari parkok infrastruktúrájának, szolgáltatásainak komplex, minőségi fejlesztésével. A régió ipari parkjainak infrastruktúra fejlesztése elősegíti a befektetések technikai és szakmai feltételeinek jelentős javítását, az ipari

növekedés fenntartását és az ipari parkok betelepítettségének növelését. Cél továbbá a meglévő létesítmények továbbfejlesztése oly módon, hogy alkalmasak legyenek a szolgáltatások választékának és mennyiségének növelésére.

- *Ipari területek fejlesztése részcél*: A pályázati kiírás alapvető célja a régióban működő ipari területek nyújtotta szolgáltatások skálájának bővítése, minőségének fejlesztése, illetve ezen minőségi szolgáltatásokat lehetővé tevő infrastrukturális beruházások támogatása; ipari területi besorolással rendelkező területek előkészítése, infrastruktúrával való ellátásának biztosítása a gazdasági központi szerepkör erősítése érdekében, hogy ezáltal hozzájáruljon a vállalkozások betelepülését elősegítő feltételrendszer megteremtéséhez.

Támogatás az alábbi tevékenységekre volt igényelhető:

- A termelő és szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó új épület építése, létesítése, a szükséges épületgépészeti beruházások végrehajtása
- A termelő és szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó meglévő épületek átalakítása, bővítése, korszerűsítése, helyreállítása, felújítása, a szükséges épületgépészeti beruházások végrehajtása
- Alapinfrastruktúra kiépítése, bővítése, korszerűsítése, helyreállítása, felújítása ahol az alapinfrastruktúra hiánya, ill. nem megfelelő állapota akadálya a vállalkozások betelepülésének, működésének, illetve továbbfejlődésének.

A fentiekben felsorolt tevékenységekkel együtt választható és támogatható tevékenység a projekt-előkészítés, projektmenedzsment, szolgáltatások igénybevétele, eszközbeszerzés, eszköz lízing, illetve minőség-, környezet- és egyéb irányítási rendszerek, szabványok bevezetése.

Honlap: http://www.eszakalfold.hu

3.5.1.4. Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

A Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség közreműködő szervezete (továbbiakban KDRFÜ) a regionális operatív program közép-dunántúli (Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megyékre vonatkozó) fejlesztési programok ERFA strukturális alapból rendelkezésre álló pénzügyi források hatékony - a 2007-2013 programozási időszakban meghatározott akció tervekben kijelölt - pályázatok kezeléséért, lebonyolításáért, támogatások kifizetéséért, valamint a sikeres projektek megvalósításért és nyomon-követéséért felelős.

A megelőző évekhez hasonlóan kiemelt szerepet töltött be a régióban a kis- és középvállalkozások fejlesztési projektjeinek támogatása 2013-ban is: 54 nyertes KKV jutott uniós forrásokhoz a leszerződött támogatásoknak köszönhetően. A nyertes pályázók az Új Széchenyi-terv kitörési pontjaiéként ismert Vállalkozásfejlesztési és a Gyógyító Magyarország - Egészségipari Programok keretében jutottak fejlesztési forrásokhoz. A KKV-k között a közép-dunántúli régióban így összességében 10,1 milliárd Ft támogatás került megítélésre a vizsgált évben. A fejlesztéseknek köszönhetően a régióban működő KKV-k a gazdasági válság alatt is olyan forrásokhoz juthattak, melyek segítették fennmaradásukat és versenyképességük növeléséhez is jelentős mértékben hozzájárultak.

A KDRFÜ fontosnak tartja, hogy a KKV-k a projektjeiket minél sikeresebben valósítsák meg, ezért munkatársai hasznos tanácsokkal és proaktív tevékenységükkel segítik a kedvezményezetteket a projektjeik megvalósítása és fenntartása alatt is. A 2013-ban megújult honlap folyamatosan biztosítja a projektek menedzseléséhez szükséges információkat, dokumentumokat valamint a megvalósult projektek népszerűsítését is, így is segítve a KKV szektort.

Honlap: http://www.kdrfu.hu

3.5.1.5. NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. (NORDA Nonprofit Kft.)

A **NORDA Nonprofit Kft.** (még Kht. formában) 1999-ben kezdte meg működését. Az Ügynökség 2012. január 1-jétől 2013. december 31-ig a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítása mellett a Magyar Állam tulajdonában állt, majd 2014-től a területileg érintett megyei önkormányzatok tulajdonában álló szervezetként tevékenykedik az Észak-magyarországi régióban (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyében).

A szervezet működésének céljai, főbb tevékenységei az alábbiak:

- **közreműködő szervezetként** részt vesz az európai uniós forrásból társfinanszírozott programok, jelenleg az **Új Széchenyi Terv** megvalósításában;
- támogatja, ellenőrzi a 2009-ig **decentralizált hazai támogatás**ban részesült fejlesztések megvalósulását, fenntartását;
- részt vesz hazai, valamint **nemzetközi együttműködéssel megvalósuló projektek**ben a partnerség építés és a tapasztalatszerzés jegyében, támogatva ezzel a legjobb gyakorlatok megismerését, elterjedését, valamint a hálózatépítést;
- folyamatos **kapcsolatot tart** a régióban működő közigazgatási szervezetekkel, intézményekkel a fejlesztési szükségletek és a bevonható helyi források feltárása érdekében.

Az Ügynökség tevékenysége számos ponton támogatja a hazai kis- és közepes vállalkozások fejlődését.

2009-ig a hazai költségvetési forrásból működő decentralizált fejlesztési források keretében lehetőség adódott vállalkozások infrastrukturális fejlesztéseinek, ezen keresztül munkahelyek teremtésének a támogatására. A hazai költségvetési forrásból utoljára a 2008. évi pályázati kiírás keretében több KKV kapott támogatást, mely beruházások teljes mértékben a 2013. évvel bezárólag fejeződtek be. A NORDA 2011-ig a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatallal kötött szerződés keretében a Baross Gábor Alap és az Innocsekk pályázatainak lebonyolításában is részt vett.

Közreműködő szervezetként a NORDA az Új Széchenyi Terv keretében az **Észak-magyarországi Operatív Program** (ÉMOP) öt prioritása közül az alábbi négy prioritás megvalósításában vesz részt:

Prioritás	Támogatás (euróban, folyó áron)
1. Prioritás - A versenyképes helyi gazdaság megteremtése	154 076 609
2. Prioritás - A turisztikai potenciál erősítése	221 402 214
3. Prioritás - Településfejlesztés	302 583 025
5. Prioritás - Térségi közlekedés fejlesztése	107 011 070

A **KKV-k közvetlen támogatására** elsősorban az 1. és a 2. prioritás nyújt lehetőséget.

Versenyképes helyi gazdaság megteremtése

Az EU strukturális alapjaiból és a magyar költségvetés forrásaiból volt támogatható a KKV-k indulása, fejlődése, **telephelyek** kialakítása, inkubátor házak és betelepülésre alkalmas ipari parkok létrehozása, mindemellett támogatást kaphattak a hálózatosodást szolgáló induló klaszterek is. Az Észak-magyarországi régióban az innovációs potenciál fejlesztésének elősegítése, innovatív vállalkozások beindítása céljából támogatásban részesülhettek **induló start-up cégek** is. A kis- és közepes vállalkozások működését támogatták a prioritás keretében indult **tanácsadási** programok is. Az ÉMOP forrást biztosít a Széchenyi Tőkebefektetési Alap működtetésére is, az Alap **tőkebefektetések** révén kifejezetten a KKV-k megerősítését szolgálja.

A turisztikai potenciál erősítése

A prioritás célja a térség természeti és kulturális öröksége turisztikai célú hasznosításának, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztésének elősegítése. A támogatott fejlesztések

során létrejövő, nagyszámú turistát vonzó nemzetközi, regionális jelentőségű attrakciók kedvező hatást gyakorolnak az elsősorban KKV-k által nyújtott kapcsolódó **turisztikai szolgáltatások**, valamint kisebb volumenű **attrakciók** fejlesztéséhez is. Ennek is köszönhetően számos **szálláshely**fejlesztés indult meg a program keretében. Mindemellett a turisztikai szolgáltatások és kisattrakciók széles palettája kapott támogatást a kerékpáros szolgáltatások biztosításától kezdve, az élmény- és kalandparkokon, bemutató pincéken, múzeumokon és fürdőfejlesztéseken keresztül az egészségügyi turisztikai szolgáltatások kialakításáig. A prioritás keretében jött létre és részesült támogatásban számos, a turisztikai szolgáltatók tevékenységét támogató **klaszter** és **turisztikai desztinációs menedzsment** szervezet.

A NORDA az ÉMOP forrásainak felhasználása során a pályázatok meghirdetésétől kezdve a támogatásból megvalósult projektek fenntartási idejének befejezéséig kapcsolatban áll a pályázókkal, kedvezményezettekkel. Szolgáltatásai során arra törekszik, hogy minden kedvezményezett, így a szűkebb projektmenedzsmenti kapacitással rendelkezők is - melyek közé a KKV-k jelentős része tartozik – sikerrel valósíthassák meg fejlesztési elképzeléseiket. Az Ügynökség tevékenysége során többek között az alábbi szolgáltatásokkal is támogatja a KKV-kat:

- tanácsadás;
- ügyfélszolgálat;
- képzések, tájékoztatók.

2013 végéig az Ügynökség közvetlenül **510 KKV**-val kötött támogatási szerződést, melynek eredményeképpen a megvalósult és megvalósítás alatt álló fejlesztések összértéke megközelíti a **106 Mrd** forintot 54 Mrd forint európai uniós támogatás igénybevétele mellett.

Honlap: http://www.norda.hu

3.5.1.6. Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.

A Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség (NYDRFÜ) 1999. július 1-jén kezdte meg működését, soproni székhellyel. Alapítója és tulajdonosa 2011. december 31-ig a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács volt, majd 2013. december 31-ig a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium tulajdonlásával és irányításával működött. 2014. január 1-től a tulajdonosi jogokat a területileg illetékes megyei önkormányzatok gyakorolják a szervezet felett. A Kormány 550/2013. (XII. 30.) rendelete értelmében az RFÜ-k tevékenységét szakmai értelemben a nemzetgazdasági miniszter felügyeli.

A Társaság 3 igazgatósággal (stratégiai, programvégrehajtási, gazdasági) működik. A területileg kiegyensúlyozott és a helyi szereplőkhöz közeli feladatellátás érdekében öt megyei jogú

városban tart fenn irodákat: Sopronban, Győrben, Szombathelyen, Zalaegerszegen és Nagykanizsán.

Az NYDRFÜ a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel kötött szerződés alapján a 2007 és 2013 közötti EU programozási periódus keretében működő Nyugat-dunántúli Operatív Program (NYDOP) esetében lát el közreműködő szervezeti feladatokat. A program döntés-előkészítő, valamint a végrehajtással összefüggő feladatai mellett jelentős szerepet vállal a területfejlesztési folyamatok alakításában, s céljának tartja, hogy minél több szereplőt vonjon be a közös gondolkodásba és munkába. Ennek megfelelően az Ügynökség tevékenysége során széleskörű együttműködési kapcsolatokat alakított ki a területfejlesztés különböző szintjein tevékenykedő szervezetekkel (nemzetközi szereplőket is beleértve,), számos újító kezdeményezést indított. A 2013. évben a szervezet 7 db, Európai Területi Együttműködési programok által támogatott projektben vesz részt, melyek keretében a megismert nemzetközi jó gyakorlatokat és tapasztalatokat igyekszik a hazai szereplők (így kiemelten a KKV-k) számára is hasznosíthatóvá tenni.

A KKV szektor vonatkozásában az NYDOP 1. (Gazdaságfejlesztés) és 2. (Turizmusfejlesztés) prioritásainak végrehajtása jelenti a legkiemelkedőbb feladatot. A gazdaságfejlesztési területen közel 340 db, kis-és középvállalkozás által indított – főként telephely-fejlesztésre vonatkozó – projektet gondoz a szervezet, 14 milliárd Ft támogatási értékben. Ezek a fejlesztések több mint 2300 munkahely létrehozását teszik lehetővé. Az NYDRFÜ által kezelt források klaszter-fejlesztési projekteket is segítenek, ezek hatásaként több mint 800 vállalkozás vesz részt különböző együttműködésekben, gazdaságfejlesztési hálózatokban. A turisztikai területen közel 100 db – KKV-k által benyújtott – pályázat nyert támogatást 9 milliárd Ft értékben, melyek szálláshelyek, illetve különböző szolgáltatások fejlesztésére irányultak, közel 450 munkahelyet eredményezve.

Honlap: http://www.westpa.hu

3.5.1.7. A Pro Regio Nonprofit Közhasznú Kft.

A Pro Regio Nonprofit Közhasznú Kft. (Ügynökség) feladata a Közép-Magyarországi Régió integrált, kiegyensúlyozott fejlesztésének elősegítése. Az Ügynökség közreműködői szervezeti feladatokat lát el a Közép-Magyarországi Regionális Operatív Programban, valamint területfejlesztési tervezéssel, projekt-előkészítéssel, tanácsadási, szolgáltatási tevékenységgel is hozzájárul a Régió és a területén működő KKV-k fejlődéséhez.

A szervezet KKV szektort érintő tevékenysége

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.) 17. §-a alapján a Pro Regio Nonprofit Közhasznú Kft.-nek (Ügynökség) információ-ellátási és tájékoztatási feladatai vannak a Közép-magyarországi régió fejlesztési szereplői irányába[25]. Ennek érdekében kapcsolatot tart a vállalkozási érdekképviseleti szervezetekkel, a kamarákkal, és egyéb vállalkozói szövetségekkel, tájékoztatva őket a releváns pályázati kiírásokról.

Mindezek mellett – a rendelkezésre álló kapacitások erejéig – piaci alapon üzletviteli tanácsadási és projektmenedzsment szolgáltatási tevékenységet is végez[26]. Működése óta 21 sikeres pályázatot írt és menedzselt, illetve 5 projektgyűjtési és fejlesztési programot bonyolított le. A KKV szektor számára az alábbi fejlesztési tématerületeken nyújt szakmai segítséget a projektötlettől a megvalósításig:

- turisztikai attrakciófejlesztés;
- IKT technológiai fejlesztés;
- vidéki turizmus fejlesztése;
- technológiai gépbeszerzés munkahelyteremtéssel.

Igény esetén az Ügynökség projektmenedzsment és pályázati elszámolás-technikai képzésekkel segíti a vállalkozások és a többi pályázó fejlesztési tevékenységét. A szakmai szempontból fontos témákban az Ügynökség rendezvényeket, konferenciákat szervez, így például 2012 májusában a helyi gazdaságfejlesztésről.

A szervezet felépítése, irányítása, működése

A Területfejlesztésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 2013. évi módosítása alapján 2013. december 14-től a tulajdonosi jogokat a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. gyakorolja. A Tftv. rendelkezései alapján a tulajdonosi szerkezet változik, 2014. január 1-től Pest Megye Önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata az új tulajdonos.

A kis- és középvállalkozások fejlesztését szolgáló támogatások, pályázatok, pénzügyi eszközök és programok

A 2013-as évben került kiírásra a **KMOP-1.5.3/B, C Telephelyfejlesztés (B) és ipartelepítés (C) a területi kohézióért** című pályázati kiírás. Az egyik konstrukcióban a telephelyfejlesztés volt meghatározóbb, melynek alapvető célja volt a régióban működő, illetve letelepülni kívánó elsősorban gyártó, valamint szolgáltató gazdasági társaságok jelentős foglalkoztatási hatással járó fejlesztései infrastrukturális elemeinek támogatása, ezáltal közvetve javítva a régiók

[25] http://www.proregio.hu/pro-regio-ugynokseg/proregio-bemutatkozas
[26] http://www.proregio.hu/tervezes-palyazatiras/bemutatkozas-iroda

foglalkoztatási helyzetét, az üzleti környezetet és a régió versenyképességét. A másik konstrukcióban az ipartelepítés kapott hangsúlyosabb szerepet, melynek kiemelt célja a területi kohézió elősegítése a kevésbé versenyképes térségekben működő mikro, kis- és középvállalkozások, valamint nagyvállalatok működési helyszínéül szolgáló infrastruktúra fejlesztésén, illetve a működési feltételeik kedvezőbbé tételén keresztül. A programmal szemben támasztott alapvető elvárás új munkalehetőségek megteremtése a kevésbé fejlett területeken, és ezen keresztül a térség felzárkózásának ösztönzése, leszakadásának mérséklése.

Honlap: http://www.kozpontiregio.hu

3.5.2. VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft (VÁTI)

A VÁTI Nonprofit Kft. az Interreg Közösségi Kezdeményezés programok után-követésében, az Európai Területi Együttműködési Programok megvalósításában, valamint közreműködő szervezetként az EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok, illetve a Svájci Alap projektek lebonyolításában vesz részt.

A VÁTI Nonprofit Kft. 2013. évi szakmai – KKV-szektor vonatkozású – tevékenységének fontosabb területei és eredményei:

EGT és Norvég Finanszírozási Mechanizmusok, Svájci Alap projektek

A VÁTI Nonprofit Kft. 2009 áprilisától működik közre a Norvég és Svájci Alapokból finanszírozott projektek lebonyolításában. A két alap keretében meghirdetett pályázatok célja a regionális együttműködés fejlesztése, innovációs, oktatási és továbbképzési programok finanszírozása, hátrányos helyzetű régiók és fiatalok támogatása, munkahelyteremtés elősegítése, a fenntartható fejlődés, energiahatékonyság és energiatakarékosság érdekében fejlesztések megvalósítása, valamint a kulturális örökség megőrzése.

Európai Területi Együttműködési, IPA és ENPI határon átnyúló programok 2007-2013

A 2007-2013-as programozási periódusban a hazai részvétellel zajló 13 nemzetközi program közül 6 program (Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Románia, Délkelet-Európai Transznacionális Program, Magyarország-Szerbia, Magyarország-Horvátország, Magyarország – Románia – Szlovákia – Ukrajna Programok) vonatkozásában a program-menedzsmentért felelős közös intézmények Magyarországon kerültek felállításra. Ezeknek a nemzetközi programok, továbbá az Ausztria-Magyarország program operatív koordinációjáért a Közös Technikai Titkárságok felelnek. A programok szabályszerű végrehajtását felügyelő Irányító Hatóság számos

programszintű horizontális menedzsment feladatot – kifizetés vezető partnerek és hazai partnerek részére, a programok monitoring rendszerének működtetése – is a VÁTI Nonprofit Kft-re delegált. Ezen felül a VÁTI látja el a nemzetközi programokhoz kötődő nemzeti szintű tevékenységeket is, mint például a hazai partnerekkel történő társfinanszírozási szerződések megkötése, módosítása, a hazai partnereknél felmerült költségek hitelesítése valamint velük szemben szabálytalansági eljárások lefolytatása.

Határ menti együttműködési programok

Magyarország szomszédos országaival a 2007-2013-as periódusra vonatkozóan jellemzően kétoldalú határ menti együttműködési programok kerültek kidolgozásra. A határ menti programok jellege eltérő, attól függően, hogy az EU belső, vagy külső határai mentén fekvő területeket érint. Ezek alapján megkülönböztetjük az EU belső határa mentén fekvő magyar-román, magyar-szlovák, magyar-osztrák és magyar-szlovén határ menti operatív programokat; az Előcsatlakozási Eszköz (IPA) hatálya alá tartozó országokkal működő magyar-horvát és magyar-szerb határ menti programokat, illetve az Ukrajnával együttműködő négyoldalú határ menti együttműködési programot (magyar-szlovák-román-ukrán).

Interregionális együttműködési programok

Az INTERREG IVC 2007-2013 Program célja, hogy a Strukturális Alapok felhasználásával kapcsolatos tapasztalatcsere támogatásával növelje az uniós források felhasználásának hatékonyságát. Az együttműködések keretében a tapasztalt, Strukturális Alapokat felhasználó régiók átadják tudásukat olyan régióknak, amelyek hasonló jellegű fejlesztéseket szeretnének megvalósítani a Strukturális Alapok finanszírozásával. A program fő célkitűzése, hogy a régiók és a helyi szereplők közötti együttműködés révén elősegítse az EU harmonikus fejlődését. A program keretében a következő prioritások mentén működhetnek együtt a leendő projektpartnerek: innováció és tudásalapú gazdaság, valamint környezetvédelem és kockázat-megelőzés.

Területfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos feladatok

A VÁTI 2013 első negyedévéig területfejlesztéssel, területrendezéssel, az épített környezet védelmével és alakításával összefüggő kutatási, tervezési és tanácsadói tevékenységet is ellátott. Ezek a feladatotok 2013. áprilisától a VÁTI Nonprofit Kft. által alapított Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft-hez kerültek át.

Honlap: http://www.vati.hu

3.6. Befektetésösztönzés és kereskedelemfejlesztés

3.6.1. Kárpát Régió Üzleti Hálózat

A Kárpát Régió Üzleti Hálózat egy elsősorban kis- és középvállalkozásokat segítő intézmény, mely a szomszédos országokba irányuló kereskedelemfejlesztési és befektetésösztönzési tevékenységet végez. Az újfajta határon túli üzletfejlesztési irodahálózat létrehozásának gondolata a 2011-es év végén merült fel, majd a szükséges tervezési és előkészítési időszakot követően 2012 májusában megnyitotta kapuit a Kárpát Régió Üzleti Hálózat első irodája Kolozsváron, amit folyamatos bővítés követett. A hálózat jelenleg 6 Magyarországgal szomszédos országban 13 üzletfejlesztési irodát foglal magában, a Beregszászon működő iroda 2013. szeptember 27-én nyílt meg.

Az irodák a külpiacra törekvő vállalkozások részére térítésmentes külgazdasági tanácsadási szolgáltatásokat nyújtanak. Segítségükkel lehetővé válik egy-egy üzleti elképzeléshez a legmegfelelőbb partner megtalálása és elérése, valamint hatékony tájékozódás a térségben megjelenő befektetési lehetőségekről. Az irodák a külpiacokra törekvő cégeket folyamatosan ellátják a sikerhez nélkülözhetetlen általános külgazdasági, valamint specifikus helyi piaci ismeretekkel, információkkal. Ennek érdekében elemzéseket készítenek a régió gazdasági és munkaerő-piaci viszonyairól, fejlődési tendenciáiról, illetve konkrét export-lehetőségeiről. Állandóan követik a régióban megjelenő pályázati kiírásokat, feltárják a különböző közbeszerzési és privatizációs lehetőségeket, továbbá a cégalapításhoz szükséges segítséget és üzleti tanácsadást nyújtanak figyelembe véve az adott ország külgazdasági tevékenységeit érintő szabályozásait, előírásait. Az irodák feladatai között szerepel olyan kereskedelemfejlesztési programok és rendezvények megvalósítása, amelyek alkalmat teremtenek a magyar és külföldi partnerek közvetlen megbeszéléseire. Munkájuk során a hálózat tagjai széles körű kapcsolatrendszert építenek ki a régió gazdaságára hatást gyakorló szervezetekkel: kamarákkal, szövetségekkel, önkormányzatokkal és tanácsadó szakértőkkel, rajtuk keresztül segítve a partnervállalkozások mindennemű ügymenetét. Az érdeklődő gazdálkodó szervezetekről adatbázist alakítanak ki, amely lehetővé teszi a vállalati igények pontos felmérését, a beszállítói együttműködési lehetőségek feltárását és a célzott partnerközvetítési tevékenységet.

A hálózatot a Magyar Állam és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara tulajdonában álló Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt. működteti a Nemzetgazdasági Minisztérium által nyújtott támogatásból. A Kárpát Régió Üzleti Hálózat egyes irodáit közreműködő szervezetként az adott viszonylatban működő vegyes, illetve területi kamarák üzemeltetik. A hálózat újszerűségét az adja, hogy a hagyományos külképviseleti irodáktól eltérően nem Magyarországról kiküldött

szakemberek dolgoznak a határon túli irodákban, hanem a két fős személyzet az adott régió viszonyait jól ismerő, több nyelven beszélő, helyi magyar jelöltek közül került kiválasztásra.

A hálózat irodái 2013. évi sikeres működésük során közel ötezer vállalkozásnak nyújtottak segítséget a piacra jutásban, 29 új cég alapításában és 146 vállalkozói szerződés létrejöttében működtek közre, valamint több ezer vállalkozást tartalmazó partnerlistát ajánlottak ki. Több mint 150 üzleti rendezvény lebonyolításában működtek közre, melyeken összesen 10600 érdeklődő vett részt magyarországi vagy az iroda helyszínén tevékenykedő szervezetek képviseletében. Az irodák új beruházási lehetőségeket kutatnak fel, és ezeket a projektjavaslatokat közvetítik az EXIM vagy a Corvinus Zrt. felé finanszírozás céljából. Ezzel a Kárpát Régió Üzleti Hálózat szorosan integrálódik a Magyar Kormány külpiacra lépést elősegítő eszközeinek portfóliójába.

Honlap: http://www.crbnetwork.eu

3.6.2. KKVHÁZ Zrt.

A KKVHÁZ egy **marketing kommunikációs összefogás** szakértők, vállalatok, civil szervezetek és az intézményrendszer részvételével. Fórumot biztosít a KKV szektor tagjainak termékeik/szolgáltatásaik szélesebb körű megismertetésére, kapcsolatépítésre és tudásmegosztásra. A KKVHÁZ régiónként és szakterületenként kínál önállóan szerkeszthető bemutatkozó felületeket a KKV szektor szereplőinek és a KKV szektorral szoros kapcsolatot ápoló szervezeteknek. A KKVHÁZ kommunikációs felületet biztosít továbbá a nagyvállalati CSR tevékenységhez is.

A KKVHÁZ 2013-ban hatodik alkalommal rendezte meg a Kelet-Közép-Európai KKV Csúcs konferenciáját. A KKVHÁZ kezdeményezése a Megyék Versenye program, mely játékos erőpróba a kapcsolatépítés, a hálózatosodás és tudástranszfer jegyében. Az összefogás szervezi a havonta megrendezésre kerülő K-Kávéház c. megyeházákon megrendezésre kerülő fórumot is.

Honlap: http://www.kkvhaz.hu

3.6.3. Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. (MNKH)

MNKH Magyar Nemzeti Kereskedőház Zártkörűen Működő Részvénytársaságot a Magyar Állam hozta létre, új, nemzeti külgazdasági stratégiájának megvalósítójaként, kisebbségi tulajdonosa a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara.

A Kereskedőház 2013-ban kezdte meg működését. Feladata a hazai cégek külpiaci megjelenésének elősegítése, export tevékenységeik támogatása, erősítése. Célkitűzése, hogy tevékenységével új piacokat, új lehetőségeket nyisson meg a magyar kis- és középvállalkozások előtt, elősegítse a hazai és külpiaci partnerek egymásra találását és támogassa a magyar vállalatok Európai Unión kívüli exporttevékenységének elindítását. A Kereskedőház elkötelezett a magyar termékek, szolgáltatások az újonnan megnyitott piacokra történő kivitelének maximalizálása mellett, ezáltal is erősítve a hazai gazdasági növekedést és a magasabb szintű foglalkoztatottságot.

Tevékenységek, szolgáltatások

Az MNKH tevékenysége két pillérre épül:

- Felkutatja, és közös fellépéssel segíti azokat a hazai vállalkozásokat, melyeknek termékei, szolgáltatásai a külföldi piacokon is versenyképesek lehetnek,
- A részben magántőkéből működő külpiaci relációs kereskedőházakon keresztül felméri a helyi piaci igényeket.

Célja, hogy segítse, támogassa azokat a versenyképes cégeket, amelyek keresik az új export lehetőségeket, de nem rendelkeznek a külpiacra lépéshez szükséges ismeretekkel, szakemberekkel, kapcsolatokkal. Ennek érdekében egyfajta integrátori és inkubátori szerepet is ellát. Partnerei számára komplex szolgáltatást nyújt: az exportlehetőségek feltárásával, biztosításával, illetve közvetítéssel – az ajánlattól egészen a leszállításig – támogatja a magyar vállalkozásokat, de a nemzetközi fejlesztési pályázatokon való részvétel és a külkereskedelmi ügyletek teljes körű lebonyolítása terén is segítséget nyújt.

Külpiaci Relációs Kereskedőházak

A külpiaci aktív jelenlétet a már létrehozott célországbeli vagy más szóval relációs kereskedőházak adják. Kereskedőházak azokban az országokban, térségekben nyílnak, amelyek piacain az exportképes termékkel, készséggel, technológiai innovációs tudással rendelkező KKV-k sikerrel megjelenhetnek, ahol lehetőségük van exportüzletek megkötésére. Feladatuk többek között a kereskedelmi ügyletek előkészítése, a partnerek megkeresése, továbbá a tárgyalások lebonyolítása és a szerződések megkötése.

Az előzetes terveknek megfelelően 2013-ban nyolc helyszínen nyíltak relációs kereskedőházak - Azerbajdzsánban, az Egyesült Arab Emírségekben, Jordániában, Kazahsztánban, Kínában, Oroszországban, Szaúd-Arábiában, Törökországban - nyíltak kereskedőházak. A tervek szerint a közeljövőben 20 országban kínálják majd magyar kereskedőházak a vállalkozások termékeit, szolgáltatásait, így azok eljuthatnak az Európai Unión kívüli országokba is.

Partner Program

A Magyar Nemzeti Kereskedőház Partner Programja folyamatosan várja a jelentkezőket, elsősorban az élelmiszeripar, mezőgazdaság, vegyipar, környezetipar, egészségipar, gépipari és IT ágazatokból. A programban való részvétel a jelentkezők számára térítésmentes.

Honlap: http://www.tradehouse.hu

3.6.4. Nemzeti Külgazdasági Hivatal (HITA)

A Nemzeti Külgazdasági Hivatalt (Hungarian Investment and Trade Agency – HITA) 2011. január 1-vel a Magyar Kormány hozta létre a külföldi vállalatok magyarországi befektetéseinek ösztönzése és a hazai vállalkozások külpiaci exporttörekvéseinek támogatása céljából.

A Hivatal a Miniszterelnökség szakmai irányítása alatt működő, önállóan gazdálkodó szervezet. Tevékenysége során széleskörű hazai és nemzetközi kapcsolatokat ápol hazai és külföldi kormányzati döntéshozókkal, szakmai szövetségekkel, kamarákkal és legfőképpen üzleti partnerekkel.

Üzletfejlesztési célkitűzéseket különböző marketingeszközök, cégre szabott személyes konzultációk, általános és ágazati kiadványok által valósítja meg. A befektetés-ösztönzési tevékenység során kiemelt prioritásként kezeli a munkahelyteremtést. Részt vesz a közép- és hosszú távú külgazdasági stratégiaalkotáshoz szükséges kormányzati háttéranyagok és elemzések készítésében. Folyamatosan fejleszti és karbantartja az üzletfejlesztési és befektetés-ösztönzési célú cég-, beszállítói-, ipari park- és más információs moduljait.

A Hivatal a Nemzetgazdasági Minisztériummal közösen látja el az 50 országában működő külgazdasági szakdiplomata hálózat szakmai irányítását. Együttműködik a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával és annak külpiaci szervezetével, a Kárpát Régió Üzleti Hálózattal és a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt.-vel. Minden megyét lefedően biztosítja széleskörű szolgáltatásait új és már meglévő ügyfelei számára.

A magyarországi **Enterprise Europe Network (EEN)** hálózat konzorciumvezetőjeként új, uniós forrásokat és lehetőségeket vont be üzletfejlesztési tevékenységbe. Az EEN hálózat 2008-ban alakult, az Európai Bizottság egyetlen vállalkozásfejlesztési hálózata, amely 51 országban csaknem 600 intézményben működik. Az EEN a hálózat adta lehetőségekre építve nemcsak az EU, de a világ számos pontján segít üzleti partnerek felkutatásában. A projekt célja a kis- és középvállalkozások (KKV-k) külpiacra jutásának elősegítése, nemzetközi üzleti kapcsolataik bővítése, innovatív technológiák hasznosításának elősegítése, valamint a KKV-k Az Európai Unió kutatás-fejlesztési pályázataiba való bevonása. Magyarországon a magyar EEN

vállalkozásfejlesztési hálózat irodái minden régióban megtalálhatóak, kamarák és vállalkozásfejlesztési központok működtetésében. Az intézmények közel 60 munkatárssal valósítják meg itthon a „no wrong door” koncepciót, azaz az ügyfél bármely irodát keresi fel, mindenhol ugyanazt a magas színvonalú kiszolgálást kapja.

A HITA küldetése

A Nemzeti Külgazdasági Hivatal kiemelt feladata, hogy támogatást nyújtson a kis- és közepes vállalatok számára exportorientált üzleti tervük megvalósításában. Cél, hogy a rendelkezésre álló pénzforrások a hazai exportőrök igényeinek lehető legteljesebb figyelembe vételével, a kialakított jogcímek és marketingeszközök mentén, a leghatékonyabban kerüljenek „elhelyezésre” a termelő cégeknél. HITA törekszik arra, hogy az összekötő kapocs szerepét betöltse be a kormányzati és üzleti szektor között. A korábbi sikeres exportfejlesztési gyakorlatnak megfelelően, ágazati felosztás szerint kezelik a felmerülő céges igényeket. Fontos tényező a személyes kapcsolatok kialakítása, ezért céglátogatásokat valósítanak meg annak érdekében, hogy megismerjék az exportképes magyar áralapot, innovatív technológiákat és szolgáltatásokat, amely elengedhetetlen feltétele a hatékony kormányzati exportösztönzésnek.

A HITA ugyancsak törekszik segítséget nyújtani versenyképes export finanszírozási konstrukciók felkutatásában (EU, ENSZ, Eximbank), aktívan közreműködik a kormányzati ipar-, export-, ágazati- és innovációs stratégiák kidolgozásában. Ágazati problémákat kommunikál a kormányzat felé, valamint minden eszközzel támogatja a fejlesztési és exporttámogatási kormányzati stratégiák összehangolását.

Kis- és középvállalkozásokhoz köthető eredmények 2013-ban

A HITA rendszeres ügyfelei közé közel 3000 magyar kis-és középvállalkozás tartozik, amelyekkel személyes kapcsolatban állnak ágazati tanácsadói, akik jól ismerik a vállalatok külpiaci törekvéseit, exportálható termékeiket.

A 2013. év során az Üzletfejlesztési Főosztály összesen 205 belföldi és külföldi programot készített elő, bonyolított le, amelyeken összesen 1955 magyar vállalkozás, vállalat vett részt. A hivatal tevékenységének köszönhetően az előzetes becslések szerint a következő 3 évben mintegy 63 millió EUR direkt export eredményt várnak a cégek. A 2013-es évben, a HITA által személyes export konzultációban részesülő cégek száma megközelítette az 1800-at.

A HITA 2013-ban is folytatta nagy sikerű képzési programját, a KKV Akadémiát, a félévente egy-egy alkalommal megrendezett eseményem közel 50 hazai KKV export menedzsere vett részt.

Relációs multiszektorális kiállítások és szakmai fórumok

A HITA fontos szerepet tölt be a magas szintű látogatásokhoz kapcsolódó üzleti programok szervezésében és lebonyolításában. A HITA tevékenységében egyre fontosabb és eredményesebb szerepet kapnak a magas rangú ki-, illetve beutazó küldöttségekhez kapcsolódó szakmai szemináriumok és B2B programok, a hivatalos program részeként szervezett gazdasági-üzleti találkozók.

A külgazdasági stratégiában szereplő relációs fókuszoknak megfelelően a HITA nagy hangsúlyt fektet az ún. keleti nyitásban megfogalmazott országcsoportok által nyújtott lehetőségekre, programjaiban egyre nagyobb súlyt kapnak ezek a KKV- k számára kiemelt jelentőséggel bíró térségek.

A HITA a magas szintű (miniszterelnöki, miniszteri, államtitkári) látogatásokhoz kapcsolódóan üzleti delegációkat szervezett Libanonba, Jordániába, Portugáliába, Szlovéniába, Lengyelországba, Indiába, Japánba, Macedóniába és Törökországba. Gazdasági vegyes bizottsági ülésekhez kapcsolódóan a HITA üzletember-találkozókat szervezett Albánia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Moldova, Üzbegisztán, Belarusz Köztársaság, Oroszország, India, Törökország, Kuvait, Szlovákia, Macedónia, Georgia, Vietnam, Brazília, Mongólia, Flamand és Türingia helyszínekkel.

A magyar KKV-k tájékoztatása érdekében külpiaci relációs tájékoztató rendezvénysorozat keretében 12 megyeszékhelyen mutatta be a HITA az orosz, szerb és ukrán, valamint a szlovák, osztrák és olasz piac sajátosságait. A rendezvényeken résztvevő cégek közel 300 kétoldalú tárgyalást bonyolítottak le. A vidéki cégek exportját a hálózat regionális és ágazati fókusszal megszervezett üzletember-találkozókkal, valamint egyénre szabott exportfejlesztési szolgáltatáscsomaggal segíti, építve a határon átnyúló kapcsolatokra is a határ menti térségekben.

NKFO számai: A 2013-as év során az európai relációkban megvalósított 17 programon 531 magyar cég, illetve szervezet vett részt, a Keleti nyitás célországaiban a HITA 54 szakmai programot szervezett 1261 magyar cég részvételével.

Belföldi Regionális Hálózat

2013-ban a HITA belföldi regionális hálózata 15 irodában 19 látta el feladatát. Az irodahálózat biztosítja a HITA üzletfejlesztési szolgáltatásainak helyi szintű megjelenítését, ügyfélszolgálati és tanácsadási szolgáltatásokkal áll az érdeklődő KKV-k rendelkezésére. A befektetésösztönzés területén helyi szintű információk és háttéranyagok biztosításával, befektetői látogatások helyi előkészítésével járult hozzá a hazai működő tőke beruházások megvalósításához. A proaktív beruházásösztönzési tevékenység keretében a befektetések szempontjából kiemelt döntéshozó csoportokat tájékoztatta itthon és külföldön az egyes régiók, városok befektetési lehetőségeiről,

vonzerejéről. A regionális hálózat 2013-ban 286 befektetői megkeresést kezelt, ami 582 konkrét kiajánlást jelentett. 81 befektetői látogatásból tíz pozitív döntéshez járult hozzá, amelyből 3 az Észak-Magyarország régióban valósul meg. Kiemelkedően magas volt a befektetői érdeklődés Észak-Magyarországon, Borsod és Heves megye iránt. A Befektetőbarát Településekért Program keretében összesen 81 önkormányzat vette át a „Befektetőbarát Település" címet.

A helyi rendezvények szervezésén keresztül a regionális hálózat éves szinten több mint 1300 helyi vállalkozáshoz juttatta el a HITA szolgáltatásait, és teremtette meg ez által a HITA helyi ismertségét. 2013-ban a regionális tanácsadók összesen 257 céglátogatást bonyolítottak le, és 49 rendezvényt valósítottak meg. Országosan összesen 35 képzési célú rendezvényt szerveztek, több, mint 350 KKV részvételével külkereskedelem-technikai, exportmarketing, beszállítási menedzsment módszerek témában. A Külpiaci tájékoztató rendezvényeket 12 helyszínen szervezték meg, összesen 208 cég részvételével.

Honlap: http://www.hita.hu

3.7. Innovációt, kutatás-fejlesztést támogató intézmények

3.7.1. Európai Innovációs és Technológiai Intézet – (European Institute of Innovation and Technology, EIT).

Az Európai Innovációs és Technológiai Intézet az Európai Bizottság elnökének kezdeményezésére 2010-ben kezdte meg működését Budapesten azzal a céllal, hogy segítse a felsőoktatás, a kutatás és az innováció európai hálózatának kialakítását. A budapesti székhelyű EIT egy európai innovációs ügynökség, amely önmagában nem folytat kutatási tevékenységet, hanem kutatási programok koordinációjával foglalkozik.

A 2014-től 2020-ig terjedő időszakban az EIT-nek a felsőoktatás, kutatás és innováció tudásháromszögének integrációja révén járul hozzá a Horizont 2020 kutatási és innovációs keretprogram célkitűzéseihez. Az EIT ösztönözni fogja a vállalkozási kedvet a kiváló vállalkozói képzés előmozdításával és az induló vállalkozások létrehozásának támogatásával, valamint a magánszektor, ezen belül is a KKV-k élénk részvételét a tudás és innovációs közösségekben (Knowledge and Innovation Communities, KIC). Az intézmény költségvetése a 2014-2020 közötti időszakra 2 7111,4 millió EUR.

Honlap: http://www.eit.europe.eu

3.7.2. Magyar Innovációs Szövetség (MISZ)

A Magyar Innovációs Szövetség az innováció területén működő különböző szervezeteket, vállalkozásokat integráló szakmai és érdekvédelmi szervezet. Alapvető célkitűzésének tekinti az innováció gyorsításának támogatását, továbbá az ország innovációs képességének növelését. 2013-ban a Szövetség közvetlen taglétszáma 319, további – a tagszövetségek révén csatlakozott ún. „közvetett" – tagok száma pedig 443 volt. Tevékenysége, valamint a tagintézményeivel való kapcsolata alapvetően két önálló, de egymással kapcsolatban lévő rendszerben valósul meg: szakmai érdekképviselet, érdekérvényesítés, ill. az innováció élénkítését támogató pályázatok, rendezvények, szolgáltatások.

Érdekérvényesítő tevékenysége során a MISZ a hazai K+F, ill. innovációs tevékenységgel kapcsolatban a 2013. évben 18 alkalommal adott ki véleményt, állásfoglalást, melyeket az illetékes állami szerveken kívül sok esetben a közvéleménynek is eljuttattak. Ezek közül kiemelendő **„Befektetés a jövőbe" – Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020"** c. tervezetről adott vélemények, ill. **„Technológiai start-up ökoszisztéma építés"** tárgyú pályázat újragondolásának szükségességéről kiadott állásfoglalás.

Képviselőin, megbízottain keresztül közvetlenül is próbálta tagvállalatai érdekeit, a Szövetség véleményét képviselni mintegy 25 testületben, pl. a Versenyképességi Tanácsban és a Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanácsban. Tisztségviselői és vezető képviselői 18 országos szakmai rendezvényen, konferencián tartottak előadást, illetve fejtették ki véleményüket 2013-ban. A Szövetség továbbá számos közhasznú szervezetben, alapítványban, kuratóriumban működik közre. Alapító társtulajdonosként és szakmai befektetőként 20, jelenleg is működő innovációs szervezet létrehozását segítette.

Honlap: http://www.innovacio.hu

3.7.3. Nemzeti Innovációs Hivatal

A Kormány 2011. január 1-jével hozta létre a Nemzetgazdasági Minisztérium irányítása alatt, a kutatás–fejlesztésért és technológiai innovációért felelős központi hivatalként működő Nemzeti Innovációs Hivatalt (NIH).

A NIH egyik fő feladata a vállalati innovációs tevékenységek fejlődésének segítése a hazai és nemzetközi innovációs szolgáltatások (technológiai inkubáció) koordinálása, a pályázati abszorpció fokozása, a pályázati folyamatok szakmai segítése. Elősegíti továbbá a K+F+I ötletek hasznosulását, a KKV nagyvállalati együttműködések, beszállítói rendszerek létrejöttét/működését, támogatási eszközök (alapok, kockázati tőke, stb.) elérését.

A Hivatal részt vesz az innovatív vállalkozásokat célzó kormányzati tervek megvalósításában az alábbi stratégiák mentén:

Befektetés a jövőbe: Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020

A stratégia célul tűzi, hogy 2014-2020 között a K+F+I és növekedésorientált kisvállalatok („gazellák") kifejezett és erőteljes kedvezményezésével jelentősen növekedjék az ilyen típusú vállalkozások száma és gazdasági aktivitása.

A stratégiában a korszerű TéT eredményeket intenzíven hasznosító magyar vállalatok prioritási tengely fő célkitűzései között szerepel a fiatal innovatív cégekre vonatkozóan:

- +300 csúcstechnológiai gazella cég találja meg globális piaci számításait,
- +1000 innovatív start-up cég kap az induláshoz jelentős támogatást 2020-ig.
- + 30 K+F intenzív makroregionális középvállalat termel és szolgáltat

Intelligens szakosodási stratégiák (S3)

A 2014-2020 közötti EU pénzügyi periódusra vonatkozó kohéziós politika megvalósítását szolgáló közösségi stratégiai keret iránymutatásainak megfelelően a Nemzeti Innovációs Hivatal módszertani iránymutatásai alapján, a Regionális Innovációs Ügynökségek vezetésével, és az innovációban érdekelt régiós szereplők széleskörű bevonásával kidolgozásra kerülnek a magyar NUTS2 szintű régiók intelligens szakosodás alapú innovációs stratégiái (röviden a szakterületen elterjedt angol rövidítést alapul véve: RIS3 stratégiák).

Az intelligens szakosodási regionális innovációs stratégiák rendeltetése, hogy – összhangban az EU2020 stratégiával, a Horizont 2020 stratégiai súlypontjaival és a „Befektetés a jövőbe", Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Stratégia 2020 dokumentummal (azaz a Nemzeti KFI Stratégiával), valamint a régiós területfejlesztési tervekkel - kiindulópontot és keretet biztosítson a magyar régiókban folyó innovációs tevékenységgel kapcsolatos tervezési folyamatok számára, figyelembe véve, ugyanakkor iránymutatást is adva, a helyi tervezési folyamatokhoz. A stratégiák – igazodva a jelenlegi magyar közigazgatási rendszerhez – megyei szintű stratégia prioritásokat és programokat is tartalmaznak.

A RIS3 stratégiák célja tehát az ágazati adottságok erősítésével egy nemzetközileg is versenyképes, intelligens alapon, azaz a tudásra és az innovációra építve specializált és hosszú távon is működőképes innovációs (és gazdaság-fejlesztési) rendszer kialakítása, amely forrás-felhasználási hatékonyságában meghaladja a korábbi időszakok innovációs rendszereit, és ennek segítségével hozzájárul egy európai viszonylatban is versenyképes helyi gazdaság létrejöttéhez.

KFI Ágazati Stratégiai Fehér könyv (KFI ÁSFK) - ágazat-független, horizontális szempontok

A NIH elkészíti a Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Ágazati Stratégiai Fehér Könyvet (KFI ÁSFK).

A KFI Ágazati Stratégiai Fehér Könyv célja, hogy ágazatonként meghatározza a KFI szempontú stratégiai célokat, kitörési pontokat, valamint a lehetséges beavatkozásokat, ezzel információt és inputot biztosítson a további tervezéshez, a következő időszak nemzeti és ágazati stratégiáinak kialakításához.

Az Új Széchenyi Terv ágazati felosztása alapján a NIH a következő ágazatokban készít KFI ÁSFK-t:

- Egészségipar;
- Mobilitás, járműipar és logisztika;
- Informatika és infokommunikáció;
- Energetika;
- Környezetvédelem;
- Agrárium és élelmiszeripar.

A Nemzeti Innovációs Hivatal legfontosabb tevékenységei 2013-ban

Mentorprogram elindítása

A Hivatal a fiatal, innovatív vállalkozások számára innováció-menedzsment szolgáltatásokat nyújt a Go!nno portálon keresztül, és ennek egyik új programja az innovatív, kezdő vállalkozások mentorálása A programban a mentorok egy éven keresztül személyesen segítik díjmentesen a vállalkozókat, akik emellett a mentorklubban jogi, szabadalmi, vállalkozói kérdésekben kaphatnak információt.

A mentorprogram célja, hogy elősegítsék a fiatal, induló vállalkozások erősítését. A programba bekerült vállalkozások mentorálása elősegíti azt is, hogy a résztvevő cégek ne csak a hazai, hanem a nemzetközi piacokon is versenyképesek legyenek, illetve eredményesen tudjanak majd részt venni az Európai Unió kutatás-fejlesztési-innovációs Horizon 2020 programjában.

A programot a hivatal tevékenységének ellátása keretében indította, így erre külön forrást nem különítettek el, a mentorok a társadalmi felelősségvállalás jegyében térítésmentesen segítik a fiatal vállalkozókat.

Hatékony ügykezelés és a NIH szolgáltatásainak bővítése

A NIH az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program (EKOP) keretében megvalósuló „Ágazati pályázat a közigazgatási szolgáltatások belső folyamatainak megújítására” című pályázaton

elnyert 238 millió forintos támogatásból megújította belső folyamatait, egyszerűsítette ügymenetét, és bővítette a Hivatal által nyújtott szolgáltatások körét.

Az elnyert támogatásból a NIH informatikai eszközparkja megújult. A fejlesztésekkel bevezetésre került elektronikus dokumentumkezelés, amely célul tűzte ki a papírmentes ügymenetet. Az újítás „best practice”-ként szolgálhat a többi közigazgatási szerv számára is, mindamellett, hogy a NIH képes csatlakozni a Magyar Államkincstár által üzemeltetett intézményi könyvelési modulhoz is.

Az EKOP projekt keretében - a NIH által már korábban kifejlesztett és működtetett Kaleidoszkóp* (www.kaleidoszkop.nih.gov.hu) információs rendszer - további szolgáltatásokkal bővült. A rendszer belső működésének hatékonyabbá tétele mellett a már meglévő K+F projekt, kutatási infrastruktúra, KFI szolgáltató és vállalati KFI regiszter adatbázisok további adatforrásokkal egészültek ki. Sor került szabadalmi, iparjogvédelmi adatok importálására, az adatbetöltő felületek fejlesztésére, az ügyfélkezelési folyamat modernizálására, valamint a jelenleg párhuzamosan működtetett Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Regiszter (NEKIFUT) teljes körű integrálására.

A projekt megvalósításával a Hivatal jelentős lépést tesz a Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program célkitűzésének - a hatékony nemzeti közigazgatás felállítása - elérése felé.

Magyar-Kuvaiti workshop

A Hivatal innovatív magyar cégeket mutatott be egy kuvaiti befektetés és üzletkötés céljából. A 350 millió dolláros (81 milliárd forintos) alapot az NTEC (National Technology Enterprises Company) kezeli, képviselőinek 25 magyar cég fejlesztéseit, innovációs projektjeit mutatták be. A Hivatal vezetői hosszabb távú kutatási-fejlesztési együttműködések témáiban is folytattak kétoldalú egyeztetéseket a kuvaiti delegáció tagjaival.

A NIH szakértői összesen több mint 250 potenciális magyar cég profilját vizsgálták meg, majd az előszűrést követően az 50 legígéretesebb cég képviselő kapott lehetőséget írásos bemutatkozásra. Ezt követően az NTEC szakértői választották ki azt a 25 céget, akikkel az első Magyar-Kuvaiti Workshop keretében kétoldalú, személyes tárgyalásokat kívántak folytatni.

A Start-up ökoszisztéma építése

A NIH, mint akkreditációs szervezet, 2013-ban pályázatot hirdetett az „Akkreditált Technológiai Inkubátor” (ATI) cím elnyerésére. A kiírás célja a nemzetközi piacokon is versenyképes, magyar vagy akár a környező országokban elért K+F eredményekre alapuló start-up vállalkozások felépítését, az azokban végzett K+F projektek sikeres befejezését segítő, és tőkebefektetést is vállaló technológiai inkubátorok kiválasztása, akkreditálása. A pályázat motivációja az volt, hogy

az akkreditációt elnyerő inkubátorok jogosulttá váljanak a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap Technológiai start-up ökoszisztéma építés tárgyú - összesen 2,1 milliárd forintnyi forrású - pályázat (Start-up_13) I. alprogramjában való részvételre és a maximum 60 millió Ft-os „de minimis" támogatás elnyerésére. A pályázat legfontosabb eleme, hogy az akkreditáció elnyerésével az inkubátorok jogosulttá válnak a saját kiválasztási folyamataikban sikerrel szereplő start-upoknak ajánlást adni, mely feltétel a pályázat II-IV. alprogramjaiban a támogatás elnyeréséhez. Az akkreditált inkubátorok alapfeladata, hogy mentorálással, nemzetközi tapasztalataikkal és kapcsolataikkal a kiválasztott induló vállalkozásokból olyan sikeres cégeket építsenek fel, amelyek képesek a nemzetközi piacokon való megjelenésre, gyors növekedésre és alkalmasak további kockázati tőkebefektetésekre.

Innotrends Hungary 2013 KFI konferencia és szakkiállítás

A Nemzeti Innovációs Hivatal a hazai KFI élet szakmai partnereinek közreműködésével és több mint 70 kiállítóval Innotrends Hungary 2013 elnevezésű konferenciát és szakkiállítást szervezett Budapesten, ahol egyszerre tudtak megjelenni és szakmai kapcsolatokat építeni a hazai startup világ képviselői, a jelentősebb KFI tevékenységet folytató KKV és multinacionális vállalatok, a kutatói műhelyek vezetői, valamint az innováció finanszírozásának magán és állami szereplői.

A regionális intelligens szakosodást szolgáló innovációs stratégiák (S3) kialakítása - roadshow

A Nemzetgazdasági Minisztérium felkérésére a Nemzeti Innovációs Hivatal és a Regionális Innovációs Ügynökségek közreműködésével készül Magyarország és a magyar régiók intelligens szakosodási stratégiája. A készülő dokumentumok előzetes feltételei annak, hogy Magyarország a Strukturális Alapokból innovációs, kutatási és fejlesztési célokra támogatási forrásokhoz jusson. Magyarországon a regionális intelligens szakosodási stratégiák kialakítása a vélemények és javaslatok megismerése érdekében a regionális érintettek (egyetemek, kutató intézetek, ipari parkok, klaszterek, platformok, kamarák, vállalatok, szakmai szervezetek és szövetségek stb.) széles körű bevonásával történik. Ennek megfelelően konzultációs rendezvényekre is sor került több vidéki nagyvárosban.

Út a 2014-20-as Európai Uniós KFI forrásainak hatékony felhasználása felé

A Nemzetgazdasági Minisztérium, a Nemzeti Innovációs Hivatal és a Regionális Innovációs Ügynökségek közös konferenciasorozatot indított Budapesten és több vidéki nagyvárosban. A konferenciasorozat előadásainak központi témája a formálódó nemzeti „intelligens specializációt szolgáló kutatási és innovációs stratégia" (RIS3), amely egy adott térség tudásalapú, a versenyelőnyöket figyelembe vevő fejlődését, fejlesztését mutatta be.

„Runway Budapest 2.0.2.0 – A Startup Credo”

2013 őszén elkészült a „Runway Budapest 2.0.2.0 – A Startup Credo”, amelynek célja, hogy Budapest az évtized végére a régió startup központjává váljon. Az ehhez szükséges eszközöket a Nemzetgazdasági Minisztérium, a Nemzeti Innovációs Hivatal valamint a hazai startup közösség szereplőiből álló BudapestHUB dolgozta ki.

A munkacsoport a magyar startup ökoszisztéma jelenlegi helyzetének és kihívásainak, illetve jövőbeli lehetőségeinek feltérképezésével és konkrét javaslatokkal járult hozzá Budapest közép-európai startup központtá fejlődéséhez. A kitűzött cél eléréséhez a startup vállalkozások kritikus tömegének megteremtése, a komparatív előnyök felismerése és kihasználása szükséges.

Honlap: http://www.nih.gov.hu

3.7.4. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

A SZTNH − a 2010. évi CXLVIII. törvény 265. §-a szerinti, 2011. január 1-jei névváltozás előtt: Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) − a szellemi tulajdon védelméért felelős kormányhivatal, melynek felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt közigazgatási és igazságügyi miniszter látja el. Az SZTNH jogállására, gazdálkodására, feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes, jelenleg hatályos szabályokat a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény, továbbá a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény tartalmazza.

Az SZTNH feladat- és hatáskörébe tartozik:

- az iparjogvédelmi hatósági vizsgálatok és eljárások lefolytatása;
- a szerzői és a szerzői joghoz kapcsolódó jogokkal összefüggő egyes feladatok ellátása;
- az állami dokumentációs és információs tevékenység a szellemi tulajdon területén;
- a szellemi tulajdon védelmét szabályozó jogszabályok előkészítésében való részvétel;
- a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve végrehajtása;
- a szellemi tulajdon területén folyó nemzetközi, illetve európai együttműködés szakmai feladatainak ellátása;
- a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével kapcsolatos hatósági és szakértői feladatok ellátása.

Az SZTNH a szellemi tulajdon védelmére irányuló kormányzati stratégia kidolgozása és érvényesítése, valamint az ehhez szükséges állami intézkedések kezdeményezése, illetve

végrehajtása érdekében – egyéb tevékenységei mellett – a szellemi alkotó és az innovációs tevékenységet támogató és népszerűsítő programokat kezdeményez és hajt végre. Közreműködik a szellemi alkotások és az innovációs eredmények társadalmi elismerését szolgáló rendszer fejlesztésében, terjeszti a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos ismereteket, fejleszti az iparjogvédelmi és a szerzői jogi kultúrát; tájékoztatással, ügyfélszolgálattal, szaktanácsadással és más eszközökkel gyarapítja a vállalkozások – különösen a kis- és középvállalkozások – iparjogvédelmi és szerzői jogi ismereteit.

VIVACE program

Az MSZH kezdeményezésére, a Magyar Kereskedelmi es Ipari Kamarával együttműködve és a GKM támogatásával 2003-ban útjára indított Vállalkozói Iparjogvédelmi Versenyképességet Alapozó Cselekvési Program, az ún. VIVACE program a kis- es középvállalkozások szellemitulajdon-védelmi tevékenységének fejlesztését tűzte ki céljául. A program az iparjogvédelmi tájékoztatási, információszolgáltatási, valamint oktatási tevékenységgel, iparjogvédelmi szolgáltatásokkal, mozdítja elő a szellemitulajdon-védelmi tudatosság erősödését. A VIVACE program keretében került sor az országos iparjogvédelmi információs hálózat kialakítására, amely immár tíz éve eredményesen működik.

A VIVACE+ program főbb pillérei:

- szellemitulajdon-védelmi szolgáltatások fejlesztése, hazai és külföldi jó gyakorlatok átvételével;
- szellemitulajdon-védelmi, jogérvényesítési, valamint K+F minősítéssel összefüggő tudatosságnövelés, beleértve a hálózat-fejlesztést is;
- iparjogvédelmi oktatási, tartalomfejlesztési és információszolgáltatási tevékenység fejlesztése, különös tekintettel a hazai innovációs hálózat legerősebb láncszemeinek képességfejlesztésére a szellemitulajdon-védelem terén.

Az SZTNH együttműködési megállapodásokat, illetve szolgáltatási szerződéseket kötött megyei kereskedelmi- és iparkamarákkal, regionális fejlesztési ügynökségekkel, és egyetemekkel információs pontok működtetésére, oktatásszervezésre, tudásátadás elősegítésére.

Alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamok, szellemitulajdon-védelmi képzés

Elsősorban a kis- és középvállalkozások szellemitulajdon-védelmi ismereteinek bővítése érdekében, az iparjogvédelmi szakképesítésről szóló 2/2008. (VIII. 22.) TNM rendelet alapján az SZTNH 2010 óta szervez 20 órás alapfokú iparjogvédelmi tanfolyamokat. A VIVACE program keretében, együttműködő partnereivel közösen 2013-ban is számos alkalommal szervezett tanfolyamot a hivatal.

A képzést, valamint a téma iránt érdeklődök ismereteinek bővítését alapfokú iparjogvédelmi tankönyv, az Iparjogvédelem c. – az előbbinél mélyebb iparjogvédelmi ismereteket nyújtó – kiadvány és a szerzői jogról szóló tankönyv is támogatja.

Mindenekelőtt a kis- és középvállalkozások érdeklődésére tarthat számot a hivatal által térítésmentesen biztosított távoktatási lehetőség is – http://www.sztnh.gov.hu/hivatalrol/IP_oktatas/tavoktatas.html –, amely mindazok számára segítséget nyújt, akik egyedi időbeosztásban, saját igényeikhez igazodva, rugalmas formában kívánnak szellemitulajdon-védelmi ismereteket elsajátítani. A távoktatási tanfolyam alapfokú ismereteket kínál az összes iparjogvédelmi oltalmi formáról és a szerzői jogról, illetve az oltalmak megszerzésére irányuló eljárásokról, emellett betekintést nyújt a legfontosabb iparjogvédelmi információforrásokba is.

Nemzetközi projektek

Az MSZH, illetve az SZTNH 2008. október 1-jétől 2011 februárjáig részese volt az Európai Bizottság által támogatott *IPeuropAware* projektnek, amely az *EU Competitiveness and Innovation Framework Programme* (CIP) programjának támogatásával megvalósuló, eredetileg 3 éves futamidejű, nemzetközi kezdeményezés volt a nemzeti szabadalmi hivatalok szellemitulajdon-védelemmel kapcsolatos, elsősorban kis- és középvállalkozásokat célzó tudatosságnövelő kezdeményezéseinek összehangolására.

Ezen eredményekre épít a szintén uniós forrásokból megvalósuló *EU Accessible Intellectual Property (IPorta)* elnevezésű új támogatási projekt, amely szintén a kis- és középvállalkozás szellemitulajdon-védelmi helyzetén kíván javítani. A 2012-2014 között megvalósítandó kezdeményezésnek – amelyben összesen 30 európai társhivatal működik együtt – az SZTNH is aktív résztvevője. A projekt keretében működtetett www.innovacces.eu oldal a kis- és középvállalkozások számára is naprakész és hasznos információkat nyújt a szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos kérdésekről az egyes európai országokban (illetékes hatóságok, oltalomszerzési költségek stb.).

Az együttműködő hivatalok kiemelt célja egymás jó gyakorlatainak megismerése és átvétele a szolgáltatásnyújtás terén, amely adott esetben már egy olyan működő modellnek a népszerűsítését is jelentheti, mint például az *IP Marketplace*[27]. Az *IP Marketplace* a Dán Szabadalmi és Védjegyhivatal által működtetett virtuális piactér, ahol a jogosultak szabadalmaik, védjegyeik, használati- és formatervezési mintáik hasznosításához kereshetnek vevőket és licenciapartnereket. Hasonlóképpen a szellemitulajdon-védelmi jogok iránt érdeklődő vevőknek,

[27] *www.ip-marketplace.org*

valamint az innovációs projektjeikhez együttműködő partnereket kereső vállalkozásoknak is segítséget kíván nyújtani.

A kutatás-fejlesztési tevékenységek minősítése

A kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény értelmében a SZTNH hatásköre 2012. február 1-jei hatállyal kibővült a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésére vonatkozó feladatkörrel, amely egyrészről a vállalkozások által önkéntesen és opcionálisan kezdeményezhető előzetes minősítést, másrészről a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól érkező szakértői megkeresésekben foglalt szakkérdések eldöntését foglalja magában. Az előzetes minősítési eljárás keretében az SZTNH arról nyilatkozik, hogy az ügyfél által benyújtott dokumentáció alapján a kérelem benyújtását követően megvalósítandó projekt kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősíthető-e.

A kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésére vonatkozó feladatkör 2013. évi tapasztalatai azt mutatják, hogy az előminősítési tevékenység ismertsége növekszik, míg az adóhatóság részére történő, az adóellenőrzésekhez kapcsolódó bírálatok készítését magában foglaló utólagos szakértői tevékenység a 2012. és a 2013. évben hozzávetőlegesen hasonló intenzitást mutat. 2013-tól a szakértői tevékenység a bíróság, más hatóság kirendelésére, illetve megkeresés alapján harmadik személyek számára végzett munkával is bővült.

Az előzetes minősítést igénybe vevő kérelmezők összetétele szempontjából legnagyobb arányban (62%) a kis- és középvállalkozások nyújtották be a legtöbb minősítési kérelmet 2013-ban. A 2013. június 13-án elfogadott „Befektetés a jövőbe: Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020” című szakpolitikai stratégiához kapcsolódó intézkedési terv előirányozta a K+F minősítési rendszer 2013. évi értékelését. A kormányhatározatban foglalt intézkedést az SZTNH bevonásával, külső szakértő szervezet, a Deloitte Zrt. közreműködésével hajtotta végre. Az értékelés során tett megállapítás szerint a minősítési rendszert már ismerő és igénybe vevő vállalkozások jellemzően pozitívnak, ügyfélbarátnak tekintik az SZTNH működését és elismerik szakmai kompetenciáját. Az SZTNH belső folyamatai és eljárásrendje segíti az ügyfélközpontú eljárásrend lefolytatását és előzetes minősítési eljárások esetén a határidők tartását. Az értékelés eredményeinek figyelembevételével módosított eljárásrend és módszertani útmutató, szükség szerint módosított jogszabályok kidolgozására 2014-ben kerül sor.

Jedlik-terv: nemzeti stratégia a szellemi tulajdon védelmére

A 1666/2013. (IX. 23.) Korm. határozattal elfogadott Jedlik-terv az első olyan átfogó kormányzati stratégia Magyarországon, amely a szellemi tulajdont helyezi a középpontjába. A stratégia a 2013-tól 2016-ig terjedő időszakra szól, és a szellemi tulajdon védelme területén középtávú

célkitűzéseket rögzítve több mint negyven cselekvési irány mentén százat is meghaladó számú intézkedést ír elő. Mindezt négy fő pillérbe rendezi, amelyek a következők: iparjogvédelemmel a nemzetgazdaság felemelkedéséért; szerzői joggal a kreatív iparágak és a kultúra fellendítéséért; a nemzetpolitika és egyes kormányzati szakpolitikák szolgálata a szellemi tulajdon eszköztárával; a szellemi tulajdoni intézményi teljesítőképesség fokozása.

A kis- és középvállalkozások helyzete az innovációs és szellemitulajdon-védelmi politika egyik érzékeny és központi kérdése. A Jedlik-terv kiemelten kezeli a kis- és középvállalkozások különleges helyzetének és igényeinek feltárását. A Jedlik-terv egyik fő célkitűzése, hogy az egységes hatályú szabadalom e közeljövőben kiépülő rendszerén belül a hazai vállalkozásokat olyan helyzetbe hozza, hogy a rendszer bevezetéséből minél többet profitálhassanak, miközben az abból adódó esetleges hátrányokat is kezelni tudják. A stratégia célul tűzi ki továbbá a kis- és középvállalkozások általános és konkrét információs, valamint jogérvényesítési deficitjének csökkentését, e vállalati kör jogérvényesítési lehetőségeit, tájékozottságát segítő jó gyakorlatok átvételét, a szellemitulajdon-jogok menedzselésének és érvényesítésének elősegítését.

Honlap: http://www.sznth.gov.hu

3.8. A foglalkoztatáspolitika intézményrendszere

3.8.1. Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** küldetése ingyenes szolgáltatásaival a foglalkoztatás elősegítése, bővítése, aktív segítségnyújtás az álláskeresőknek és munkáltatóknak a megfelelő munkahely és a legalkalmasabb munkaerő minél gyorsabb. A Kormány foglalkoztatáspolitikájához kapcsolódva segíti a munkaerőpiac hatékony működését. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szervezetrendszerét a **Nemzeti Munkaügyi Hivatal** és a megyei/fővárosi kormányhivatalok munkaügyi központjai, valamint a járási hivatalok járási munkaügyi kirendeltségei. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfélkörét egyfelől az álláskeresők, másfelől a különböző összetételű munkatársat kereső szervezetek alkotják. Ez utóbbi kategóriában fontos megkülönböztetni a piaci és nem munkahelyeket kínálókat. A piaci szektoron belül az NFSZ külön figyelmet szentel a nagyvállalati és külön figyelmet a magyar KKV szektor munkaerőigényeinek. Az elmúlt években az NFSZ hazai és uniós forrásokat mobilizálva többféle szolgáltatást és aktív eszközt is kialakított a KKV szektor számára.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat része az Európai Unió foglalkoztatási szolgálatait tömörítő hálózatnak, a Magyar Kormány foglalkoztatás-politikai intézkedéseinek fő végrehajtója. Az NFSZ

intézményrendszere az elmúlt években – a magyar közigazgatás átalakítását célzó Magyary Zoltán Programmal összhangban – jelentősen megváltozott. A szervezeti átalakulás záró lépéseként a munkaügyi kirendeltségek a járási hivatalokba integrálódtak 2013. január 1-től.

A szervezet feladata egyrészt az **álláskeresővé vált személyek biztosítás alapú ellátásának megállapítása és havi folyósítása, másrészt a munkanélküliség csökkentését célzó munkaerő-piaci eszközök működtetése**. Ezek részben az álláskeresők pályaválasztását, pályamódosítását, motiváltságát, munkavégzési képességük és készségük növelését segítő szolgáltatások, a szakképzettség megszerzését, vagy karbantartását biztosító képzések, másrészt a foglalkoztatás bővítését célzó támogatások lehetnek.

A hazai költségvetési források felhasználása mellett az NFSZ feladatkörébe tarozik az Európai Uniós kohéziós forrásainak a foglalkoztatás és a foglalkoztathatóság fejlesztését célzó egyes intézkedéseinek megvalósítása is. Ezek közül a foglalkoztatáspolitikai célok megvalósításában kiemelt figyelmet kaptak a **Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP**) kereteire épülő országos munkaerő-piaci programok.

Az NFSZ feladatai közé tartozik a Belügyminisztérium szakmai irányításával és igazgatási felügyeletével megvalósuló különböző **közfoglalkoztatási programok bonyolítása**, a programba lépők közvetítése, a havi elszámolások kezelése, a kilépők regisztrálása.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat emellett részt vett a minimálbéremeléssel kapcsolatos bérkompenzáció lebonyolításában, ami 2013-ban 11 kiemelt ágazatba tartozó, zömmel a KKV szektorhoz tartozó vállalkozás első félévi többletterheit fedezte. A kis- és középvállalkozások számára kiírt munkahelyteremtő pályázat kezelésében is meghatározó közreműködő volt a szervezet, mind a pályázatok fogadása, a döntés-előkészítés, mind pedig a nyertes pályázókkal a szerződéskötés és a támogatás elszámolása során.

A kis- és középvállalkozások fejlesztése érdekében megvalósult intézkedések, támogatások

E célt szolgálják a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által a Kamarákkal és Ipartestületekkel kötött együttműködési megállapodások, a megvalósult közös munkáltatói fórumok, tájékoztatók.

A 2013. évben a Nemzetgazdasági Minisztérium a mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatását segítő pályázatot hirdetett meg. A programban kiemelt hangsúlyt fordított a hátrányos helyzetű kistérségekben, településeken, a szabad vállalkozási zónákban a vállalkozások által megvalósítandó beruházások támogatásának ösztönzésére, és arra, hogy az új munkahelyeken minél nagyobb számú álláskereső foglalkoztatására kerüljön sor a beruházás befejezését követően.

A pályázatra a fővárosi/megyei kormányhivatalok munkaügyi központjaihoz 1700 pályázat érkezett, közel 22 Mrd Ft támogatási igény megjelölésével. A két miniszteri döntés alapján a pályázók közül 1139 részesült támogatásban. A rendszerváltás óta hazai forrás segítségével ekkora keretösszegből és ennyi KKV még nem részesült vissza nem térítendő támogatásban.

A 13 Mrd Ft NFA támogatási keretösszeg felhasználásával a vállalkozások 6456 új munkahely kialakításához, és ezeken a munkahelyeken 5028 álláskereső (78 %) legalább két év időtartamú foglalkoztatásához nyertek el támogatást. A támogatás egyúttal 12529 munkahely megőrzéséhez is hozzájárult, mivel a szerződésben vállalt foglalkoztatási kötelezettség teljesítése a pályázat benyújtása előtti időszak létszámára is vonatkozott.

Honlap: http://www.afsz.hu http://www.munka.hu

3.8.2. ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Az ESZA Nonprofit Kft. jogelődje, az ESZA Kht. 2000. október 16-án alakult, kizárólagos állami tulajdonú, kiemelten közhasznú társaságként. 2009-ben került sor a cégforma megváltoztatására, ettől kezdve korlátolt felelősségű társaságként működik, ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. néven. A Társaság fő profilja az uniós források közreműködő szervezeti funkcióinak ellátása. 2011. január 1-től a Társaság feladatköre valamelyest változott: a hazai pályázatok kezelésével összefüggő feladatok jelentős része más intézményhez került, a korábban a Strukturális Alapok Programirodához (STRAPI), valamint az egykori Oktatási és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatósághoz (OKMTI) tartozó pályázatokat pedig ettől az időponttól kezdődően az ESZA Nonprofit Kft. kezeli.

Az ESZA Nonprofit Kft. a pályázatokat a kiírások előkészítésétől egészen a monitoring látogatások és helyszíni ellenőrzések lebonyolításáig nyomon követi – érintve a pályázatok meghirdetését, a nyertes pályázókkal való szerződéskötést, a kifizetések teljesítését, információs napok szervezését és lebonyolítását, szakmai és pénzügyi jelentések ellenőrzését.

Az ESZA az alábbi, az Európai Unió által finanszírozott programok végrehajtásában működik közre:

- Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP)
- Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)
- Közép-Magyarországi Operatív Program (KMOP)

Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)

A Társadalmi Megújulás Operatív Program az ÚSZT átfogó céljaihoz, a foglalkoztatás bővítéséhez és a tartós növekedéshez elsősorban a munkaerőpiac kínálati oldalára irányuló intézkedésekkel, az emberi erőforrások fejlesztésével járul hozzá.

Az operatív program stratégiája a foglalkoztatáspolitika, az oktatás és képzés, az egészségi állapot és a munkavégző képesség javítása, valamint a szociális terület eszközeire építve valósul meg. Ezek különösen:

- A munkaerőpiaci kereslet−kínálat összehangolása;
- A folyamatos, mindenki számára elérhető tanulás elősegítése;
- Az esélyegyenlőség támogatása;
- Az országban jelen lévő, aktivitásban megmutatkozó területi különbségek csökkentése.

Az Új Széchenyi Terv fő központi törekvése arra irányul, hogy a foglalkoztatást dinamikus mértékben és ütemben bővítse: a gazdaság- és társadalomfejlesztő program vezérelve, hogy tíz év alatt egymillió új munkahely jöjjön létre Magyarországon. Ebből a koncepcióból kiindulva a foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldása a vállalkozások fejlesztésével valósítható meg, elsősorban tőlük várható a munkahelyteremtés.

3.14 TÁBLÁZAT: A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK PÁLYÁZATAINAK EREDMÉNYEI

Konstrukció kódja	Fejlesztési célok	2013-ban beérkezett pályázatok (db)	2013-ban megkötött TSZ/TO (db)	2013-ban kifizetett normál előleg (Ft)	2013-ban felhasznált támogatás Ft (számla alapú kifizetés és előleg elszámolás)	2013-ban sikeresen lezárult projektek (db)
TÁMOP-2.1.3.A-11/1	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	0	1 182 500	152 373 496	35
TÁMOP-2.1.3.A-12/1	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	206	1 278 434 719	3 888 126 247	732
TÁMOP-2.1.3.A-12/2	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	474	489 484 925	1 016 230 166	167
TÁMOP-2.1.3.B-11/1	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	0	8 243 877	329 251 649	27
TÁMOP-2.1.3.B-12/1	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	218	1 037 082 866	192 772 251	5
TÁMOP-2.1.3.B-12/2	A képzéshez való hozzáférés segítése	0	10	44 047 982	3 281 097	0
TÁMOP-2.3.4.A-13/1	A szervezetek alkalmazkodóképességének fejlesztése	527	24	19 702 648	5 705 702	0
TÁMOP-2.4.5-12/7	Rugalmasság és biztonság	0	52	168 382 516	38 566 911	0
TÁMOP-2.4.5-12/8	Rugalmasság és biztonság	0	16	40 261 408	10 467 774	1
TÁMOP-3.1.2-12/1	A kompetencia alapú oktatás elterjedésének támogatása	3	6	211 082 717	233 996 860	0
TÁMOP-5.3.8.A2-12/1	A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok szociális ellátórendszerhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása munkaerő-piaci integrációjuk előmozdítása érdekében	0	4	40 429 716	0	0
TÁMOP-5.3.8.A2-13/1	A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok szociális ellátórendszerhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása munkaerő-piaci integrációjuk előmozdítása érdekében	14	0	0	0	0

Konstrukció kódja	Fejlesztési célok	2013-ban beérkezett pályázatok (db)	2013-ban megkötött TSZ/TO (db)	2013-ban kifizetett normál előleg (Ft)	2013-ban felhasznált támogatás Ft (számla alapú kifizetés és előleg elszámolás)	2013-ban sikeresen lezárult projektek (db)
TÁMOP-6.1.2/A-09/1-KMR	Egészségfejlesztés és egészségtudatos magatartásra ösztönzés	0	0	0	12 491 319	1
TÁMOP-6.1.2-11/1	Egészségfejlesztés és egészségtudatos magatartásra ösztönzés	0	0	53 442 910	3 404 530 589	466
TÁMOP-6.2.4.A-11/1	Egészségügyi szerkezetátalakítást támogató humánerőforrás- és szolgáltatásfejlesztés	0	1	4 748 095	45 988 568	0
TÁMOP-6.2.4/A-09/1	Egészségügyi szerkezetátalakítást támogató humánerőforrás- és szolgáltatásfejlesztés	0	0	0	3 305 196	1
TÁMOP-6.2.4/A-09/1/KMR	Eü. szerkezetátalakítást támogató humánerőforr.- és szolg.fejl.	0	0	0	0	1
		551	**1 021**	**3 909 468 494**	**9 705 168 838**	**1 436**

Forrás: ESZA nKft

2013-ban 4 új pályázati kiíráshoz adhattak be kis- és közepes vállalkozások pályázatot; 11 konstrukción belül születtek támogatási szerződések, illetve támogatói okiratok. A KKV-kat érintő 18 konstrukcióban 9,7 Mrd forintnyi támogatást használtak fel, emellett 3,9 Mrd forintnyi előlegben részesültek a kedvezményezettek.

2013-ban a KKV-k a TÁMOP-2.3.4.A-13/1-es kiírásra nyújtották be a legtöbb pályázatot. A kiírás a gyakornoki program bevezetését tette lehetővé. A gyakornoki program lényege jellemzően a vállalkozás statisztikai létszámának növelésével együtt járó (azaz új státusz betöltését eredményező**) új foglalkoztatás támogatása kilenc hónapon át járó teljes vagy részleges bér- és járuléktámogatással,** a cégen belüli segítő mentor bérpótlékával és az új munkahely tárgyi feltételei kialakításának támogatásával. A program elsődleges célja – a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl – az iskolai rendszerű képzésben szerzett **első szakképesítés hasznosulásának elősegítése**, a pályakezdők korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, ezzel a későbbi foglalkoztathatóságuk növelése. A program célja továbbá a **duális szakképzés erősítése**, a tanulószerződést kötő tanulók és vállalkozások támogatása, valamint közvetett cél a duális képzésben részt vevő vállalkozások számának növelése.

A Kormány 2014 február 28-án döntött a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokkal kapcsolatos koncepcionális kérdésekről.[28] A határozat szerint a 2007-2013-as időszak operatív programok (Gazdaságfejlesztési Operatív Program, Közlekedés Operatív Program, Környezet és Energia Operatív Program, Társadalmi Megújulás Operatív Program, Társadalmi Infstratruktura Operatív Program) pályázatainak kezelésével kapcsolatos feladatokat a minisztériumok látják el a 2014. április 15-től. 3.8.2. Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat – Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Honlap: http://www.esza.hu

3.8.3. Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft (OFA NKfT)

Az OFA Nkft. és jogelődje az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) programjai révén a hazai foglalkoztatáspolitika hagyományteremtő, innovatív és hatékony műhelyévé vált.

A Társaság közhasznú tevékenysége a Magyar Munka Tervben megfogalmazott koncepció és intézkedések szerint a foglalkoztatási célú támogatások két pilléréhez igazodik:

- a **nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedés ösztönzése**, kiemelt figyelmet fordítva a mikro-, kis és középvállalkozásokra
- a szélesen értelmezett szociális gazdaságban rejlő f**oglalkoztatás-bővítő lehetőségek kiaknázása.**

A Társaság – támogatásközvetítő és szolgáltatásnyújtó – tevékenységével szorosan kapcsolódik, és aktívan részt vesz a vállalkozói szemlélet, készségek és képességek fejlesztésében a vállalkozások fenntarthatóságának és alkalmazkodóképességének ösztönzésében és megerősítésében. Tevékenységét regionális hálózata segíti.

[28] A Kormány 1085/2014 (II.28.) Korm. határozata

Kiemelt tevékenységei:

- Szakmai tanácsadás, projektfejlesztés;
- Tapasztalatátadás és hálózatfejlesztést segítő rendezvények;
- Üzleti terv aktualizálása, projektmegvalósítás támogatása;
- Adatbázis és információs rendszer működtetése;
- Folyamatba épített értékelés.

A Társaság, szolgáltatásnyújtó tevékenységének gerincét két Európai Uniós finanszírozással magvalósuló kiemelt projektje adja.

TAMOP 1.4.7-12/1 „FoglalkoztaTárs – Társ a foglalkoztatásban"

A TÁMOP 1.4.7. projekt keretében megvalósuló, korábbi tapasztalatokra épülő **szakmai támogatás és szakmai értékelési tevékenység**, valamint a szakmai alapú hálózati együttműködések eredményeként javul a foglalkoztatási programok megvalósításának szakmai hatékonysága és jelentős hozzáadott szakmai értékkel gazdagodik a foglalkoztatáspolitikai tudástára, eszközkészlete. A kiemelt projekt elsődlegesen a módszerfejlesztés eszközével igyekszik fokozni az innovatív foglalkoztatási kezdeményezések, foglalkoztatási együttműködések és tranzitfoglalkoztatási projektek szakmai eredményességét.

TAMOP 2.4.3-13/1 „KoopeRáció$^{+}$"

TÁMOP-2.4.3.E kiemelt projekt keretében az OFA nKft. egyik fő feladata a **szociális szövetkezetek, mint társadalmi vállalkozások létrehozásának generálása**, valamint a már létrejött szervezetek szakmai támogatása. A kiemelt projekt szervezete **országos lefedettségű szakmai tanácsadó hálózat működtetésé**vel segíti elő a társadalmi vállalkozások inkubációját, helyben elérhető szolgáltatások kiépítését. E tevékenység keretében 2013-ban 363 alkalommal fordultak a kiemelt projekthez a támogatott szervezetek személyes tanácsadásért, valamint 10 alkalommal, 277 fő részvételével valósultak meg a hálózatosodást és a tapasztalatcserét elősegítő szakmai műhelymunkák, a résztvevők értékelése alapján átlagosan 10-es skálán 9,2-es elégedettségi mutatóval.

A szociális szövetkezetek köré szervezett **tematikus rendezvények**kel lehetőség nyílik a potenciális partnerkeresésre. Ezt a törekvést szolgálta a Társadalmi Vállalkozások Napja nemzetközi fórumhoz való csatlakozás, melynek keretében a fórumon résztvevő vállalkozókat, társadalmi vállalkozókat, civil szervezeteket, felelős nagyvállalatokat és befektetőket, politikai döntéshozókat valamint a téma iránt érdeklődőket ismertetett meg a projekt a szociális szövetkezet, mint társadalmi vállalkozás működésével, jelentőségével valamint az esemény a naprakész tapasztalatok megosztására, a szektor láthatóságának növelésére is lehetőséget adott.

Támogatásközvetítő tevékenység – vállalkozás ösztönzés tükrében:

„Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a Közép-Magyarország Régióban"
A program célja a Közép-Magyarországi Régió területén új egyéni- vagy mikrovállalkozás indítását tervező, vállalkozói szemlélettel rendelkező, 18-35 év közötti fiatal természetes személyek

támogatása, a fiatalok alkalmazkodóképességének és vállalkozóképességének fejlesztése, gazdasági és munkaerő-piaci aktivitásuk növelése.

Honlap: http://www.ofa.hu

3.9. Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) intézményei és a NÉBIH

3.9.1. Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI)

A Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) számos területen tevékenykedve járul hozzá a magyar vidék fejlődéséhez, a vidéki emberek életminőségének javításához. Összesen öt igazgatóság végzi el azokat a feladatokat, amelyek révén a vidék fejlődését, jólétét igyekszünk elősegíteni.

Az Intézet legrégebbi felelősségi területe a Képzési és Szaktanácsadási Igazgatóságé, amely az agrárszakképzés, valamint – **Országos Szaktanácsadási Központ**ként – az agrár-szaktanácsadás felügyeletével és koordinálásával, irányításával kapcsolatos teendőket látja el. Emellett többek között a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) tudományos folyóiratainak kiadását is ez az igazgatóság végzi.

A NAKVI a vidékfejlesztés szereplőit összefogó Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) Állandó Titkárságának is otthont ad, amelynek feladataival önálló szervezeti egység foglalkozik. Ezen belül működik a Projektkoordinációs Osztály, amely az **MNVH projektötleti felhívásai**val, valamint a VM kiemelt projektjeivel foglalkozik, köztük a **„ Nemzeti értékek és hungarikumok" pályázat**tal és a „**Nemzeti Tanyafejlesztési Program"-**mal, amelyet harmadik éve sikeresen bonyolít az Intézet. Emellett természetesen továbbra is folytatja eddigi szervezőmunkáját az MNVH működésével, szakosztályaival, valamint a 2013-ban munkába állt **megyei referens**eivel kapcsolatban, az Európai Vidékfejlesztési Hálózat tagjaként pedig nemzetközi kapcsolatokat épít.

A Vidékfejlesztési Igazgatóság hatáskörébe tartozik számos, a szórványtelepülések, falvak és kisvárosok életét javító intézkedés segítése, támogatása. Ennek jegyében többek között felel az utóbbi évek egyik legfontosabb, falvakat és kisvárosokat érintő programjának, az **Integrált Közösségi és Szolgáltató Tér** (IKSZT) **Program** végrehajtásáért, valamint ezek és a LEADER Helyi Akciócsoportok felügyeletéért, szakmai támogatásáért. Az Igazgatóságon belül működik több programiroda is: az Esélyegyenlőségi, a Magyar Tanyákért, valamint a Magyar Falusi és Zöldturizmus Programiroda.

A következő európai uniós költségvetési időszakkal kapcsolatos tervezési feladatok koordinálása is az igazgatósághoz került, amely az ország szempontjából meghatározó, hiszen hét évről és sok millió euróról van szó, amely megfelelően felhasználva hozzájárulhat a magyar vidék és így Magyarország felemelkedéséhez.

A 2014-2020-as uniós költségvetési időszakra vonatkozó **Vidékfejlesztési Program társadalmi vitájának** lebonyolításáért az MNVH felel. Ennek érdekében a Hálózat szakemberei több száz fórumot tartottak országszerte.

A legújabb feladatot az **Agrár-szakképző Iskolák Hálózatának** (ASzIH) koordinálása jelenti a NAKVI számára. Ennek érdekében új szervezeti egységet hoztak létre az Intézetben Szakképző Iskolai Hálózatkoordinációs Igazgatóság néven, amely gondoskodik a VM kezelésében lévő 59 agrárszakképző iskolából álló hálózat munkájának támogatásáról, összehangolásáról, ezzel 26 ezer diák, valamint 2800 pedagógus, nevelő, vezető és munkatárs számára biztosítva hátteret, hogy a tanulók országszerte korszerű ismeretekre tegyenek szert a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, a környezetvédelem és a vízgazdálkodás terén.

Honlap: http://www.nakvi.hu

3.9.2. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)

A NÉBIH a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelettel létrehozott, az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter irányítása alatt működő, az egész országra kiterjedő illetékességgel rendelkező, központi hivatal. A NÉBIH egy helyen összpontosítja a kockázatelemzés minden elemét: a kockázatbecslést, -kezelést és -kommunikációt, megvalósítva így a kockázatelemzésen alapuló, a közegészségügyi, élelmiszerlánc-biztonsági célokra összpontosító rendszer működését.

Az **élelmiszerlánc-felügyelet** alapvető célja az emberi egészség, az állatok, a növények és a nemzetgazdaság védelme. A felügyeleti munka alapelve az élelmiszerlánc-kockázatok minimalizálása a rendelkezésre álló erőforrások lehető leghatékonyabb felhasználásával. Ennek megfelelően az élelmiszerlánc-felügyeleti szervezetrendszer legfőbb átfogó célja a minél tökéletesebb élelmiszerlánc-felügyelet kialakítása, amely képes garantálni az alapvető célok teljesülését.

A NÉBIH alapfeladatai keretében az agrárium és élelmiszer ágazat vállalkozásai tekintetében többek között szakigazgatási, hatósági, felügyeleti, ellenőrzési, minősítési, engedélyezési, szolgáltatási, termékforgalmi, agrárpiaci rendtartási, tanácsadási, kutatási, fejlesztési, laboratóriumi, vizsgálati, szakértői tervezési feladatokat lát el.

Az élelmiszerlánc felügyeleti munka során a klasszikus ellenőrzési feladatok mellett egyre fontosabbak az egyéb **megelőző tevékenységek**, mint a vállalkozók képzése, részvétel a helyes gyakorlatok kialakításában, kockázat kommunikáció, melyet a korábbi hatósági feladatellátás és gyakorlat változtatását is megkövetelt. A Hivatal célja egy ügyfélbarát, hiteles, ugyanakkor komoly szakmai súlyú hatóság kialakítása, amely meghatározó szerepet vállal a tudatos fogyasztói kultúra, felelős vállalkozói magatartás, valamint a hatékony és hatásos állami szerepvállalás fejlődésében.

A Hivatal releváns 2013. évi tevékenységei:

- Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégia előkészítése;
- „Ételt csak okosan! Élelmiszerbiztonságról mindenkinek!” című felvilágosító kampány;
- Fogyasztói „Zöld szám” (06-80/263-244) működtetése, 2013. évben összesen 3500 megkereséssel
- „Útmutató a vendéglátás és étkeztetés jó higiéniai gyakorlatához*” c kiadvány és* HACCP rendszerek kiépítését segítő ismertető*megjelentetése;*
- Szakmai képzések lebonyolítása több száz résztvevővel;
- Gazdálkodók adminisztratív terheinek csökkentéséhez való hozzájárulás.

Honlap: http://www.nebih.hu

1. Melléklet – Kérdőíves felmérés (a 2.2.14 fejezetben bemutatott kérdőíves felmérés)

2013. december és 2014. január között online kérdőíves felmérést végeztünk kamarai regisztrációval rendelkező hazai vállalkozások körében. A kérdőívet 3454 db 250 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozás töltötte ki és küldte vissza a meghatározott időtartamon belül. A vállalkozások regionális és ágazati és méret szerinti összetételét a következő táblázatok tartalmazzák.

1. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE MÉRET SZERINT

	Válaszadók százalékában	Működő vállalkozások összesen - KSH (2012)
0-1 fő	48,6%	65,9%
2-9 fő	36,8%	29,2%
10-49 fő	10,8%	4,1%
50-250 fő	3,0%	0,7%
nincs válasz	1,0%	-

2. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT

	Válaszadók százalékában	Működő vállalkozások összesen – KSH (2011)
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	6,5%	5,4%
Bányászat	0,1%	0,1%
Egyéb	12,4%	5,3%
Építőipar	14,1%	9,2%
Feldolgozóipar	3,8%	7,3%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	4,2%	4,1%
Információ, kommunikáció	4,8%	5,0%
Ingatlanügyletek	1,4%	4,4%
Kereskedelem, javítás	21,2%	20,1%
Közigazgatás	0,0%	0,0%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1,6%	3,4%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	2,4%	2,4%
Oktatás	4,8%	4,1%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	5,9%	3,8%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	7,3%	15,9%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3,9%	4,6%
Szállítás, raktározás	2,5%	4,3%
Villamosenergia-, gáz, gőzellátás	1,3%	0,1%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtés, hulladékgazdálkodás	0,4%	0,3%
Nincs válasz	1,2%	-

3.

4. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE RÉGIÓK SZERINT

	Válaszadók százalékában	KSH
Dél-Alföld	18,9%	11,5%
Dél-Dunántúl	6,5%	8,4%
Észak-Alföld	16,6%	11,5%
Észak-Magyarország	10,7%	8,5%
Közép-Dunántúl	3,8%	9,9%
Közép-Magyarország	27,9%	40,4%
Nyugat-Dunántúl	12,8%	9,8%
nincs válasz	2,9%	-

A kérdőívben szereplő kérdések

A vállalkozása mely régióban van bejegyezve?

Csak egy válasz adható

- Észak-alföldi régió
- Észak-magyarországi régió
- Dél-alföldi régió
- Dél-dunántúli régió
- Közép-dunántúli régió
- Közép-magyarországi régió
- Nyugat-dunántúli régió
- Nem tudja/nem válaszol

Vállalkozása mely ágazatban működik?

Csak egy válasz adható

- Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat
- Bányászat
- Feldolgozóipar
- Villamosenergia-, gáz, gőzellátás
- Vízellátás, szennyvíz gyűjtés, hulladékgazdálkodás
- Építőipar
- Ingatlanügyletek
- Kereskedelem, javítás
- Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
- Szállítás, raktározás
- Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység
- Információ, kommunikáció
- Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység
- Közigazgatás
- Oktatás
- Humán-egészségügyi, szociális ellátás
- Pénzügyi, biztosítási tevékenység
- Művészet, szórakoztatás, szabadidő
- Egyéb
- Nem tudja/nem válaszol

A vállalkozás foglalkoztatottainak száma:
Csak egy válasz adható

- 0-1 fő
- 2-9 fő
- 10-49 fő
- 50-250 fő
- 250 fő fölött
- Nem tudja/nem válaszol

Hány éve működik a vállalkozás?...

Melyik típusba sorolható az Ön vállalkozása? (Több válasz is adható)

Fiatal vállalkozó

- A tulajdonos és/vagy cégvezető 40 év alatti

Családi vállalkozás

- A tulajdonos mellett legalább még egy családtag részt vesz a vállalkozás irányításában, valamint a család többségi tulajdonos a vállalkozásban (nyílt részvénytársaságnál 25%-nál nagyobb a részesedés)

Női vállalkozás

- A vállalkozás tulajdonosa(i) legalább 51 %-ban nő(k) és az ügyvezető is nő
- A vállalkozásban van olyan női vezető, aki ügyvezetőként, pénzügyi és/vagy stratégiai döntéshozóként döntő befolyással bír a cég üzletmenetére és részt vesz a kockázatvállalásban
- A munkavállalók legalább 51%-a nő

Megváltozott munkaképességűeket, hátrányos helyzetűek foglalkoztat

- Megváltozott munkaképességű személy van a tulajdonosok vagy a vezető beosztásúak között
- A munkavállalók legalább 10%-a megváltozott munkaképességű
- Van a tulajdonosok, vagy a vezető beosztásúak között roma származású személy
- Legalább 20%-ban alkalmaz roma származású munkavállalókat

Egyik fenti kategóriába sem sorolható be a vállalkozás

- Egyik sem

Hogyan ítéli meg a gazdaság jelenlegi helyzetét?
Csak egy válasz adható

- Jó
- Közepes
- Rossz
- Nem tudja/nem válaszol

Hogyan ítéli meg a gazdaság kilátásait?
Csak egy válasz adható

- Javul
- Nem változik
- Romlik
- Nem tudja/nem válaszol

Hogyan ítéli meg vállalkozásának jelenlegi helyzetét?
Csak egy válasz adható

- Jó
- Közepes
- Rossz
- Nem tudja/nem válaszol

Hogyan ítéli meg vállalkozásának kilátásait?
Csak egy válasz adható

- Javul
- Nem változik
- Romlik
- Nem tudja/nem válaszol

Értékelje, hogy az alábbi tényezők közül melyek akadályozzák legjobban a vállalkozás növekedését

Legfeljebb három válasz adható

- ☐ Magas adó- és társadalombiztosítási terhek
- ☐ Magas adminisztrációs terhek
- ☐ Gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága
- ☐ Nem kielégítő kereslet
- ☐ Erős verseny
- ☐ Tisztességtelen verseny
- ☐ Vevők fizetési késedelme
- ☐ Tőkehiány
- ☐ Hitelhiány
- ☐ Beszerzési nehézségek
- ☐ Meglévő kapacitásainak korszerűtlensége, elavultsága
- ☐ Szakképzett munkaerő hiánya
- ☐ Egyik sem

Van-e egyéb akadályozó tényező, amely a fenti felsorolásból hiányzik?...

Végzett-e bármilyen innovációt vállalkozásában az elmúlt évben?

- ☐ Termék-innováció (pl. új vagy jelentősen javított termék vagy szolgáltatás)
- ☐ Folyamat-innováció (pl. új vagy jelentősen javított termelési, gyártási stb. eljárás)
- ☐ Marketing-innováció (pl. a piacra dobásban jelentős változtatás, pl. csomagolás, reklám)
- ☐ Szervezet-innováció (pl. változás a szervezési-szervezeti módszerekben)
- ☐ Egyéb innováció
- ☐ Nem volt innováció
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Tervez-e bármilyen innovációt a vállalkozásában az elkövetkező egy évben?

- ☐ Termék-innováció (pl. új vagy jelentősen javított termék vagy szolgáltatás)
- ☐ Folyamat-innováció (pl. új vagy jelentősen javított termelési, gyártási stb. eljárás)
- ☐ Marketing-innováció (pl. a piacra dobásban jelentős változtatás, pl. csomagolás, reklám)
- ☐ Szervezeti-innováció (pl. változás a szervezési-szervezeti módszerekben)
- ☐ Egyéb innováció
- ☐ Nem tervez innovációt
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Részt vesz-e valamilyen hálózatos együttműködésben az alábbi területeken?
Több válasz is adható

- ☐ Tanácsadás
- ☐ Szerszám-, gép- kölcsönzés
- ☐ Üzletszerzés
- ☐ Közös beszerzés
- ☐ Értékesítés
- ☐ Termelés
- ☐ Egyéb
- ☐ Nem vesz részt hálózatos együttműködésben
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Internet használat a vállalkozás életében. Melyik állítás igaz az Ön vállalkozására?

	Igen	Nem	Nem tudja
Ahol lehetőség van rá, inkább interneten intézi az államigazgatási, adózási ügyeit.	○	○	○
A vállalkozás saját honlappal rendelkezik.	○	○	○
A vállalkozás saját honlapján webshop működik.	○	○	○
Internetes felületeken, közösségi oldalakon is hirdeti a vállalkozását.	○	○	○
Interneten, online is vásárol a vállalkozás működéséhez szükséges termékeket vagy szolgáltatásokat.	○	○	○
Nem használja az internetet a vállalkozás érdekében.	○	○	○

Használ-e a vállalkozás integrált vállalatirányítási rendszert?
Csak egy válasz adható

- ○ Igen
- ○ Nem, de tervezi
- ○ Nem és nem is tervezi
- ○ Nem tudja/nem válaszol

A vállalkozás értékesítési bevételének mekkora része származik a következő területekről?

	Nulla vagy elenyésző mértékben	50%-nál kisebb részben	50%-nál nagyobb részben	Teljes mértékben vagy közel 100%-ban
A székhely szerinti településen belülről	○	○	○	○
A székhely szerinti megye területén belülről	○	○	○	○
Országhatáron belüli értékesítésből	○	○	○	○
Szomszédos országokba irányuló kivitelből	○	○	○	○
Európán belüli exportból	○	○	○	○
Európán kívüli exportból	○	○	○	○

Tervezi-e, hogy megjelenik az export-piacon az elkövetkező évben?

- ○ Igen
- ○ Nem
- ○ Nem tudja/nem válaszol

Melyik országba, régióba tervez exportot a következő egy évben?

Több válasz is adható

- ☐ Ausztria
- ☐ Belgium
- ☐ Csehország
- ☐ Egyesült Királyság
- ☐ Franciaország
- ☐ Hollandia
- ☐ Horvátország
- ☐ Lengyelország
- ☐ Németország
- ☐ Olaszország
- ☐ Oroszország
- ☐ Románia

- ☐ Spanyolország
- ☐ Svédország
- ☐ Szerbia
- ☐ Szlovákia
- ☐ Szlovénia
- ☐ Ukrajna
- ☐ Egyéb európai ország
- ☐ Kína
- ☐ Egyéb ázsiai ország
- ☐ Dél-Afrika
- ☐ Egyéb afrikai ország
- ☐ Ausztrália
- ☐ Brazília
- ☐ Egyéb dél-amerikai ország
- ☐ Egyesült Államok
- ☐ Kanada

Ha üzleti tanácsra van szüksége, az alábbiak közül kihez szokott fordulni?

Legfeljebb három válasz adható

- ☐ Család
- ☐ Üzleti partner
- ☐ Szakmai szövetség, érdekképviselet
- ☐ Vállalkozásfejlesztési szervezet
- ☐ Kereskedelmi bank
- ☐ Nem fordul külső segítséghez
- ☐ Egyéb
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Vett-e igénybe a vállalkozása működésével, fejlesztésével összefüggő képzést az elmúlt egy évben?

Több válasz is adható

- ☐ Munkavállalók számára
- ☐ Menedzsment számára
- ☐ Egyiket sem
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Tervez-e igénybe venni a vállalkozás működésével, fejlesztésével összefüggő képzést az elkövetkező egy évben?

Több válasz is adható

- ☐ Munkavállalók számára
- ☐ Menedzsment számára
- ☐ Egyiket sem
- ☐ Nem tudja/nem válaszol

Cége működéséhez vagy fejlesztéséhez az elmúlt egy évben igénybe vette-e az alábbi formák valamelyikét?

	Igen	Kértem, de részben elutasítottak	Kértem, de teljes mértékben elutasítottak	Nem kértem
Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)	○	○	○	○
Banki folyószámlahitel	○	○	○	○
Banki forgóeszközhitel	○	○	○	○
Banki beruházási hitel	○	○	○	○
Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele	○	○	○	○
Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)	○	○	○	○
Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel	○	○	○	○
Vissza nem térítendő állami támogatás	○	○	○	○
Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Országos Mikrohitel Program)	○	○	○	○
Lízing	○	○	○	○
Faktoring	○	○	○	○
Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)	○	○	○	○
Kötvénykibocsátás	○	○	○	○
MNB Növekedési Hitelprogram	○	○	○	○

Milyen forrást tervez igénybe venni az alábbiak közül az elkövetkező egy évben?
Több válasz is adható

- ☐ Belső források (tulajdonosi, baráti, rokoni kölcsön vagy tőke)
- ☐ Banki folyószámlahitel
- ☐ Banki forgóeszközhitel
- ☐ Banki beruházási hitel
- ☐ Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik hitele
- ☐ Egyéb támogatott hitel (pl. MFB)
- ☐ Garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel
- ☐ Vissza nem térítendő állami támogatás
- ☐ Mikrohitel (Új Széchenyi Hitel, Országos Mikrohitel Program)
- ☐ Lízing
- ☐ Faktoring
- ☐ Külső befektető által befektetett tőke (kockázati tőke, üzleti angyal)
- ☐ Kötvénykibocsátás
- ☐ MNB Növekedési Hitelprogram
- ☐ Egyéb
- ☐ Nem tervezi külső forrás bevonását

Ön szerint a vállalkozók társadalmi megítélése:

- ○ Negatív
- ○ Inkább negatív
- ○ Semleges
- ○ Inkább pozitív
- ○ Pozitív
- ○ Nem tudja/nem válaszol

Értékelje, hogy a vállalkozás életében az alábbiak közül melyek a legégetőbb problémák. Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal?

	Teljesen egyetért	Egyetért	Nem ért egyet	Egyáltalán nem ért egyet	Nem tudja/nem válaszol
Nehéz vállalkozóvá válni, nehéz vállalkozást indítani ma Magyarországon.					
Egy csődbe jutott vállalkozás nehezen kap esélyt az újrakezdésre.					
Magasak az adminisztrációs és szabályozási terhek.					
Elmaradás tapasztalható az elektronikus és egyablakos ügyintézés területén.					
A közbeszerzésekhez, állami és uniós támogatásokhoz nehézkes a hozzáférés.					
Nehéz finanszírozási forrásokhoz jutni a piacon.					
Az egységes uniós piac nyújtotta lehetőségeket nem tudják kihasználni a vállalkozások.					
Nem elégséges a kutatás-fejlesztés és innováció állami ösztönző-rendszere.					
Nem elégséges a környezetvédelmi és energiahatékonysági beruházások ösztönző-rendszere.					
Az EU-n kívüli export nehézségekbe ütközik.					

2. melléklet – KKV-k statisztikai meghatározása az Eurostat módszertana szerint

EUROSTAT (Structural Business Statistics)	Az európai kisvállalkozások teljesítményéről szóló éves jelentés, ill. az SBA-jelentés módszertana
KKV-k fogalmi meghatározása	
Az Eurostat a KKV fogalmát létszám-kategóriák szerint határozza meg, melynek értelmében **kis- és közepes vállalkozásnak minősül az a vállalkozás, melynek foglalkoztatotti létszáma 1-249 fő**, ezen belül: - **mikrovállalkozás** - a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató; - **kisvállalkozás** - a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozás. - **közepes vállalkozás** - az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozás; **Nagyvállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amely 250 főt, vagy annál többet foglalkoztat.	A jelentés a KKV-k fogalmát létszám-kategóriák szerint határozza meg, melynek értelmében **kis- és közepes vállalkozásnak minősül az a vállalkozás, melynek foglalkoztatotti létszáma 1-249 fő**, ezen belül: - **mikrovállalkozás** - a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató; - **kisvállalkozás** - a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozás - **közepes vállalkozás** - az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozás; **Nagyvállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amely 250 főt, vagy annál többet foglalkoztat.
Gazdasági ágak szerinti statisztikák	
Az Eurostat (Structural Business Statistics) és az SME Performance Review egyaránt az Eurostat adatbázisán alapuló, gazdasági ágazatok szerinti kimutatást alkalmaznak. ***Az adatok az „üzleti gazdaságra" vonatkoznak****, amely az ipart, az építőipart, a kereskedelmet és a szolgáltatásokat foglalja magában, de nem vonatkoznak a mezőgazdaságban, az erdészetben, a halászatban és a jórészt nem piaci szolgáltatási szektorokban, például az oktatásban és az egészségügyben működő vállalkozásokra.*	
A NACE Rev. 2. (TEÁOR '08) statisztikai besorolás szerint az Eurostat Structural Business Statistics az alábbi ágazatok adatait összesíti a vállalkozásokra vonatkozó statisztikák összeállításakor: B-E: **Ipar** B – Bányászat, kőfejtés C – Feldolgozóipar D – Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás E - Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés F: **Építőipar** G: **Kereskedelem, gépjárműjavítás** H-J, L-N, S95: **Szolgáltatások** H- szállítás, raktározás I- Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás J - Információ, Kommunikáció L - Ingatlanügyletek M - Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység N - Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység S95 - Számítógép, személyi-, háztartási cikk javítása	Az SME Performance Review az ágazatok szűkebb körére vonatkozóan közöl összesítő statisztikákat, mint az Eurostat, A NACE Rev. 2. (TEÁOR '08) besorolás szerint az alábbiakra: B-E: **Ipar** B – Bányászat, kőfejtés C – Feldolgozóipar D – Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás E - Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés F: **Építőipar** G: **Kereskedelem, gépjárműjavítás** H-J, L-N: **Szolgáltatások** H- szállítás, raktározás I- Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás J - Információ, Kommunikáció L - Ingatlanügyletek M - Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység N - Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység

3. melléklet – KKV-k statisztikai meghatározása a KSH adataiban

Központi Statisztikai Hivatal	A Központi Statisztikai Hivatalnak a Nemzetgazdasági Minisztérium számára nyújtott adatszolgáltatása (5/2009. I.16. Korm. Rendelet)
KKV-k fogalmi meghatározása	
A Központi Statisztikai Hivatal az Eurostat módszertanával összhangban a KKV-k fogalmát szintén létszám-kategóriák alapján határozza meg, melynek értelmében **kis- és közepes vállalkozásnak minősül az a vállalkozás, melynek foglalkoztatotti létszáma 1-249 fő**, ezen belül: - **mikrovállalkozás** - a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató; - **kisvállalkozás** - a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozás. - **közepes vállalkozás** - az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozás; **Nagyvállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amely 250 főt, vagy annál többet foglalkoztat	
Vállalkozási formák elhatárolása szerinti statisztikák	
A Központi Statisztikai Hivatal az Eurostat módszertanával szemben a KKV-kra vonatkozó **adatokat a nemzetgazdasági ágak teljes körére vonatkozóan közli (TEÁOR '08 A-U)**, a lehatárolást a gazdálkodási forma kód (GFO) szerint végzi az alábbiak szerint:	
A KSH kiadványaiban azon vállalkozásokra vonatkozó statisztikák szerepelnek, melyek gazdálkodási forma kódjának (GFO) kezdőszámai 1, 2 és 7, azaz a jogi személyiségű és jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokra, valamint az egyéb gazdasági szervezetekre.*	A KSH-nak az NGM számára nyújtott adatszolgáltatása a KKV-statisztikába bevont vállalkozások körét a KSH kiadványokban szereplő kimutatásoknál tovább szűkíti. Ennek értelmében egy vállalkozások csak akkor lehet KKV, ha gazdálkodási forma kódjának (GFO) kezdőszámai: 11, 12 vagy 21, illetve gazdálkodási forma szerinti osztályozási kódja : 231, 133, 134 vagy 135. A szűkítés következtében az adatok nem tartalmazzák - többek között - az ügyvédi és közjegyzői irodákat, a külföldi székhelyű vállalkozások fióktelepeit és telephelyeit, az adószámmal rendelkező magánszemélyeket és az egyéb gazdasági szervezeteket.
Regisztrált vállalkozások fogalma	
Regisztrált gazdasági szervezet a megfigyelés időpontjában az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező gazdasági szervezet, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.	
A regisztrált egyéni vállalkozások között szerepelnek az egyéni vállalkozásról szóló törvény hatálya alá tartozókon kívül a gazdasági tevékenységet folytató, külön adószámmal rendelkező vállalkozók (pl. szellemi szabadfoglalkozásúak, mezőgazdasági őstermelők) is.	
	Mivel a GFO 233-as kódszámú, adószámmal rendelkező magánszemély a KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatásában nem szerepel, ezért az NGM regisztrált vállalkozásokra vonatkozó statisztikája az adószámmal rendelkező egyéni vállalkozók számát nem tartalmazza (a 2014. január 7-i törvényi kiegészítés, azaz a mezőgazdasági termeléssel stb. foglalkozó vállalkozások és magánszemélyek statisztikái még nem szerepelnek a 2013. évre vonatkozó kimutatásokban)
Működő vállalkozások fogalma	
Egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele, vagy foglalkoztatottja.	
A működő egyéni vállalkozások esetében a definíció csak a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozásokat tartalmazza.	

4. melléklet – NGM KKV kimutatásaiban szereplő gazdálkodási formák

KSH kiadványaiban a vállalkozásokra vonatkozó statisztikák az alábbi gazdálkodási formákra vonatkoznak:	A KSH NGM számára nyújtott adatszolgáltatása az alábbi gazdálkodási formákban működő szervezeteket foglalja magába:
1. Jogi személyiségű vállalkozás	**1. Jogi személyiségű vállalkozás**
113 Korlátolt felelősségű társaság	113 Korlátolt felelősségű társaság
114 Részvénytársaság	114 Részvénytársaság
115 Európai részvénytársaság (SE)	115 Európai részvénytársaság (SE)
121 Szociális szövetkezet	121 Szociális szövetkezet
122 Takarék- és hitelszövetkezet	122 Takarék- és hitelszövetkezet
123 Iskola szövetkezet	123 Iskola szövetkezet
124 Mezőgazdasági szövetkezet	124 Mezőgazdasági szövetkezet
125 Európai szövetkezet (SCE)	125 Európai szövetkezet (SCE)
126 Biztosító szövetkezet	126 Biztosító szövetkezet
128 Foglalkoztatási szövetkezet	128 Foglalkoztatási szövetkezet
129 Egyéb szövetkezet	129 Egyéb szövetkezet
131 Ügyvédi iroda	
133 Vízitársulat	133 Vízitársulat
134 Víziközmű-társulat	134 Víziközmű-társulat
135 Erdőbirtokossági társulat	135 Erdőbirtokossági társulat
136 Végrehajtó iroda	
137 Közjegyzői iroda	
138 Magyarországi székhelyű európai gazdasági egyesülés	
139 Egyéb, máshova nem sorolt jogi személyiségű vállalkozás	
2. Jogi személyiség nélküli vállalkozás	**2. Jogi személyiség nélküli vállalkozás**
211 Közkereseti társaság	211 Közkereseti társaság
212 Betéti társaság	212 Betéti társaság
213 Egyéni cég	213 Egyéni cég
226 Külföldi székhelyű vállalkozás fióktelepe	
227 Külföldi székhelyű európai gazdasági egyesülés magyarországi telephelye	
229 Máshova nem sorolt, jogi személyiség nélküli vállalkozás	
231 Egyéni vállalkozó	231 Egyéni vállalkozó
232 Egyéb önálló vállalkozó	
233 Adószámmal rendelkező magánszemély	
7. Egyéb gazdasági szervezet	
711 Állami vállalat	
721 Leányvállalat	
731 Gazdasági munkaközösség	
732 Közös vállalat	
733 Oktatói munkaközösség	
734 Polgári jogi társaság	
735 Művészeti alkotóközösség	
736 Közhasznú társaság	
737 Egyes jogi személyek vállalata	
738 Egyéb, máshova nem sorolt vállalat	
739 Egyéb megszűnt gazdálkodási forma	

5. melléklet – Kérdőíves felmérés (a 2.2.15. fejezetben bemutatott kérdőíves felmérés)

2014. február és március között online kérdőíves felmérést végeztünk kamarai regisztrációval rendelkező hazai vállalkozások körében. A kérdőívet 924 db vállalkozás töltötte ki és küldte vissza a meghatározott időtartamon belül. A vállalkozások regionális és ágazati és méret szerinti összetételét a következő táblázatok tartalmazzák.

5. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE MÉRET SZERINT

	Válaszadók százalékában	Működő vállalkozások összesen - KSH (2012)
1-4 fő	66%	89,9%
5-9 fő	13%	5,5%
10-19 fő	8%	2,6%
20-49 fő	6%	1,2%
50-249 fő	6%	0,7%
250 fő felett	1%	0,1%

6. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT

	Válaszadók százalékában	Működő vállalkozások összesen – KSH (2011)
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	5,7%	5,4%
Bányászat	0,2%	0,1%
Egyéb	13,9%	5,3%
Építőipar	14,3%	9,2%
Feldolgozóipar	6,8%	7,3%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	4,0%	4,1%
Információ, kommunikáció	3,8%	5,0%
Ingatlanügyletek	1,2%	4,4%
Kereskedelem, javítás	22,1%	20,1%
Közigazgatás	-	0,0%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	1,6%	3,4%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	2,2%	2,4%
Oktatás	4,0%	4,1%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	4,1%	3,8%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	6,0%	15,9%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	5,4%	4,6%
Szállítás, raktározás	2,9%	4,3%
Villamosenergia-, gáz, gőzellátás	0,7%	0,1%
Vízellátás, szennyvíz gyűjtés, hulladékgazdálkodás	0,7%	0,3%
Nincs válasz	0,7%	-

7.

8. VÁLASZADÓ VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZETÉTELE RÉGIÓK SZERINT

	Válaszadók százalékában	KSH
Dél-Alföld	4,8%	11,5%
Dél-Dunántúl	1,2%	8,4%
Észak-Alföld	21,7%	11,5%
Észak-Magyarország	35,5%	8,5%
Közép-Dunántúl	1,6%	9,9%
Közép-Magyarország	9,6%	40,4%
Nyugat-Dunántúl	25,4%	9,8%
nincs válasz	0,2%	-